

WÂᅇGIᅇA PANEÂᅇA KÂ

Kinzi Isrel ᅇgu timbunzi Daviti, ᅇga tamâta pinde simo muᅇgani lâ, ande sisia wâᅇgiᅇa kie-kie ᅇjana sikai noᅇa pa Maro Kindeni ku sipanea i. Zo pinde siwawa i, aᅇga zo pinde kawanzi ndaᅇge papa, aᅇga zo pinde situla nenzi kalotawana pwataki, aᅇga zo pinde sipatula nenzi kiesaka papa, aᅇga zo pinde ilonzi makisa ᅇjana malia kie-kie sikai ᅇjinde, aᅇga zo pinde situla ᅇgua tu Kirisi ma muli imâ ipâᅇga (Wâᅇgiᅇa 2, 8, 16, 22-24, 40-41, 45, 68-69, 72, 89, 102, 118). Maro Kindeni ilo tu kinda ma kalonda ᅇgere ᅇjana i kawa ᅇgua rârâni ku toka muli. Itu kinda ma tamarerea i simbo nâ, ku kalonda ᅇgere ᅇjana vetâᅇa arara muᅇga iveta pa kinda. Ambo taveta mine, ande nenda ndekâᅇa ma ipâᅇga ᅇjalae.

1

Kinzi tamâta rua nenzi vetâᅇa

¹ Ambo tamâta tonᅇge tini pwâka ᅇjana ipalono pa kinzi tamâta sakamao nenzi ᅇgua, ambo i tini pwâka ᅇjana ipono muli pa kinzi kiesaka tamwatanzi nenzi ᅇgua, ambo i tini pwâka ᅇjana isanoᅇa kunzi tamâta ᅇjinde uru siporo ᅇgua pavaligiᅇa pa Yova Kindeni, ande tamâta ᅇjinde ikura tu indeka.

² Tamâta ᅇjinde ilo ara ndo ᅇjana Yova Kindeni ne ᅇgua tukuᅇa kâ, aku i nde kari wa mbo wa uru kalo ᅇgere sondo ᅇjana ᅇgua tukuᅇa ᅇjinde kâ. ³ Tamâta ᅇjinde itogo kâi tonᅇge imandi lââ pwali. I uru ipula

kanajo ikura zo zo, aku ne lau uru ngâla-ngâla tia ndo. Vetâņa rârâni iveta nde uru ipânģa ara nâ.

⁴ Anģa kinzi tamâta sakamao nde simo mine tia. Kinzi simandi kaika tia ndo. Kinzi sitogo gawura lawea itapala kala ilâ. ⁵ Mine nde Yova Kindeni ma ipare nia sondo panzi tamâta sakamao. Kinzi kiesaka tamwatanzi ma sikura tu simo kunzi Yova Kindeni ne tamâta, ande tia. ⁶ Nana tu Yova Kindeni uru ikea njananzi i ne tamâta. Taitu kinzi tamâta sakamao ma naonzi tia lâ.

2

Maro Kindeni ipatea Koipu Njalae

¹ Mana mana nana kinzi tinikoa nģu, a? Nana sâ kâ nģa kinzi sipa nģua nana siveta paraņa kâ, a? Nana sâ kâ nģa siveta nģua pânģa kaa kaa mine, a?

² Kinzi nģu nģinde nenzi koipu nģalanala siluku nana paraņa kâ. Kinzi nenzi tamâta mbâna-mbâna sipasau tu siroto nzâla nana singoloa paraņa kuku Yova Kindeni tava Koipu Njalae nģinde i munģa ipatea. ³ Kinzi situ nģua mine tu, “Yova Kindeni kuku ne koipu nģalae rua nde sipa wâlo kaika lâ kinda tininda lâ, andeta kala nģine kinda ma tapu wâlo mbutukunânģa nģinde ututu.”

⁴ Andeta Maro Njalae, ina uru isaņona koipu nģalae ne saņonânģa nia lâ samba lawea, ande iņeleanzi wa iveta “a” panzi wa. ⁵ Ninenģa i wisi nâna nģalae panzi kala itu nģua kaika panzi. Aku Maro Njalae ne wisi-nâna nģinde iveta rurunģa nģalae nģinde panzi. ⁶ Aku Maro Njalae iporo mine tu, “Munģani naņa apatea tamâta nģinde tu ma imo Koipu Njalae, aku naņa warakânģu ao i imo Saion tuu kulu, nanenģu tuu sapânģa nģinde.”

⁷ Aku Koipu Njalae ŋinde nde iporo tu, “Ŋine naŋa ma atula Yova Kindeni kawa ŋgua pwataki. Muŋga Yova Kindeni ipai naŋa mine tu, ‘Noko nde naŋa natungu. Kala ŋine naŋa amo noko tama.’” ⁸ Aku Yova Kindeni kala ipai naŋa mine tu, “‘Ambo noko ma kuno pa naŋa, ande naŋa ma tamâta rârâni nenzi tâno alano, aku noko ma pwai poe pa nia ndoni. ⁹ Noko ma pwai poe kaika ndo panzi tamâta rârâni, aku ma kupunzi pwapwataki, itogo tamâta ipu kulo pwapwataki kala punu-punu nâ ikeno.’” Yova Kindeni iporo ŋgua mine pa naŋa koipu ŋjalae.

¹⁰ Mine nde miki koipu ŋjalaŋala rârâni kalonjo nanenju ŋgua ŋine sondu, aku kapakatona warakami nemi vetâŋa sondu ndo. ¹¹ Miki ma kamege ŋana Yova Kindeni kâ, aku kapanea i ŋa tava ilomi rurunja. ¹² Miki ma kapare tukumi ndue lâ i kie tini laiti. Tia ma i wisi nâna walele nâ pami, aku ma izavarumi ku naomi tia lâ. Anja tamâta ea kinzi uru silâ pa Yova Kindeni tu ma ikea ŋananzi, ande i ne nzâmbe ara ikeno panzi.

Lâ mboyo tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipu tini kaika pa i

Daviti isia wânjiŋa ŋine, lâ zo ŋinde ikâwa ŋana i natu Apsalom kâ.

3

¹ Yova Kindeni, nanenju kazâŋa tamâta sipânja kambwanenzi rârâ ŋinde! Kinzi simandi ŋana siveta kenzi sakamao pa naŋa. ² Kinzi siporo ŋgua ŋana naŋa kâ mine tu, “Maro Kindeni ma ivila i tia.” ³ Taitu nenzi ŋgua ŋinde nde mao tia. Yova

Kindeni, noko kutogo nanenŋu maramuŋa mine. Noko ma kumuŋa pana ŋana apole paraŋa kâ. Noko nâ uru kupu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu, ŋana naŋa akura tu amandi kaika kâ. ⁴ Naŋa uru asarâwa pa Yova Kindeni tu ivila naŋa. Aku i imo tamwata ne tuu sapâŋa kulu ku ipalono pa nanenŋu noŋa.

⁵ Yova Kindeni uru ikea ŋanana ikura mbo mbo. Mine nde lâ zo ŋana naŋa akeno kenoŋa nia, ande naŋa uru akeno utu lâ lee mbwale pwataki, ŋinenŋa amandi sânda kilo. ⁶ Kinzi kazâŋa tamâta kambwanenŋi tamâta-tamâta sinŋe naŋa mbwaliu lâ, taitu naŋa ŋandai aruru ŋananzi ŋga.

⁷ Yova Kindeni, kumandi ŋga! Nanenŋu Maro Kindeni, kumâ kuvilana! Noko uru kupunzi nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni pâta lâ, kala nenzi kaika ŋana sipole naŋa kâ ande ikeno panzi tia. ⁸ Yova Kindeni, noko simbo nâ uru kuvilanzi ne tamâta ŋana sipole paraŋa kâ. Noko uru kuveta kie ara nâ panzi tamâta ŋinde sipono muli pano.

4

Lâ mbo tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipu tini kaika papa i

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ O Maro Kindeni, noko uru pwea ŋanana. Mine nde kupalono pa nanenŋu noŋa! Munŋa noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. Kala ŋine naŋa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana ku kutambira taŋa pa nanenŋu noŋa.

² Anŋa miki tamâta ŋai, miki ma kayaula naŋa ŋânŋu ikura zo ŋapia kilo, a? Miki ma ilomi koŋa pa

ŋgua kaa kaa wa kapono muli pa mâsi laŋeŋa wa ikura zo ŋapia kilo, a? ³ Miki kalomi ŋgere sondo ŋga; Yova Kindeni nde ipateanzi tamâta pinde pa i tamwata, kinzi ŋinde uru sipono muli pa i. Mine nde lâ zo ndia naŋa ano papa i, ande i uru ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. ⁴ Ambo miki wisimi nâna, ande kapakatona sondo ŋga. Tia ma kaveta kiesaka. Lâ zo ndia miki kakeno nemi kenonja nia, ande ara ŋana miki ma kalomi ŋgere sondo, aku kawami buu nâ. ⁵ Ara ŋana miki ma kao patarawâŋa sondo nâ ilâ pa Yova Kindeni, aku kao nemi kalo-tawana ilâ mao papa i nâ.

⁶ Tamâta rârâ uru ilonzi pa mbaliŋa nâ, kala sikai noŋa mine tu, “Ea ikura tu ivilama kamo ara kilo, a? O, Yova Kindeni, kalo sukâŋa ŋanama!” ⁷ Lâ zo ŋana kâpwa ipâŋga maria lâ tâno ilo, ande kinzi tamâta ŋinde uru sindeka. Taitu muŋgani noko kuo ndekâŋa ŋalae tina lâ naŋa ilonŋu, aku ndekâŋa ŋine ipole nenzi ndekâŋa kaa ŋinde ndo lâ. ⁸ Yova Kindeni, noko simbo nâ uru pwatona naŋa kala amo ara nâ. Naŋa aruru ŋana sâ tonŋe tia. Mine nde lâ zo ŋana naŋa alâ akeno nanenŋu kenonja nia, ande naŋa uru akeno walele ku akeno utu lâ.

5

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ikatona i

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Naŋa ilonŋu malia ndo; mine nde kutambira taŋa pa nanenŋu tiŋa. ² Nanenŋu Koipu ŋalae, nanenŋu Maro Kindeni noko, naŋa ano pano tu kuvilana,

aku kupaloŋo pa nanenġu sarawâja. ³ Yova Kindeni, naŋa uru amâ pano ikura mboyo mboyo, aku noko kupaloŋo pa nanenġu noŋa. Nanenġu noŋa uru imâ pano itogo nanenġu patarawâja mwasina. Naŋa akai noŋa pano lâ, ninenġa ao tininġu pa noko tu kuvilana.

⁴ Maro Kindeni, noko nandai kundeka nana vetâja potomule nġa. Mine nde kinzi tamâta sakamao sikura tu simo noko tini laiti, ande tia.

⁵ Tamâta ea kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, kinzi nġinde sikura tu simandi noko nao, ande tia. Noko tini pwâka ndo njananzi kiesaka tamwatanzi.

⁶ Noko kuzavarunzi kinzi lajeŋa tamwatanzi, aku noko pwai kazâja nġalae tina panzi tamâta ea uru sikai lajeŋa wa sipunzi tamâta pâta simâte wa.

⁷ Taitu noko tini mwasa ndo pa naŋa ikura zo rârâni. Mine kala naŋa akura tu amâ pano lâ noko ne luma sapâja, aku apare tukunġu pano awânġi awawano. ⁸ Yova Kindeni, kinzi kazâja tamâta situ siyaula naŋa. Mine nde naŋa ano pano tu kugagati ilonġu kalonġu, nana naŋa ma aveta ikura noko ne pateâja mine. Kutula noko ne nzâla sondo nġinde pa naŋa, nana naŋa ma apono muli sondo pano. ⁹ Nanenġu kazâja tamâta nenzi nġua rârâni nde sondo tia ndo. Kinzi ilonzi ndo tu ma sizavarunzi tamâta. Kinzi kawanzi nde itogo mateŋa tamâta nenzi kuru mwasina, kawa maa nâ ikeno, nana tu kinzi uru siporo nġua mona-mona palaŋeŋa rârâ nana siyaulanzi tamâta kâ. ¹⁰ Maro Kindeni, naŋa ilonġu tu noko ma kuonzi tamâta nġinde lâ nġua nia, ninenġa kupare nia panzi. Naŋa ilonġu tu nenzi ilo-kalo potomule nġinde ma iyaula warakanzi. Kinzi uru taŋanzi kaika pa noko, aku

siveta kiesaka rârâ ñinde. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kusokinzi silâ simo malawae ndo ñanano.

¹¹ Anŋa tamâta ea uru simâ pa noko tu ma pwea ñananzi, ande kinzi ñinde rârâni ma sindeka. Kinzi ma wisinzi ara, aku ma siwâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ. Naŋa ano pano tu pwatonanzi sondo, kinzi ñinde ilonzi ndo keno pano. Noko uru kuveta kie ara ndo panzi; mine kala kinzi sindeka ñalae.

¹² Yova Kindeni, noko uru kuveta kie ara ndo panzi tamâta ea sipono muli pa noko ne ŋgua. Noko ne wisi-wisi ñinde nde itogo tamâta ñinde nenzi maramuŋa mine.

6

Tamâta ilo malia kala ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ñine

¹ Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ku kumbita naŋa ndimo! Mao nâ, noko wisi nâna, taitu naŋa ano pano tu kupare nia pa naŋa ndimo. ² Yova Kindeni, nanenŋu kaika nde ikâwa ilâ lâ. Mine nde kalo sukâŋa ñanana! Naŋa tiningu ndoni pââsââ lâ, aku ilonŋu tu noko ma kuveta tiningu ara kilo. ³ Naŋa ilonŋu nde malia ndo. Andeta Yova Kindeni, noko ma kupalonŋo pa nanenŋu nona ku kuvilana lâ zo ndia, a? ⁴ Yova Kindeni, kulele nao pana ku kuvilana ŋga! Noko ilo ndo keno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine nde naŋa ano pano tu kutinŋi mateŋa piti pana. ⁵ Tiambo kinzi mateŋa tamâta sikura tu kalonzi ŋgere ñana noko kâ, tiya? Tia ndo. Lâ mateŋa nianzi, tamâta tonŋe ikura tu ipanea noko ŋa, ande tia. Mine kala ano pano tu kuvilana.

⁶ Naṅa amo ata nâ lee walonḡu ndoni marumbu lâ. Naṅa matāṅgu sulu indu indue isusulua nanenḡu kenonḡa nia ikura mbo mbo. Mine nde naṅa kulunḡu kulānda nde lââ sakoa lâ. ⁷ Nanenḡu kazāṅa tamāta nde siveta kenzi sakamao pa naṅa. Mine kala naṅa amo atata nâ. Naṅa matāṅgu poa lâ, kala akura tu amora nia sonde, ande tia.

⁸ Ayo, miki tamāta sakamao, miki kakāwa kalâ! Yova Kindeni ilonḡo nanenḡu tiṅa marumbu lâ. ⁹ Naṅa asarāwa pa Yova Kindeni tu ma kalo sukāṅa ṅanana, aku i ilo ara ṅana nanenḡu nonḡa ṅinde. ¹⁰ Yova Kindeni ma ipolenzi nanenḡu kazāṅa tamāta rârâni, aku kinzi ma siruru ku ma mainzi ṅalae. I ma ṅaranzi walele nâ, kala kinzi ma sikāwa pwapwataki silâ.

7

Tamāta ilo malia kala ikai nonḡa pa Maro Kindeni

Daviti isia wāṅgiṅa ṅine, lâ zo ṅinde i ilo malia ṅana tamāta tonḡe ne vetāṅa, i ṅa tu Kus.

¹ Yova Kindeni, nanenḡu Maro Kindeni noko, naṅa amâ pa noko ku ano pano tu pwea ṅanana. Kuvilana, aku pwai naṅa piti lâ kinzi tamāta uru sitanḡula naṅa ṅinde mbaunzi ilo. ² Tia ma kinzi sikai naṅa alâ pa nia bilimu, ṅinenḡa ma sizavaru naṅa ndo lâ, itogo mbwāmbwa saka “leve” uru iveta panzi tamāta mine.

³⁻⁴ Yova Kindeni, nanenḡu Maro Kindeni noko, ambo nanenḡu soki tâ ikeno pana, ambo naṅa muṅga aveta kenḡu sakamao pa tamāta tonḡe tâku, akai lanḡa pa niṅgu-nambwe tonḡe tâku, aveta vetāṅa soki kaa nâ pa nanenḡu kazāṅa tamāta

tonje tâ; ⁵ ambo mine, ande ara ñana kinzi kazâña tamâta ma sitanġula naña lee sikaina kaika lâ. Ara ñana kinzi ma kenzi nâ sipale naña sizavaruna ndo lâ, aku ara ñana ma sipile karaenġu ikeno kaa nâ lâ tâno kulu. Andeta naña ñandai aveta vetâña mine ñga.

⁶ Yova Kindeni, naña ilonġu tu noko ma kumandi sânda ku pwai nâna panzi nanenġu kazâña tamâta. Kumandi ku pwai kazâña panzi tamâta ñinde uru wisinzi nâna ñalae tina pa naña. Maro Kindeni, noko kuporo kaika lâ tu tamâta ma siveta vetâña sondo ndo panzi tininzi pinde. Mine kala naña ano pano tu kupagagati tamwata ku kuvilana!

⁷ Noko uru kusanġona koipu ñalae ne sanġonâña nia lâ samba lawea. Naña ilonġu tu noko ma kugonanzi tamâta rârâni simâ taitu ku kuonzi simandi noko nao. ⁸ Yova Kindeni, noko uru kumandi lâ ñgua nia ku kulea sondo pa tamâta rârâni nenzi vetâña. Noko kusama tu naña aveta vetâña soki tonje tia. Mine nde naña ano pano tu kutula ñinde pwataki panzi nanenġu kazâña tamâta lâ ñgua nia.

⁹ Maro Kindeni, noko ne vetâña rârâni nde sondo ndo. Noko kusama tamâta rârâni nenzi ilo-kalo wa ilonzi wa marumbu lâ. Mine kala naña ano pano tu kutoto kinzi tamâta sakamao nenzi vetâña potomule ñinde, aku kuveta kie ara panzi tamâta ea uru sipaveta kuku vetâña ara.

¹⁰ Naña kalonġu tawana tu Maro Kindeni i nde nanenġu maramuña. I uru ivilanzi tamâta ea sipalono pa i kawa ñgua. ¹¹ Maro Kindeni ne pareña-nia nde sondo ndo. Ikura zo rârâni i uru wisi nâna panzi kiesaka tamwatanzi. ¹² Ambo kinzi tamâta sakamao mine ma sipalele ilonzi

kalonzi tia, ande Maro Kindeni ma iwawa ne pila kazâŋa kâ. I itike ne temba kala iluku lâ ŋana paraŋa kâ. ¹³ I inziu ne silâwa ku mata ruru ndo, ŋineŋga ikai ne temba kâki ku irae temba ŋana ipanenzi tamâta sakamao kâ.

¹⁴ Opopo, kinzi tamâta sakamao uru kalonzi ŋgere ŋana vetâŋa kiesaka kie-kie nâ. Kinzi simo sitogo vetâŋa potomule rârâni tamanzi, aku kawanzi laŋeŋa nâ ikura zo zo. ¹⁵ Kinzi sisale tâno wewe ŋalae ŋana sikainzi tamâta kâ. Taitu kinzi warakanzi patanzi sindue silâ wewe ŋinde ilo. ¹⁶ Mine kala nenzi vetâŋa potomule nde iyaula kinzi warakanzi lâ. Kinzi mbaunzi nâ iveta nâna pa warakanzi.

¹⁷ Mao nâ, Yova Kindeni ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo. Mine nde naŋa kawâŋgu ndaŋge papa i. Naŋa ma awâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ pa Yova Kindeni âta Tamwata.

8

Maro Kindeni kilala ipâŋga nia yo ikura nia ndoni mine tu i ŋa nde ŋalae ndo

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, maka nema Maro ŋalae noko, kinzi tamâta rârâni lâ tâno ndoni simora noko ne walo ŋalae ipâŋga nia yo panzi. Kinzi simo sipanea noko ŋa, aku nenzi paneâŋa ŋinde ikâki ilâ lee ipâŋga samba lawea. ² Aku kinzi lâlu kiri-kiri kala uru sipanea noko ŋa mine nâ, aku nenzi paneâŋa ŋinde nde itogo ŋgumbi kaika ŋana ipono noko ne kazâŋa tamâta nzalanzi.

³ Yova Kindeni, naŋa matâŋgu kâki alea pa nia maa, niani ndaina noko nia ndoyo kupulia ipâŋga lâ. Naŋa amora nzimona tavanzi pitu rârâni ñinde noko muŋga kuonzi simo nianzi nianzi. ⁴ Naŋa amora kelekele ñinde lâ, ñineŋga akasonjano lâ warakâŋgu ilonŋu mine tu, “Maka tamâta nde sâ kala noko uru ilo ñanama. Maka nde kelekele kaa nâ; mine nde mana mana ŋga noko uru pwatonama, a?” ⁵ Andeta noko muŋgani kuo maka kamo kelekele rârâni kulunzi, kala maka kamo noko simbo nâ kalo. Noko kuveta maka kakai koipu, aku kusuka maka ŋama kâki lâ. ⁶ Noko kupatea maka ŋana kakai poe pa kelekele rârâni noko muŋga kupulianzi sipâŋga ñinde. Noko kuonzi kelekele rârâni simo maka tamâta kaloma marumbu lâ. ⁷ Mao nâ, noko pwainzi lama wa, bulmakao wa, simbi rârâni simo dugu ilo wa, ⁸ sii rârâni wa, iŋa rârâni wa, aku kuonzi kelekele rârâni ñinde simo maka kaloma.

⁹ Yova Kindeni, maka nema Maro Ñalae noko, kinzi tamâta rârâni lâ tâno ndoni simora noko ne walo ñalae ipâŋga nia yo panzi.

9

Tamâta kawa ndanŋe pa Maro Kindeni ŋana i ne vetâŋa rârâni kâ

Daviti isia wângiŋa ñine

¹ Yova Kindeni, naŋa ilonŋu ndo tu aporo ndanŋe ñalae pa noko. Naŋa ma aporo atula ŋgua panzi tamâta ŋana vetâŋa ñalanjala rârâni noko muŋga kuveta ñinde. ² Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana noko ne vetâŋa ñinde kâ, kala awâŋgi wângiŋa tava ndekâŋa

ņalae. Yova Kindeni âta Tamwata, naņa ma awânġi wânġiņa paneâņa kâ pa noko, ³ ñana tu noko kumandi lâ nanenġu kazâņa tamâta naonzi, kala sikâwa silâ. Kinzi patanzi sindue aku sipamate-teu. ⁴ Lâ zo ñana noko kulea pa nanenġu kazâņa tamâta nenzi vetâņa lâ űgua nia, ande noko kuveta vetâņa űinde sondo ndo. Mine nde noko kutula pwataki lâ kinzi naonzi tu nanenġu soki tonġe tia. ⁵ Noko kupa űgua lâ ñana kupare nia panzi tinikoa űgu. Noko kuzavarunzi tamâta sakamao űinde kala naonzi tia lâ, aku tamâta tonġe ma kalo űgere kilo ñana kinzi kâ, ande ma tia. ⁶ Noko kuzavarunzi kazâņa tamâta kala naonzi tia ndo lâ. Mine nde kinzi ma sikura tu sikai kazâņa pa maka kilo, ande tia. Yova Kindeni, noko kuzavaru nenzi lawea űalajala marumbu lâ, aku tamâta rârâni nde kalonzi kapa űananzi lâ.

⁷ Anġa Yova Kindeni nde imo koipu űalae ikura zo zo. I iluku lâ ñana ipare nia panzi tamâta kâ. ⁸ I uru ikai poe sondo ndo panzi tamâta űgu ndoni. Aku i ne mâsi ñana ipare nia panzi tamâta kâ nde ipakura kuku nenzi vetâņa. ⁹ Tamâta pinde nenzi walo nde űalae koņa tia, kala nenzi kazâņa tamâta uru siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni uru ikea űananzi tamâta űinde. Lâ zo ndia malia ipânġa panzi, ande kinzi uru silâ simuna i tini laiti, kala simo ara nâ. ¹⁰ Yova Kindeni, ambo tamâta tonġe itu imâ pano, ande naņa asama tu noko ma kupu muli pa tamâta űinde tia ndo. Mine kala tamâta ea sisama noko kilala sondo, ande kinzi űinde rârâni ma kalonzi tawana noko mao nâ.

¹¹ Miki kalonjo űga; Yova Kindeni imo koipu űalae

lâ Saion lawea! Miki ma kawāṅṅi kapanea i kasuka ṅa kâki, aku katapâri panzi tamâta ṅgu ndoni ṅana vetâṅa ṅalaṅala i muṅga iveta ṅinde. ¹² Yova Kindeni ilo ṅananzi tamâta ṅinde uru sikai nâna koa tia nâ, aku ipono taṅa ṅana nenzi tiṅa kâ, ande tia. I uru ipare nia pa tamâta ea iveta soki panzi.

¹³ O Yova Kindeni, kalo sukâṅa ṅanana! Kumora ṅga; nanenṅu kazâṅa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naṅa. Naṅa ano pano tu pwaina piti lâ mateṅa ne nimbu ilo. ¹⁴ Ambo noko ma kuvila naṅa mine, ande naṅa ma akura tu amandi Jerusalem lawea ne ṅgumbi nzâla kawa, ku ma apaneano atapâri panzi tamâta ṅana vetâṅa rârâni noko muṅga kuveta pa naṅa ṅinde. Naṅa ma amo andeka nâ, ṅana tu noko pwaina piti lâ kazâṅa ilo. ¹⁵ Muṅga kinzi tinikoa tamâta sisale tâno wewe ṅalae ṅana sitatau maka kâ. Andeta kinzi warakanzi patanzi sindue silâ wewe ṅinde ilo. Kinzi sio nimbu ṅana sikale maka kaika kâ, andeta nimbu ṅinde nde ikai kinzi warakanzi. ¹⁶ Kinzi tamâta sakamao ṅinde siveta kelekele ṅana iyaula maka, andeta kelekele ṅinde ipalele ku izavaru kinzi warakanzi. Mine nde Yova Kindeni kilala ipâṅga nia yo tu i uru ipare nia sondo panzi tamâta.

¹⁷ Tamâta ea sipu mulinzi pa Maro Kindeni, ande kinzi tamâta sakamao ṅinde rârâni nde soka nzâla ṅinde ilâ pa mateṅa nianzi nâ. ¹⁸ Andeta Maro Kindeni ma kalo kapa ṅana isuka kinzi sugorai tamwatanzi, ande ma tia. Kinzi tamâta ṅinde uru sio tininzi pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi, aku nenzi mâsi ṅinde ma ilâ kaa nâ, ande tia.

¹⁹ Yova Kindeni, kumâ ṅga! Noko ma kusâu panzi tamâta tu taṅanzi kaika pano ndimo. Naṅa

ilonṅu tu noko ma kuonzi tinikoa tamâta simandi noko nao lâ ṅgua nia, ṅinenṅa ma kupa ṅgua ṅana pareṅa-nia kâ panzi. ²⁰ Yova Kindeni, naṅa ilonṅu tu noko ma kuveta ruruṅa ṅalae panzi. Kutula pwataki panzi tu kinzi nde tamâta nâ, kala simo noko kalo.

10

Tamâta ikai noṅa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

¹ Yova Kindeni, ṅana sâ kâ ṅga noko kumo malawae ndo ṅana naṅa kâ, a? Naṅa amo sakamao ndo; ṅana sâ kâ ṅga noko kupavea ṅanana, a?

² Kinzi tamâta sakamao uru sipasuka warakanzi tininzi ku siveta kenzi sakamao panzi sugorai tamwatanzi. Naṅa ilonṅu tu kinzi ma patanzi sindue wewe ilo, wewe ndainani kinzi warakanzi muṅga sisale ṅana sikainzi tamâta kâ. ³ Kinzi tamâta sakamao uru kawanzi pakâe siporo ṅana ilo-kalo potomule ṅinde ikeno ilonzi kalonzi. Kinzi ilonzi yosi ṅana mbaliṅa kie-kie. Kinzi uru siporo ṅgua sakamao pa Yova Kindeni wa sipu mulinzi papa wa. ⁴ Kinzi tamâta sakamao situ kinzi warakanzi nâ nde tamâta ṅalaṅala. Kinzi tininzi pwâka ndo ṅana Maro Kindeni kâ. Kinzi situ i nde maro kaa nâ. ⁵ Mbalinṅa kie-kie ikeno panzi, kala simo sindeka nâ. Kinzi sizizâla ndo ṅana Maro Kindeni ne mâsi ṅana ipare nia panzi tamâta kâ. Kinzi uru siveta “a” pa nenzi kazâṅa tamâta. ⁶ Kinzi siporo lâ ilonzi mine tu, “Naṅa amandi kaika nâ; sâ tonṅe ikura tu ipono nzalâṅgu, ande tia. Malia tonṅe ma ikura tu isânda naṅa kulunṅu, ande tia ndo.” ⁷ Ikura zo rârâni kinzi uru siporo ṅgua sakamao wa ṅgua lanṅa wa ṅgua

ñana itu rurunja panzi tamâta pinde wa. Kinzi ilonzi ndo ñana siporo wisi-nâna ne ñgua sakamao panzi tamâta pinde. ⁸ Kinzi tamâta sakamao uru simuna simo lawea ilo, ku sio ñananzi tamâta ara ñana sipunzi pâta simâte kâ. Kinzi simuna ku sititike sio ñananzi tamâta pinde ñana sizavarunzi kâ, kinzi ñinde nenzi walo ñalae koña tia. ⁹ Kinzi simo simuna nâ, itogo mbwâmbwa saka “leve” uru imuna lâ ne ñgânza ilo mine. Kinzi sio ñananzi sugorai tamwatanzi lee sikainzi kaika lâ nenzi nimbu. Ninenğa silaenzi silâ. ¹⁰ Kinzi tamâta sakamao nenzi kaika nde ñalae tina. Mine kala kinzi sitawanzi sugorai tamwatanzi ndue ndo lâ ku sipolenzi lâ. ¹¹ Kinzi uru siporo lâ ilonzi mine tu, “Maro Kindeni kalo kapa ñana nanenğu vetâña kâ. Ipono tamwata nao lâ, kala ikura tu imora sâ tonje tia.”

¹² Mao nâ, kinzi tamâta sakamao uru siveta vetâña mine. Mine nde Yova Kindeni, kumandi ñga! Maro Kindeni, kuzavarunzi tamâta ñinde ndo lâ. Kalo ñgere ñananzi tamâta ara ñinde uru simo sikai nâna. ¹³ Kinzi tamâta sakamao sipu mulinzi pa noko lâ, aku uru siporo lâ warakanzi ilonzi tu, “Maro Kindeni ma ipare nia pa naña ñana nanenğu vetâña soki kâ, ande ma tia.” Kinzi nenzi ilokalo ñinde nde ara tia ndo. ¹⁴ Mao nâ, noko uru kumora kinzi tamâta sakamao nenzi vetâña. Noko kusama lâ ñana nâna wa malia ñinde kinzi tamâta ara uru sikai, aku ikura zo zo noko ilo ara nâ ñana kuvilanzi. Ikura zo rârâni noko uru kuvilanzi sugorai tamwatanzi wa kinzi tamâta nenzi kaika tia wa, kinzi ñinde sipauwo warakanzi lâ noko mbau ilo. ¹⁵ Mine nde naña ano pano tu kutawa

kinzi kiesaka tamwatanzi nenzi kaika ndue ndo lâ, aku kupare nia panzi ŋana nenzi vetâŋa soki rârâni lee, ikura lâ zo ndia kinzi ma sipile nenzi vetâŋa soki ŋinde.

¹⁶ Yova Kindeni imo koipu ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. I ma isokinzi tinikoa tamâta lâ i ne tâno, aku ma naonzi tia ndo lâ. ¹⁷ Yova Kindeni, noko ma kupaloŋo panzi tamâta uru sikai nâna ŋinde nenzi noŋa, aku ma kupu tini kaika pa ilonzi kalonzi. ¹⁸ Noko ma kupaloŋo pa kinzi sugorai tamwatanzi nenzi tiŋa, aku ma kupaloŋo pa kinzi tamâta uru sikai malia ŋinde nenzi tiŋa tona. Noko ma kuveta kie sondo nâ panzi. Mine kala kinzi tâno tamâta ma sikura tu siveta ruruŋa panzi kilo, ande ma tia.

11

Tamâta ne kalo-tawana ikeno sondo pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Naŋa kalonŋu tawana tu Yova Kindeni ma ika-tona naŋa. Mine nde noko tamâta ŋai, ŋana sâ kâ ŋga noko kupai naŋa mine tu, “Pwâwa kulâ pa tuu, itogo sii iruru ku ikâwa ilâ walele nâ mine. ² Pwâwa kulâ, ŋana tu kinzi tamâta sakamao simuna simo nia kondoma. Kinzi sitike nenzi temba lâ, ku sisaŋa silâwa sirae silea pa kinzi tamâta ara tu ma sipanenzi kâ. ³ Kinzi tamâta sakamao sizavaru vetâŋa ara rârâni. Mine nde tamâta ara ma ikura tu iveta sâ tonŋe tia.” Ayo, noko tamâta ŋai, ŋana sâ kâ ŋga noko kuporo ŋgua kapa-kapa mine pa naŋa, a?

⁴ Nana tu Yova Kindeni imo tamwata ne luma sapâŋa ilo. I imo ikai koipu lâ samba ilo, aku i mata uru ilea panzi tamâta rârâni. Isama nana vetâŋa rârâni siveta ŋinde. ⁵ Yova Kindeni uru ilea pa tamâta rârâni nenzi vetâŋa, kinzi saka wa ara wa. I tini pwâka ndo ŋananzi tamâta ŋinde sivaligi i tamwata ne ŋgua tukuŋa. ⁶ I ma isupwa yââ tava mira ndimoro imbe indue lâ kinzi tamâta sakamao kulunzi, itogo karâzi mine. Aku i ma isupwa lawea kaika ilâ panzi nana iveta kelekele rârâni ŋgâla-ŋgâla lâ. Mao nâ, Yova Kindeni ipatea tu vetâŋa mine ma ipâŋga panzi tamâta sakamao.

⁷ Yova Kindeni tamwata uru iveta vetâŋa sondo nâ, aku i tini mwasa pa vetâŋa arara rârâni. Kinzi tamâta ara ma simo kuku i.

12

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, kuvila maka ŋga! Tamâta ara tonŋe imo ŋai, ande tia. Muŋga tamâta pinde sipono muli pa noko, andeta kala ŋine kinzi ŋinde nde naonzi tia lâ. ² Tamâta rârâni uru sikai lanjeŋa panzi tininzi pinde. Kinzi uru siporo ŋgua kaŋa mona-mona panzi nana silanjenzi kâ.

³ Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kupono kinzi tamâta uru siporo ŋgua mona-mona kaa kaa ŋinde kawanzi, kinzi ŋinde simo nâ sipasuka warakanzi tininzi. ⁴ Kinzi tamâta ŋinde uru siporo mine tu, “Kelekele ndia maka iloma papa, ande maka kawama nâ kaporo ŋgua, aku kakai kelekele ŋinde

rârâni. Maka warakama nema ŋgua uru isukama; mine kala maka ma kapaloŋo pa tamâta tonje tia.”

⁵ Andeta Yova Kindeni iporo mine tu, “Kinzi tamâta sakamao uru siveta malia panzi sugorai tamwatanzi, aŋga kinzi tamâta ara uru sikai malia wa nâna wa, kala simo sita nâ. Mine kala ŋjine nâ naŋa ma alâ panzi. Kinzi uru sino pa naŋa tu ma navilanzi, kala naŋa ma akea ŋananzi.” ⁶ Mao nâ, Yova Kindeni uru iveta ikura ne ŋgua pânja rârâni. I ne ŋgua rârâni nde ara ndo, itogo mira “silva” kinzi simomo lâ yââ ilo, kala zuzuli ndo.

⁷⁻⁸ Yova Kindeni, kinzi tamâta sakamao simo sikura nia ndoni, aku tamâta rârâni sindeka nâ ŋana vetâŋa potomule kâ. Mine nde maka kano pano tu pwatonama sondo. Pwea ŋanama ikura zo rârâni, ŋana kinzi tamâta sakamao ma sikura tu sizavaru maka tia.

13

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wânjiŋa ŋjine

¹ Yova Kindeni, noko ma kalo ŋgere kilo ŋana naŋa lâ zo ndia, a? Tiambo noko ma kalo kapa ŋana naŋa kâ ikura zo rârâni, a? Noko ma kupavea ŋanana ikura zo ŋapia kilo, a? ² Naŋa ilonŋu malia ndo, aku ikura kari wa mbo wa naŋa kalonŋu sukâŋa nâ. Naŋa ma amo mine ikura zo ŋapia kilo, a? Nanenŋu kazâŋa tamâta ma sipole naŋa ikura zo ŋapia kilo, a?

³ Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni, naŋa ano pano tu kupaloŋo pana ku kusâu pa nanenŋu noŋa. Noko ne walo kaika kulua naŋa kilo. Tia ma

naŋa alâ pa mateŋa nianzi. ⁴ Naŋa tiniŋgu pwâka tu nanenŋu kazâŋa tamâta ma siporo ŋgua ŋana naŋa kâ mine tu, “Maka kapole i marumbu lâ”. Ambo kinzi ma simora naŋa patana andue, ande ma sindeka nâ, aku naŋa tiniŋgu pwâka tu vetâŋa mine ma ipânŋa pana.

⁵ Andeta naŋa kalonŋu tawana tu noko ne tini-mwasa uru imâ pana ikura zo rârâni. Naŋa ma andeka nâ, ŋana tu noko ma pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ⁶ Mao nâ, naŋa ma awânŋi apanea Yova Kindeni ŋa, ŋana tu i uru iveta kie ara ndo pa naŋa.

14

Kinzi tamâta nenzi vetâŋa sakamao

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Kinzi tamâta kapa-kapa uru siporo lâ warakanzi ilonzi mine tu, “Maro Kindeni nde maro kaa nâ”. Kinzi tamâta ŋinde nde tamâta sakamao ndo. Kinzi uru siveta vetâŋa potomule nâ. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia.

² Yova Kindeni imo samba ilo, aku i mata ndue ilea pa kinzi tamâta. I itu isama mine: tiambo tamâta pinde simo tava ilo-kalo ara, tiya? Tiambo tamâta pinde ilonzi tu ma simo kuku i, tiya? ³ Andeta tia. Kinzi rârâni sipile nzâla ara marumbu lâ. Kinzi rârâni nenzi vetâŋa nde kie taituni, kinzi nde tamâta sakamao ndo. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia ndo kanaŋo.

⁴ Yova Kindeni ne ŋgua ikeno mine tu, “Tiambo kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo tia tâ. Kinzi rârâni uru siveta vetâŋa sakamao. Kinzi sizavarunzi nanenŋu tamâta, itogo sika kâpwa mine, aku uru

sikai nonḡa pa naḡa tia ndo.” ⁵ Andeta kinzi tamâta ḡinde ma siruru pâta kanaḡo, ḡana tu Maro Kindeni uru imo kunzi tamâta ea sipono muli pa i ne ḡgua. ⁶ Kinzi sugorai tamwatanzi ilonzi patea tu ma siveta vetâḡa ara pinde, andeta kinzi tamâta sakamao uru sipono nzalanzi. Taitu Yova Kindeni uru ikea ḡananzi sugorai tamâta ḡinde.

⁷ Naḡa ilonḡu tu Yova Kindeni ma isupwa kinda Isrel ḡgu nenda Yautâḡa Tamâta iyoka pa Saion Tuu indue imâ. Mao nâ, Yova Kindeni tamwata ma iyoka pa Saion imâ, ku ma ivilanzi Yakopu ne vâsa ḡgu tu simo ara kilo. Aku lâ zo ḡinde kinzi ma sindeka ḡalae tina.

15

Maro Kindeni ilo tu kinda ma taveta vetâḡa sondo

Daviti isia wāḡgiḡa ḡine

¹ Yova Kindeni, tamâta mana ikura tu iyoka ilâ noko ne luma sapâḡa ilo. Tamâta mana ikura tu imo Saion Tuu kulu, noko tamwata ne tuu sapâḡa ḡinde.

² Maro Kindeni iporo ḡgua taulo imâ mine tu, “Ambo tamâta tonḡe ipaveta kuku Yova Kindeni ne ḡgua tukuḡa rârâni, ambo iveta vetâḡa ara ikura zo zo, ambo iporo ḡgua mao nâ, ande tamâta ḡinde ma ikura tu ilâ luma sapâḡa ilo. ³ Ambo tamâta tonḡe tini pwâka tu isowe ḡgua lanḡa ilâ i tini pinde tininzi, ambo i tini pwâka tu iveta soki panzi ninambwe wukale, ambo i tini pwâka tu itu tamâta lagananzi, ande tamâta ḡinde ma ikura tu ilâ luma sapâḡa ilo. ⁴ Ambo tamâta tonḡe uru tini piti ndo

ŋananzi tamâta ŋinde Yova Kindeni ipu muli panzi lâ, aku i uru isuka kinzi tamâta uru sipono muli pa Yova Kindeni ŋinde ŋanzi kâki, ande tamâta ŋinde ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. Lâ zo ndia tamâta mine ipa ŋgua ŋana iveta vetâŋa tonge, ande i uru iveta vetâŋani ndaina. ⁵ I uru isâu panzi i tini pinde tu sikai mbumbu saŋe i, aku lâ zo ndia kinzi situ ŋana, ande i ikai mbumbu kambwaŋe ndainani nâ saŋenzi. Ambo tamâta pinde situ sipu i tini, kala siko lâ mbumbu ŋana imandi ŋgua nia ku iporo ŋgua laŋeŋa ŋananzi tamâta pinde muŋga siveta vetâŋa soki tia, ande i ma iveta mine tia ndo.

Tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa arara ŋinde, ande kinzi ŋinde ma sikura tu simandi kaika ikura zo rârâni.”

16

Tamâta kalo tawana kala ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, naŋa ano pano tu pwatonana. Naŋa amâ pa noko tu ma pwea ŋanana. ² Naŋa aporo pa Yova Kindeni tu, “Nanengu Maro Ŋalae, kelekele arara ndia ikeno pa naŋa, ande ŋinde rârâni iyoka noko nâ mbau ilo imâ pana.” ³ Maro Kindeni ne tamâta kinzi nde tamâta ara ndo, aku naŋa andeka nâ tu amo kunzi. ⁴ Anŋa tamâta pinde uru sipalilu silâ ŋana siwâŋgi panzi maro laŋeŋa kâ. Kinzi ŋinde uru sisânda malia rârâ kulu. Naŋa ma alâ taitu kunzi tamâta ŋinde ŋana aveta patarawâŋa kâ, ande ma tia. Aku naŋa ma awâŋgi apatu kinzi nenzi maro ŋanzi, ande tia ndo.

⁵ Noko simbo nâ kumo nanenŋu Maro Kindeni, aku noko uru kuveta kie ara ndo pa naŋa. Noko uru kutula nzâla pana, aku nanenŋu via nde ikeno noko mbau ilo. ⁶ Noko kuwae kelekele ara ndo pa naŋa. Mao nâ, kelekele ŋinde nde ara pâta lâ.

⁷ Naŋa apanea Yova Kindeni ŋa, ŋana tu i uru ikai poe sondo pana. Ikura mbo mbo i io ilo-kalo ara nâ lâ ilonŋu kalonŋu ŋana ipananana. ⁸ Ikura zo rârâni naŋa apasama tu Yova Kindeni imo tiningu laiti. I imo naŋa tiningu pa wia kâ ŋana ivilana. Mine nde sâ tonŋe ikura tu iveta ruruŋa pa naŋa, ande tia. ⁹ Mine kala naŋa ilonŋu ndeka ndo, aku kawânŋu ndanŋe papa i. I uru ikatona naŋa sondo ndo, kala amo ara nâ. ¹⁰ ŋana tu Yova Kindeni, noko ma kusâu pa materŋa tu ikai naŋa kaika kâ, ande ma tia. Naŋa uru apono muli sondo pa noko, aku noko ma kupile karaenŋu isâmbu lâ kuru ilo, ande tia. ¹¹ Noko tamwata ma kutula nzâla pa naŋa ŋana akai via mao kâ. Noko kumo kuna, kala ndekâŋa nde ipipi ndo lâ ilonŋu. Mao nâ, noko kuveta naŋa ilonŋu ndeka ikura zo rârâni.

17

Tamâta ara ne noŋa

Daviti ikai noŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, kupalonŋo pa nanenŋu sarawâŋa. Naŋa amandi noko nao atogo tamâta sondo ndo. Naŋa kawânŋu laŋeŋa tia ndo. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kupalonŋo pa nanenŋu noŋa. ² Naŋa ilonŋu tu noko ma kulea sondo pa nanenŋu vetâŋa, aku kutula pwataki lâ ŋgua nia tu nanenŋu soki tonŋe ikeno pana tia. ³ Ilo-kalo ndia ikeno

naña ilonġu kalonġu, ande nġinde noko kusama lâ. Ambo noko ma kumâ pa naña lâ mbo nana pwai samâna pana, ande noko ma kumora tu ilo-kalo potomule ikeno pa naña, ande tia. ⁴ Tamâta pinde uru siporo nġua sakamao, andeta naña nandai aveta mine nġa. Naña apono muli sondo pa noko kawa nġua, aku apu mulinġu pa kinzi nanzare tamwatanzi nenzi vetâna. ⁵ Ikura zo zo naña uru ayoka noko ne nzâla, aku naña kenġu nde kaika nâ.

⁶ Maro Kindeni, noko uru kupalonġo pa nanenġu noña. Mine kala nġine naña ano pano. Kutambira taña sondo pa naña kawânġu nġua, aku kuveta pana ikura nanenġu noña nġine. ⁷ Naña ilonġu tu noko ma kutula ne tini-mwasa nġalae nġinde kilala pwataki. Noko uru kuvilanzi ne tamâta, kinzi nġinde simâ pano tu simuna nġananzi nenzi kazâna tamâta. ⁸ Naña ano pano tu pwatonana, itogo tamâta ikatona i tamwata mata mine. Kuvea naña sondo, itogo tatareko tina igogonzi natu simo mbani kalo mine. ⁹ Kuvea naña nġananzi tamâta sakamao, kinzi nġinde situ sizavaru naña ndo lâ. Kinzi sikai kazâna nġalae pa naña, kala simâ sinġe naña mbwaliu lâ.

¹⁰ Kinzi kalonzi sukâna nġananzi tamâta pinde tia ndo. Kinzi uru kawanzi pakâe sipasuka warakanzi nâ tininzi. ¹¹ Kinzi sitanġula naña lee, kala nġine simâ sinġe naña mbwaliu lâ, aku sio nana sipu naña pâta kâ. ¹² Kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” putole ipu kala imuna io nana simbi tu ma ipu ika kâ. ¹³ Yova Kindeni, kumâ kupara kunzi nanenġu kazâna tamâta, aku kupunzi ndue! Pwai ne pila kazâna kâ, aku kumâ pwai naña piti

lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo! ¹⁴ Yova Kindeni, kusuña mbau ndue ku pwaina piti lâ kinzi mbaunzi ilo. Kinzi simo sitogo mbaliña warakanzi lâ tâno ñine kulu. Naña ilonġu tu noko ma pwatu nenzi vetâña sakamao kulu panzi, ikura noko muñga kupatea tu ma kuveta mine, aku kuveta nâna mine nâ panzi tamâta ñinde natunzi-timbunzi tona. ¹⁵ Anġa naña aveta vetâña soki tia, aku muli ñga naña ma amandi noko nao. Lâ zo ñana naña ma amandi sânda kâ, ande naña ma amo kuno, aku ñinde ma iveta ilonġu ndeka ñalae.

18

Maro Kindeni uru ivila kinda ñana tapole kazâña kâ

Yova Kindeni ne wurâta tamâta Daviti isia wânjinja ñine, lâ zo ñinde Maro Kindeni ikai i piti lâ Saulo mbau ilo wa kinzi kazâña tamâta mbaunzi ilo wa.

¹ Yova Kindeni, naña ilonġu ndo ikeno pa noko! Noko uru walo kaika kulana. ² Yova Kindeni uru ikea ñana naña kâ. I imo itogo mira ñalae naña uru amuna tini mwasina, aku imo nanenġu Yautâña Tamwata. Naña amo i tini laiti, kala kinzi kazâña tamâta sikura tu sizavaru naña, ande tia. Maro Kindeni ikea ñanana, aku imo itogo nanenġu maramuña mine. Mao nâ, i ne kaika ikatona naña lâ kazâña ilo. ³ Nanenġu paneâña ilâ pa Yova Kindeni! Naña asarâwa papa i tu ivilana, kala ikaina piti lâ kinzi kazâña tamâta mbaunzi ilo. ⁴ Muñga mateña nao sondo imâ pana, aku zavaruña ipole naña itogo tâi ilaña ipole tamâta mine. ⁵ Lâ zo ñinde mateña ne wâlo ïlita naña kaika lâ, aku mateña imâ

ipânnga tiningu laiti. ⁶ Mine nde naña kalonngu loko ñalae tina, kala asarâwa pa Yova Kindeni. Naña ano pa nanenngu Maro Kindeni tu ma isukana. I imo ne luma sapâña ilo, aku ilonjo nanenngu sarawâña. I ipalonjo pa nanenngu nonja.

⁷ Njinennga Maro Kindeni ivila naña mine; i wisi nâna kala iveta tâno ririño ñalae ku iveta tuu duvi iyoka yâti taulo. ⁸ Njinennga mâsi ñalañala kie-kie ipânnga tâno kulu. Mundo tava yââ ñalae wa mira ndimoro nde ipânnga tuu ñalañala ilonzi ku iyâti imâ. ⁹ I tamwata ipu nia maa pwataki ku indue imâ, aku take-take mâmânnga ikeno i kie kalo. ¹⁰ I isañona kelekele via kâ tonge kumbu, aku ñinde ikai i ilou walele nâ imâ. Lawea ikai i pââ pââ imâ, itogo sii uru ilou walele mwasina. ¹¹ I ipatura tini lâ kondoma ñalae, aku ipavea lâ take-take ñalae tonge ilo, io mâmânnga ku ipânnga togo karâzi mine. ¹² Loloa salaga-salaga imunnga papa imâ, anga mira “ais” tava yââ mela-mela nde ipu take-take mâmânnga ñinde pwataki ku imbe ndue. ¹³ Njinennga Yova Kindeni isarâwa kaika lâ samba tini, itogo mbamba ipu mwasina. Yova Kindeni âta Tamwata kawa ne sarawâña ipânnga lâ. ¹⁴ I irae ne temba ku silâwa nâ ipanenzi ne kazâña tamâta, kala sikâwa silâ. Mao nâ, i loloa nâ ipanenzi, aku sikâwa pwapwataki silâ. ¹⁵ Yova Kindeni, lâ zo ñinde noko wisi nâna ñalae tina kala kumbitanzi ne kazâña tamâta. Noko kumbana koroani ku kuveta tâno ikeno tâi kalo ñinde ipânnga mâsa-mâsa lâ, aku tâno ne duvi ipânnga nia yo.

¹⁶ Lâ zo ñinde naña atogo tamâta imbwatuke lâ tâi geza-geza ilo, andeta Maro Kindeni, inani uru

imo samba ilo, ande isunja mbau ndue isanja naña kaika ku itapana akâki amâ. ¹⁷ Mao nâ, itapa naña piti lâ kinzi kazâña tamâta kaika ñinde mbaunzi ilo, kinzi ñinde uru wisinzi nâna pa naña. Kinzi nenzi kaika ipole nanengu kaika ndo lâ, andeta Maro Kindeni ivilana. ¹⁸ Zo sakamao nde isânda naña kulungu lâ, aku lâ zoni ndaina kinzi simâ tu sipara kuna. Andeta naña amarerea Yova Kindeni, kala amo ara nâ. ¹⁹ I ikatona naña lâ. Mine nde naña angenge ñana kazâña ñinde kâ. I ilo ara ndo pa naña, aku ñana duvi ñinde kâ i ivilana.

²⁰ Naña uru apaveta kuku vetâña rârâni Yova Kindeni ilo papa ñinde. Mine kala i uru iveta kie ara nâ pana. Naña aveta vetâña soki tonje tia, aku ñana duvi ñinde kâ Yova Kindeni io ne wisi-wisi imâ pa naña itogo nanengu vetâña ara ne kulu mine. ²¹ Naña apono muli sondo pa Yova Kindeni ne ñgua tukuña. Naña ñandai aveta vetâña soki ñana apu mulingu pa nanengu Maro Kindeni nga. ²² Naña ilongu pa i ne ñgua tukuña rârâni, aku naña ñandai alaña apole i ne tukuña ñinde nga. ²³ I isama tu naña aveta vetâña soki tonje tia, aku naña apu mulingu pa kiesaka ne vetâña marumbu lâ. ²⁴ Naña ilongu ikeno mbâra-mbâra lâ i nao. Mine nde iveta kie ara pa naña, itogo nanengu vetâña ara ne kulu mine. ²⁵ Yova Kindeni, tamâta ea sipono muli mao pa noko, ande noko uru kuveta kie ara nâ panzi, ikura munja kupa ñgua tu ma kuveta mine. Tamâta ea sipaveta kuku vetâña ara, ande noko uru kuveta vetâña sondo ndo panzi. ²⁶ Tamâta ea simo ilonzi mbâra-mbâra lâ noko nao, ande noko uru kuo ne wisi-

wisi ilâ ñalae tina panzi. Anja tamâta ea sipaveta kuku lanjeña ne mâsi kie-kie, ande noko uru pwatu nenzi vetâña ñinde kulu taulo panzi. ²⁷ Noko uru kuvilanzi tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi. Anja tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi, ande noko kutawanzi ndue ndo. ²⁸ Yova Kindeni, noko tamwata nde nanenju sinâla. Nanenju Maro Kindeni uru isinala kondoma ñine itura naña, kala kondoma ñinde ikâwa ilâ. ²⁹ Noko uru walo kaika kulua naña. Mine nde naña akura tu apolenzi nanenju kazâña tamâta. Nanenju Maro Kindeni uru ivilana. Mine nde naña akura tu alaña apole nenzi lawea ne ngumbi ñalae.

³⁰ Maro Kindeni ne vetâña rârâni nde ara ku sondo ndo. Ambo i ma ipa ñgua ñana iveta vetâña tonje, ande i ne ñgua ñinde nde mao kanaanjo. I imo itogo maramuña mine panzi tamâta rârâni simâ pa i tu ma ikea ñananzi. ³¹ Yova Kindeni simbo nâ nde maro mao. Kinda nenda Maro Kindeni i simbo nâ imo itogo mira ñalae kinda tamuna tini. ³² Inani uru kaika ilua naña, aku lâ zo ndia naña atu ayoka nzâla, ande i uru ikatona naña sondo ndo. ³³ I iveta naña kenju kaika, itogo wiki kie mine. Lâ zo ndia naña ayoka nia tuu, ande isuka naña kala patana tia. ³⁴ I uru ipanana naña ñana paraña ne mâsi kâ. Mine kala naña akura tu arae temba kaika ndo. ³⁵ Yova Kindeni, noko uru pwea ñanana ku pwaina piti lâ kazâña ilo. Noko ne walo kaika ivila naña sondo lâ. Noko ne wisi-wisi iveta naña ñanju ipânja ñalae. ³⁶ Noko uru pwatona naña nzalânju. Mine nde kinzi kazâña tamâta ñandai sikai naña kaika ñga. Aku naña ñandai patana lâ nia zuli-zuli ñga.

³⁷ Naña apalilu atanġulanzi nanenġu kazâña tamâta lee akainzi kaika lâ. Naña apwarea tia lee ikura lâ zo naña ayaula kinzi ndo lâ. ³⁸ Naña apunzi ndue ndo, kala sikura tu simandi kilo tia. Kinzi simâte lâ naña naonġu. ³⁹ Noko tamwata walo kaika kulana ñana apara kunzi nanenġu kazâña tamâta. Noko tamwata kusuka naña, kala apolenzi lâ paraña ilo. ⁴⁰ Noko kuvetanzi nanenġu kazâña tamâta sikâwa sipalilu silâ. Naña azavarunzi tamâta uru wisinzi nâna pa naña ñinde kala sipamateteu. ⁴¹ Kinzi sisarâwa pa tamâta tonġe tu ma imâ isukanzi, taitu tamâta tonġe isukanzi nde tia. Kinzi sino pa Yova Kindeni, andeta ipaloġo pa nenzi noña tia. ⁴² Naña azavarunzi ndo lâ, kala sipânġa sitogo tâno gawura lawea itapala kala nao tia lâ mine. Naña apunzi kazâña tamâta ñinde ndue lâ ku kenġu nâ apalenzi, itogo tamâta kie nâ ipale nziña ikeno nzâla tini mine.

⁴³ Yova Kindeni, kinzi taña-kaika tamwatanzi nde sikai kazâña pa naña lâ, andeta noko kusuka naña kala sipole naña tia. Noko kuo naña akai koipu panzi tinikoa ñgu. Munġa naña azizâla ñananzi ñgu pinde, andeta kala ñine kinzi tamâtani ndaina nde simo kalonġu. ⁴⁴ Kinzi tamâta lâ lawea malawae nde siloġo naña parinânġu kala sipono muli pa nanenġu ñgua. Kinzi simâ pa naña ku tininzi ruru sipare tukunzi ndue lâ kenġu tini laiti. ⁴⁵ Kinzi ñinde râârâni nenzi walo nde ikâwa ñananzi. Kinzi siruru pâta ku sipile nenzi tenġo kaika simâ pa naña ku siporo tu, “Noko ne kaika kala kupole maka.”

⁴⁶ Yova Kindeni imo via nâ! I itogo mira ñalae naña uru amuna tini mwasina, aku nanenġu

paneâña ilâ pa i nâ. Maro Kindeni nde nanenġu Yautâña Tamwata, aku naña ma apanea i asuka ña kâki. ⁴⁷ I simbo nâ ivila naña kala apolenzi nanenġu kazâña tamâta. I simbo nâ ionzi tinikoa ġgu simo kalonġu. ⁴⁸ I simbo nâ uru ivila naña. Mine nde nanenġu kazâña tamâta sikura tu sipole naña nde tia. Mao nâ, Maro Kindeni, noko simbo nâ kuvila naña lâ paraña ilo kala apunzi nanenġu kazâña tamâta ndue. Noko pwea ñanana, kala kinzi nzanzare tamwatanzi sikura tu sipu naña pâta amâte, ande tia. ⁴⁹ Mine nde naña ma kawânġu ndanġe pano lâ kinzi tinikoa ġgu naonzi. Naña ma awânġi apaneano asuka noko ña kâki. ⁵⁰ Yova Kindeni ipatea naña Daviti tu akai koipu, aku i uru ivila naña kala apole paraña. I tini mwasa ndo papa ne pateâña tamâta naña, aku i ma tini mwasa mine nâ panzi nanenġu vâsa ñinde ma sipânġa muli-muli sikai niânġu.

19

*Kelekele rârâni Maro Kindeni ivetanzi sipânġa lâ,
ande kelekele ñinde itula i kilala pwataki*

Daviti isia wânjinja ñine

¹ Nia maa uru itula Maro Kindeni kilala pwataki pa kindâ tu i nde ara ku ara ndo. Kelekele rârâni simo âta ñinde situla i ne vetâña ara kilala pwataki pa kindâ. ² Kari kari itula Maro Kindeni kilala ñinde pwataki, anġa mbo mbo kala itula i kilala ndainani nâ pwataki kilo. ³ Mbo ñga kari kawanzi tia. Mine nde kinzi ñandai siporo ñgua itogo kindâ tamâta nenda ñgua mine. Kindâ takura tu talonġo kananzi, ande tia. ⁴ Taitu nenzi sarawânġa ilâ isala

nia ndoni lâ tâno kulu, aku tamâta lâ lawea ndoni silonjo nenzi ngua njinde.

Maro Kindeni ipa luma tonje lâ nia maa nana kari ma imo ilo, ⁵ aku ikura mboyo mboyo kari uru ipile ne luma njinde ku iyâti imâ pa nia yo tava ndekâña. Mao nâ, kari ilo ara nâ ku iyâti imâ nana iveta ne wurâta ikura zo zo. ⁶ Kari uru ipânja pa samba warika pa mbwera kâ, aku iparuse ilâ lee ilâ pa ngaŋe pinde. Aku kelekele tonje ikura tu imuna nana kari mata ne nâna kâ, ande tia.

⁷ Yova Kindeni ne ngua tukuŋa nde sondo ndo, aku tukuŋa njinde uru walo wasaseki ilua kinda. Ara nana kinda ma kalonda tawana Yova Kindeni ne ngua. I kawa ngua njinde uru ipanananzi tamâta, kinzi njinde nenzi ilo-kalo ŋalae koŋa tia. Mine kala nenzi ilo-kalo ipânja ŋalae ndo. ⁸ Yova Kindeni ne tukuŋa nde ara ndo, aku tamâta ea sipono muli papa, ande kinzi njinde uru ilonzi ndeka nâ. Yova Kindeni ne ngua tukuŋa nde sondo ndo, aku itula ilo-kalo ara ndo pa kinda. ⁹ Ara nana kinzi tamâta ma sipanea Yova Kindeni sisuka i ŋa kâki ikura zo zo. Yova Kindeni ne pateâña rârâni nde sondo ndo, aku i ne vetâña rârâni nde mao kanaŋo. ¹⁰ Kinzi tamâta uru ilonzi pa mira ara “gol”. Taitu Yova Kindeni ne ngua tukuŋa nde kelekele ara ndo, ipole mira “gol”. Aku Yova Kindeni ne tukuŋa i kaŋa mona-mona ndo, ipole sipa siŋi ara ne mona-mona. ¹¹ Noko ne ngua tukuŋa njinde ipanana noko ne wurâta tamâta naŋa sondo ndo. Naŋa apono muli pa noko ne tukuŋa, aku nana duvi njinde kâ noko uru kuveta kie ara ndo pa naŋa.

¹² Andeta naŋa kalonju loko nana njine kâ; tamâta

tonḡe ikura tu isama i tamwata ne vetâṅja soki rârâni kilala, ande tia. Yova Kindeni, zo pinde naṅa aveta vetâṅja soki pinde, andeta azizâla ṅana. Mine nde naṅa ano pano tu kuzavaru vetâṅja soki ṅinde ne muso piti lâ ilonḡu. ¹³ Andeta zo pinde naṅa taṅâṅgu kaika, kala aveta vetâṅja pinde naṅa nanayoni asama kilala tu ṅinde nde vetâṅja soki. Naṅa ano pano tu kupono ne wurâta tamâta naṅa nzaḷâṅgu, ṅana naṅa ma akura tu aveta vetâṅja soki ṅinde tia. Naṅa tiningu pwâka tu vetâṅja soki mine ma ikai poe pa naṅa. Ambo noko ma kusuka naṅa ṅana apu muliṅgu pa vetâṅja soki kâ, ande naṅa ma amo ilonḡu mbâra-mbâra lâ noko nao, aku kiesaka ne vetâṅja sakamao ma ikeno pa naṅa tia.

¹⁴ Yova Kindeni, noko kutogo mira ṅalae naṅa uru amuna tini mwasina, aku noko kumo nanenḡu Yautâṅja Tamwata. Mine nde naṅa ilonḡu tu nanenḡu ṅgua ndoni wa ilo-kalo ndoni ma imo itogo kelekele ara ndo lâ noko nao.

20

Kinzi situ Maro Kindeni ma isuka koipu ṅalae ṅana ipole paraṅa

Daviti isia wāṅgiṅja ṅine

¹ Koipu ṅalae, lâ zo ndia malia ipâṅga pano ku iveta noko kalo loko, ande maka kano pa Yova Kindeni tu ma ivilano. Maka kano tu kinda timbunda Yakopu ne Maro Kindeni ma ikea ṅanano.

² Maka kano tu i ma io ne pavilâṅja iyoka ne luma sapâṅja ikeno Saion tuu kulu ṅinde imâ pano.

³ Maka kano tu i ma kalo ṅgere ṅana noko ne

patarawâja rârâni, aku ma ilo ara ñana noko ne patarawâja ñinde simomo lâ yââ.

⁴ Kelekele ndia noko ilo papa, ande maka kano pa Maro Kindeni tu i ma kelekele ñinde rârâni ilano. Aku wurâta wa vetâja ndia noko ilo tu kuveta, ande maka kano tu i ma isukano ñana kuveta kâ. ⁵ Mine kala lâ zo ñana noko ma kupole paraña kâ, ande maka ma kandeka, aku ma kapanea nenda Maro Kindeni kasuka i ña kâki. Maka kano pa Yova Kindeni tu ma ipaloño pa noko ne noña rârâni.

⁶ Kala ñine naña asama tu Yova Kindeni uru isuka ne koipu ñalae, koipu ñinde i tamwata ipatea lâ. I imo ne lawea sapâja lâ samba ilo, aku uru ipaloño pa koipu ñalae ne noña. I io i tamwata ne walo kaika imâ ñana isuka koipu ñalae kâ. Mine nde koipu ñalae ikura tu ipole paraña rârâni. ⁷ Tamâta pinde kalonzi tawana tu nenzi kareta kaika ma ivilanzi lâ paraña ilo, anja pinde nde kalonzi tawana tu nenzi “hosi” ma sivilanzi. Taitu maka nde kaloma tawana tu nema Maro Yova Kindeni ne walo kaika ñinde nâ ma ivilama lâ paraña ilo. ⁸ Tamâta ea kalonzi tawana tu nenzi kareta wa “hosi” ma ivilanzi, ande kinzi ñinde ma patanzi. Anja maka nde ma gagatima kamandi kaika.

⁹ Yova Kindeni, maka kano pano tu kuvila koipu ñalae tu ma ipole paraña kâ. Maka nema sarawâja imâ pano. Kupaloño pa maka ñga!

21

Maro Kindeni ivila koipu ñalae, kala koipu ñalae ipanea i

Daviti isia wângiŋja ñine

¹ Yova Kindeni, koipu ñalae indeka nâ, ñana tu noko walo kaika kulua i lâ. Noko kuvila i ñana ipole paraŋa kâ. Mine nde i ilo ndeka nâ. ² Kelekele ñinde i ilo papa, ande ñinde noko kulua lâ. Noko kupaloŋo pa i ne noŋa. ³ Noko kumâ papa i ku kelekele arara kulua lâ. Noko kuo loki-loki “gol” lâ i kulu ñana itula pwataki tu i imo koipu ñalae. ⁴ Muŋga i ino pano tu ma via luandondo kulua, aku noko kusâu papa kala kusenŋe mbwera rârâ lâ zo ñine i imo via. ⁵ Noko kuvila i, aku ñana duvi ñinde kâ i ña ipâŋga ñalae ndo. Noko walo kaika kulua i, kala imo koipu ñalae ara ndo. ⁶ Ikura zo rârâni noko uru kuveta kie ara ndo papa i. Noko kumo kuku i, aku ñinde iveta i ilo ndeka ñalae. ⁷ Yova Kindeni Walo Tamwata, koipu ñalae ne kalo-tawana ikeno pa noko. Aku Yova Kindeni, noko ilo ndo ikeno papa i ikura zo zo. Mine kala koipu ñalae ma imandi kaika mine ku imo nâ.

⁸ Noko mbau nâ ma pwainzi ne kazâŋa tamâta rârâni kaika lâ. Kinzi tamâta ñinde ilonzi saka-mao pano, andeta noko ma kusaŋa kinzi rârâni kaika lâ. ⁹ Muli ŋga, lâ zo ñinde noko ma kumâ kupâŋga, ande noko ma kuzavarunzi ne kazâŋa tamâta ndo lâ, itogo yââ ñalae kana kelekele ku nao tia lâ mine. Mao nâ, Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ñalae tina, aku ma kupunzi ndue ndo. Aku yââ ma kananzi ndo lâ. ¹⁰ Noko ma kupunzi ne kazâŋa tamâta ñinde natunzi rârâni simâte, aku nenzi vâsa muli-muli rârâni kala ma naonzi tia mine nâ. ¹¹ Ambo kinzi situ simâ taitu ku sipa ŋgua ñana siveta soki pano, ande kinzi ma sikura tu siveta sâ tonŋe tia. ¹² Noko ma kurae temba

ku silâwa nâ kupanenzi, kala ma sipalilu sikâwa pwapwataki silâ.

¹³ Mao nâ, Yova Kindeni imo tava ne walo kaika. Maka ma kawângi kapanea noko ŋa ŋana noko ne vetâŋa kaika ŋinde.

22

Tamâta ita ŋana ne malia kâ, ŋinenŋa kawa ndanŋe pa Maro Kindeni

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Nanenŋu Maro, nanenŋu Maro, ŋana sâ kâ ŋa noko kupile naŋa, a? Ŋana sâ kâ ŋa noko tini pwâka tu kuvilana, a? Ŋana sâ kâ ŋa noko kulonŋo nanenŋu tiŋa tia, a? ² Maro Kindeni, naŋa asarâwa pano lâ kari, taitu noko kupalonŋo pa nanenŋu nonŋa tia. Naŋa asarâwa pano lâ mbo, andeta nanenŋu nâna keno mo ŋai yo. ³ Andeta Maro Kindeni, noko nde Sapâŋa Tamwata. Noko uru kusanŋona koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia, aku maka Isrel ŋgu kapaneano. ⁴ Muŋga maka timbuma kalonzi tawanano. Kinzi nenzi kalo-tawana uru ikeno pano, kala noko pwainzi piti lâ kazâŋa ilo. ⁵ Kinzi sikai nonŋa sisarâwa pano, kala noko pwea ŋananzi. Kinzi kalonzi tawana tu noko ma kuvilanzi, aku nenzi kalo-tawana ŋinde ilâ kaa nâ, ande tia.

⁶ Anŋa naŋa nde atogo tâno ne mwâta-mwâta kaa nâ. Naŋa ŋandai tamâta mao ŋga. Kinzi tamâta rârâni ilonzi sakamao pa naŋa ku sipu mulinzi pana. ⁷ Tamâta rârâ simora naŋa, aku kinzi ŋinde rârâni siporo ŋgua pavaligiŋa pa naŋa wa siveta “a” pana wa sirurua kulunzi pana wa. ⁸ Kinzi siporo tu, “Noko kalo tawana Yova Kindeni. Mine

nde mana mana nga ivila noko tia, a? Ambo Yova Kindeni tini mwasa pa noko, ande nana sâ kâ nga i nandai ikaino piti lâ kazâña ilo, a?"

⁹ Andeta Maro Kindeni, nia ndoyo, lâ zo ninde nana ipaguguana apânga lâ, ande nokoni pwea njanana kala apânga amo ara nâ. Aku lâ zo mungâña ninde naña amo suu tini yo, ande noko tamwata pwatonana, kala amo ara mine nâ. ¹⁰ Nanayoni, lâ zo ninde nana ipaguguana, aku amo lee apânga lâ zo nîne, ande nanenğu kalo-tawana ikeno pa noko simbo nâ. Ikura zo rârâni naña amo viângu lâ tâno kulu, ande noko kumo nanenğu Maro Kindeni ku kumo nâ. ¹¹ Kala nîne malia isânda naña kulungu lâ, aku tamâta tonje imo nana ivila naña kâ, ande tia. Mine nde noko ma kupile naña ndimo.

¹² Kinzi kazâña tamâta rârâ sinje naña lâ, sitogonzi bulmakao tamâne mine. Kinzi nenzi kaika nde njalae ndo, itogo bulmakao tamâne ngoi nenzi kaika mine. ¹³ Kinzi simandi nana sizavaru naña kâ, itogo mbwâmbwa saka "leve" isunja kawa kaika ku inzaña kawa nana ika simbi kâ. ¹⁴ Nanenğu walo ndoni nde marumbu ndo lâ, itogo lââ imalinji lâ tâno kulu kala nao tia lâ. Naña tukânğu ne sinjeña ndoni nde pââsââ lâ. Naña ilonğu nde mbariri lâ, itogo lona ninde yââ kana kala ipânga itogo lââ mine. ¹⁵ Naña nandolânğu mâsa-mâsa ndo lâ, aku memelânğu nde ipasipa lâ kawânğu. Noko tamwata nde kupile naña kulâ lâ, kala laiti nana ma amâte kâ. ¹⁶ Kinzi tamâta sakamao simo sinje naña, itogo mbwâmbwa sinje ngoa ngoi mine. Kinzi ninonzi nâ sisowe naña mbalaunğu wa kenğu wa. ¹⁷ Naña tukânğu ndoni ipânga nia yo lâ. Nanenğu

kazâña tamâta ñinde matanzi silea pa naña, aku sindeka ñana akai nâna mine. ¹⁸ Kinzi sipagui paguiña tonje ñana sipatea tu tamâta ea ma ikai nanenju pasawaña. Mine kala siwae nanenju pasawaña, aku sikai nenzi nenzi.

¹⁹ Mine nde Yova Kindeni, noko ma tini piti mine ñana naña kâ ndimo! Nanenju Pavilâña Tamwata noko. Kumâ walele nâ kuvilana! ²⁰ Kinzi kazâña tamâta situ ma pila nâ sisowe naña amâte. Pwai naña piti nga! Kinzi sikaika sitogonzi mbwâmbwa mine. Pwatona nanenju via ara ñine! ²¹ Kinzi situ sizavaru naña, itogo mbwâmbwa saka “leve” ika ngoa mine. Kinzi simo sitogonzi bulmakao ngoi situ kulunzi tando nâ ma sisowe naña, aku naña akura tu apavila warakângu, ande tia. Pwai naña piti lâ kinzi mbaunzi ilo!

²² Ñinenga naña ma atula ngua pwataki panzi ninju-nambwe ñana mâsi ñalañala noko munja kuveta ñinde. Lâ zo ñana kinzi sipasau tu siwânji pano, ande naña ma alâ amo kunzi apaneano mine nâ. ²³ Naña ma aporo panzi mine tu, “Miki tamâta ñine uru kaponu muli pa Yova Kindeni, miki ma kapanea i nâ! Miki Yakopu ne vâsa ngu, miki ma kasuka i ña kâki! Miki Isrel ngu, miki ma kamege ñana i kâ! ²⁴ Ñana tu i ñandai tini pwâka ñana kinzi sugorai tamwatanzi nenzi malia wa nâna wa, ande tia. I ñandai uru ipu muli panzi nga. I uru ipaloño pa nenzi noña.”

²⁵ Yova Kindeni, lâ zo ñana noko ne tamâta ma sipasau ñana siwânji pano, ande naña ma apanea noko simbo nâ ña ñana vetâña rârâni noko munja kuveta ñinde. Naña ma ao patarawâña imâ

pano lâ kinzi tamâta uru sipono muli pano ṅinde naonzi, ikura muṅga apa ṅgua tu ma aveta mine. ²⁶ Yova Kindeni ma ivilanzi sugorai tamwatanzi, kala kinzi ma sika lee kapwanzi pupuro ndo. Aku tamâta ea kinzi uru silâ pa Yova Kindeni, ande kinzi ṅinde ma sipanea i ṅa. Naṅa ilonṅu tu Yova Kindeni ma ivetanzi simo ara nâ ikura zo zo. ²⁷ Kinzi tamâta ṅgu rârâni lâ tâno ndoni ma kalonzi ṅgere ṅana Yova Kindeni kâ, aku ma sipanea i sisuka ṅa kâki. Mao nâ, kinzi tamâta ṅgu ndoni ma sipalele ilonzi kalonzi ku ma sipare tukunzi ndue lâ i nao. ²⁸ Nana tu Yova Kindeni imo koipu ṅalae, kala ikai Maro panzi tamâta ṅgu ndoni.

²⁹ Tamâta pinde sipasuka warakanzi tininzi, ande kinzi ṅinde rârâni ma sisama i kilala, ku ma sipare tukunzi ku siwâṅgi siwawa i. Kinzi tâno tamâta rârâni ma sipanea i ṅa. ³⁰ Kinzi tamâta kala simo lâ zo ṅine, ande nenzi vâsa muli-muli ma siveta wurâta papa Yova Kindeni. Kinzi ma silonṅo Maro ṅalae parina. ³¹ Kinzi tamâta ṅinde nde sipâṅga tâno kulu tia yo. Taitu lâ zo ṅana ma sipâṅga simo vianzi kâ, ande kinzi ma silonṅo pâri mine tu, “Muṅgani Maro ṅalae tamwata ikainzi ne tamâta piti lâ kazâṅa ilo.”

23

Maro Kindeni uru ikatonanzi ne tamâta

Daviti isia wāṅgiṅja ṅine

¹ Yova Kindeni nde imo nanenṅu katonâṅa tamâta. I ikatona naṅa itogo lama nenzi katonâṅa ikatonanzi lama mine. Mine nde naṅa aroto ṅana kelekele tonṅe tia. ² I uru ikai naṅa alâ pa nia pinde

unza ara keno, ŋana naŋa ma aka wa apwarea wa. Aku i uru ikai naŋa alâ pa lââ ara kala anu tona. ³ I uru walo wasaseki ilua naŋa, aku ikaina alâ pa nzâla ara, ikura muŋga ipa ŋgua tu ma iveta mine. ⁴ Yova Kindeni, ambo naŋa ma ayoka nia sakamao tonŋe kondoma ŋalae itura ndo lâ, ande naŋa ma aruru ŋana sâ tonŋe tia, ŋana tu noko kumo kuna. Naŋa asama tu noko uru kusaŋa katonâŋa ŋana lama kâ ne tukâla lâ mbau ilo. Mine nde naŋa wiŋgu puu ndue, ŋana tu noko ma pwea ŋanana.

⁵ Noko kuveta kâŋa-nuŋa ŋalae pa naŋa lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi. Noko kupaliŋi samimi ara lâ kulunŋu, ŋana itula pwataki tu noko ilo ara pana. Aku noko kuwuwu waini ara lâ nanenŋu kâmba ilo lee pipi ipâŋga. ⁶ Yova Kindeni, naŋa asama tu noko ne vetâŋa ara tava ne wisi-wisi nde ma ikeno pa naŋa ikura zo rârâni naŋa ma amo viâŋgu, aku naŋa ma amo ara mine lâ noko ne luma ilo ku amo nâ.

24

Maro Kindeni i nde koipu ŋalae taituni

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Tâno ndoni ande Yova Kindeni nâ ne, aku kelekele rârâni ikeno tâno kulu ande i ne tona. Aku tamâta rârâni kala simo i ne tona. ² Naŋa tu nia ndoyo Yova Kindeni isau tâno kâki tâi geza-geza kulu, aku inŋunu tâno duvi imandi tâi ŋgini.

³ Tamâta mana ikura tu ikâki ilâ Yova Kindeni ne tuu kulu, aŋga tamâta mana ikura tu ilâ Yova Kindeni tamwata ne luma sapâŋa ilo. ⁴ Ambo tamâta tonŋe uru inŋenŋe ŋana vetâŋa potomule kâ,

ambo i imo tava ilo mbâra-mbâra, ambo i ipu muli pa mâsi ŋana iwângi ipaneanzi maro laŋeŋa wa mâsi ŋana itoto ne ŋgua pâŋa wa, ande tamâta mine ikura tu ikâki Yova Kindeni ne tuu kulu ku ilâ i ne luma sapâŋa ilo. ⁵ Maro Kindeni imo kinzi tamâta mine nenzi Pavilâŋa Tamâta, aku i ma iveta kie ara nâ panzi. I ma iporo ŋgua panzi mine tu, “Miki nemi soki tonŋe ikeno pami tia”. ⁶ Kinzi tamâta mine uru silâ pa Maro Kindeni. Kinzi ilonzi tu silâ simandi kinda timbunda Yakopu ne Maro Kindeni nao.

⁷ Mine nde miki tamâta ndai, miki kalâ kakai luma sapâŋa siŋga ne nzâla kawa piti. Kalâ kaveta nzâla ŋinde kawa maa ŋalae, ŋana koipu ŋalae taituni ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ⁸ Koipu ŋalae taituni ŋinde, ande ea. Ŋinde nde Yova Kindeni tamwata. I ne walo kaika nde ŋalae ndo, aku ipole paraŋa rârâni. ⁹ Miki tamâta ndai, miki kalâ kakai luma sapâŋa siŋga ne nzâla kawa piti. Kalâ kaveta nzâla ŋinde kawa maa ŋalae, ŋana koipu ŋalae taituni ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ¹⁰ Koipu ŋalae taituni ŋinde, ande ea. Ŋinde nde Yova Kindeni, i Walo Tamwata. I simbo nâ nde koipu ŋalae taituni.

25

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikai poe papa wa ikatona wa

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, kala ŋine naŋa ano pano.
² Nanenŋu Maro Kindeni, naŋa kalonŋu tawana noko nâ. Mine nde naŋa ano pano tu kuvilana. Ambo noko ma kuvilana tia, ande nanenŋu kazâŋa

tamâta ma sinjelea naña, aku ma maingu. ³ Andeta naña asama tu tamâta ea kinzi sio nenzi kalotawana imâ pa noko, ande kinzi ñinde ma sikai mañeti ñana nenzi kalotawana ñinde kâ nde tia, ñana tu noko ma kuvilanzi. Anja tamâta ea tañanzi kaika pa noko koa tia nâ, kinzi ñinde nâ ma mainzi, ñana tu nenzi walo ma ivilanzi tia.

⁴ Yova Kindeni, naña ilongu tu noko ma kupananana ñana apaveta kuku noko ne vetâña ara, aku ilongu tu noko ma kutula ne nzâla pana.

⁵ Noko kumo nanenju Yautâña Tamwata Maro Kindeni. Mine nde kupananana ñana apono muli pa vetâña ndia noko kupatea panzi ne tamâta tu ma siveta. Ikura zo zo naña uru ao tiniñgu pa noko tu kuvilana.

⁶ Yova Kindeni, naña ano pano tu kalo ñgere kilo ñana ne wisi-wisi tava ne tini-mwasa, aku kuvila naña kilo. Sinjani lâ, aku imâ lee ipânja lâ zo ñine, ande noko uru kuo ne wisi-wisi wa tini-mwasa ñinde ilâ panzi ne tamâta.

⁷ Yova Kindeni, nanayoni, lâ zo ñinde naña limoa yo, ande naña aveta kiesaka wa vetâña potomule wa. Naña ano pano tu kuzavaru kiesaka ñinde piti lâ tiniñgu. Noko ne tini-mwasa wa wisi-wisi uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde naña ano pano tu pwatanana.

⁸ Yova Kindeni i nde ara tamwata wa wisi-wisi warika wa. Mine nde i ipanananzi kinzi kiesaka tamwatanzi ñana vetâña ndia i ilo tu kinzi ma sipaveta kuku.

⁹ I uru ikai poe panzi tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi. I ipanananzi ñana ne nzâla ara kâ. ¹⁰ Yova Kindeni ilo ndo keno panzi tamâta rârâni ñinde sipaveta kuku i ne ñgua pânja wa ne tukuña wa. Aku i uru iveta panzi ikura i

munğa ipa ngua tu ma iveta mine. ¹¹ Yova Kindeni, kiesaka rârâ njinde nde ikeno tiningu. Naña ano pano tu kuveta ikura ne ngua pâña mine, aku kuzavaru nanenğu kiesaka rârâni piti. ¹² Tamâta ea kinzi sipaveta kuku Yova Kindeni ne ngua, ande i ma itula nzâla ara panzi tamâta njinde rârâni. ¹³ Kinzi ma simo ara ndo ikura zo zo, aku nenzi vâsa ma sikatona tâno njine. ¹⁴ Tamâta ea kinzi simege nana Yova Kindeni ku simo i kalo, ande i imo kinzi tamâta njinde rârâni ninzi-nambwe. I uru itula pwataki panzi tu i ne ngua pâña munğâña njinde nde mao kanaño. ¹⁵ Ikura zo zo naña uru ao tiningu pa Yova Kindeni tu ivilana, aku ikai naña piti lâ kazâña ilo.

¹⁶ Yova Kindeni, naña ano pano tu kupaloño pana ku kuo ne wisi-wisi imâ pana, nana tu naña simbonğu nâ amo, aku kinzi kazâña tamâta siveta kenzi sakamao pana. ¹⁷ Naña kalonğu loko nâ. Naña ano pano tu kuveta wisingu puu ndue, aku kutingi malia kie-kie njine ilâ malawae nana. ¹⁸ Kinzi siveta kenzi sakamao pa naña, kala ilonğu malia ndo. Naña ano pano tu kalo ngere nana ku kuzavaru nanenğu kiesaka piti lâ tiningu. ¹⁹ Kumora nga; nanenğu kazâña tamâta kambwanenzi nalae njinde, aku ilonzi sakamao ndo pa naña. ²⁰ Naña ano pano tu pwea nana ku pwaina piti lâ kazâña njine ilo. Ambo noko ma kuvila naña nana apole paraña kâ, ande naña ma akai manjeti tia. Naña amâ pano tu amuna noko tini laiti. ²¹ Naña kalonğu tawana noko nâ, aku uru aveta vetâña ara wa aporo ngua mao wa. Mine nde naña ano pano tu pwea nana.

²² Maro Kindeni, pwainzi ne ngu Isrel piti lâ

malia kie-kie rârâni ñine ilo!

26

Tamâta sondo ne noŋa

Daviti isia wângiŋa ñine

¹ Yova Kindeni, naŋa uru aveta vetâŋa ara, aku nanenŋu kalo-tawana nde imâ mao pa noko nâ. Mine nde ano pano tu kutula ŋgua pwataki lâ ŋgua nia mine tu naŋa nde tamâta sondo, nanenŋu soki tonŋe tia. ² Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma pwai samâŋa pana ŋana nanenŋu vetâŋa rârâni. Aku naŋa ilonŋu tu noko ma kulea sondo pa ilonŋu wa nanenŋu ilo-kalo tona. ³ Ŋana tu noko ne tini-mwasa uru ikai poe pa naŋa ikura zo rârâni. Noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ñinde itula nzâla pa naŋa. ⁴ Naŋa uru asaŋona kunzi laŋeŋa tamwatanzi tia ndo. Naŋa amo tiningu piti ndo ñananzi tamâta ñinde uru siporo ŋgua kie tonŋe, aŋga ilonzi ikeno piti. ⁵ Naŋa tiningu pwâka ndo ŋana asaŋona kunzi kiesaka tamwatanzi, aku uru aŋgeŋge ñananzi tamâta sakamao. ⁶ Yova Kindeni, lâ zo ŋana naŋa atu alâ pa noko ne patarawâŋa nia ŋana awâŋgi pano, ande naŋa uru apua mbaunŋu muŋga lâ ŋga, ŋana atula pwataki tu nanenŋu soki tonŋe tia. Naŋa aveta mine lâ, ñineŋga ayoka akar-erea patarawâŋa nia kunzi noko ne tamâta. ⁷ Mao nâ, naŋa awâŋgi wângiŋa ŋana atu ndaŋge pano, aku aporo atula ŋgua panzi tamâta ŋana vetâŋa arara rârâni noko muŋga kuveta ñinde.

⁸ Yova Kindeni, naŋa ilonŋu ndo keno pa noko ne luma sapâŋa, niani ndaina noko kumo kala tamâta simora noko kilala ara ñinde pwataki. ⁹ Mine nde

lâ zo ṅana noko ma kuzavarunzi kinzi kiesaka tamwatanzi, ande naṅa ano pano tu noko ma kuzavaru naṅa tona ndimo. Lâ zo ṅana noko ma kupunzi pâta sipamateteu, ande noko ma kupu naṅa tona ndimo. ¹⁰ Ikura zo zo tamâta ṅinde siveta vetâṅa sakamao. Kinzi mbumbu silanzi tamâta pinde sipu tininzi ṅana siveta potomule panzi tamâta pinde. ¹¹ Andeta naṅa warakâṅgu uru aveta vetâṅa ara. Mine nde naṅa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana, aku pwaina piti lâ kazâṅa ilo!

¹² Naṅa uru amandi kaika lâ nia papata, aku sâ tonḡe ikura tu izavaruna, ande tia. Lâ zo ṅana noko ne tamâta ma sipasau ṅana siwâṅgi pano, ande naṅa ma amo kunzi apanea Yova Kindeni ṅa.

27

Tamâta ne paneâṅa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wāṅgiṅa ṅine

¹ Yova Kindeni i nde nanenḡu sinâla, aku ina imo nanenḡu Pavilâṅa Tamwata tona. Mine nde naṅa ma aruru ṅana tamâta tonḡe tia. Yova Kindeni taituni uru ikea ṅanana. Mine nde naṅa ma tiningu ruru tia ndo. ² Lâ zo ndia kinzi tamâta sakamao simâ pana ṅana sipu naṅa pâta amâte kâ, ande nanenḡu kazâṅa tamâta ṅinde ma sisâsa ku ma patanzi sindue. ³ Ambo zugu tamâta ṅu ṅalae ma simâ sinḡe naṅa lâ, ande naṅa ma aruru ṅananzi tia ndo. Ambo kinzi situ sipara kuku naṅa, ande ara, nanenḡu kalo-tawana ma ikeno pa Yova Kindeni nâ.

⁴ Muŋga naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma iveta vetâŋa taitu nâ pa naŋa, aku ilonġu ndo tu i ma iveta vetâŋani ndaina. Naŋa ilonġu tu i ma isâu pa naŋa, kala naŋa ma akura tu amo i ne luma ilo ikura zo rârâni amo viânġu. Njinġa naŋa ma apanea i mine tu, “Noko nde ara tamwata!”, aku naŋa ma ano papa i tu ma ikai poe pana. ⁵ Lâ zo ndia malia kie-kie itu ipânġa pa naŋa, ande i ma ikea ŋanana. I ma ivea naŋa lâ ne luma sapâŋa ilo, kala ma amo ara ndo. I ma io naŋa lâ mira ŋalae tonġe kulu, aku kazâŋa tonġe ma ikura tu isânda kulonġu, ande ma tia. ⁶ Mine kala naŋa ma apolenzi nanenġu kazâŋa tamâta ku apunzi ndue ndo, kinzi ŋinde muŋga simâ sinġe naŋa. Naŋa ma andeka asarâwa kawânġu ŋalae aveta patarawâŋa lâ Yova Kindeni ne luma sapâŋa ilo. Naŋa ma awânġi wânjinja paneâja kâ papa i.

⁷ Yova Kindeni, lâ zo ndia naŋa ma asarâwa pano, ande naŋa ilonġu tu noko ma kalo sukâŋa ŋanana ku kupalonġo pa nanenġu noŋa. ⁸ Muŋga noko kupai naŋa mine tu, “Kumâ pa naŋa ku kuwânġi pana”. Mine nde Yova Kindeni, naŋa ma amâ pano. ⁹ Taitu lâ zo ŋana naŋa amâ pano, ande noko ma kupavea tamwata ŋanana ndimo. Noko uru kuvila naŋa ikura zo zo, aku naŋa amo noko ne wurâta tamâta. Mine nde ano pano tu noko ma wisi nâna pana ku kusoki naŋa ndimo. O Maro Kindeni, nanenġu Yautâŋa Tamwata noko. Mine nde naŋa ano pano tu noko ma kupile naŋa wa kupu muli pana ndimo. ¹⁰ Ambo naŋa nana wa mama wa ma sipu mulinzi pa naŋa, ande Yova Kindeni ma ikatonana. ¹¹ Mine nde Yova Kindeni,

kupanana naŋa ŋana vetâŋa ndia noko ilo tu naŋa ma apaveta kuku. Nanenŋu kazâŋa tamâta kamb-waŋenzi rârâ simo. Mine nde ano pano tu kuo naŋa alâ pa nzâla ara. ¹² Nanenŋu kazâŋa tamâta simandi ŋana siporo ŋgua laŋeŋa ku situ ruruŋa pana. Noko ma kupile naŋa kala alâ tamâta ŋinde mbaunzi ilo, mine ndimo.

¹³ Naŋa kalonŋu tawana mine: lâ zo ŋine naŋa amo viânŋu, ande naŋa ma amora Yova Kindeni iveta kie ara panzi ne tamâta. ¹⁴ Mine kala miki tamâta, miki ma kalomi tawana, aku kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma imâ ivilami. Kamandi kaika ŋga! Miki ma ilomi malia ndimo. Kalomi tawana kaika, aku kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma imâ ivilami.

28

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wāŋgiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, nanenŋu pavilâŋa tamâta noko, naŋa asarâwa pano. Kupalonŋo pa nanenŋu tiŋa. Ambo noko ma kupono taŋa ŋana nanenŋu noŋa kâ, ande naŋa ma amâte. ² Naŋa asarâwa pano tu kalo sukâŋa ŋanana ku kuvilana. Kupalonŋo pa nanenŋu noŋa ŋine. Naŋa naonŋu pa noko ne luma sapâŋa asuka mbaunŋu kâki akai noŋa pano.

³ Mine nde Yova Kindeni, lâ zo ŋana noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao, ande naŋa ano pano tu noko ma kupare nia mine pa naŋa tia. Kinzi tamâta sakamao ŋinde uru siveta kiesaka nâ. Kinzi uru siporo ŋgua kaŋa mona-mona panzi

tininzi pinde, taitu ilo-kalo sakamao nâ nde ipipi lâ ilonzi kalonzi. ⁴ Naŋa ilonŋu tu noko ma pwatu tamâta ŋinde nenzi vetâŋa sakamao kulu itaulo panzi, ipakura kuku vetâŋa potomule kinzi muŋga siveta ŋinde. Kupare nia sakamao panzi, ikura nenzi kiesaka rârâni ŋinde. ⁵ Kinzi ilonzi tu Yova Kindeni ne mâsi nde kaa nâ, aku ilonzi tu kelekele ŋinde i nia ndoyo ivetanzi sipânŋa lâ, ande ŋinde nde kelekele kaa nâ tona. Mine nde i ma izavarunzi ndo lâ.

⁶ Paneâŋa ilâ pa Yova Kindeni, ŋana tu i ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. ⁷ Yova Kindeni i simbo nâ walo kaika ilua naŋa, aku ina imo nanenŋu maramuŋa. Mine nde nanenŋu kalo-tawana ikeno kaika papa i. Yova Kindeni uru ivila naŋa, aku io ndekâŋa ŋalae ikeno ilonŋu. Mine nde kawânŋu ndaŋge awânŋi wânjiŋa paneâŋa kâ papa i.

⁸ Yova Kindeni uru walo kaika ilanzi ne tamâta. Aku ikatona wa ivila koipu ŋalae tona, tamâta ŋinde i muŋga ipatea. ⁹ Mine nde Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kuvilanzi ne tamâta rârâni, aku kuveta kie ara panzi tamâta ŋinde noko kupateanzi lâ tu simo noko ne ŋgu. Pwatonanzi sondo ndo, itogo lama nenzi katonâŋa tamâta uru ikatonanzi lama mine. Pwea ŋananzi ikura zo zo.

29

Kinda taloŋo Maro Kindeni ne sarawâŋa lâ karâzi ŋalae ilo

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Miki kelekele rârâni ŋinde kamo tava nemi kaika lâ samba ilo, miki kapanea Yova Kindeni

ña. Kaporo katula pwataki tu i nde ara tamwata, aku i ne walo nde kaika ndo. ² Kapanea Yova Kindeni katula pwataki tu i ña nde ñalae ndo. Miki ma kawânji ku kawawa i, ñana tu i nde sapâña ku zuzuli tamwata.

³ Yova Kindeni isunja kawa, aku sarawâña ñinde ne ndunjanani nde ilâ ikura tâi ndoni. Maro Kindeni, i ara tamwata, ande isarâwa kawa ñalae, itogo mbamba ipu mine, aku ne sarawâña ñinde ne ndunjanani nde ilâ isala tâi kulu ikura nia ndoni. ⁴ Yova Kindeni ne sarawâña nde kaika ñinde, aku ñinde itula i kilala pwataki tu i ña nde ñalae ndo. ⁵ Yova Kindeni iporo, aku i kawa ñgua ne sarawâña ñinde ilâ imbware kâi matapuru ñalañala imandi Lebanon tâno ñinde nuki-nuki. ⁶ I iruruanzi Lebanon tuu ñalañala kala sisosonga itogo bulmakao natu uru isonga mine. Mao nâ, iveta Hermon tuu isonga kâki, itogo bulmakao natu isonga mine. ⁷ Yova Kindeni ne sarawâña ilâ isinala nia itogo loloa salaga-salaga mine. ⁸ I kawa ñgua iveta nia bilimu ririño. I iveta Kedes nia bilimu imo ririño nâ. ⁹ Yova Kindeni ne sarawâña ilâ itirianzi kâi ñalañala, aku iveta kâi rârâni launzi yauru ndue. Aku kinzi tamâta rârâni simo i ne luma sapâña ilo ñinde nde sisarâwa kawanzi ñalae mine tu, “Paneâña ilâ pa Yova Kindeni!”

¹⁰ Yova Kindeni imo koipu ñalae, aku ikai poe pa tâi geza-geza ndoni. I imo koipu ñalae, ma imo mine ku imo nâ. ¹¹ Aku inani uru walo kaika ilanzi ne tamâta tona. I uru iveta kie ara panzi, aku ivetanzi simo tava wisinzi pisi nâ.

30

Tamâta kawa ndanġe ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wânġinja ġine

¹ Yova Kindeni, muġġa noko pwai naġa piti lâ kazâġa ilo. Noko pwea ġanana; mine nde nanenġu kazâġa tamâta sikura tu sipu naġa ndue ku siġeleana, ande tia. ġana duvi ġinde kâ naġa apaneano asuka noko ġa kâki. ² Yova Kindeni, nanenġu Maro Kindeni noko, lâ zo ġinde pukonġa ikai naġa kaika lâ, kala naġa ano pano tu kusukana. Aku noko kuveta naġa tiningu ara kilo. ³ Yova Kindeni, lâ zo ġinde naġa apoko ġalae, kala laiti ġana amâte kâ. Andeta noko kutingi mateġa piti ġanana. ġinde itogo naġa ayoka lâ nzâla ġinde ilâ pa mateġa nianzi, andeta noko via kulua naġa kilo.

⁴ Mine nde miki Yova Kindeni ne tamâta, naġa ilonġu tu miki ma kawânġi wânġinja paneâġa kâ papa i. Kalomi ġgere ġana vetâġa rârâni Yova Kindeni Sapâġa Tamwata muġġa iveta ġinde, aku kawami ndanġe papa. ⁵ I uru wisi nâna ikura zo mbwana-mbwana nâ, andeta i ilo pa kinda kala iveta kie ara nâ pa kinda ikura zo rârâni tamo viânda lâ tâno kulu. Mao nâ, zo pinde matânda sulu ma irere ndue lâ mbo, andeta ndekâġa imâ ipânġa pa kinda lâ mbwale pwataki.

⁶ Muġġa naġa amo ara ndo, kala apandekâna aporo mine tu, “Kelekele tonġe ikura ġana iyaula naġa kâ, ande tia ndo”. ⁷ Yova Kindeni, lâ zo ġinde noko kuveta kie ara ndo pa naġa, aku kusukana amandi kaika, itogo luma mira mine. Naġa ilonġu pateo tu naġa amo ara nâ, andeta muli ġa noko

kupavea tamwata ŋanana, ande kala aruru ŋalae tina.

⁸ Maro Ŋalae, lâ zo ŋinde naŋa asarâwa pano. Naŋa ano kaika pa noko tu ma kuvilana. Naŋa aporo mine tu, ⁹“Ambo naŋa ma amâte, ande ŋinde ma ivila noko mâsi mana, a? Ambo naŋa ma alâ pa mateŋa nianzi, ande vetâŋa ara ndia ma ipâŋga, a? Tiambo mateŋa tamâta sikura tu sipanea noko ŋa, a? Tiambo kinzi sikura ŋana siporo situla pwataki tu noko uru kuveta kie ara panzi ikura zo zo, a? Tia ndo! ¹⁰ Mine nde Yova Kindeni, kupaloŋo pa naŋa ku kalo sukâŋa ŋanana! Yova Kindeni, kumâ kuvilana ŋga!”

¹¹ Lâ zo ŋinde, naŋa amo awâŋgi wâŋgiŋa kalokalo kâ. Andeta noko kusoki kalokokoni ŋinde piti lâ, ku kuveta naŋa awâŋgi tava ndekâŋa nâ. Muŋga naŋa amo atogo tamâta ika mâsa ku ita ŋana ninambwe tonje ne mateŋa kâ. Andeta muli ŋga noko kulele nanenŋu tiŋa ŋinde ku kuveta ilonŋu ndeka mao. ¹² Mine kala naŋa ma kawâŋgu buu nâ tia ndo. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko. Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni noko, naŋa ma atu ndaŋge pano ikura zo rârâni.

31

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni kala ikai noŋa papa

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, naŋa amâ pano tu ma pwatonana. Noko ma kusâu panzi kazâŋa tamâta tu ma sipole naŋa ku siveta maŋeti pana, mine ndimo. Noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde ano

pano tu pwaina piti lâ kazâña ilo. ² Kupalonjo pa nanenju nonja, aku kumâ walele nâ kuvilana! Noko kumo kutogo mira njalae naña uru amuna tini mwasina. Pwea njanana, itogo tenjo kaika ikea njana tamâta lâ paraña ilo. ³ Mao nâ, noko kutogo nanenju munâña nia mine, aku noko uru pwea njanana. Pwai poe pana ku kutula nzâla pana, ikura noko munja kupa njua tu ma kuveta mine. ⁴ Kinzi kazâña tamâta nde sio nimbu njana ikai naña kaika kâ. Mine nde ano pano tu pwatonana, njana tu noko kumo nanenju munâña nia. ⁵ Naña ao warakângu lâ noko mbau ilo. Mine nde pwai naña piti lâ kazâña ilo. Yova Kindeni, noko simbo nâ nde Maro mao.

⁶ Noko uru wisi nâna panzi tamâta ea siwânji panzi maro lajeña. Anja naña nde ma kalonju tawana noko nâ. ⁷ Noko tini mwasa pa naña ikura zo zo. Mine nde naña ma amo andeka nâ. Noko mata kumora nanenju malia njine lâ, aku noko kusama tu nanenju kazâña tamâta siveta vetâña sakamao kie-kie pa naña. ⁸ Nanenju kazâña tamâta situ sikai naña kaika, andeta noko njandai kusâu panzi njana siveta mine nga. Noko kuvilana kala amo ara nâ.

⁹ Andeta Yova Kindeni, kala njine naña ilonju malia ndo. Mine nde naña ano pano tu kalo sukâña njanana. Naña amo ata nâ, kala matângu nde poa lâ. Naña tiniŋgu ndoni nde pââsââ lâ. ¹⁰ Naña ilonju malia njalae tina, aku kalo-lokoni njine itu itoto nanenju via ipânja mbwana-mbwana nâ. Nanenju tiña njine nde iyaula naña ndo lâ, kala akura tu amo zo luandongo, ande tia. Malia kie-kie ikai naña kaika lee walonju tia lâ. Mao nâ,

naña tukânju rârâni nenzi walo nde marumbu ndo lâ. ¹¹ Nanenju kazâña tamâta rârâni nde uru sivaligi naña. Andeta kinzi nâ tia; nanenju mete kala ilonzi sakamao ndo pa naña, aku ninju-nambwe nde tininzi pwâka ndo ñanana. Lâ zo ndia naña atu ayoka nzâla, ambo kinzi simora naña ayoka amâ panzi, ande sikâwa silâ. ¹² Kinzi tamâta rârâni nde kalonzi kapa lâ ñana naña kâ, itogo tamâta kalonzi kapa ñana tamâta tonje imâte munğani lâ. Naña atogo kulo tonje mâta pwap-wataki kala tamâta sitambira lâ. ¹³ Naña alonjonzi kazâña tamâta rârâ siporo ilonzi ñuru-ñuru. Kinzi situ siveta ruruña ñalae tina pa naña. Kinzi sipasau lâ taitu ku sipa ñgua ñana siveta kenzi sakamao pana. Kinzi situ sipu naña pâta amâte.

¹⁴ Andeta kalo loko. Yova Kindeni, nanenju kalo-tawana ikeno pa noko nâ. Nanenju Maro Kindeni kala noko. Mine nde naña wisinju puu ndue. ¹⁵ Noko uru pwatona naña ikura zo rârâni. Naña ano pano tu pwaina piti lâ nanenju kazâña tamâta mbaunzi ilo, kinzi ñinde uru siveta kenzi sakamao pa naña. ¹⁶ Kalo sukâña ñana ne wurâta tamâta naña! Noko ne tini-mwasa uru ikeno panzi ne tamâta ikura zo rârâni. Mine nde naña ano pano tu pwaina piti lâ kazâña ilo. ¹⁷ Yova Kindeni, naña asarâwa pano tu kuvilana. Ambo noko ma kuvila naña, ande naña ma akai mañeti lâ nanenju kazâña tamâta naonzi tia. Naña ilonju tu noko ma kuveta mañeti pa kinzi tamâta sakamao warakanzi. Naña ilonju tu noko ma kusae kawanzi ku kuonzi silâ pa matera nianzi. ¹⁸ Ñana tu kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi ku sitalea

ngua sakamao lâ tamâta pinde tininzi, kinzi njinde uru siveta vetâña ara. Mine nde naña ilongu tu noko ma kutoto kinzi lanjeña tamwatanzi njinde nenzi ngua.

¹⁹ Maro Njalae, naña asama tu noko uru kuveta kie ara ndo panzi tamâta ea simege njanano kala siwânji pano. Kinzi tamâta rârâni sisama tu noko uru pwatonanzi tamâta ea kalonzi tawana noko kala simâ pano. ²⁰ Noko uru kuveanzi tamâta sondo njinde lâ noko tini laiti. Mine nde kinzi kazâña tamâta sikura tu sizavarunzi kâ, ande tia. Noko uru pwea njananzi. Mine nde nenzi kazâña tamâta nenzi ngua sakamao ikura tu iyaula ilonzi kalonzi, ande tia.

²¹ Paneâña ilâ pa Yova Kindeni, njana tu i ne tini-mwasa ikeno pa naña ikura zo zo! Munğa, lâ zo njinde kinzi kazâña tamâta sinje naña ku simandi njana sizavaruna, ande i itula ne tini-mwasa njinde pwataki lâ, kala naña amo ara nâ. ²² Yova Kindeni, lâ zo njinde naña tiniŋgu ruru, aku ilongu pateo tu noko kuŋara naña lâ, kala amo malawae njanano. Andeta naña asarâwa pano tu kuvilana, aku kupalonjo pa nanenjo noŋa.

²³ Miki Yova Kindeni ne tamâta, miki ma tinimi mwasa ndo papa i. I uru ikea njananzi tamâta ea simo i kalo. Anğa tamâta ea kinzi sipasuka warakanzi tininzi, ande ipare nia sondo panzi, ikura nenzi vetâña soki njinde. ²⁴ Miki tamâta njine uru kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma iveta kie ara pami, ande miki rârâni kapu kaika pa warakami ilomi kalomi, aku kamandi kaika.

32

Tamâta ipatula ne kiesaka pa Maro Kindeni, kala Maro Kindeni izavaru ne kiesaka piti

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Ambo Yova Kindeni ikai kiesaka piti lâ tamâta tonje tini ku izavarunzi i ne vetâŋa potomule rârâni piti, ande tamâta ŋinde ikura tu indeka ŋalae.

² Ambo tamâta tonje ipu muli ndo pa lanjeŋa ne mâsi, aku Yova Kindeni ipatea tu i ma kalo ŋgere kilo tia ŋana tamâta ŋinde ne kiesaka kâ, ande tamâta ŋinde ikura tu indeka ŋalae.

³ Munga, lâ zo ŋinde naŋa ŋandai apatula nanenju kiesaka pwataki papa Yova Kindeni ŋga, ande naŋa amo ata nâ ikura zo zo. Mine kala naŋa tinenju ndoni nde pââsââ lâ. ⁴ Yova Kindeni, lâ zo ŋinde noko mbau nâ kupu naŋa ikura kari wa mbo wa. Nanenju walo nde ipilena ku ilâ lâ, itogo unza kari kana kala ŋgâla-ŋgâla ndo mwasina. ⁵ Andeta muli ŋga naŋa apatula nanenju kiesaka pwataki pa noko. Naŋa ŋandai avea nanenju vetâŋa saka-mao tonje ŋga. Naŋa ilonju pateo mine tu, “Naŋa ma apatula nanenju kiesaka rârâni pwataki pa Yova Kindeni.” Naŋa ilonju malia ŋana nanenju kiesaka ŋinde kâ. Mine kala naŋa apatula lâ, ŋinenja noko kuzavaru nanenju kiesaka piti, ku kuveta ilonju kalonju ipânja ara kilo.

⁶ Mine nde lâ zo ndia malia itu ipânja panzi tamâta ŋinde uru sipono muli pa noko, ande ara ŋana kinzi ma sino pano. Ninenja lâ zo ŋana malia itu ipânja ŋalae tina panzi, itogo lââ pondi kâki ku imâ ŋana ipatukunzi mine, ande malia ŋinde ma ikura tu izavarunzi, ande ma tia. ⁷ Yova Kindeni,

noko nâ kumo nanenŋu munâŋa nia. Noko uru pwatonana, kala malia tonŋe ŋandai ipu naŋa ndue ŋga. Lâ zo ndia malia itu ipâŋga pana, ande noko pwea ŋanana. Mine nde naŋa kawâŋgu ŋalae awâŋgi apaneano.

⁸ Yova Kindeni iporo mine tu, “Naŋa ma apananano sonde, aku ma natula nzâla pano. Naŋa ma akatonano wa akai poe pano wa.

⁹ Kupaloŋo pa naŋa kawâŋgu ŋgua nâ. Noko ma kumo kutogonzi bulmakao ndimo. Kinzi bulmakao ilonzi kalonzi tia. Mine nde tamâta uru sio ‘aini’ lâ vigunzi ilo ku sitapa ravenŋa ŋana kinzi ma sipaloŋo panzi. Ambo kinzi ma siveta mine tia, ande kinzi bulmakao ma soka potomule nâ.” ¹⁰ Malia râra ŋinde ma ipâŋga panzi tamâta sakamao, andeta ikura zo zo Yova Kindeni ilo ndo keno panzi tamâta ea kalonzi tawana i, aku ikatonanzi sonde.

¹¹ Mine nde miki tamâta ŋine uru kaveta vetâŋa ara, miki ma ilomi ara ku kandeka ŋana vetâŋa arara Yova Kindeni muŋga iveta pami ŋinde. Miki tamâta ŋine kapono muli papa i, miki râraŋi ma kawami kâki kandeka ku kapanea i ŋa.

33

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

¹ Miki tamâta ŋine uru kaveta vetâŋa ara, miki râraŋi kandeka ku kapanea Yova Kindeni ŋana vetâŋa râraŋi i muŋga iveta ŋinde. Miki ŋine uru kapono muli pa Yova Kindeni, miki râraŋi kawâŋgi kasuka i ŋa kâki, ŋana tu ŋinde nde mâsi ara.

² Miki kawami ndaŋge kawâŋgi wângiŋa kapanea Yova Kindeni. Kara wâŋgu kiri-kiri wa

ṅalajala wa, aku kawânḡi wânḡiṅja papa i. ³ Miki kawânḡi wânḡiṅja wasaseki pinde papa i. Kara wânḡu sondo ndo ku kawânḡi ara nâ. Miki rârâni kandeka ku kasuṅa kawami kâki.

⁴ Njana tu Yova Kindeni ne ṅgua rârâni nde mao kanaanjo, aku i uru iveta vetâṅa rârâni sondo ndo.

⁵ Yova Kindeni indeka ṅana iveta kie ara panzi tamâta, aku i ilo ara nâ ṅana ipare nia sondo panzi tamâta rârâni, ikura nenzi vetâṅa mine. Aku ikura zo zo i ne tini-mwasa ilâ isala nia rârâni lâ tâno ndoni.

⁶ Nia ndoyo Yova Kindeni iporo ṅgua, aku i kawa ṅgua ṅinde nâ ivetanzi kari wa nzimona wa pitu sipânḡa samba tini. Iporo lâ kawa nâ, aku kelekele rârâni ṅinde ipânḡa pa âta. ⁷ Igonanzi tâi rârâni ku ionzi lâ nia taitu nâ, itogo tamâta itai lââ lâ kulo ilo mwasina. I io tâi geza-geza lâ nia sondo.

⁸ Mine kala miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kamege ṅana Yova Kindeni kâ. Miki rârâni kapare tukumi ndue lâ i nao. ⁹ Njana tu nia ndoyo iporo ṅgua, aku i kawa ṅgua ṅinde nâ iveta tâno ipânḡa. Iporo lâ kawa nâ, aku ndainani nâ kelekele rârâni sipânḡa lâ. ¹⁰ Mao nâ, ikai poe pa kelekele ndoni. Lâ zo ndia kinzi tinikoa tamâta simâ taitu ku sipa ṅgua ṅana siveta vetâṅa pinde, ande Yova Kindeni uru iveta nenzi ṅgua pânḡa ṅinde ilâ kaa nâ. Kinzi sipa ṅgua, andeta isae nzâla ṅananzi, kala sikura tu siveta vetâṅa ṅinde tia. ¹¹ Andeta sâ ma ikura tu iveta Yova Kindeni ne ṅgua pânḡa ilâ kaa nâ, a? Tia ndo! I ne ṅgua pânḡa ma ikeno kaika mine ku imo nâ. Ambo i ilo pateo tu ma iveta vetâṅa tonḡe, ande i ne ilo-kalo ṅinde ma ikeno mine ku imo nâ.

¹² Ambo tamâta ṅgu tonḡe ma sipono muli pa

Maro Kindeni ku simo i kalo, ande n̄gu n̄inde sikura tu sindeka n̄alae. Kinzi tamâta n̄inde i muŋga ipateanzi pa i tamwata, kinzi n̄inde ma sindeka pâta. ¹³ Mao nâ, Yova Kindeni imo samba ilo, aku i mata indue imâ imoranzi tamâta rârâni. ¹⁴ I imo koipu n̄alae lâ i tamwata ne lawea, aku i mata indue imâ imoranzi tamâta rârâni simo tâno kulu. ¹⁵ I tamwata iveta tamâta rârâni ilonzi kalonzi, ande kala isama lâ n̄ana vetâña rârâni kinzi siveta. ¹⁶ Ambo koipu n̄alae ton̄ge ne zugu tamâta kambwan̄enzi rârâ simo, ande n̄inde ikura tu isuka koipu n̄inde n̄ana ipole paraña kâ, ande tia. Ambo zugu tamâta ton̄ge imo tava ne walo kaika, ande n̄inde ikura tu isuka i n̄ana ipu ne kazâña tamâta ndue kâ, ande tia. ¹⁷ Aku mine nâ, ambo tamâta ton̄ge kalo tawana tu i ne “hosi” ma isuka i n̄ana ipole paraña kâ, ande i ne kalo-tawana n̄inde ma ilâ kaa nâ. Kinzi “hosi” nenzi kaika n̄alae ikura tu ivilanzi zugu tamâta nde tia. ¹⁸ Taitu miki kalon̄o n̄ga; Yova Kindeni uru ikatonanzi tamâta ea simege n̄ana i kâ, kinzi n̄inde kalonzi tawana tu i ne tinimwasa ikeno panzi ikura zo rârâni. ¹⁹ I ikea sondo ndo n̄ananzi tamâta n̄inde. Mine kala nenzi kazâña tamâta sikura tu sipunzi pâta simâte, ande tia. Ambo nia putole, ande i ikatonanzi, kala simâte tia.

²⁰ Mine nde kinda uru tao tininda pa Yova Kindeni tu ma imâ ivila kinda. I nde nenda Pavilâña Tamwata, aku i imo itogo nenda maramuña mine. ²¹ I uru iveta kie ara nâ pa kinda, aku n̄inde iveta ilonda ndeka. I nde Sapâña Tamwata, aku n̄ana duvi n̄inde kâ kinda kalonda tawana i. ²² Yova Kindeni, maka kao tinima pa noko tu kumâ

kuvilama. Maka kano pano tu kuo ne tini-mwasa imâ imo kuma ikura zo rârâni.

34

Maro Kindeni uru ivilanzi ne tamâta

Daviti isia wângiŋa ñine, lâ zo ñinde ilaŋe Koipu Abimelek tu i ipâŋga kapa lâ, kala Abimelek ipile i ku ilâ lâ.

¹ Naŋa ma kawâŋgu ndaŋge papa Yova Kindeni ikura zo zo. Naŋa ma amo apanea i asuka ŋa kâki. ² Yova Kindeni iveta kie ara pa naŋa lâ. Mine kala naŋa ma awâŋgi awawa i. Miki tamâta ea kamo tava malia, miki ñinde katambira taŋami pa nanenŋu ŋgua ñine ku kandeka nâ! ³ Ara ŋana miki ma katula Yova Kindeni kilala pwataki kuku naŋa tu i nde Maro Njalae. Kinda ma tagogo kawânda tasuka i ŋa kâki.

⁴ Muŋga naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma ivilana, aku ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. I ikai rurunŋa rârâni piti lâ ilonŋu, kala ñine naŋa amo ilonŋu pisi nâ. ⁵ Tamâta pinde uru simo tava malia kiekie. Andeta lâ zo ŋana kinzi sio nenzi kalo-tawana ilâ pa Yova Kindeni, ande ilonzi ndeka nâ. Kinzi ma sikai maŋeti ŋana nenzi kalo-tawana ñinde kâ, ande tia ndo, ŋana tu Yova Kindeni ma ivilanzi. ⁶ Kinzi simo ara tia ndo, andeta sino papa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nenzi noŋa. I ivilanzi ku ikainzi piti lâ nenzi malia rârâni ilo. ⁷ Yova Kindeni ne aŋelo uru ikatonanzi tamâta ea siruru ŋana i kâ, aku ikea ŋananzi lâ kazâŋa ilo.

⁸ Yova Kindeni uru iveta kie ara ndo pa kinda. Ambo miki warakami ma kalâ kamo i kalo, ande

miki kala ma kasama Yova Kindeni kilala pwataki tu i nde ara ndo. Tamâta ea simuna i tini laiti, kinzi ñinde sikura tu sindeka ñalae. ⁹ Miki Yova Kindeni ne tamâta, miki kamâ kapare tukumi ndue lâ i nao. Nana tu tamâta ea kinzi sipaveta kuku i kawa ñgua, kinzi ñinde ma siroto ñana kelekele tonje tia. ¹⁰ Kinzi mbwâmbwa saka “leve” nenzi kaika nde ñalae tina, andeta zo pinde kanzi simbi tia, kala putole ipunzi. Andeta Yova Kindeni uru irombonzi tamâta ea sipaveta kuku i kawa ñgua. Mine kala kinzi siroto ñana kelekele ara tonje tia.

¹¹ Mine nde miki lâlu wukale, miki kamâ katambira tajami sondo pa nanenju ñgua. Naña ma apananami ñana kamege ñana Yova Kindeni ku kamo i kalo. ¹² Tiambo miki ilomi tu ma kamo ara nâ, tiya? Tiambo miki ilomi tu ma kamo viami tava ndekâña nâ ikura zo luandondo, tiya? ¹³ Ambo ilomi tu ma kamo mine, ande nzâla ikeno mine: miki ma kapile mâsi ñana kaporo ñgua sakamao wa ñgua lajeña wa; ¹⁴ miki ma kapu mulimi pa vetâña sakamao, aku kapono muli pa vetâña ara nâ; aku miki ma kakai wurâta kaika ñana kamo ilomi kalomi taitu kunzi tamâta rârâni.

¹⁵ Yova Kindeni uru ikea ñananzi tamâta ea sipaveta kuku vetâña ara, aku ipaloño pa tamâta mine nenzi noña. ¹⁶ Taitu Yova Kindeni ne wisinâna ikeno panzi tamâta ea uru siveta vetâña sakamao. Mine kala lâ zo ñana kinzi ñinde ma simâte, ande kinzi tamâta ma kalonzi ñgere ñananzi kilo, ande ma tia.

¹⁷ Tamâta pinde uru sipaveta kuku vetâña ara, aku lâ zo ndia kinzi ñinde sino papa Yova Kindeni, ande ipaloño panzi ku ivilanzi ñana nenzi malia

rârâni. ¹⁸ Tamâta ea kinzi simo tava ilonzi malia, ande Yova Kindeni imo kinzi tininzi laiti. I uru ivilanzi tamâta ea ilonzi patea tu malia ma ipunzi ndue ndo.

¹⁹ Malia kie-kie uru ipânŋa panzi tamâta ara, andeta Yova Kindeni ivilanzi sondo kala malia ŋinde ikura tu ipunzi ndue, ande tia. ²⁰ Yova Kindeni uru ikatona kinzi tamâta ara tininzi ndoni. Mine kala kinzi tukanzi tonŋe ma mbwaranuki tia ndo.

²¹ Andeta vetâŋa sakamao kie-kie ma ipunzi tamâta sakamao simâte. Yova Kindeni ma iyaulanzi tamâta ea uru sikai kazâŋa panzi tamâta ara. ²² Mao nâ, Yova Kindeni uru ikai kinda i ne tamâta rârâni piti lâ kazâŋa ilo. Tamâta ea imâ papa i tu ma imuna i tini laiti, ande Yova Kindeni ma izavaru tamâta ŋinde tia ndo.

35

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, naŋa ano pano tu pwai kazâŋa panzi tamâta ŋine kala sikai kazâŋa pa naŋa, aku kupara kunzi tamâta ŋine kala sipara kuku naŋa.

² Pwai ne maramuŋa kâki tava paraŋa ne kelekele pinde, aku kumâ kuvilana! ³ Pwai ne ua wa kavasi wa kâki, ku kumâ kupara kunzi tamâta ŋine sitaŋgula naŋa. Ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma asama tu noko kumo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata.

⁴ Nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde situ sipu naŋa pâta amâte. Naŋa ilonŋu tu noko ma kupunzi wa kuveta maŋeti panzi wa. Kinzi sipa ŋgua tu ma sizavaru naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma

kupono nzalanzi ku kuñaranzi sikâwa pwapwataki silâ. ⁵ Yova Kindeni, naña ilonġu tu noko ne aņelo kinzi ma siñaranzi tamâta sakamao nņinde, itogo lawea itapala gawura mine. ⁶ Naña ilonġu tu noko ne aņelo ma sitaņġulanzi kala sikâwa silâ nzâla kondoma ku zuli-zuli ndo. ⁷ Naña nņandai aveta vetâña soki toņġe pa kinzi nņga, andeta sivea nimbu nņana siyaula naña kâ. Kinzi situ sikai naña kaika. Mine kala sisale tâno ne wewe nņalae toņġe tu ma patana andue ilo. ⁸ Mine nde naña ilonġu tu noko ma walele nâ kupânġa panzi ku kuveta wisinzi motutu, nņineņġa kuzavarunzi marumbu lâ. Naña ilonġu tu nimbu nņinde kinzi sio nņana ikai naña kaika kâ ma ikai kinzi warakanzi nâ. Naña ilonġu tu kinzi warakanzi ma patanzi sindue wewe kinzi muņġa sisale nņinde ilo, ku ma sipayaula ndo. ⁹ Naña kalonġu tawana tu Yova Kindeni ma iveta ikura nanenġu noņa mine, kala naña ma andekana i nâ. Lâ zo nņinde naña ma ilonġu ara ndo, nņana tu i ivila naña. ¹⁰ Aku naña ilonġu ndoni ma atu ndaņġe nņalae papa Yova Kindeni. Naña ma aporo mine tu, “Maro Kindeni, maro toņġe irerege kuku noko nde tia. Lâ zo ndia kinzi tamâta kaika situ siveta kenzi sakamao panzi tamâta nņinde nenzi kaika ikeno panzi tia, ande noko uru pwea nņananzi. Noko kupono nzâla nņananzi mbaliņa warakanzi, kala sikura tu siveta malia panzi sugorai tamwatanzi, ande tia.”

¹¹ Kala nņine kinzi laņeņa tamwatanzi simandi lâ nņgua nia ku sitalea naña nņana vetâña soki pinde, andeta naña nņandai aveta vetâña soki nņinde nņga. ¹² Naña uru aveta keņġu ara nâ panzi nanenġu kazâņa tamâta, aņġa kinzi nde siveta kenzi saka-

mao ndo pa naña. Mine kala naña ilonju nde malia ndo. ¹³ Mao nâ, nanenju vetâña nde piti ndo ñana kinzi nenzi vetâña kâ. Munja pukonja ikainzi, aku kalonju sukâña ñananzi kala apita lalava râge-râge. Naña andi kaika ñana kâpwa kâ, ñana atula nanenju kalo-sukâña pwataki. Lâ zo ñinde naña akai nonja pano tu ma kuvetanzi tininzi ara kilo, aku nanenju nonja ñinde ñandai ñgua kaa nâ ñga. ¹⁴ Ambo pukonja kie mine ma ikai ninju-nambwe tâku naña tata tâ, ande naña ma akai nonja kie taituni pano, itogo nonja ñinde naña akai pano ñananzi nanenju kazâña tamâta ñinde. Lâ zo ñinde naña ayoka naonju tundu, itogo tamâta tonje tina imâte lâ kala ita ñana mwasina. Naña ilonju malia ndo, kala amo ata nâ. ¹⁵ Andeta muli ñga naña asânda malia kulu, aku kinzi silâ taitu ku sindeka nâ. Kinzi sinje naña mbwaliu lâ ñana siveta “a” pa naña. Naña ñandai asama kinzi kilalanzi ñga, taitu kinzi simo siponda ñgua sakamao imâ tininju. ¹⁶ Kinzi sivaligi naña ku siveta manjeti ñalae ñinde pana. Kinzi wisinzi sakamao ndo pana, aku naonzi kaika silea pa naña. ¹⁷ Maro Ñalae, noko tamwata kumora nenzi vetâña sakamao ñinde, andeta noko ñandai kuvila naña ñga. Noko ma kumo nâ ikura zo ñapia kilo, a? Naña ano pano tu pwaina piti lâ mbaunzi ilo. Kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” mine, aku situ sipu naña pâta amâte. Mine nde ano pano tu kuvilana! ¹⁸ Ambo noko ma kuvila naña, ande naña ma kawâñgu ndanje pano lâ noko ne tamâta ñgu rârâni naonzi. Mao nâ, naña ma amandi noko ne ñgu nenzi pasauña ilo ku ma asuka noko ña kâki.

¹⁹ Tamâta pinde simo sikai kazâña pa naña koa tia nâ. Noko ma kusâu panzi tu sitawa naña ndue ku sindeka, mine ndimo. Naña tiningu pwâka tu kinzi ma ilonzi ara ñana nanenġu malia kâ. ²⁰ Kinzi ñandai uru siporo ñgua mwasa ñga. Kinzi siporo ñgua lañeña kie-kie ilâ panzi tamâta arara ñinde uru naonzi mwasa nâ panzi tininzi pinde. ²¹ Kinzi kawanzi pakâe-pakâe siveta “a” pana ku sitalea naña mine tu, “Mao nâ, maka warakama kamora noko kuveta mâsi sakamao pinde.”

²² Andeta Yova Kindeni, noko tamwata kumora nenzi vetâña ñinde marumbu lâ. Mine nde noko ma kusae kawa ndimo. Maro Ñalae, naña tiningu pwâka tu noko ma kumo malawae ñana naña kâ. ²³ Noko nde nanenġu Maro Kindeni; nanenġu Maro Ñalae noko. Naña ano pano tu kumandi sânda ku kumâ kuvilana. Kumandi ku kuporo kusuka nanenġu ñgua. ²⁴ Maro Kindeni, nanenġu Maro Kindeni noko. Noko ne vetâña rârâni nde sondo ndo. Mine kala naña ano panô tu kuvilana, aku kuporo kutula pwataki tu naña aveta vetâña soki tonġe tia. Noko ma kusâu panzi tu sinjelea naña ndimo. ²⁵ Naña tiningu pwâka tu kinzi ma siporo ñgua pa warakanzi mine tu, “Kala ñaina. Muñga kinda ilonda pateo tu ma tazavaru i ndo lâ, kala ñine kinda taveta vetâñani ndaina!” Noko ma kusâu panzi tu siporo ñgua kaña mine ndimo.

²⁶ Kinzi sindeka nâ ñana nanenġu malia ñine. Naña ilonġu tu noko ma kuveta mañeti panzi ku kupolenzi lâ. Kinzi sipasuka warakanzi ñanzi kâki ku situ sitawa naña ñânġu ndue ndo. Naña ilonġu tu noko ma kuveta kinzi mainzi ñalae, aku kutawa

warakanzi ṅanzi ndue ndo lâ. ²⁷ Andeta Yova Kindeni, tamâta pinde ilonzi tu naṅa ma apolenzi tamâta ṅinde lâ ṅgua nia. Ande kala naṅa ilonṅu tu kinzi tamâta ara ṅinde ma sindeka ku sisarâwa ikura zo zo mine tu, “Tasuka Yova Kindeni ṅa kâki! Ina ilo ndeka nâ ṅana ivilanzi ne wurâta tamâta tu simo ara kâ.” ²⁸ Aku naṅa kala ma aporo atula pwataki tu noko ne vetâṅa rârâni nde sondo ndo, aku ma apaneano asuka noko ṅa kâki ikura kari wa mbo wa.

36

Kinzi tamâta nenzi vetâṅa sakamao

Maro Kindeni ne wurâta tamâta Daviti isia wāṅgiṅja ṅine

¹ Kiesaka ikeno lâ kinzi tamâta sakamao ilonzi kalonzi, aku kiesaka ṅinde uru ikai poe panzi. Kinzi simege ṅana Maro Kindeni tia ndo. Kinzi sipu mulinzi papa i. ² Kinzi uru sipandekâna warakanzi ku ilonzi mine tu, “Naṅa nde tamâta ara ndo. Nanenṅu kiesaka nde ipavea nâ ikeno. Mine nde Maro Kindeni ikura tu isânda nanenṅu vetâṅa sakamao tonṅe kulu ku io naṅa alâ pa ṅgua nia ṅana, ande tia ndo.” ³ Kinzi tamâta ṅinde kawanzi lanṅa nâ, aku siporo ṅgua sakamao ndo. Kinzi sipu mulinzi pa ilo-kalo ara kala sipile mâsi ṅana sipaveta kuku vetâṅa ara kâ. ⁴ Lâ zo ṅana sikeno sipwarea kâ, ande kinzi uru kalonzi ṅgere ṅana vetâṅa sakamao pinde kinzi situ siveta. Kinzi sipaveta kuku vetâṅa potomule nâ, aku ṅandai sipu mulinzi pa mâsi sakamao ṅa.

Maro Kindeni ne vetâṅa ara

⁵ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa nde ñalae ndo, ikâki pa nia maa ikeno âta ñinde. Aku noko ne mâsi ñana kuveta ikura ne ñgua pâña rârâni kala nde ñalae ndo mine nâ. ⁶ Noko ne mâsi ñana kuveta vetâña ara nâ nde ñalae tina, itogo tuu ñalañala mwasina. Aku noko ne mâsi ñana kutu kinzi tamâta sondo kâ nde ñalae ndo, itogo tâi geza-geza mine. Yova Kindeni, noko uru pwatonanzi kinzi tamâta wa kinzi ñgoa-mbwâmbwa wa. ⁷ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku maka kasama tu ñinde nde kelekele ara ndo. Noko pwea ñananzi tamâta ñalañala wa kinzi sugorai tamwatanzi wa, itogo tatareko tina iveanzi natu simo mbani kalo mine. ⁸ Kâpwa rârâ nde ipipi lâ noko ne luma ilo, aku noko uru kurombonzi tamâta rârâni. Noko ne vetâña ara nde ilâ panzi itogo lââ ñalae irere ndue mine, aku sinu kala ilonzi ara nâ. ⁹ Noko nde via warika, aku noko ne sinâla uru isinala maka ku iveta maka kamo sondo nâ.

¹⁰ Ikura zo zo noko ilo ndo ikeno panzi tamâta ñinde sisama noko kilala sondo. Aku ikura zo rârâni noko uru kuveta kie ara panzi tamâta ñinde sipono muli pano. Naña ano pano tu kuveta mine ku kumo nâ. ¹¹ Tamâta pinde sipasuka warakanzi tininzi ku situ ma kenzi nâ sipale naña. Kinzi tamâta sakamao situ sisuka mbaunzi kâki ku sipu naña. Noko ma kusâu panzi tu siveta mine ndimo. ¹² Miki tamâta ñai, naña akai noña mine, aku kamora ñga! Kinzi tamâta sakamao nde patanzi lâ kala simo sikeno nâ. Kinzi sikura tu sipagagati ku simandi kaika kilo, ande tia.

37

Vetâŋa ndia ma ipâŋga panzi tamâta ara wa tamâta sakamao wa

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Noko ma kalo loko ŋana vetâŋa ŋinde kinzi tamâta sakamao uru siveta, mine ndimo. Aku noko ma kupadâda ŋananzi tamâta ŋinde uru siveta vetâŋa soki, mine ndimo. ² Ŋana tu kinzi tamâta sakamao uru simo ikura zo mbwana-mbwana nâ, itogo unza wa kâi lau wa, kari kana ku ŋgâla-ŋgâla walele nâ. ³ Andeta ara ŋana noko ma kalo tawana Yova Kindeni ku kupaveta kuku vetâŋa ara nâ. Ambo noko ma kuveta mine, ande noko ma kumo ara lâ tâno ŋinde i muŋga ipatea pano, aku sâ tonje ma ikura tu izavaruno, ande tia. ⁴ Ambo noko ma kundekana Yova Kindeni nâ, ande vetâŋa ndia noko ilo tu i ma iveta pano, ande i ma iveta vetâŋani ndaina.

⁵ Mine nde ara ŋana noko ma kuo tamwata ne via ilâ Yova Kindeni mbau ilo. Ambo noko ma kalo tawana i, ande i ma ivilano mine; ⁶ i ma itula noko ne vetâŋa ara ipâŋga nia yo, itogo kari ne sinâla mine. Mao nâ, i ma itula pwataki tu noko nde tamâta sondo, itogo kari ikâki imâ ŋgini ku isinala nia kaika mine.

⁷ Mine nde ara ŋana noko ma kumo mwasa nâ lâ Yova Kindeni nao, aku kumo kuo tini pa i ne pavilâŋa. Ambo tamâta ma siveta vetâŋa sakamao pinde ikura muŋga sipa ŋgua tu ma siveta mine, ande noko ma kalo loko ndimo.

⁸ Noko ma kupu muli pa kalo-lokoni ne vetâŋa wa wisi-nâna ne vetâŋa wa, ŋana tu vetâŋa kie mine ikura tu ilaneno ŋana kuveta kiesaka. ⁹ Kulonjo

nga; Yova Kindeni ma izavarunzi kinzi tamâta sakamao. Anğa tamâta ea kalonzi tawana Yova Kindeni ku sio tininzi pa i ne pavilâña kâ, ande kinzi nğinde ma simo sondo lâ tâno ara nğinde i muņaga ipambwâre tu ma ilanzi.

¹⁰ Kinzi tamâta sakamao simo ikura zo mbwana-mbwana nâ. Ambo kinzi tamâta ara ma siroto nğananzi lâ nenzi lawea ilo, ande kinzi ma sisânda kulunzi tia. ¹¹ Anğa tamâta pinde uru sipatawa warakanzi tininzi, aku kinzi nğinde ma sikai tâno ara nğinde. Kinzi ma simo ara ndo, aku kazâña tonđe ma ipâņga panzi nde tia.

¹² Kinzi tamâta sakamao sipa nğua tu ma sizavarunzi tamâta ara, aku wisinzi sakamao ndo panzi. ¹³ Andeta Maro Nalae injeleanzi tamâta sakamao nğinde, nğana tu i ma muli izavarunzi ndo lâ. ¹⁴ Kinzi tamâta sakamao sikai nenzi pila kâki ku sirae nenzi temba nğana sipanenzi sugorai tamwatanzi. Kinzi simandi nğana sipunzi tamâta nğinde uru sipaveta kuku vetâña ara. ¹⁵ Andeta nenzi pila nğinde ma isowe warakanzi kapwanzi pwataki, aku nenzi temba nde ma mbwaranuki.

¹⁶ Miki kalomi nğere nğana nğine kâ; tamâta ara tonđe ne mbaliņa kiri-mwata nde ipole kinzi tamâta sakamao rârâ nenzi mbaliņa kie-kie ndoni. ¹⁷ Nğana tu Yova Kindeni ma iyaula kinzi tamâta sakamao nenzi kaika, andeta ikea nğananzi tamâta ara.

¹⁸ Yova Kindeni ikatonanzi tamâta nğinde uru sipaloņo pa i ne nğua ku soka muli. Aku ikura zo rârâni kinzi ma simo ara lâ tâno nğinde Yova Kindeni muņgani ipatea panzi. ¹⁹ Ambo zo sakamao ma ipâņga panzi, ande malia tonđe ma izavarunzi tia.

Lâ zo ŋana nia putole ipâŋga, ande kanzi kâpwa rârâ ma ikeno panzi. ²⁰ Taitu Yova Kindeni ma izavarunzi tamâta sakamao. I ne kazâŋa tamâta kinzi ma naonzi tia lâ, sitogo mâle wa unza wa. Mao nâ, kinzi ma simo sitogo mundo ikeno zo mbwana-mbwana nâ, ŋinenŋa nzarana walele nâ ku nao tia lâ.

²¹ Kinzi tamâta sakamao uru sikai kelekele saŋenzi tininzi pinde, andeta muli kinzi situ ŋana kelekele ŋinde, nde tia. Aŋga kinzi tamâta ara sisilikana warakanzi nenzi mbaliŋa tia ndo. Kinzi uru kelekele rârâ silanzi tininzi pinde. ²² Yova Kindeni ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta pinde, aku kinzi ŋinde ma sikai nenzi tâno ara. Aŋga tamâta pinde, ande Yova Kindeni ipa ŋgua ŋana izavarunzi kâ, aku i ma iŋaranzi tamâta ŋinde.

²³ Yova Kindeni ikai poe sonde panzi tamâta ŋine uru sipaveta kuku vetâŋa ndia i ilo papa ŋinde. ²⁴ Mine kala lâ zo ŋana kinzi ŋinde ma sisâsa lâ nzâla, ande kinzi ma patanzi ku sipayaula, ande tia, ŋana tu Yova Kindeni isaŋa mbaunzi kaika.

²⁵ Muŋga naŋa tamâta limoa, aku amo lee kala ŋine naŋa nde koŋa lâ. Aku lâ nanenŋu mbwera ndoni, naŋa ŋandai amora Yova Kindeni ipu muli pa tamâta ara tonŋe ŋga. Aku naŋa ŋandai amora kinzi tamâta ara natunzi simo sugorai ndo kala sino panzi tamâta pinde tu kâpwa silanzi. ²⁶ Ikura zo zo kinzi tamâta ara mine ilonzi panzi tininzi pinde, kala sindeka ŋana kelekele silanzi. Yova Kindeni ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta ŋinde natunzi.

²⁷ Mine nde kulonŋo ŋga; ambo noko ma kupu muli pa vetâŋa sakamao ku kupaveta kuku vetâŋa

ara, ande noko ma kumo ara lâ tâno ara n̄inde ikura zo rârâni. ²⁸Nana tu Yova Kindeni tini mwasa panzi tamâta ea sipaveta kuku vetâña sondo, aku i ma ipilenzi ne tamâta tia ndo. Ikura zo rârâni i ikatonanzi tamâta ea sipaveta kuku vetâña ara. Andeta i ma in̄aranzi kinzi tamâta sakamao nenzi vâsa. ²⁹Kinzi tamâta ara ma sikai tâno n̄inde Yova Kindeni ipatea panzi, aku ma simo ara mine ku simo nâ.

³⁰Tamâta ara imo tava ilo-kalo ara nâ. Mine kala i uru itula n̄gua sondo nâ. I kawa n̄gua rârâni nde sondo ndo. ³¹I ne Maro Kindeni ne n̄gua tukuña nde ikeno kaika lâ i ilo. Mine kala i uru iyoka tukuña n̄inde muli, aku i pata ndue tia.

³²An̄ga kinzi tamâta sakamao simuna ku sio n̄ananzi tamâta ara. Kinzi siroto nzâla n̄ana sipunzi tamâta ara pâta simâte. ³³Andeta Yova Kindeni ma io tamâta ara ton̄ge ilâ pa kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo, ande ma tia. Lâ zo ndia kinzi tamâta sakamao simandi n̄gua nia ku sitalea tamâta ara ton̄ge, ande Yova Kindeni ma isâu panzi tu sipole tamâta ara n̄inde, ande ma tia.

³⁴Mine nde ara n̄ana noko ma kuo tini pa Yova Kindeni ne pavilâña wa kupaloño pa i kawa n̄gua wa. Ambo noko ma kuveta mine, ande i ma isuka noko n̄a kâki, kala noko ma pwura n̄ana pwai tâno ara n̄inde. Aku lâ zo n̄ana Yova Kindeni ma izavarunzi tamâta sakamao, ande noko mata ma kumora i ne vetâña n̄inde.

³⁵Nan̄ngu n̄gua n̄ine nde duvi mine; nanayoni naña amora tamâta sakamao ton̄ge, i ne kaika n̄alae n̄inde. I nde ipolenzi tamâta ndoni kala imo kulunzi, itogo kâi n̄alae ton̄ge imandi tuu kulu ku

ipolenzi kâi pinde rârâni mine. ³⁶ Andeta muli nġa naġa amo nia nġinde kilo, aku tamâta sakamao nġinde nde nao tia lâ. Naġa aroto nġana i kâ, andeta asânda kulu tia ndo.

³⁷ Andeta ara nġana noko ma kalo nġgere sondo nġananzi tamâta pinde, kinzi nġinde sipaveta kuku vetâġa ara kala soki tonġe ikeno panzi tia. Kinzi simo tava wisinzi pisi nâ, aku ma simo ikura zo lu-andondo ku ma sipulianzi nenzi vâsa rârâ. ³⁸ Anġa kinzi kiesaka tamwatanzi, ande Yova Kindeni ma iyaula kinzi rârâni ndo lâ. I ma izavarunzi tamâta sakamao kala nenzi vâsa tia.

³⁹ Ambo kazâġa ma ipânġa panzi tamâta ara, ande Yova Kindeni tamwata ma ikainzi piti. Aku lâ zo ndia malia itu ipânġa panzi, ande kinzi silâ pa i tu ikea nġananzi. ⁴⁰ Kinzi kalonzi tawana tu Yova Kindeni ma ikatonanzi. Mine nde i ivilanzi ku ikainzi piti lâ tamâta sakamao mbaunzi ilo, kala simo ara nâ.

38

Tamâta ipoko kala ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wânġiġa nġine

¹ Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ku kumbita naġa ndimo. Mao nâ, noko wisi nâna, taitu naġa ano pano tu kupare nia pa naġa tia. ² Noko kupane naġa lâ, aku noko ne silâwa isowe kapwânġu. Noko mbau nâ kupu naġa kala patana andue lâ. ³ Noko wisi nâna pa naġa, kala pukonġa sakamao ikai tiniġu ndoni. Naġa aveta kiesaka, aku nġana duvi nġinde kâ naġa karaenġu ndoni nde ipayaula ndo lâ. ⁴ Nanenġu kiesaka rârâni nde itawa naġa

ndue ndo lâ. Njinde itogo kelekele tonje malia ndo naña atu akale, andeta akura tia.

⁵ Naña aveta vetâña soki ndo, aku nana duvi njinde kâ mbwatakâe rârâ ika tiningu, kala wembu rârâ ipânga ku sâmbu ndo. ⁶ Naña ilonju malia ndo, kala akura tu amandi kaika nde tia. Ikura zo rârâni naña kalonju sukâña kala amo ata nâ. ⁷ Naña tiningu nde nâna njae, itogo yââ mela-mela ne nâna mine, aku pukonja njae tina ikai naña kaika lâ. ⁸ Noko kuyaula naña ndo lâ, aku nanengu kaika ndoni marumbu lâ. Naña ilonju kurana tia ndo, aku nâna njine iveta naña asarâwa kawângu njae njinde.

⁹ Maro Njae, noko kusama lâ nana vetâña njinde naña ilonju tu noko ma kuveta pana. Naña ilonju ita njae, aku njinde njandai ipavea nanano nga. ¹⁰ Naña wisingu nde iveta pupu kaika nâ, aku walonju ndoni nde marumbu lâ. Naña matângu nde ipânga sakamao, kala njandai amora nia sondo nga. ¹¹ Naña ninju-nambwe sitavanzi nanengu mete kinzi nde tininzi pwâka tu simo tiningu laiti, nana tu pukonja sakamao ikaina lâ. Aku naña seengu kinzi njinde kala tininzi piti nanana mine nâ. ¹² Andeta njinde nâ tia; tamâta pinde situ sipu naña pâta amâte, aku sio nimbu nana ikai naña kaika kâ. Kinzi situ ma siyaula naña, aku siporo pwataki tu ma siveta kenzi sakamao pana. Ikura zo zo kinzi kalonzi ngere nana siveta kenzi sakamao pa naña.

¹³ Naña apânga togo tamâta tonje taña pasâe, aku apono tañângu nana nenzi ngua kâ. Naña apânga atogo tamâta tonje kawa pasâe, aku kawângu buu nâ. ¹⁴ Naña apânga atogo tamâta tonje ikura tu

ilonjo ŋgua tia. Mine kala naŋa ŋandai aporo ŋgua taulo panzi ŋga. ¹⁵ Andeta Yova Kindeni, naŋa ao tiningu pa noko. Maro Ŋalae, nanenŋu Maro Kindeni noko, noko tamwata ma kuporo ŋgua taulo pana. ¹⁶ Naŋa ano pano tu noko ma kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu sindeka ŋana nanenŋu malia ŋine, mine ndimo. Naŋa tiningu pwâka tu kinzi ma simora naŋa patana ku ma simarawa naŋa wa sindeka wa.

¹⁷ Ŋana tu laiti ŋana naŋa ma patana kâ, aku akai nâna mine ku amo nâ. ¹⁸ Maro Kindeni, kala ŋine naŋa apatula nanenŋu kiesaka pwataki pano, aku kalonŋu loko ŋana kiesaka ŋinde kâ. ¹⁹ Nanenŋu kazâŋa tamâta nde simo tava nenzi walo kaika. Tamâta rârâ ŋinde nde wisinzi nâna pa naŋa, andeta ŋinde ne duvi tia. ²⁰ Naŋa aveta kenŋu ara panzi, aŋga kinzi nde siveta kenzi sakamao pa naŋa. Naŋa uru apaveta kuku vetâŋa ara, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinzi sikai kazâŋa pana.

²¹ O Yova Kindeni, noko ma kupile naŋa ndimo! Nanenŋu Maro Kindeni, noko ma kumo malawae ŋanana ndimo! ²² Maro Ŋalae, nanenŋu Pavilâŋa Tamwata noko, naŋa ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvilana.

39

Tamâta ikai malia kala ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wāŋgiŋa ŋine

¹ Muŋga naŋa aporo mine tu, “Naŋa ma apakatona warakāŋgu sondo ŋana nanenŋu vetâŋa rârâni. Tia ma naŋa aveta kiesaka ŋana aporo ŋgua sakamao kâ. Lâ zo ndia kinzi tamâta

sakamao simo naña tiniŋgu laiti, ande naña ma asae kawâŋgu.” ² Mine nde naña kawâŋgu buu nâ, ku aporo ŋgua tonje tia ndo. Andeta naña aveta mine koa tia nâ. Naña ilonġu ipâŋga malia ndo, ³ aku kalonġu loko nâ. Naña ilonġu kalonġu ikai wurâta kaika lee ilonġu kurana tia ndo. Aku marumbu; naña akura tu asae kawâŋgu kilo tia.

⁴ Mine kala naña akasonja Yova Kindeni mine tu, “Yova Kindeni, naña ma amo viâŋgu ikura mbwera ŋpapia kilo. Naña ma amâte lâ zo ndia. Tiambo nanenġu via ŋine ma marumbu walele nâ, tiya? Noko kuporo kutula ŋine pwataki nalonjo. ⁵ Naña asama tu noko kupatea zo mbwana-mbwana nâ pa naña. Lâ noko nao, nanenġu zo ŋine nde kelekele kaa nâ. Mao nâ, maka tamâta rârâni nema via nde kelekele kaa nâ, itogo tamâta tonje imbana koroani mbwani taitu nâ lâ kawa.

⁶ Lâ zo ŋine maka kamo tâno kulu, ande maka tamâta rârâni nde katogo kâi uŋa mine. Maka uru kaveta wurâta ŋalae tina, andeta wurâta ŋinde ilâ kaa nâ. Maka kagona mbaliŋa rârâ, taitu maka kazizâla tu muli ŋga ea ma ikai. Mao nâ, maka katogo kelekele kaa nâ uru nao tia walele nâ.

⁷ Mine nde Maro Ŋalae, kala ŋine naña ma ao tiniŋgu pa sâ tonje tia. Naña kalonġu tawanano, kala ao tiniŋgu pa noko nâ tu kuvila naña. ⁸ Naña ano pano tu kuzavaru nanenġu kiesaka rârâni piti lâ tiniŋgu, ŋana naña ma amo ara kilo. Ŋinenġa kinzi tamâta kapa-kapa ma sikura tu siveta ‘a’ pa naña kilo, ande tia. ⁹ Naña asama tu noko tamwata kuo malia ŋine imâ ipâŋga pana. Mine nde naña ma aporo tia, ma kawâŋgu buu nâ. ¹⁰ Taitu naña ano pano tu noko ma kupare nia pa naña kilo

ndimo. Noko mbau nâ kupu naġa lee ku laiti ġana amâte kâ. ¹¹ Maro Nġalae, naġa asama tu noko uru kuleleanzi tamâta ġana nenzi kiesaka kâ, aku noko kupare nenzi kiesaka ġinde nia panzi. Aku mbaliġa ndia kinzi ilonzi papa, ande ġinde noko kuyaula, itogo nzirika ika laġava ku iveta ipânġa sakamao mwasina. Mao nâ, maka tamâta râârâni nema via nde kelekele kaa nâ, itogo tamâta tonġe imbana koroani mbwani taitu nâ lâ kawa.

¹² Yova Kindeni, kupaloġo pa nanenġu noġa, aku kutambira taġa pa nanenġu sarawâġa. Noko ma kupono taġa ġana nanenġu tiġa ġine ndimo, ġana tu naġa amo lombo ikura zo tini mwata nâ kuku noko lâ tâno kulu, itogo naġa timbuġu râârâni muġa simo mine. ¹³ Naġa ano pano tu kulele nao pa naġa kilo. Nġineġa naġa ma akura tu andeka kilo lee ikura lâ zo ndia ma napile tâno ġine ku naonġu tia lâ.”

40

Wânġiġa ġana tasuka Maro Kindeni ġa kâki

Daviti isia wânġiġa ġine

¹ Muġa, naġa amo nâ ao tiniġu pa Yova Kindeni tu ivila naġa. Amo lee ġineġa i nao pana kala ipaloġo pa nanenġu noġa. ² Pa zo ġinde naġa amo atogo tamâta imo mbââ ġalae ilo mwasina, kala amo sakamao ndo. Andeta Yova Kindeni itapa naġa kâki kala apânġa amandi tâno kulu kilo. Nġinde itogo naġa aloko lâ nia mbariri sakamao ilo, andeta ipasu naġa piti iġunu naġa amandi mira kulu. Mine kala ġine naġa ayoka kaika kilo. ³ Nġinde itogo i io wânġiġa wasaseki tonġe lâ

kawânḡu. Njinde nde wânḡiḡa ḡana tapanea nenda Maro Kindeni tasuka i ḡa kâki. Tamâta rârà ma simora naḡa apaneaa Yova Kindeni mine, aku ma simege ḡana i wa sio nenzi kalo-tawana ilâ papa i wa. ⁴ Mao nâ, tamâta ea kinzi sio nenzi kalo-tawana ilâ pa Yova Kindeni, kinzi ḡinde ma sindeka. Kinzi tamâta mine uru sipu mulinzi panzi tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi ku sipile Maro Kindeni ku siwânḡi panzi maro laḡeḡa.

⁵ Yova Kindeni, nanenḡu Maro Kindeni noko, noko muḡa kuveta vetâḡa arara rârà ḡinde ḡana kuvila maka kâ. Maro tonḡe irerege kuku noko nde tia ndo! Aku noko kupatea vetâḡa arara pinde kilo ḡana kuveta pama. Opopo, ambo naḡa atu aporo atula ḡgua pwataki ḡana noko ne vetâḡa arara ḡinde taitu-taitu, ande naḡa ma akura tia.

⁶ Naḡa asama tu noko tini pwâka ḡana simbi wa kâpwa kie-kie ḡinde kinzi tamâta uru sipatarâwa pano. Aku patarawâḡa râràni kinzi uru simomo lâ yââ kulu wa, patarawâḡa ḡana izavaru kiesaka piti kâ wa, ande ḡinde noko tini pwâka ḡana tona. Andeta nanayoni noko kuveta naḡa tanḡḡu ipwa kala apaloḡo pa noko kawa ḡgua. ⁷ Mine kala naḡa aporo taulo tu, “Maro Kindeni, naḡa warakânḡu amo ḡai mbo. Naḡa amâ apânḡa lâ, ikura ḡgua ḡinde kinzi muḡa siḡere lâ pepa tini ḡana naḡa kâ. ⁸ Nanenḡu Maro Kindeni, naḡa ilonḡu ndo tu aveta ikura noko ne pateâḡa mine. Noko ne ḡgua tukunḡa nde ikeno lâ ilonḡu kalonḡu.”

⁹ Yova Kindeni, lâ zo ḡana noko ne tamâta sipasau ḡana sipaneano, ande naḡa uru aporo panzi tu noko uru kuvila maka. Naḡa ḡandai asae

kawânğu nğa. ¹⁰ Noko uru kuvilanzi ne tamâta, aku naña nandai avea nğua nana ne pavilâña ninde nğa. Ikura zo zo naña aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura ne nğua pâña rârâni. Naña aporo tu noko tini mwasa panzi ne tamâta ikura zo rârâni, aku noko uru pwatonanzi sondo, ikura muňa kuporo tu ma kuveta mine. Lâ zo nana noko ne nğu sipasau nana siwânği pano, ande naña nandai avea nğua nana noko ne vetâña ninde nğa.

¹¹ Yova Kindeni, naña asama tu noko ma kupile ne mâsi nana kalo sukâña nana naña kâ, ande ma tia. Noko uru tini mwasa pana, aku noko uru kuveta ikura ne nğua pâña rârâni. Mine nde noko ma pwatona naña ikura zo zo.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

¹² Andeta kala nîne malia rârâ ninde nde imâ ipânğa pana, kala sinđe naña lâ. Naña akura tu asowe malia ninde kambwanenzi nde tia. Muňa naña aveta kiesaka rârâ, aku ninde itawa naña ndue lâ. Mine nde naña akura tu amora sondo tia. Nanenğu kiesaka ninde kambwanenzi nde nğalae tina, ipole kulunğu pwau nîne kambwanenzi. Mine kala naña tiniŋgu ruru, aku nanenğu walo nde ilâ lâ.

¹³ Mine nde Yova Kindeni, kalo sukâña nanana ku pwai naña piti nğa! Yova Kindeni, kumâ walele ku kuvilana! ¹⁴ Tamâta pinde situ sipu naña pâta amâte. Naña ilonğu tu noko ma kuveta maŋeti panzi ku kupolenzi ndo lâ. Kinzi uru sindeka nana nanenğu malia nîne. Naña ilonğu tu noko ma kuŋaranzi ku kutawa njanzi ndue lâ. ¹⁵ Kinzi sivaligi naña ku siveta “a” pana. Naña ilonğu tu noko

ma kuzavarunzi ndo lâ, aku kuveta kinzi mainzi ñalae. ¹⁶ Anŋa tamâta pinde nde uru simâ pano, aku naŋa ilonŋu tu kinzi ñinde ma sindekanano. Noko muŋga pwainzi tamâta ñinde piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa ilonŋu tu kinzi rârâni ma kawanzi ndanŋe pano ku siporo ŋgua ikura zo rârâni mine tu, “Yova Kindeni nde ara ku ara ndo!”

¹⁷ Ambo taitu naŋa nde tamâta kaa nâ, aku akura tu apavila warakâŋgu, ande tia. Andeta Maro Ñalae, naŋa asama tu noko uru kalo ñgere ñanana. Nanenŋu Maro Kindeni, nanenŋu Pavilâŋa Tamâta wa nanenŋu Yautâŋa Tamâta noko. Mine nde naŋa ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvi-lana.

41

Pukoŋa tamâta ne noŋa

Daviti isia wângiŋa ñine

¹ Tamâta ea kinzi uru kalonzi sukâŋa ñananzi sugorai tamwatanzi kala sisukanzi, ande kinzi ñinde sikura tu sindeka, ñana tu lâ zo ndia malia ma imâ ipâŋga panzi, ande Yova Kindeni ma ivi-lanzi. ² Yova Kindeni ma ikea ñananzi ku ika-tona nenzi via. I ma ivetanzi simo ara ndo lâ nenzi tâno, aku ma isâu pa nenzi kazâŋa tamâta tu sizavarunzi, ande ma tia. ³ Lâ zo ndia kinzi tamâta ara ñinde sikai pukonŋa, ande Yova Kindeni ma isukanzi ku ma iveta tininzi ara kilo.

⁴ Naŋa warakâŋgu asama ñine kala aporo mine tu, “Yova Kindeni, muŋga naŋa aveta kiesaka pa noko. Kalo sukâŋa ñanana, ku kuzavaru pukonŋa ñine piti lâ tiniŋu.” ⁵ Nanenŋu kazâŋa tamâta nde ilonzi sakamao pa naŋa. Kinzi siporo tu, “Ara

ñana i ma imâte walele nâ ku nao tia lâ.” ⁶ Zo katiŋe kinzi nawalanzi pinde simâ sikalele naŋa, andeta silâŋe ku siporo ŋgua kaa kaa pana. Kinzi situ siloŋo tapârîŋa ŋana nanenŋu pukonja sakamao ŋine, ŋinenŋa siyâti silâ ku situ naŋa labinâŋu panzi tininzi pinde.

⁷ Nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni silâ taitu ku siporo ŋgua sakamao ŋana naŋa kâ. Kinzi ilonzi tu vetâŋa sakamao ndo ma iyaula naŋa. ⁸ Kinzi siporo mine tu, “Pukonja sakamao nde ikai i kaika lâ. Mine nde i ma kura ŋana imandi kilo lâ kenonja nia, ande ma tia. I ma imâte nâ.” ⁹ Aku ninŋu-nambwe sondo, inani muŋga imo ilo taitu kuku naŋa ku ika kuna, ande i kala ikai kazâŋa pa naŋa mine nâ.

¹⁰ O Yova Kindeni, kalo sukâŋa ŋanana ku kuzavaru pukonja ŋine piti lâ tiningu, ŋana naŋa ma kura tu apare nia panzi nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde. ¹¹ Lâ zo ŋana noko ma kupaloŋo pa nanenŋu noŋa ku kupono nzalanzi, ande naŋa ma asama tu noko ilo ara pana. ¹² Mao nâ, naŋa uru aveta ikura noko ne pateâŋa mine, aku ŋana duvi ŋinde kâ noko kuvilana ku kuo naŋa amandi noko nao ikura zo rârâni, ma amo mine ku amo nâ.

¹³ Mine nde ara ŋana kinda ma tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki. Ina Isrel ŋgu nema Maro Kindeni. Paneâŋa ma ilâ mine nâ papa i ikura zo zo. Mao ku mao kanaŋo.

42

Tamâta imo malawae ŋana ne lawea tina, kala ikai noŋa

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiŋa ŋine

¹ Ambo wiki tonŋe imo dugu ilo ku irakonŋa ŋana lââ kâ, ande i ma ilo ndo tu isânda lââ ŋalae kulu ŋana inu kâ. Maro Kindeni, naŋa kala mine nâ ilonŋu ndo tu amâ amo noko tini laiti. ² Maro Kindeni, noko Via Tamwata, naŋa ilonŋu ndo keno pano, itogo tamâta ŋandola mâsa-mâsa kala ilo pa lââ tu inu kâ. Maro Kindeni, naŋa ma kura tu amâ amandi noko nao ku awâŋgi pano lâ zo ndia. ³ Ikura zo zo nanenŋu kazâŋa tamâta pinde sivaligi naŋa ku siporo mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga noko ne Maro Kindeni tini pwâka tu ivilano, a?” Mine kala naŋa amo ata nâ ikura kari wa mbo wa. Naŋa matâŋgu sulu nde itogo nakâŋgu kâpwa mwasina. ⁴ Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana zo ara muŋgâŋa ŋinde, ku amo ata nâ. Nanayoni naŋa uru ayoka kunzi ŋgu ŋalae amunŋa panzi akainzi silâ Maro Kindeni ne luma sapâŋa ilo. Lâ zo ŋinde maka iloma ndeka nâ kala kasarâwa ŋalae kawama ndanŋe kawâŋgi pa Maro Kindeni. Ikura kumbwa rârâni maka uru kapasau kawâŋgi papa i.

⁵ Naŋa apakasonŋa warakâŋgu mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga ilonŋu malia mine, a? Ŋine nde ara tia. Ara ŋana naŋa ma ao tiningu pa nanenŋu Maro Kindeni, inani nanenŋu Yautâŋa Tamwata, tu ma ivila naŋa. Naŋa ma apanea i asuka ŋa kâki kilo.”

⁶ Andeta kala ŋine naŋa ilonŋu malia ndo. Mine nde Maro Kindeni, naŋa ma kalonŋu ŋgere kilo ŋana noko kâ. Naŋa amo nanenŋu lawea tina tia; naŋa amo papa Jodan tâno, nia ŋine Hermon Tuu anŋa Misa Tuu simandi. Naŋa amo ŋai kala kalonŋu ŋgere ŋanano kilo. ⁷ Noko kusâu pa malia

kie-kie tu sipânḡa pana ku sitawa naḡa ndue ndo, itogo tâi ne kâla ḡalaḡala sipatuku naḡa mine. Mao nâ, ḡinde itogo tâi geza-geza ne kâla ikâki ḡalae, aku ne nduḡeḡani nde itogo lââ ḡalae irere mira ilo ku isonḡa ndue. ⁸ Ninḡa naḡa kalonḡu ḡgere ḡana ḡine kâ; ikura kari kari Yova Kindeni uru io ne tini-mwasa ara ḡinde imâ pa naḡa, aḡa ikura mbo mbo i ne wânḡiḡa nde ikeno pana. Naḡa uru awânḡi wânḡiḡa ḡinde pa Maro Kindeni, inani nanḡu via warika, aku wânḡiḡa ḡinde nde ipânḡa itogo nanḡu nonḡa mine.

⁹ Maro Kindeni uru ikatona naḡa sondo ndo, andeta naḡa akasonḡa i mine tu, “ḡana sâ kâ ḡa noko kalo kapa ḡanana, a? ḡana sâ kâ ḡa noko kusâu panzi nanḡu kazâḡa tamâta tu siveta kenzi sakamao pana, kala amo tava ilonḡu malia ndo, a?”

¹⁰ Ikura zo zo nanḡu kazâḡa tamâta sivaligi naḡa ku siporo ḡua sakamao pana mine tu, “ḡana sâ kâ ḡa noko ne Maro Kindeni tini pwâka tu ivilano, a?” Nenzi ḡua ḡinde isowe naḡa ilonḡu itogo silâwa mine, kala atu amâte.

¹¹ Naḡa apakasonḡa warakânḡu mine tu, “ḡana sâ kâ ḡa ilonḡu malia mine, a? ḡine nde ara tia. Ara ḡana naḡa ma ao tiniḡu pa nanḡu Maro Kindeni, inani nanḡu Yautâḡa Tamwata, tu ma ivila naḡa. Naḡa ma apanea i asuka ḡa kâki kilo.”

43

¹ Maro Kindeni, tamâta pinde sipu mulinzi pa noko, aku kinzi ḡinde ilonzi tu sitawa naḡa ndue. Naḡa ano pano tu kuvilana ku kusuka nanḡu ḡua. Kuporo kutula pwataki tu naḡa aveta vetâḡa soki tonḡe tia. Kinzi tamâta sakamao ḡinde nde

lanjeŋa tamwatanzi. Naŋa ano pano tu kuvilana ku pwaina piti lâ mbaunzi ilo.

Tamâta io tini pa Maro Kindeni tu ma ivila i

² Maro Kindeni, naŋa uru amâ pano tu amuna ŋananzi kazâŋa tamâta. Andeta ŋana sâ kâ ŋa noko kupu muli pa naŋa, a? Ŋana sâ kâ ŋa noko kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta kenzi saka-mao pana kala ilonŋu malia ndo, a? ³ Naŋa ano pano tu kuo ne sinâla tava ne ŋgua mao imâ, ŋana itula nzâla pa naŋa ku ikaina ayoka sondo pa noko tamwata ne tuu sapâŋa Saion, niani ndaina noko uru kumo. ⁴ Maro Kindeni, ŋinenŋa naŋa ma alâ pa noko ne patarawâŋa nia, ŋana tu nokoni nde nanenŋu ndekâŋa ŋine warika. Maro Kindeni, nanenŋu Maro Ŋalae noko, naŋa ma ara wâŋgu awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko.

⁵ Naŋa apakasonŋa warakâŋgu mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋa ilonŋu malia mine, a? Ŋine nde ara tia. Ara ŋana naŋa ma ao tiningu pa nanenŋu Maro Kindeni, inani nanenŋu Yautâŋa Tamwata, tu ma ivila naŋa. Naŋa ma apanea i asuka ŋa kâki kilo.”

44

Kinzi Isrel ŋgu sino pa Maro Kindeni tu ma ivi-lanzi

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, maka timbuma nde sitapâri pama lâ ŋana mâsi ŋalajala noko muŋga kuveta lâ kinzi nenzi zo, lâ zo muŋgâŋa ŋinde. Maka warakama nde kalonŋo tapâriŋa ŋinde lâ. ² Kinzi sitapâri tu noko tamwata kusokinzi tinikoa ŋgu

lâ nenzi tâno, ninennga tânoni ndaina kulanzi timbuma, kala simo sondo lâ tâno ninde. Kinzi sitapâri tu noko kutawanzi tinikoa ngu ndue lâ, anga kinzi warakanzi nde noko kuvetanzi simo ara nâ kala sipânnga kambwanenzi njalae. ³ Kinzi sipara, andeta kinzi warakanzi nenzi temba-silâwa nandai isukanzi njana sikai tâno ninde nga. Aku mine nâ, kinzi warakanzi nenzi kaika nandai ivilanzi njana sipole paraña ninde nga. Noko ilo ndo keno panzi; mine kala noko tamwata nâ ne walo kaika ipole paraña ninde.

⁴ Mine kala naña aporo tu noko nde nanenngu koipu njalae, aku nanenngu Maro Kindeni kala noko. Nokoni kupatea tu maka Yakopu ne vâsa ngu ma uru kapole paraña. ⁵ Nokoni uru kuvila maka njana katawanzi nema kazâña tamâta ndue. Noko ne walo kaika nâ isukama njana kapolenzi tamâta ninde situ sipara kuma. ⁶ Nanenngu temba tava pila njalae nde ikeno pana, andeta naña nandai kalonngu tawana tu kelekele ninde ma ivila naña njana apole paraña kâ. Tia ndo! ⁷ Taitu nokoni munnga kuvila maka kala kapolenzi nema kazâña tamâta. Kinzi tamâta ninde ilonzi sakamao pa maka, andeta noko kutawanzi ndue ndo lâ. ⁸ Mine nde Maro Kindeni, maka nema paneâña ilâ pa noko simbo nâ ikura zo zo. Maka ma kawama ndanđe pano, ma kaveta mine ku kamo nâ.

⁹ Andeta mana mana, a? Kala njine noko kupu muli pa maka lâ, aku kusâu panzi kazâña tamâta tu sipolema. Lâ zo njana nema zugu tamâta silâ njana paraña kâ, ande noko kupile ne mâsi njana kulâ kumo kunzi. ¹⁰ Noko kupile maka lâ, kala kakâwa njananzi kazâña tamâta, aku sikai nema kelekele

marumbu lâ. ¹¹ Noko kusâu panzi tu sipu maka pâta kamâte, itogo mbwâmbwa saka sikanzi lama mine. Aku noko kusoki maka nana nema tâno, kala kakâwa pwapwataki kalâ kamo potomule lâ tinikoa ngu ngininzi. ¹² Noko kuveta tamwata ne ngu maka tu kapânja wurâta tamâta kaa nâ panzi tinikoa ngu. Tiambo noko kutu maka nde kelekele sugorai nâ kala kuveta mine, a?

¹³⁻¹⁴ Nana duvi ninde kâ kinzi ngu simo nema lawea tini laiti nîne nde uru siporo ngua pavaliginja pama. Kinzi sijeleama pâta lâ, aku siveta manjeti nâ pama. Lâ zo ndia kinzi silonjo maka parinama, ande kinzi siveta “a” pama wa sirurua kulunzi pama wa. ¹⁵⁻¹⁶ Nanenju kazâña tamâta nde ilonzi sakamao ndo pa nanja, aku simandi naonju siporo ngua pavaliginja wa ngua sakamao wa pana. Nenzi ngua ninde iveta manjeti njalae pana, kala mainju ndo.

¹⁷ Maro Kindeni, nana sâ kâ nga vetâña mine ipânja pama, a? Maka nandai kaloma kapa nanano nga, aku nandai katoto ngua pânja ninde noko munja kuveta kuku maka nga. ¹⁸ Maka nandai kapu mulima pa noko nga, aku nandai kalaña kapole noko ne tukuña nga. ¹⁹ Andeta noko kuzavaru maka lâ. Ninde itogo noko kutambirama kamo waloma tia ndo lâ kinzi mbwâmbwa saka ngininzi. Noko kupilema kala kamo nia kondoma njanja ndo.

²⁰ Andeta maka nema Maro Kindeni, noko kusama maka kilalama lâ. Ambo maka munja kaloma kapa nanano ku kapare tukuma kano panzi maro lanja, ²¹ ande noko ma kusama, nana tu noko kusama ilo-kalo paveâña rârâni ikeno iloma kaloma. Andeta tia. ²² Maka nde kamo

noko ne tamâta. Mine kala ikura zo rârâni kinzi sipu maka pinde pâta kamâte. Kinzi siveta kenzi taituni pa maka, itogo siveta panzi lama lâ zo ņana sipunzi pâta ņana sikanzi kâ.

²³ Mine nde Maro ņalae, kupagagati ku kumandi sânda ņga! ņana sâ kâ ņga noko pweno nâ, a? Kumandi sânda tâ! Noko ma kupu muli pa maka ikura zo rârâni ndimo! ²⁴ ņana sâ kâ ņga noko kumuna ņanama, a? Kinzi tamâta ņinde siveta kenzi sakamao pama, aku maka kakai malia ņalae tina. Noko ma kalo kapa ņana nema malia ņine kâ ndimo.

²⁵ Maka patama kandue tâno kulu marumbu lâ, aku karaema nde ikeno nâ, katogonzi matera tamâta mine. ²⁶ Maro ņalae, maka kano pano tu kumâ kuvilama! Noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde kumâ ku pwaima piti lâ kazâņa ilo.

45

Wângiņa ņana koipu ņalae ne pakâeņa kâ

Kinzi Kora ne vâsa ņgu sisia wângiņa ņine

¹ ņgua ara rârâ nde pipi lâ ikeno ilonĝu kalonĝu, kala naņa atu asia wângiņa ņine pa koipu ņalae. Tamâta pinde sikura tu singere ņgua kaņa ara lâ pepa tini, aku naņa kala aluku ņana awângi wângiņa kaņa ara mine nâ.

² Nanenĝu wângiņa nde mine; Koipu ņalae, noko tamwata nao wa tini wa nde ara pâta lâ. Tamâta tonĝe irerege kuku noko, nde tia. Aku noko kawa ņgua kilala nde ara ndo. ņinde itula pwataki tu Maro Kindeni uru iveta kie ara pano ikura zo

zo. ³ Noko nde walo tamwata. Mine nde naña ilonġu tu noko ma kupa ne pila nana paraña kâ lâ kambwane. Ninenġa kinzi tamâta ma simora tu noko ne walo nde nġalae nġinde, aku ma sisama tu noko ne vetâña nde ara ku ara ndo. ⁴ Noko nġa nde nġalae ndo, aku naña ilonġu tu noko ma kusanġona “hosi” kumbu ku kulâ kupara kunzi tamâta nġinde uru sikai kazâña pa nġua mao wa vetâña sondo wa. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko uru kuveta mâsi nġalanġala kie-kie. ⁵ Koipu Nġalae, noko ne silâwa mata ruru ndo, aku nġinde ikura tu isowe ne kazâña tamâta kapwanzi. Mine nde noko kupolenzi ne kazâña tamâta nġinde, kala sipare tukunzi ndue lâ noko kie tini. ⁶ Maro Kindeni io noko pwai koipu nġalae, ma kumo mine ku kumo nâ. Noko uru pwai poe sondo ndo panzi ne tamâta. ⁷ Noko tini mwasa pa vetâña sondo nâ, anġa vetâña sakamao nde noko ilo papa tia ndo. Mine kala noko tamwata ne Maro Kindeni ipateano tu pwai koipu, aku i nġoa nġalae ilano. Koipu tonġe nġa ipole noko nġa, ande tia ndo. ⁸ Kinzi muġga sivala samimi kuwae ara ndo lâ noko ne pasawanġa luandondo rârâni tininzi, aku sisinġara noko ne luma lâ nġoa nġalae “elefan” ne saġiri. Kala nġine tamâta pinde simo noko ne luma ara nġinde ilo ku sira wânġu siwânġi nana siveta noko ilo ndeka. ⁹ Koipu nġalanġala pinde natunzi taine nde simo noko ne luma ilo sitavanzi taine nġalanġala. Aku noko ne taine taipa nde imandi pa noko mbau wia kâ tava ne sinġâra arara. Kinzi muġga siveta i ne sinġâra lâ mira ara “gol” nġinde ikeno Ofir tâno.

¹⁰ Kala nġine naña atu aporo nġua pinde pa noko taine taipa kinzi sipateano pa koipu nġalae. Noko

ma kutambira taŋa sondo pa nanenŋu ŋgua. Noko ma kupatâpa noko taine piti lâ noko ne ŋgu wa noko see taitu ŋinde ŋgininzi. ¹¹ Koipu ŋalae imora noko tu noko nde taine ara pâta lâ, aku i tini mwasa nâ pano. I nde noko ne tamâta ŋalae; mine kala noko ma kupono muli pa i kawa ŋgua nâ. ¹² Kinzi tamâta simo Tair lawea ŋinde ma sikai wisi-ara kie-kie simâ pano. Aku kinzi mbaliŋa warakanzi kala ma sitogo tu sipu noko mata tona.

¹³ Ayo, kala ŋine koipu ŋalae ne taine taipa iyoka ilâ koipu ŋalae ne luma ilo, aku kinzi simora i tu i nde taine ara ndo. I nde ipasawa pasawaŋa tonŋe muŋga sisuta lâ kaimbo “gol”. ¹⁴ Pasawaŋa ŋinde nde ne siŋgâra kie-kie rârâ. Kala ŋine sikai taine taipa ŋinde silâ pa koipu ŋalae, aku i nuwala taine taipa kinzi nde soka muli silâ. ¹⁵ Kinzi sindeka pâta ku ilonzi ara nâ, aku soka silâ koipu ŋalae ne luma ilo.

¹⁶ Koipu ŋalae, noko ma kupulianzi natu tamâne rârâ, aku muli ŋga kinzi ma sikai noko timbu muŋgâŋa ŋinde nianzi. Noko ma kuonzi tu sikai koipu sikura tâno ŋine ndoni. ¹⁷ Ikura zo muli-muli, ande nanenŋu wâŋgiŋa ŋine ma ivetanzi tamâta rârâ tu kalonzi ŋgere ŋanano. Mine nde kinzi ŋgu ndoni ma sipanea noko ŋa sisuka kâki ikura zo zo.

46

Maro Kindeni uru imo kuku kinda

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni uru ikeka ŋana kinda kâ, aku i tamwata ne walo kaika ilua kinda ikura zo zo. I imo tininda laiti nâ, aku lâ zo ŋana malia imâ

ipânnga pa kinda, ande indeka nana ivila kinda. ² Mine kala kinda ma taruru nana sâ tonje tia. Ambo ogigi ma iririño tâno kaika, kala tâno ipwa pwapwataki aku tuu imbe indue tâi geza-geza ilo, ande kinda ma taruru tia. ³ Ambo tâi ma ipu kaika ndo ku ne maka ipânnga, ambo ne kâla ma isuka kâki imbware ku isapunzi tuu iririño tuu duvi, ande kinda ma taruru tia.

⁴ Nana tu lââ nalaie tonje nde irere lâ Jerusalem lawea ilo, lawea sapâna ninde Maro Kindeni âta Tamwata uru imo. Aku lââ ninde uru iveta kinzi tamâta sindeka. ⁵ Maro Kindeni imo Jerusalem lawea ilo. Mine nde sâ tonje ikura tu izavaru lawea ninde tia ndo, nana tu ikura zo zo, lâ mbwale pwataki, Maro Kindeni ma ivila ne lawea ninde. ⁶ Annga kinzi tinikoa ngu ndoni nde wisinzi motutu kala sisarâwa kawanzi nalaie, aku kinzi warakanzi sipayaula tava nenzi lawea. Maro Kindeni isunja kawa kâki nalaie ndo, ninennga tâno ikâwa kala nao tia lâ. ⁷ Andeta Yova Kindeni, ina kaika warika, ande uru imo kuku kinda. Kinda talâ tamuna lâ timbunda Yakopu ne Maro Kindeni tini laiti, kala tamo ara nâ.

⁸ Ayo, miki kamâ kamora vetâna nalanjala Yova Kindeni iveta ninde. I iveta mâsi kaika nalanjala kie-kie ipânnga tâno kulu. ⁹ I nde ilulu paraña lâ tâno ndoni. Imbwarenzei temba wa silâwa wa nukinuki, annga maramunja nde irumbianzi lâ yââ kana lâ. ¹⁰ Iporo mine tu, “Miki ma kapara kilo ndimo! Naña ilongu tu miki ma kasama naña kilalângu sondu tu naña warakângu nde Maro Yova Kindeni. Kinzi tamâta ngu ndoni nde simo naña kalongu. Naña amo akai Maro Nalaie ikura tâno ndoni.”

¹¹ Yova Kindeni, ina kaika warika, ande uru imo kuku kinda. Kinda talâ tamuna lâ timbunda Yakopu ne Maro Kindeni tini laiti, kala tamo ara nâ.

47

Maro Kindeni ikai Maro Njalae panzi tamâta ndoni

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiŋa ŋine

¹ Miki tamâta lâ ŋgu ndoni, miki kandeka ku kaponza mbaumi! Miki kandeka ku kasuŋa kawami ŋalae kawâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni! ² I nde koipu ŋalae kaika ndo, aku i uru ikai poe panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. Mine nde ara ŋana kinda rârâni ma tamege ŋana Yova Kindeni kâ, inani Yova Kindeni âta Tamwata. ³ I ivila kinda lâ, kala tapolenzi tinikoa ŋgu ndoni. Ionzi ŋgu ndoni simo kinda kalonda. ⁴ Yova Kindeni ilo ndo keno pa kinda. Mine kala nanayoni i tamwata ipatea tâno tonje panzi ne ŋgu Isrel. Kala ŋine kinda tamo tava ndekâŋa nâ lâ tânoni ndaina.

⁵ Miki kamora ŋga! Maro Kindeni nde ikâki ilâ ne luma sapâŋa ilo kala imo ŋinde, aku tamâta sindeka ku sisarâwa kaika wa simbana tando wa. ⁶ Ayo, miki rârâni kagogo kawami kawâŋgi kapanea Maro Kindeni ŋa! Kawâŋgi pa nenda Koipu Njalae tava ndekâŋa nâ! ⁷ Nana tu Maro Kindeni imo koipu ŋalae, aku ikai maro pa tâno ndoni. Miki kawâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ ilâ papa i!

⁸ Mao nâ, Maro Kindeni imo koipu ŋalae ku ikai poe panzi tamâta ŋgu ndoni marumbu lâ. Isaŋona koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia sapâŋa, aku imo ikai

maro. ⁹ Kinda uru taponu muli pa Abraham ne Maro Kindeni, aku tamâta ngu ndoni nenzi koipu ñalañala nde sipasau simâ taitu ku kinda, ñana tu kinzi koipu ñalañala rârâni nde simo Maro Kindeni kalo. I ikai maro ñalae ikura tâno ndoni.

48

Saion lawea nde Maro Kindeni ne lawea

Kinzi Kora ne vâsa ngu sisia wângija ñine

¹ Yova Kindeni ña nde ñalae ndo. Kinda ma takâki talâ pa Maro Kindeni ne lawea Jerusalem, laweani ndaina ikeno i ne tuu sapâña kulu, aku tapanea i tasuka ña kâki. ² Saion Tuu ñinde nde ara ndo, aku ikâki ilâ âta ñinde. Kinzi tamâta ndoni simo tâno kulu nde sindeka ñana Koipu Ñalae ne lawea ñinde ikeno Saion Tuu kulu. ³ Maro Kindeni imo ne lawea ñinde ilo, aku i uru ikea ñananzi ne tamâta lâ nenzi kazâña tamâta naonzi. Mine kala kinzi simo ara nâ.

⁴ Muñga kinzi koipu ñalañala pinde nde silâ taitu ñana sikai paraña pa Saion Tuu. ⁵ Andeta kinzi simâ sipânga laitî, ñinennga matanzi kâki simora Maro Kindeni ne kaika ikeno pa lawea ñinde, aku wisinzi motutu lâ. Kinzi siruru pâta kala sikâwa silâ. ⁶ Kinzi siruru pâta lâ, aku ilonzi kura tia ndo. Kinzi simo sitogo taine ikai nâna ñana ipagugua lâlu kâ mine. ⁷ Kinzi siruru ndo, sitogo tamâta imo wângga kulu ku iruru ñana kâla-lawea ikâki ku isapu wângga kaika lâ.

⁸ Kinda taloño pâri ñana mâsi ñalañala pinde Maro Kindeni iveta muñgani lâ, aku kinda warakânda kala tamora i ne mâsi ñalañala pinde

tona. Kala ñine kinda tamo Yova Kindeni Walo Tamwata ne lawea ilo. Kinda tamo nenda Maro Kindeni ne lawea Jerusalem ilo, aku tasama tu i ma ikatona lawea ñine ikura zo rârâni.

⁹ Maro Kindeni, maka kamâ noko ne luma sapâña ilo, aku kaloma ñgere ñana noko ne tini-mwasa ñinde uru ikeno mine ku imo nâ. ¹⁰ Maro Kindeni, noko ña ñalae nde ikura tâno ndoni. Aku mine nâ, kinzi tamâta lâ nia rârâni sipaneano, ñana tu noko ne mâsi ñana pwai poe panzi tamâta kâ nde sondo ndo. ¹¹ Mao nâ, noko uru kupare nia sondo nâ panzi tamâta ñana nenzi vetâña kâ. Mine nde kinzi tamâta kala simo Saion lawea wa Juda ñgu nenzi lawea rârâni wa, ande kinzi ñinde sindeka ñalae.

¹² Miki Maro Kindeni ne tamâta, naña ilonju tu miki rârâni ma kalâ kakarerea Saion lawea, aku kasowe luma kambwanjenzi, luma kaika ñalajala ñinde simandi pa lawea ne ñgumbi mira ñgañe-ñgañe. Ñineñga miki ma kasama tu Maro Kindeni nde kaika warika. ¹³ Miki matami kalea sondo pa lawea ñinde ne ñgumbi kaika. Kamora ñga; ñgumbi ñinde ikâki ilâ âta, kala nenda kazâña tamâta ma sikura tu silaña sipole, ande tia ndo. Ambo miki ma matami kalea pa ñgumbi ñinde, ande miki ma kakura tu katapâri panzi nemi vâsa mine tu, ¹⁴ “Maro Kindeni nde imo nenda Maro Ñalae, ma imo mine ku imo nâ. I ma ikai poe sondo pa kinda ikura zo rârâni.”

49

Ambo tamâta tonje ilo ñalae pa mbaliña, ande i ipânga kapa lâ

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiŋa ŋine

¹ Miki tamâta rârâni kalonjo ŋga. Miki ŋinde rârâni kamo tâno ndoni, katambira taŋami sondo pa nanenju ŋgua. ² Miki tamâta ŋalaŋala wa miki tamâta kaa nâ wa, aŋga miki mbaliŋa warakami wa miki sugorai tamwatami wa, miki rârâni kalonjo ŋgua ŋine sondo. ³ Ilo-kalo ara nâ nde ikeno ilonju kalonju. Mine nde naŋa ma atula ŋgua ara ŋine pami ŋana iveta kalo-ŋgere pami. ⁴ Naŋa ma atula ŋgua tambirâŋa pinde pami muŋga lâ ŋga. Naŋa ma ara wâŋgu ku ma atula ŋgua tambirâŋa ŋinde duvi pwataki pami.

⁵⁻⁶ Tamâta pinde ilonzi ŋalae koŋa pa mbaliŋa nâ. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi ku siporo tu kinzi nde mbaliŋa warakanzi. Aku kinzi tamâtani ndaina nde siŋge naŋa mbwaliu lâ, aku situ siveta kenzi sakamao pana. Andeta naŋa ma aruru ŋananzi tia, ŋana tu tamâta rârâni ma muli simâte. ⁷ Mao nâ, kinda tasama tu tamâta tonje ikura tu mbumbu ilua Maro Kindeni ŋana imo via ikura zo luandondo, ande tia. Aku mine nâ, tamâta tonje ikura tu iko Maro Kindeni ŋana isâu pa ninambwe tonje tu ma imo via nâ, ande tia. ⁸⁻⁹ ŋana tu kulu ŋana tako tamâta tonje ne via kâ nde ikâki ndo. Mine kala tamâta tonje ikura tu iko Maro Kindeni ŋana isâu pa tamâta tonje tu ma inŋenŋe ŋana mateŋa ku imo via nâ, ande tia ku tia ndo.

¹⁰ Mao nâ, kinda tasama tu kinzi ilo-kalo tamwatanzi rârâni nde ma simâte. Aŋga kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo ŋalae koŋa tia, sitavanzi tamâta kapa-kapa, ande kinzi ŋinde rârâni kala ma simâte tona. Kinzi tamâta rârâni taitu-taitu ma sipile nenzi mbaliŋa, ŋinenŋa tamâta pinde ma

sikai. ¹¹ Muŋga kinzi simo lâ warakanzi nenzi tâno, andeta muli nga kuru nia ma ipânnga itogo nenzi lawea sondo ikura zo zo. Kinzi ma simo mine lâ niani ndaina ku simo nâ.

¹² Ambo tamâta tonje ŋa nde ŋalae, ande ŋinde ma ikura tu ipono nzâla ŋana mateŋa kâ, ande ma tia. I ma imâte, itogo ŋgoa ŋgoi simâte mine.

¹³ Mao nâ, vetâña kie mine ma ipânnga panzi tamâta kapa-kapa ŋinde uru kalonzi tawana warakanzi nâ kala sindeka kaa nâ ŋana nenzi mbaliŋa kâ. ¹⁴ Maro Kindeni ipatea tu kinzi rârâni ma simâte, sitogonzi lama mine, aku mateŋa ma ikai poe panzi itogo nenzi katonâña tamâta mwasina. Kinzi karaenzi nde ma sâmbu walele nâ lâ kuru ilo, aku kinzi tamâta ara ma sindeka ŋana tamâta mine nenzi mateŋa kâ. ¹⁵ Andeta Maro Kindeni ma ivila naŋa. I ma ikaina piti lâ mateŋa nianzi, aku mateŋa ma ikura tu iliko naŋa kaika, ande ma tia.

¹⁶ Ambo tamâta tonje ipânnga itogo mbaliŋa warika mine, aku ikai luma ŋalae tava kelekele arara nâ, ande noko ma wisi motu ku ilo rârâ ndimo. ¹⁷ Ŋana tu i ma muli imâte, aku lâ zo ŋinde i ma kura tu ikai kelekele tonje ilâ kuku, ande tia. I ne mbaliŋa ma kura tu iyoka kuku i ilâ pa mateŋa nianzi, ande ma tia. ¹⁸ Mao nâ, lâ zo ŋana i imo via yo, ande i uru ipandekâna ŋana ne via ŋinde kâ. Aku tamâta pinde kala uru sisuka i ŋa kâki tona, ŋana tu i imo ara ndo. ¹⁹ Andeta muli ŋga i ma iyoka i timbu muŋgâña rârâni mulinzi, ku ma imâte. I ma imo mateŋa nianzi, lâ nia kondoma ŋaŋa ndo.

²⁰ Ambo tamâta tonŋe ŋa nde ŋalae, ande ŋinde ma kura tu ipono nzâla ŋana mateŋa kâ, ande ma tia. I ma imâte, itogo ŋgoa ŋgoi simâte mine.

50

Maro Kindeni ilea pa tamâta rârâni nenzi vetâŋa

Asap isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni Kaika Warika, ina Yova Kindeni, ande iporo ŋgua. I ne sarawâŋa ilâ panzi tamâta rârâni simo nia ndoni lâ tâno kulu, kinzi pa mbwera kâ wa kinzi pa wâra kâ wa. ² Maro Kindeni imo Saion lawea ara ŋinde, aku ne walo isinala nia ndoni lâ tâno kulu itogo sinâla mine. ³ Kala ŋine kinda nenda Maro Kindeni ŋga imâ, andeta i ŋandai nao mwasa ŋga. Yââ ŋalae nde iyoka imuŋga papa ku ikana kelekele, aŋga mbilu ŋalae nde iŋge i lâ. ⁴ I nde isarawanzi samba tava tâno tu simâ simora i itunzi ne tamâta sondo. ⁵ Maro Kindeni iporo mine tu, “Nanenŋu tamâta, miki ŋine uru kawâŋgi pa naŋa, miki ŋine muŋga kaveta patarawâŋa pana ŋana itula nenda ŋgua pâŋa pwataki kâ, miki kapagona lâ taitu ku kamâ pana.” ⁶ Maro Kindeni kawa ŋgua ŋinde nde duvi mine; i nde ŋgua-samâŋa tamwata. Nia maa ikeno âta ŋinde itula pwataki tu Maro Kindeni nde vetâŋa sondo warika.

⁷ Maro Kindeni iporo tu, “Nanenŋu tamâta, miki kalonŋo ŋga. Naŋa ilonŋu ŋgua pami. Miki Isrel ŋgu, naŋa ma aomi kamandi ŋgua nia, aku ma nasowe ŋgua lâ tinimi. Naŋani nde miki nemi Maro Yova Kindeni. ⁸ Naŋa ŋandai aporo tu nemi mâsi ŋana kaveta patarawâŋa pa naŋa kâ nde mâsi soki ŋga.

Aku naña ñandai aleleami ñana patarawâña kiekie miki uru kamomo lâ yââ kulu ku kakai kamâ pa naña ñga. ⁹ Taitu naña ilonḡu pa bulmakao tamâne tâku meme tonḡe imo nemi ḡgumbi ilo, ande tia. ¹⁰ Ñana tu simbi ḡgoi rârâni simo dugu ilo ḡinde nde naña warakâḡgu nâ neḡgu. Aḡga bulmakao ndoni simo tuu rârâni kulunzi ande naña warakâḡgu nâ neḡgu tona. ¹¹ Aḡga sii ndoni wa kelekele rârâni simo vianzi lâ leu ilo, kinzi ḡinde rârâni nde naña warakâḡgu nâ neḡgu tona. ¹² Ambo naña ma putole ipuna, ande naña ma aporo atula ḡinde pwataki pami tia, ñana tu tâno tava kelekele ndoni ikeno tâno ilo ḡinde nde naña warakâḡgu nâ neḡgu. ¹³ Tiambo miki katu naña uru aka bulmakao tamâne mbatunzi, a? Tiambo miki katu naña uru anu meme seenzi, a? Tia ndo! ¹⁴ Naña ilonḡu tu miki ma kawami ndaḡe pa naña, aku ḡinde ma ipâḡga itogo nemi patarawâña mao mine. Aku vetâña ndia miki muḡga kapa ḡgua kuku Maro Kindeni âta Tamwata ñana ma kaveta kâ, ande naña ilonḡu tu miki ma kaveta vetâña ḡinde rârâni. ¹⁵ Lâ zo ñana malia itu imâ ipâḡga pami, ambo miki ma kasarâwa pa naña, ande naña ma avilami. Ñineḡga miki ma kapanea naña kasuka ḡâḡgu kâki.”

¹⁶ Aḡga kinzi tamâta sakamao, ande Maro Kindeni iporo ḡgua kaña mine panzi; “Ñana sâ kâ ḡga miki katula nanḡgu ḡgua tukuña pwataki lâ kawami, a? Ñana sâ kâ ḡga miki katapâri ñana tukuña ḡinde naña muḡga alami, a? ¹⁷ Miki tinimi pwâka tu naña ma apananami, aku kapu mulimi pa nanḡgu ḡgua tukuña marumbu lâ. ¹⁸ Miki kaveta mete kunzi nanzare tamwatanzi

rârâni taitu-taitu. Aku miki uru kasaŋona kunzi tamâta ñinde muŋga sipakâe, andeta kala ñine sita- mbira warakanzi tininzi potomule. ¹⁹ Ikura zo zo miki kandeka ñana kaporo ñgua sakamao wa ñgua laŋeŋa wa. ²⁰ Miki kandeka ñana kasowe ñgua laŋeŋa lâ taimi-tuami tininzi wa katu lagi- nanzi wa. ²¹ Miki uru kaveta mine, andeta naŋa kawâŋgu buu nâ. Mine kala miki ilomi pateo tu naŋa iloŋgu ara ñana nemi vetâña kâ. Andeta tia ndo! Kala ñine naŋa ambita miki pâta lâ, aku natula nemi vetâña potomule ipâŋga nia yo lâ ñgua nia.

²² Miki tamâta ñine kala kapu mulimi pa naŋa lâ, miki kalonjo sondo nga. Tia ma naŋa azavarumi ndo lâ, aku tamâta tonje ma ikura tu ivilami tia ndo. ²³ Ambo tamâta tonje kawa ndaŋge pa naŋa, ande ñinde ipâŋga itogo i ne patarawâña ara ndo, aku patarawâña mine isuka naŋa ñâŋgu kâki. Mao nâ, naŋa ma avilanzi tamâta rârâni uru sipakatona warakanzi nenzi vetâña sondo.”

51

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma izavaru ne kiesaka piti

Daviti isia wânjiya ñine, lâ zo ñinde ñgua-tulâña tamâta Natani imâ papa ku itula Daviti ne kiesaka pwataki tu i iveta sakamao kuku tamâta tonje kaiwa, i ña tu Batseba

¹ Maro Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde naŋa ano pano tu kalo-sukâña ñanana. Noko nde kalo sukâña warika; mine kala ano pano tu kuzavaru nanenju vetâña

potomule rârâni piti lâ tiningu. ² Kupua nanenġu kiesaka rârâni ne muso piti lâ ilonġu. Kusoki nanenġu vetâña potomule rârâni piti, aku kuveta ilonġu ipânġa mbâra-mbâra ndo.

³ Naña asama tu naña nde kiesaka tamwatânġu. Naña akura tu kalonġu kapa ŋana nanenġu vetâña potomule kâ, ande tia. ⁴ Nanenġu kiesaka ŋinde, ande naña aveta pa noko simbo nâ. Naña aveta sakamao lâ noko nao. Mine nde noko kuveta mâsi sondo ku kupole naña lâ ŋgua nia. Noko pwatu nanenġu vetâña soki ŋinde pana, aku ŋinde nde sondo ndo. ⁵ Mao nâ, nia ndoyo, lâ zo ŋinde nana ipaguguana apânġa lâ, ande naña amo aveta vetâña sakamao nâ. Lâ zo ŋinde naña amo nana kapwa ilo yo, aku amo lee apânġa lâ zo ŋine, ande naña amo kiesaka tamwatânġu. ⁶ Noko ilo tu naña ma apono muli sondo pa noko ne ŋgua mao. Mine nde naña ano pano tu kupananana ŋana noko ne ilo-kalo ara kâ.

⁷ Ambo noko ma kuzavaru nanenġu kiesaka piti lâ, ande naña ma apânġa ilonġu mbâra-mbâra. Ambo noko ma kupua ilonġu, ande ŋinde ma ipânġa zuzuli ku pâne ndo, itogo lââ ne mira ndumu-ndumu mine. ⁸ Naña ano pano tu kuo ndekâña lâ ilonġu kilo. Mao nâ, noko kutawa naña ndue ndo lâ ku pwatu nanenġu kiesaka kulu pana. Andeta kala ŋine naña atu andeka kilo. ⁹ Noko ma kulea pa nanenġu kiesaka ŋinde kilo ndimo. Naña ilonġu tu noko ma kuzavaru nanenġu vetâña sakamao rârâni piti ndo lâ.

¹⁰ Maro Kindeni, naña ilonġu tu noko ma kuveta ilonġu kalonġu ipânġa zuzuli ndo. Kuo ilokalo wasaseki imâ ilonġu, ŋana naña ma akura tu

apono muli sondo pano. ¹¹ Naŋa tiningu pwâka tu noko ma kusoki naŋa amo malawae ŋanano. Aku naŋa tiningu pwâka tu noko ma pwai ne Koroani saŋena. ¹² Noko uru kuvila naŋa, aku muŋga noko ne pavilâŋa ŋinde iveta naŋa ilonŋu ndeka. Kala ŋine naŋa ilonŋu tu noko ma ndekâŋa ŋinde kulua naŋa taulo imâ kilo. Naŋa ano pano tu kusukana ku kugagati ilonŋu kalonŋu tu ma apono muli pa noko kawa ŋua.

¹³ Ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma apanananzi kiesaka tamwatanzi ŋana vetâŋa ara rârâni noko ilo papa ŋinde. Nineŋga kinzi ma sipalele ilonzi kalonzi ku ma sitaulo simâ pa noko kilo. ¹⁴ Maro Kindeni, nanenŋu Pavilâŋa Tamwata noko. Noko ma kupu naŋa pâta amâte ndimo. Ambo noko ma kalo sukâŋa ŋanana, ande naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ atula pwataki tu noko kuveta vetâŋa sondo pa naŋa. ¹⁵ Maro Nalae, ambo noko ma kuvilana, ande naŋa ma aporo pwataki apanea noko ŋa. ¹⁶ Noko ilo tu naŋa ma akai kelekele pinde ku aveta patarawâŋa pano, ande tia. Ambo naŋa ma amomo simbi lâ yââ kulu ku ao imâ pano, ande noko ma kundeka ŋalae koŋa ŋana patarawâŋa ŋinde kâ, ande ma tia. ¹⁷ Andeta Maro Kindeni, kala ŋine naŋa ma aveta patarawâŋa kie tonŋe pano, aku noko ma ilo ara ŋana. Naŋa ma apatawa warakâŋgu tiningu ku apauwo warakâŋgu amo noko kalo. Naŋa asama tu ambo tamâta tonŋe ilo malia ŋana ne kiesaka kâ kala ipalele ilo kalo ku ipatawa tamwata tini lâ noko nao, ande noko ma kupu muli papa i nde tia.

¹⁸ Aku Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma

kalo sukâña njananzi Isrel ngu tava, aku kuveta kie ara panzi. Naja ano pano tu kupa Jerusalem lawea ne ngumbi mira kâki kilo. ¹⁹ Njineŋa noko ma ilo ara nâ nana patarawâña sonde njinde maka ma kaveta pano, patarawâña kie-kie njinde maka ma kamomo lâ yââ. Aku maka ma kapatarâwa bulmakao tamâne lâ noko ne patarawâña nia tona.

52

Tamâta ea indeka nana vetâña potomule kâ, ande i nde tamâta kapa

Daviti isia wânjinja njine, lâ zo njinde Doek, ina Idom lawea warika, ilâ pa Saulo ku ipai tu Daviti imo Abimelek ne luma ilo.

¹ Noko tamâta kaika ndaina, nana sâ kâ nga kupasuka tamwata tini ku kundeka koa tia nâ nana vetâña potomule njinde muŋga kuveta panzi Maro Kindeni ne tamâta, a? Maro Kindeni uru iveta ikura i ne ngua pâña rârâni. ² Noko lanjeŋa tamwata, noko ne ngua nde itogo pila mata ndo, aku njinde uru izavarunzi tamâta. Ikura zo rârâni noko ilo tu ma kuyaulanzi tamâta pinde. ³ Noko nandai ilo pa vetâña ara nga, aku noko nandai ilo tu kuporo ngua mao nga. Noko ilo tu kuporo ngua lanjeŋa nâ. ⁴ Noko kawa lanjeŋa! Noko ilo pa ngua ndia uru iyaulanzi tamâta pinde.

⁵ Andeta kulonjo nga; Maro Kindeni ma izavaru noko ndo lâ. I ma ikaino kaika ku ma injarano nana noko ne luma kâ. I ma izavaru noko ndo lâ, kala noko ma kumo via lâ tâno njine kulu kilo, ande ma tia. ⁶ Tamâta pinde uru siveta vetâña ara, aku kinzi njinde ma simora mâsi mine ipânja pano ku

ma siruru pâta. Kinzi ma siŋeleano ku ma siporo tu, ⁷“Kamora ŋga, tamâta ndai tini pwâka tu Maro Kindeni ma ikea ŋana i kâ. I kalo tawana tu i tamwata ne mbaliŋa ma ivila i, aku i kalo tawana tu vetâŋa sakamao nâ ma iveta i imo sondo.”

⁸ Anŋa naŋa nde amo atogo i, ande tia ndo. Naŋa kalonŋu tawana tu Maro Kindeni ne tini-mwasa ma ikeno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine nde amo ara nâ, atogo kâi “oliv” tonŋe imandi Maro Kindeni ne luma sapâŋa tini laiti mine. ⁹ Maro Kindeni, noko kuvila naŋa lâ. Mine kala ikura zo rârâni naŋa ma kawâŋgu ndaŋge pano, aku ma amandi noko ne tamâta naonzi ku ma apanea noko ŋa aporo tu, “Maro Kindeni iveta kie ara ndo pa naŋa”.

53

Kinzi tamâta nenzi vetâŋa sakamao

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Kinzi tamâta kapa-kapa uru siporo lâ warakanzi ilonzi mine tu, “Maro Kindeni nde maro kaa nâ”. Kinzi tamâta ŋinde nde tamâta sakamao ndo. Kinzi uru siveta vetâŋa potomule nâ. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia. ² Maro Kindeni imo samba ilo, aku i mata ndue ilea pa kinzi tamâta. I itu isama mine: tiambo tamâta pinde simo tava ilo-kalo ara, tiya? Tiambo tamâta pinde ilonzi tu simâ papa i, tiya? ³ Andeta tia. Kinzi rârâni sipile nzâla ara marumbu lâ. Kinzi rârâni nenzi vetâŋa taituni, kinzi nde tamâta sakamao ndo. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia ndo kanaŋo.

⁴ Maro Kindeni imora ñine kala iporo mine tu, “Tiambo kinzi tamâta ñinde nenzi îlo-kalo tia tâ. Kinzi rârâni uru siveta vetâŋa sakamao. Kinzi sizavarunzi nanenĝu tamâta, itogo sika kâpwa mine, aku uru sikai noŋa pa naŋa tia ndo.”

⁵ Andeta tini nâ kinzi ma siruru pâta kanaŋo. Muŋga kinzi ñandai sisama ruruŋa kie mine ŋga. Naŋa tu Maro Kindeni ma izavarunzi ne tamâta kinda nenda kazâŋa tamâta marumbu lâ. I ipu muli panzi lâ, ku ma ipolenzi ndo lâ.

⁶ Naŋa ilonĝu tu Maro Kindeni ma isupwa kinda Isrel ŋgu nenda Yautâŋa Tamâta iyoka pa Saion Tuu indue imâ. Yakopu ne vâsa ŋgu Isrel ma sindeka ŋalae tina lâ ñinde zo Maro Kindeni ma ivilanzi ne tamâta kala ma simo ara kilo.

54

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wânjiŋa ñine, lâ zo ñinde kinzi Zip lawea warakanzi silâ pa Saulo ku sipai tu, “Daviti nde imuna imo maka nema tâno”.

¹ Maro Kindeni, noko Walo Tamwata, naŋa ano pano tu kuvilana! Kumandi tava ne kaika ŋalae ñinde ku pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ² Maro Kindeni, kupalono pa nanenĝu noŋa. Kutambira taŋa sondo pa naŋa kawânĝu ŋgua.

³ Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi nde simâ sipânĝa lâ, kala situ sikai kazâŋa pa naŋa. Kinzi uru siveta kenzi sakamao nâ panzi tamâta pinde, aku kala ñine kinzi situ sipu naŋa pâta amâte. Kinzi ilonzi tu Maro Kindeni nde maro kaa nâ. ⁴ Andeta Maro Kindeni imo nanenĝu Pavilâŋa Tamwata. Mao

kanajo, Maro Njalae uru ikatona naŋa ku ivetana amo ara nâ.

⁵ Naŋa ilonŋu tu i ma nâna ilanzi nanenŋu kazâŋa tamâta nŋinde. Vetâŋa sakamao ndia kinzi situ siveta pa naŋa, ande naŋa ilonŋu tu i ma iveta vetâŋa taituni nâ pa kinzi warakanzi. Maro Kindeni, noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. Mine nde naŋa ano pano tu kuzavarunzi kazâŋa tamâta nŋinde ndo lâ.

⁶ Yova Kindeni, naŋa ma andeka nâ ŋana aveta patarawâŋa pano. Naŋa ma kawâŋgu ndaŋge ŋalae pano, ŋana tu noko ilo pa ŋgua mine. ⁷ Noko pwai naŋa piti lâ nanenŋu malia rârâni ilo marumbu lâ. Naŋa matâŋgu amora noko kuzavarunzi nanenŋu kazâŋa tamâta lâ.

55

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wângiŋa nŋine

¹ Maro Kindeni, kupalonŋo pa nanenŋu noŋa. Noko ma kupono taŋa pa nanenŋu sarawâŋa ndimo. ² Naŋa ano pano tu kutambira taŋa pa naŋa kawâŋgu ŋgua, aku kutu ŋgua pana itaulo imâ. Malia nŋine iveta naŋa ilonŋu kura tia ndo. ³ Kinzi kazâŋa tamâta siporo kaika tu ma sizavaru naŋa. Kinzi tamâta sakamao nŋinde nde sitawa naŋa ndue ndo lâ, kala ilonŋu putuka ŋalae. Kinzi siveta malia pa naŋa, aku wisinzi nâna sikai kazâŋa sakamao pana.

⁴ Naŋa wisinŋu nde ikâki lâ, aku tiningu ruru. Naŋa aruru tu ma amâte, aku nŋinde iveta ilonŋu malia ndo. ⁵ Mao nâ, naŋa aruru pâta kanajo, aku

tininju ruru ndo. Ruruña nde ipu naña ndue ndo lâ. ⁶ Mine kala naña aporo mine tu, “Naña ilonju tu akai mbaninju, itogo sii mbaninzi mine. Ninenja naña ma alou akâwa alâ asânda nia tonje nana apwarea kâ, aku ma amo ara lâ nia njinde. ⁷ Naña ma alou alâ pa nia bilimu tonje ikeno malawae njinde, aku ma amo niani ndaina. ⁸ Naña ma alâ walele nâ asânda nia tonje nana apavea warakânju kâ, aku ma amuna nana mbilu wa mbamba wa.”

⁹ Naña amoranzi tamâta sipara potomule lâ lawea njalae ilo. Mine nde Maro Njalae, naña ilonju tu noko ma kuyaula nenzi njua ku kuzavarunzi ndo lâ. ¹⁰ Kinzi soka lawea ne njumbi mira njalae kulu ikura kari wa mbo wa, aku vetâña soki kie-kie nde ipipi lâ ikeno lawea ne njumbi ilo. ¹¹ Zavarunja ne mâsi nde ipânja njalae lâ lawea ilo. Lâ nzâla njanje-njanje wa pasauja nia wa, ande kinzi tamâta kaika uru siveta malia panzi tamâta pinde ku sikai lanjenja panzi.

¹² Aku kinzi siveta malia mine nâ pa naña tona. Ambo nanenju kazâña tamâta simbonzi nâ ma siveta “a” pa naña, ande naña ma ilonju malia njalae konja tia. Ambo nanenju kazâña tamâta simbonzi nâ ma sipasuka warakanzi tininzi nana sitawa naña ndue kâ, ande naña ma akura tu tininju piti njananzi. ¹³ Andeta ninjunnambwe, nokoni tamwata kuveta vetâña kie mine pa naña, aku njine iveta ilonju malia ndo. Noko nde naña nawalânju ma, aku kinda rua tamo nambwe nambwe. ¹⁴ Kinda rua munja toka taitu wa tapalono wa, aku talâ pa Maro Kindeni ne luma sapâña tatavanzi tininda pinde. Mine nde

ñana sâ kâ nga noko tamwata pwai kazâña pa naña, a? ¹⁵ Mao nâ, ilo-kalo sakamao nde ipipi lâ ikeno nanenġu kazâña tamâta nġininzi. Mine kala naña ilonġu tu kinzi ma sipamateteu walele nâ. Naña ilonġu tu kinzi ma vianzi nâ silâ pa mateña nianzi.

¹⁶ Andeta naña ano pa Maro Yova Kindeni tu i ma ivila naña ku ikaina piti lâ kazâña ilo. ¹⁷ Lâ mboyo naña yo wa kari imâ nġini wa lala pararai wa, ande naña uru ata pa i nana malia kala itu iyaula naña nġine. Aku i ma ipaloġo pa nanenġu noña. ¹⁸ Kinzi kazâña tamâta rârâ nġinde nde sipara kuku naña, andeta naña ma akai nzimba tonġe tia, nana tu Maro Kindeni ma ikea nanana ku ma ikaina piti lâ kazâña ilo. ¹⁹ Nia ndoyo, aku imâ lee ipânġa lâ zo nġine, ande Maro Kindeni imo Koipu Nalae mine ku imo nâ. I tamwata ma ipaloġo pa nanenġu noña ku ma ipolenzi nanenġu kazâña tamâta, nana tu kinzi tininzi pwâka tu sipalele ilonzi kalonzi, aku nandai siruru nana i nga.

²⁰ Niġgu-nambwe nġinde uru ipara kunzi ne mete, aku nġua pânġa i muġga iveta nġinde, ande ipu ututu lâ. ²¹ I uru iporo nġua kaña mona-mona nâ, andeta nânâo nde ipipi lâ ikeno i ilo. I ne nġua uru iveta ninambwe kinzi wisinzi pisi nâ, andeta i ne nġua nġinde nde nana iyaulanzi kâ, itogo pila mata ruru ndo mwasina.

²² Malia kie-kie nde uru ipânġa pa kinda. Ambo noko ma kuo malia nġinde lâ Yova Kindeni mbau ilo, ande i ma ikale malia nġinde pano, ku ma ipu tini kaika pa noko ilo kalo. I ma isâu pa sâ tonġe tu iyaulanzi tamâta nġine uru sipono muli papa i, ande ma tia. ²³ Andeta Maro Kindeni, noko ma pwainzi lanġeja tamwatanzi nġinde uru sipunzi

tamâta pâta simâte, aku ma kutambiranzi sindue silâ pa materŋa nianzi. Kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi zo ŋana simo vianzi lâ tâno kulu kâ nde ma marumbu tia yo yo, andeta kinzi ma sipamateteu. Aŋga naŋa warakâŋgu ma ao nanenŋu kalo-tawana ilâ sondu pa noko nâ ikura zo rârâni.

56

Kalo-tawana tamâta tonŋe ne nonŋa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde kinzi Filistia ŋgu sikai i kaika lâ Gat lawea.

¹ Maro Kindeni, kinzi kazâŋa tamâta sitanŋula naŋa ŋana sipara kuna. Mine kala naŋa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana. Ikura zo rârâni kinzi siveta kenzi sakamao papa naŋa. ² Kinzi sikai kazâŋa pa naŋa lâ mboyo ŋaŋa lâ, aku ilâ lee ipâŋga mbo. Kinzi tamâta kambwanŋenzi ŋalae nde sipasuka warakanzi tininzi ku sipara kuku naŋa.

³ Andeta Maro Kindeni Walo Tamwata, lâ zo ndia naŋa aruru, ande naŋa ma ao nanenŋu kalo-tawana imâ pa noko nâ. ⁴ Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni. Naŋa uru apanea i ŋa asuka kâki, ŋana tu muŋga i ipa ŋgua tu ma ivila naŋa. Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni, kala aruru ŋana sâ tonŋe tia. Kinzi tâno tamâta ma sikura tu siveta sâ tonŋe pa naŋa, nde tia.

⁵ Andeta vetâŋa ndia rârâni naŋa atu aveta, ande nanenŋu kazâŋa tamâta sipono nzalâŋgu kala akura tu aveta tia. Ikura zo zo kinzi siroto nzâla ŋana sizavaru naŋa. ⁶ Kinzi uru sipasau lâ nia

paveãŋa ku sio ŋanana, ŋana ma sipu naŋa pãta amãte kã.

⁷ Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kupare nia panzi ŋana vetãŋa soki kinzi siveta ŋinde. Naŋa ilonŋu tu noko ma wisi nãna panzi ŋgu ŋinde ku kutawanzi ndue ndo lâ. ⁸ Noko kusama tu naŋa ilonŋu malia ndo, kala amo ata nã. Mao nã, noko kusowe naŋa matãŋu sulu ŋine kambwanenzi lâ, aku noko kalo sukãŋa ŋana ŋinde rãrãni taitu-taitu.

⁹ Maro Kindeni, naŋa asama noko kilala tu noko nde nanenŋu Pavilãŋa Tamwata. Mine nde muli, lâ zo ŋinde naŋa ma asarãwa pano, ande naŋa asama tu noko ma kusokinzi nanenŋu kazãŋa tamãta sikãwa pwapwataki silã. ¹⁰ Naŋa kalonŋu tawana Yova Kindeni, inani munŋa ipa ŋgua tu ma ivilana. Mine nde naŋa uru apanea i ŋa asuka kãki. ¹¹ Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni, kala aruru ŋana sã tonŋe tia. Kinzi tãno tamãta ma sikura tu siveta sã tonŋe pa naŋa, nde tia.

¹²⁻¹³ Maro Kindeni, noko pwai naŋa piti lâ kazãŋa ilo marumbu lâ, kala naŋa ŋandai amãte ŋga. Noko kuvila naŋa lâ, kala kinzi kazãŋa tamãta sikura tu sipole naŋa, nde tia. Mine nde Maro Kindeni, naŋa ma apono muli pa noko nã, aku ma ayoka noko ne sinãla nã ilo lee ikura zo rãrãni amo viãŋgu. Aku vetãŋa ŋinde naŋa apambwãre lâ tu ma aveta pano, ande naŋa ma aveta vetãŋani ndaina tava. Aku naŋa ma ao nanenŋu patarawãŋa imã pano, ŋana itula pwataki tu naŋa kawãŋgu ndanŋe ŋalae pano.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wânḡiḡa ḡine, lâ zo ḡinde Saulo itanḡula i kala ilâ imuna lâ ḡânza ilo.

¹ Maro Kindeni, naḡa amâ pa noko tu ma pwa-tonana. Mine nde ano pano tu kalo sukâḡa ḡanana. Lâ zo ḡana naḡa amo noko tini laiti, ande naḡa amo ara nâ, itogo tatareko natu sipavea simo ara lâ tinanzi mbani kalo mine. Mine nde naḡa ilonḡu tu ma amo mine lee ikura lâ zo ndia kazâḡa ḡine ma marumbu lâ. ² Naḡa asarâwa pa Maro Kindeni âta Tamwata tu ma ivila naḡa. Ina uru iveta kie ara pa naḡa. ³ I imo samba ilo, aku i ma ipalono pa nanenḡu noḡa ku ma ikaina piti lâ kazâḡa ilo. I ma ipolenzi tamâta ḡinde situ sizavaru naḡa. Maro Kindeni ma itula pwataki tu i ilo ndo ikeno pa naḡa ikura zo rârâni, aku i ma itula pwataki tu i uru iveta ikura ne ḡua pâḡa mine.

⁴ Naḡa amo kinzi tamâta sakamao ḡgininzi. Kinzi nde sitogo mbwâmbwa saka “leve” ḡinde uru sio ḡananzi tamâta tu ma sikanzi kâ. Kinzi niḡonzi nde mata-mata ndo, itogo sagawu wa ua wa, aḡa memelanzi nde itogo pila mata ndo mwasina.

⁵ O Maro Kindeni, naḡa ilonḡu tu noko ma kuveta mâsi tonḡe ipâḡa samba tini, ḡana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde kumo Maro ḡalae. Naḡa ilonḡu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâḡa nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. ⁶ ḡana tu nanenḡu kazâḡa tamâta nde sio nimbu tu sikai naḡa kaika kâ. Mine nde malia ḡalae itu ipu naḡa ndue ndo. Kinzi sikale tâno wewe ḡalae sipono nzalânḡu ḡana ma patana andue ilo kâ. Andeta naḡa ḡandai patana ḡa.

Kinzi warakanzi patanzi sindue wewe ŋinde ilo marumbu lâ.

⁷ Mine nde Maro Kindeni, nanenŋu kalo-tawana nde ikeno kaika pa noko nâ. Mao nâ, naŋa kalonŋu tawanano sondo ndo, aku naŋa ma awâŋgi apane a noko ŋa asuka kâki. ⁸ Lâ mbone-mbone nâ, naŋa ma apagagati warakâŋgu amandi sânda lâ kenonŋa nia, aku ma ara nanenŋu wâŋgu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa mine lee mbwale pwataki.

⁹ Maro Njalae, naŋa ma amandi kinzi tinikoa ŋgu naonzi, ku ma kawâŋgu ndanŋe pa noko. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pano lâ tamâta ŋgu rârâni ŋgininzi. ¹⁰ Nana tu noko ne tini-mwasa nde kiri-mwata tia ndo. Njinde ikeno mine ku imo nâ, aku ne keru nde ilâ ikura lâ nia maa ikeno âta ŋinde. Ikura zo zo noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ŋinde nde ŋjalae ndo, ipole take-take ikeno samba tini ŋinde.

¹¹ O Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta mâsi tonŋe ipâŋga samba tini, ŋana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde kumo Maro Njalae. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâŋga nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu.

58

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu i ma ikai kazâŋa panzi tamâta sakamao

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Miki tamâta ŋalajala, tiambo miki uru kaporo ŋgua sondo lâ ŋgua nia, a? Tiambo miki uru kalea sondo pa tamâta nenzi ŋgua rârâni ku kaveta kemi

sondo panzi, a? Tia ndo kanaŋo! ² Ikura zo zo miki uru kalomi ŋgere ŋana kaveta vetâña sakamao nâ. Aku miki kamandi kaika ŋana kazavarunzi tamâta lâ nia ndoni. ³ Kinzi tamâta sakamao uru sipile nzâla ara ikura nenzi mbwera rârâni. Nia ndoyo, lâ zo ŋinde tinanzi sipaguguanzi sipânŋa lâ, aku simo lee sipânŋa koŋa lâ, ande kinzi kawanzi laŋeŋa nâ. ⁴ Kinzi nenzi ŋgua nde itogo mwâta saka kawa sulu mwasina. Aku tininzi pwâka tu siloŋo ŋgua ara, kala sipono taŋanzi. ⁵ Kinzi sitogo tamâta taŋa pasâe mine. Ambo i tini pinde ma sisarâwa papa tu imâ, ande i ma imâ tia, ŋana tu iloŋo kawanzi ŋgua tia.

⁶ Maro Kindeni, naŋa iloŋgu tu noko ma kuzavarunzi tamâta sakamao ŋinde. Yova Kindeni, kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” uru imo ikai kazâña nâ. Mine nde ara ŋana noko ma kumbware niŋonzi kupasu piti lâ kawanzi ilo. ⁷ Naŋa iloŋgu tu kinzi ma naonzi tia lâ, itogo lââ irere ilâ tâno ilo ku mâsa-mâsa lâ mine. Naŋa iloŋgu tu noko ma kie nâ kupalenzi kunukianzi, itogo tamâta inuki unza kala ŋgâla-ŋgâla lâ. ⁸ Naŋa iloŋgu tu noko ma kuyaulanzi ndo, itogo ŋgola imâte ku isâmbu lâ paulo kulu mine. Naŋa iloŋgu tu kinzi ma simâte itogo lâlu tonŋe imâte lâ tina kapwa ilo mine.

⁹ Maro Kindeni ma izavaru kinzi tamâta mine walele nâ, itogo tamâta ilamo leu mine. I ma wisi nâna ŋalae tina panzi, ku ma itambiranzi itogo tamâta itambira meme mine. ¹⁰ Mao nâ, Maro Kindeni ma ipare nia panzi kiesaka tamwatanzi. Kinzi ma sipamateteu, aku seenzi ma ilâ isala nia ndoni. Kinzi tamâta ara ma simora ŋine, kala

ma simo sindeka nâ. ¹¹ Njineŋga kinzi tamâta ma siporo tu, “Mao nâ, Maro Kindeni uru kulu ara ndo ilanzi tamâta ñinde sipono muli papa i. Mao nâ, Maro Kindeni imo, aku ionzi tamâta rârâni silâ ñgua nia ñana nenzi vetâña kâ.”

59

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikea ñana i kâ

Daviti isia wânjinja ñine, lâ zo ñinde Saulo isupwanzi tamâta pinde silâ pa Daviti ne luma ñana sipu pâta imâte.

¹ Nanenġu Maro Kindeni, naña ano pano tu pwaina piti lâ nanenġu kazâña tamâta mbaunzi ilo. Naña ano pano tu pwea ñanana, ñana kinzi ma sizavaru naña tia. ² Pwaina piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kuvila naña, ñana kinzi ma sikura tu sipu naña pâta amâte, ande ma tia.

³ Kumora ñga, kinzi simuna ku sio ñana sipu naña pâta amâte kâ. Kinzi tamâta kaika nde sipagona lâ ku ilonzi taitu situ siyaula naña. Andeta naña ñandai aveta kiesaka tonġe tâku vetâña potomule tonġe ñga. ⁴ Yova Kindeni, nanenġu vetâña soki tonġe tia, taitu kinzi sipalilu simâ ñana sipara kuku naña. Naña ano pano tu kumâ walele nâ ñana kuvila naña kâ! ⁵ Yova Kindeni, noko Maro Walo Tamwata, aku Isrel ŋgu nema Maro Kindeni kala noko. Kumâ walele ku kuzavarunzi tinikoa ŋgu ñinde rârâni. Kinzi uru sio ninzi-nambwe silâ nenzi kazâña tamâta mbaunzi ilo; mine nde noko ma kalo sukâña ñananzi ndimo. Naña ano pano tu kupare nia panzi tamâta sakamao ñinde.

⁶ Ikura mbo mbo kinzi sitaulo simâ pa lawea ilo, aku ilonzi ñuru-ñuru soka potomule lâ lawea ne ñgumbi mira ñganje-ñganje, sitogonzi mbwâmbwa niñonzi ñerere mine. ⁷ Yova Kindeni, kuloño ñga; kinzi nenzi ñgua nde sakamao ndo, itogo pila mata ruru ndo mwasina. Andeta kinzi siporo pa warakanzi tu, “Ea ma ikura tu ilonjo kinda, a?” ⁸ Andeta Yova Kindeni, noko uru kuñjeleanzi pâta ñana nenzi ñgua kaa kaa ñinde. Noko kuveta “a” panzi tinikoa ñgu rârâni.

⁹ Noko simbo nâ uru walo kaika kulua naña. Mine nde Maro Kindeni, naña amâ pa noko simbo nâ tu ma amuna ñananzi kazâña tamâta. ¹⁰ Nanenju Maro Kindeni ilo ndo ikeno pa naña ikura zo rârâni, aku i ma imâ ivila naña. I ma isâu pa naña tu amora i ipolenzi nanenju kazâña tamâta. ¹¹ Maro Njalae, noko kumo kutogo maka nema maramuña mwasina. Andeta naña tiniñgu pwâka tu noko ma kupasusu ñana kupunzi kazâña tamâta ñinde pâta sipamateteu. Ambo noko ma kupunzi walele nâ, ande nanenju ñgu ma muli kalonzi kapa ñana noko ne pavilâña ara ñinde. Mine nde naña ano pano tu kuñaranzi tamâta ñinde pwapwataki soka potomule silâ lee, ñinenja kuzavarunzi ndo lâ. ¹² Nana tu ikura zo zo kinzi nenzi ñgua itula kilalanzi pwataki tu kinzi nde kiesaka tamwatanzi. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku naña ilonju tu nenzi mâsi ñinde ma iyaula warakanzi, itogo viâña ikainzi iña mine. Ikura zo zo kinzi siporo ñgua lanjeña wa ñgua ñana siyaulanzi tamâta pinde wa. ¹³ Mine nde ara ñana noko ma wisi nâna panzi ku kupunzi pâta sipamateteu. Naña ilonju tu noko

ma kuzavarunzi tamâta sakamao ġinde ndo lâ. Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta rârâni ma sisama tu noko Maro Kindeni kumo maka Isrel ġgu nema Koipu Nġalae, aku noko kala kumo pwai maro panzi tamâta simo tâno ndoni tona.

¹⁴ Ikura mbo mbo kinzi tamâta sakamao ġinde sitaulo simâ pa lawea ilo, aku ilonzi ġuru-ġuru soka potomule lâ lawea ne ġgumbi mira ġgaġe-ġgaġe, sitogonzi mbwâmbwa niġonzi ġerere mine.

¹⁵ ġinde itogo kinzi soka silâ wa simâ wa siroto kapwanzi. Ambo kapwanzi pupuro tia yo, ande kinzi ilonzi ġuru-ġuru nâ. ¹⁶ Andeta kalo loko, naġa ma awânġi wânġiġa paneâġa kâ ġana noko ne walo kaika ġinde. Ikura mboyoy mboyoy naġa ma awânġi atula pwataki tu noko ilo ndo ikeno pa naġa, uru ikeno mine ku imo nâ. ġana tu lâ zo ndia malia kie-kie imâ ipânġa pa naġa, ande noko uru pwatona naġa sondo ndo. Noko kumo kutogo nanenġu maramuġa kaika mwasina. ¹⁷ Maro Kindeni, noko simbo nâ uru kupu tini kaika pa naġa ilonġu kalonġu. Naġa amâ pa noko simbo nâ tu amuna ġananzi kazâġa tamâta. Maro Kindeni, noko tini mwasa ndo pa naġa ikura zo rârâni. Naġa ma awânġi apanea noko ġa.

60

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isukanzi Isrel ġgu ġana sipole paraġa kâ

Daviti isia wânġiġa ġine, lâ zo ġinde Isrel sipara kunzi Aram ġgu.

¹ Maro Kindeni, noko kupu muli pa maka marumbu lâ, kala kusâu panzi kazâġa tamâta tu

sipole maka. Noko wisi nâna pa maka kala kuveta mine. Andeta ñine naña ano pano tu kutaulo kumâ ku kuvila maka kilo. ² Noko kuveta maka nema tâno ririño lâ. Noko kundawea tâno kala mbââ ñalae ipânnga lâ. Kala ñine nema tâno nde ipânnga sakamao lâ. Ara, ñine maka iloma tu noko ma kuveta tâno sondo kilo. ³ Noko kuo malia kie-kie imâ pa ne ñgu maka. Mine nde maka kakai nâna ñalae, kala kakura tu koka sondo tia. Ñinde itogo noko lââ kaika kulama kanu lâ, aku kapânnga kadauda ñalae. ⁴ Annga maka pinde nde kamege ñanano, aku noko kusona mbila tonje itâra ñana kuvila maka kâ. Maka kakura tu kakâwa ñananzi kazâña tamâta ku kalâ pa mbila ñinde ñana kamo ara kâ.

⁵ Maro Kindeni, noko ilo ndo keno pa maka, aku ne walo nde ñalae tina. Mine nde maka kano pano tu kupalonjo pa nema noña ku pwaima piti lâ kazâña ilo, ñana ma kamo ara kâ. ⁶ Maro Kindeni imo i tamwata ne luma sapâña ilo, aku iporo tu, “Naña ma apole paraña, ñinennga ma andeka ñana akisi kerî lâ Sekem lawea tava Sekot ñgu nenzi nia kawa ñinde panzi nanenngu tamâta. ⁷ Kinzi Ruben ñgu annga kinzi Gat ñgu nde naña warakânngu nenngu tamâta, aku kinzi Manase ñgu kala simo nanenngu tamâta mine nâ. Kinzi Efraim ñgu nde sitogo nanenngu sambara kaika ñana paraña kâ, annga kinzi Juda ñgu nde sitogo koipu ñalae ne tukâla ñine uru ikeno naña mbaunngu ilo. ⁸ Taitu nanenngu morâña ikeno mine ñananzi nanenngu kazâña tamâta; kinzi Moap ñgu nde ñgu kaa nâ, itogo kondo naña uru apua mbaunngu lâ ilo mwasina. Aku kinzi Idom ñgu kala simo ñgu kaa nâ tona, kala naña uru kenngu

nâ apalenzi. Naŋa apolenzi kinzi Filistia ŋgu lâ paraŋa ilo, kala andeka nâ akai lolove.”

⁹ Maro Kindeni, tiambo noko tini pwâka tu pwai naŋa alâ apara kunzi ŋgu ŋinde simo lawea ŋalae ilo, laweani ndaina ne ŋgumbi kaika iŋge mbwaliu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu pwai naŋa alâ apara lâ Idom nenzi tâno, tiya? ¹⁰ Tiambo noko tamwata kupu muli pa maka marumbu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu kuvilanzi nema zugu tamâta sipole paraŋa, tiya? ¹¹ Maka kasama tu kinzi tamâta nenzi pavilâŋa nde kelekele kaa nâ. Mine kala maka kano pa noko tu kuvilama ŋana kapolenzi nema kazâŋa tamâta kâ. ¹² Mao nâ, ambo Maro Kindeni ma ivila maka, ande maka ma kapole paraŋa. I tamwata ma izavarunzi nema kazâŋa tamâta ŋinde.

61

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikatona i

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu sarawâŋa. Kutambira taŋa sondo pa nanenŋu noŋa. ² Naŋa amo malawae ŋana nanenŋu lawea tina, aku ilonŋu malia ndo. Mine nde naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Pwai naŋa alâ pa nia paveâŋa tonŋe, ŋana kinzi kazâŋa tamâta ma sikura tu sizavaru naŋa tia. ³ ŋana tu noko simbo nâ uru pwea ŋanana. Noko simbo nâ kumo nanenŋu maramuŋa kaika. Mine nde nanenŋu kazâŋa tamâta sikura tu sipole naŋa, ande tia.

⁴ Naŋa ilonŋu ŋalae tu ma amo noko ne luma ilo ikura zo rârâni. Naŋa ilonŋu tu amo ara lâ noko

tini laiti, itogo tatareko natunzi simo ara lâ tinance mbani kalo mine. ⁵ Maro Kindeni, muŋga noko kulonjo naŋa aveta ŋgua pânja pinde kuku noko. Aku vetânja arara noko kupambwâre tu ma kuveta panzi tamâta ŋinde uru simege ŋanano, ande noko kuveta vetânjani ndaina pa naŋa tava.

⁶ Kala ŋine naŋa ano pano tu kusenje mbwera râra ilâ kuku zo ŋinde koipu ŋalae ma imo via lâ tâno kulu. Naŋa ilonju tu i ma imo mine ku imo nâ. ⁷ Maro Kindeni, naŋa ilonju tu i ma imo koipu ŋalae lâ noko nao ikura zo rârani. Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku noko uru kuveta ikura ne ŋgua pânja rârani. Mine nde ano pano tu pwatona i sondo ndo, ikura noko ne ŋgua pânja mine. ⁸ Ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma kari kari ao patarawânja imâ pano, ikura nanenju ŋgua pânja mine. Aku naŋa ma awânji apanea noko ŋa ikura zo zo.

62

Maro Kindeni simbo nâ ikatona kindi

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Naŋa kalonju tawana Maro Kindeni simbo nâ. I simbo nâ ikai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ² I simbo nâ ikatonana wa ivilana wa. I simbo nâ imo nanenju tenjo kaika. Mine kala kinzi kazâŋa tamâta ma sikura tu sipole naŋa, ande ma tia.

³ Miki tamâta ndai, miki ma kakai kazâŋa pa naŋa ku katu kayaulana ikura zo ŋapia kilo, a? Naŋa amo atogo ŋgumbi siŋga saputi ndue lâ, kala walonju tia. Tiambo miki rârani katu kazavaru naŋa ndo lâ, a? ⁴ Naŋa ŋânju nde ŋalae, taitu miki

ilomi tu ma katawa naña ndue. Miki uru kandeka ñana ñgua lanjeña nâ. Miki kawami nâ kaporo ñgua ara mine tu, “Maka iloma tu Maro Kindeni ma iveta kie ara pano”, andeta ilomi tu i ma iyaula naña.

⁵ Naña kalonju tawana Maro Kindeni simbo nâ, ku ao tiniñgu pa i simbo nâ tu ma isukana. ⁶ I simbo nâ ikatonana wa ivilana wa. I simbo nâ imo nanenju tenjo kaika. Mine kala kinzi kazâña tamâta ma sikura tu sipole naña, ande ma tia. ⁷ Maro Kindeni simbo nâ uru ikai naña piti lâ kazâña ilo, aku i tamwata iveta naña ñânju ipânja ñalae. I imo itogo mira ñalae naña uru amuna tini mwasina. I uru ikea ñanana. ⁸ Mine nde miki nanenju ñgu, naña apaimi tu miki ma kalomi tawana Maro Kindeni ikura zo rârâni. Miki ma kapatula nemi malia wa nemi ilo-kalo ndoni papa i, ñana tu i imo itogo nenda tenjo kaika mine.

⁹ Kinzi tamâta rârâni nde sitogo tamâta imbana koroani mbwani taitu lâ kawa ku ilâ kaa nâ. Mao nâ, kinzi mbaliña warakanzi anja kinzi sugorai tamwatanzi nde kelekele kaa nâ. Kinzi rârâni nde sitogo kelekele kiri-mwata lawea itapala kala nao tia lâ. ¹⁰ Tamâta pinde situ mâsi ñana taveta ruruña panzi tamâta kâ tava panawenja ne mâsi nde mâsi ara. Andeta miki ma ilomi mine ndimo, ñana tu ilo-kalo mine nde soki ndo. Mao nâ, zo pinde miki ma kakai mbaliña, andeta miki ma ilomi tu mbaliña ñinde ikura tu ivilami, mine ndimo.

¹¹ Munja naña alonjo Maro Kindeni iporo pwataki tu ina nde walo kaika warika. ¹² Andeta ñinde nâ tia; naña alonjo Maro Kindeni iporo pwataki kilo tu i ne tini-mwasa uru ikeno mine

ku imo nâ. Mao nâ, Maro Njalae, noko tamwata ma kulu kulanzi tamâta rârâni taitu-taitu, ipakura kuku vetâña ndia munja kinzi siveta njinde.

63

Tamâta ilo tu Maro Kindeni ma imo kuku i, kala ikai noña papa

Daviti isia wânjinja njine, lâ zo njinde i imo nia bilimu ikeno Judia tâno.

¹ Maro Kindeni, nanenju Maro Njalae noko, naña ilonju ndo tu apono muli pano. Naña ilonju ndo ikeno pano, itogo tamâta imo nia bilimu ku irakonja njalae tina njana lââ kâ. ² Naña ilonju tu amora noko kilala tava ne walo kaika ipânja nia yo lâ noko ne luma sapâña ilo.

³ Maro Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ, aku njinde nde kelekele ara ndo, ipole maka tamâta nema via lâ tâno njine kulu, aku ipole kelekele pinde rârâni tona. Mine kala naña apaneano asuka noko ña kâki. ⁴ Naña ma kawânju ndanje pano ikura zo rârâni naña ma amo viânju. Naña ma asuka mbaunju kâki akai noña pano. ⁵ Lâ zo njana naña amo noko tini laiti, ande naña ma ilonju ara nâ, itogo tamâta ika kâpwa ara lee kapwa pupuro ndo mwasina. Aku naña ma awânji wânjinja paneâña kâ pano tava ndekâña njalae.

⁶ Maro Kindeni, lâ zo njana naña akeno kenonja nia, ande naña uru kalonju ngere ñanano. Naña kalonju ngere ñanano mine lee mbwale pwataki. ⁷ Nanenju vetâña njinde nde duvi mine; noko kumo nanenju Pavilânja Tamwata ikura zo rârâni. Naña

amo noko tini laiti, itogo tatareko natu imuna tina mbani kalo mine, aku andeka nâ awânŋi pano. ⁸ Naŋa asaŋa noko kaika ndindi nâ, aku noko ne walo kaika uru ikea ŋanana.

⁹ Tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte, andeta kinzini ma sisânda kazâŋa kulu ku ma silâ pa mateŋa nianzi. ¹⁰ Kinzi ma sipamateteu lâ paraŋa ilo, ŋineŋa kinzi mbwâmbwa ŋgoi ma sika mbatunzi. ¹¹ Aŋga naŋa koipu ŋalae ma andekana Maro Kindeni ŋana i ne pavilâŋa ara ŋinde. Tamâta ea sipa ŋgua lâ Maro Kindeni nao, ande kinzi ŋinde ma sindeka ŋalae. Aŋga kinzi laŋeŋa tamwatanzi, ande i ma isae kawanzi.

64

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikea ŋana i kâ

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, naŋa ilonŋu makisa ndo. Kupalonŋo pa nanenŋu nona ŋga! Naŋa aruru ŋananzi kazâŋa tamâta, kala ano pano tu pwea ŋanana.

² Kinzi tamâta sakamao nde simuna ku sipa ŋgua ŋana siyaula naŋa kâ. Kinzi kawanzi pakâe pakâe siveta mâsi potomule nâ. Naŋa ano pano tu pwa-tona naŋa sondo.

³ Kinzi tamâta ŋinde nenzi ŋgua nde itogo pila mata ruru ndo mwasina. Nenzi ŋgua sakamao nde nao sondo imâ pana, itogo tamâta irae temba ku mata ilea sondo pa tamâta tonŋe tu ma ipane kâ.

⁴ Kinzi simuna lâ nia ŋgaŋe ku silâwa nâ sipanenzi tamâta ara. Kinzi siruru tia ndo, aku sipanenzi walele nâ.

⁵ Kinzi sipu tini-kaika pa warakanzi ilonzi kalonzi ŋana mâsi sakamao ŋinde muŋga sipa ŋgua tu ma siveta. Kinzi siporo ŋana nia pinde sipatea lâ ŋana sio nimbu tu ma ikainzi tamâta kâ. Aku kinzi siporo pa warakanzi mine tu, “Ea ma ikura tu imora kinda, a? Tia ndo!” ⁶ Kinzi sipa ŋgua ŋana siveta mâsi potomule kâ, aku siporo tu, “Kinda tapatea nzâla ara ndo!” Mao nâ, kinzi tamâta nenzi ilo-kalo nde ikeno paveâŋa nâ.

⁷ Andeta Maro Kindeni ma silâwa nâ ipanenzi, aku ma patanzi sindue walele nâ. ⁸ Muŋga kinzi tamâta sakamao ŋinde sipa ŋgua tu ma siyaula naŋa, andeta Maro Kindeni ilele nenzi ŋgua ŋinde ku iveta iyaula kinzi warakanzi. Tamâta pinde ma simoranzi ku ma siŋeleanzi wa siruru kulunzi panzi wa. ⁹ Ninenŋa tamâta rârâni ma siruru. Kinzi ma kalonzi ŋgere ŋana mâsi ŋinde Maro Kindeni iveta lâ, aku ma sitapâri ŋana mâsi ndainani nâ. ¹⁰ Ara ŋana kinzi tamâta arara rârâni ma sindekana Yova Kindeni ku silâ simuna i tini laiti. Ara ŋana kinzi tamâta sondo rârâni ma sipanea i sisuka ŋa kâki.

65

Kinda kawânda ndanŋe tandekana Maro Kindeni

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, ara ŋana maka ma kalâ kamaŋdi Saion Tuu kulu ku kapaneano kasuka noko ŋa kâki. Aku ara ŋana maka ma kaveta vetâŋa rârâni ŋinde muŋga kapa ŋgua tu ma kaveta pano tona, ²⁻³ ŋana tu noko uru kupaloŋo pa maka nema noŋa. Aku tamâta rârâni ma kalonzi ŋgere ŋana

nenzi kiesaka kâ, ku ma simâ pano. Maka nema vetâña potomule nde itawama ndue ndo, andeta noko kuzavaru nema kiesaka ñinde piti lâ tinima. ⁴ Maka kandeka ñalae, ñana tu noko kupatea maka lâ kala pwaima kalâ kamo noko ne luma ilo. Kelekele arara nâ nde ipipi lâ ikeno noko ne luma sapâña ñinde ilo, aku maka ma iloma ndeka ñana kakai kelekele ñinde kâ.

⁵ Maro Kindeni, maka nema Yautâña Tamwata noko, noko uru kupaloño pa nema noña kala kuveta mâsi ñalañala kie-kie ñana kuvila maka kâ. Andeta maka nâ tia; kinzi tamâta simo tâno ndoni ikeno pa tâi tini pinde rârâni, kinzi ñinde nde sio tininzi pa noko tu ma kuvilanzi. ⁶ Noko ne walo nde kaika; mine nde noko kuonzi tuu ñalañala silâ simandi nianzi nianzi. Aku mâsi ñinde itula pwataki tu noko ne walo nde ñalae ndo. ⁷ Lâ zo ñana kâla-lawea imandi tava ne nduñejani, ande noko kuveta tâi pâti kii lâ. Aku noko uru kuveta vetâña kie taituni ñana kupupu kinzi tinikoa ñgu nenzi taña-kaika ndue tona. ⁸ Kinzi tamâta simo tâno ndoni nde simora mâsi ñalañala noko kuveta ñinde, kala wisinzi motutu. Lâ tâno ñinde ikeno pa mbwera kâ, aku ilâ lee ipânga tâno ñinde ikeno pa wâra kâ, ande kinzi tamâta sindeka ku sisuña kawanzi kâki ñana sipaneano.

⁹ Noko ilo pa tâno; mine kala noko uru kuo karâzi imbe indue, aku kuveta tâno ne siñi ipânga. Maro Kindeni, noko ne lââ nde ñalae tina, kala kupaliñi karâzi imbe ndue. Aku noko kuveta kâpwa kie-kie ipânga tâno ilo panzi tamâta tu sika. Noko tamwata ne pateâña nde ikeno mine. ¹⁰ Noko

kuo karâzi ŋalae imbe indue pa tâno ŋinde muŋga tamâta sike. Noko kuo karâzi imbe indue ŋana iveta tâno mbariri, aku kuveta kaniġa mata ipânġa. ¹¹ Noko kuveta kie ara ndo, kala zo ŋana kaniġa gonâġa kâ, ande kâpwa maria ipânġa. Mao nâ, kelekele arara kie-kie nde ikeno pano. ¹² Unza arara nde ipânġa lâ tâno ŋinde kinzi lama uru simo, aku noko kuveta ndekâġa ipânġa lâ nia tuu kulu. ¹³ Kinzi lama ŋgu kambwanġenzi ŋalae nde simandi nia unza ŋinde, aku kâpwa nde ipipi lâ nia kawa kawa rârâni. Mine kala kelekele rârâni nde sigogo kawanzi ku sindeka siwânġi wânġinja paneâġa kâ pa Maro Kindeni.

66

Kawânda ndanġe tawânġi wânġinja paneâġa kâ pa Maro Kindeni

¹ Miki tamâta rârâni kamo tâno ndoni, miki rârâni kandeka ku kasarâwa kapanea Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki!

² Miki kawânġi ku katula i kilala pwataki tu i ŋa nde ŋalae ndo! Kapanea i ŋa kasuka kâki! ³ Kaporo pa Maro Kindeni mine tu, “Maka kamora mâsi ŋalaġala noko kuveta ŋinde, kala wisima motu. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko ne kazâġa tamâta siruru ku sipare tukunzi ndue lâ noko nao. ⁴ Mao nâ, tamâta rârâni lâ tâno kulu nde sipare tukunzi pano ku siwânġi wânġinja paneâġa kâ sisuka noko ŋa kâki ndo.”

⁵ Mine nde miki kamâ kamora vetâġa rârâni Maro Kindeni muŋga iveta ŋinde. Iveta mâsi ŋalaġala lâ tamâta naonzi, kala wisinzi motutu.

⁶ Iveta mâsi mine; iveta tâi ipalele ipâŋga nia mâsa-mâsa, kala maka timbuma kinzi soka simbwaliu pa tini pinde. Kala ŋine maka kamandi niani ndaina ku kandekana Maro Kindeni ŋana i ne mâsi ŋinde kâ. ⁷ I ne walo nde kaika, aku ikai koipu ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. I mata ilea kaika panzi tinikoa ŋgu. Mine nde miki tamâta ŋine uru taŋami kaika papa i, ande miki ma kapasuka warakami tinimi ndimo.

⁸ Miki ŋgu ŋine ma kapanea maka nema Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. Ara ŋana nemi paneâŋa ŋinde ma ipâŋga nia yo. ⁹ Ŋana tu Maro Kindeni ikatona maka Isrel ŋgu sondo ndo, kala kamo viana nâ. I ŋandai isâu panzi kazâŋa tamâta tu sipole maka ŋga. ¹⁰ Maro Kindeni, noko malia kulua maka ŋana pwai samâŋa pama, itogo tamâta ikai samâŋa pa mira “silva” ku imomo lâ yââ ilo ŋana ma ipâŋga zuzuli ndo. ¹¹ Muŋga noko pwaima kaika kalâ viâŋa ilo, aku kusia malia ŋalae kâki kuluma. ¹² Noko kusâu panzi kazâŋa tamâta, kala kenzi nâ sipale maka lâ. Maka kakai nâna ŋalae, itogo tamâta tonŋe yââ ikana tâku lââ pondi kâki ku ipatuku i lâ. Taitu kala zo ŋine noko kuo maka kamo nia ara, kala iloma ara nâ.

¹³⁻¹⁴ Muŋga, lâ zo ŋinde malia imâ ipâŋga pa naŋa, ande naŋa apambwâre tu ma aveta vetâŋa pinde pano. Kala ŋine naŋa ma aveta patarawâŋa pano, ikura nanenŋu ŋgua pâŋa mine. Naŋa ma akai simbi amâ noko ne luma sapâŋa ilo ku ma apatarâwa pano. ¹⁵ Naŋa ma amomo simbi situmbu ŋalajala ŋinde nâ lâ patarawâŋa nia. Naŋa ma amomo lama tamâne simbi, aku ne mundo ma ikâki imâ pano. Aku naŋa ma amomo bulmakao

simbi tava meme simbi lâ patarawâṅja nia tona.

¹⁶ Ayo, miki tamâta ea uru kamege ṅana Maro Kindeni kâ, miki ṅinde rârâni kamâ katambira taṅami. Naṅa ma aporo atula ṅgua pami ṅana vetâṅja rârâni i muṅga iveta ṅana ivila naṅa kâ.

¹⁷ Muṅga naṅa asarâwa papa i tu ma ivilana. Naṅa kawâṅgu kâki awâṅgi wângiṅja paneâṅja kâ papa i.

¹⁸ Lâ zo ṅinde, ambo kiesaka ikeno pa naṅa aku naṅa ṅandai ilonṅu malia ṅana ṅga, ande Maro Nalae ma ipono taṅa ṅana nanenṅu noṅa kâ. Andeta tia.

¹⁹ Mao nâ, Maro Kindeni itambira taṅa pa nanenṅu sarawâṅja, aku ipaloṅo pa nanenṅu noṅa lâ. ²⁰ Maro Kindeni ṅandai ipu muli pa nanenṅu noṅa ṅga, aku i ṅandai ikai ne tini-mwasa ara ṅinde piti ṅanana ṅga. Mine kala nanenṅu paneâṅja ilâ papa i.

67

Tawâṅgi wângiṅja paneâṅja kâ pa Maro Kindeni

¹ Maro Kindeni, kalo sukâṅja ṅanama ku kuveta kie ara pama. Kulele nao pama ku kuvilama!

² Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta rârâni simo tâno ndoni ma sisama noko ne vetâṅja kilala pwataki, aku ma sisama tu noko uru pwainzi tamâta piti lâ kazâṅja ilo.

³ Maro Kindeni, naṅa ilonṅu tu tamâta rârâni ma sipaneano. Ara ṅana tamâta ndoni ma sisuka noko ṅa kâki! ⁴ Naṅa ilonṅu tu kinzi tinikoa ṅgu ndoni ma sindeka ku siwâṅgi pano, ṅana tu noko uru kumandi ṅgua nia ku pwai samâṅja sondo ndo panzi tamâta ṅana nenzi vetâṅja kâ. Noko pwai poe sondo ndo panzi tamâta ṅgu rârâni. ⁵ Maro Kindeni, naṅa

ilonŋu tu tamâta rârâni ma sipaneano. Ara ŋana tamâta ndoni ma sisuka noko ŋa kâki!

⁶ Kâpwa arara nde ipânŋa maria lâ tâno ilo. Maro Kindeni, ina maka Isrel nema Maro Nalae, ande iveta kie ara ndo pama. ⁷ Mao nâ, Maro Kindeni iveta kie ara ndo pama. Ara ŋana tamâta lâ tâno ndoni ma simege ŋana i kâ.

68

Kinzi Isrel ŋgu sindekana Maro Kindeni ŋana i ne pavilâŋa kâ

Daviti isia wânjiŋa ŋine

¹ Naŋa ilonŋu tu Maro Kindeni ma imâ walele nâ ŋana isokinzi ne kazâŋa tamâta sikâwa pwap-wataki silâ. Kinzi tamâta ŋinde uru ilonzi sakamao ndo papa i. Ara ŋana kinzi ma sikâwa lâ i nao.

² Naŋa ilonŋu tu i ma isokinzi piti, itogo lawea itapala yââ ne mundo kala nao tia lâ. Naŋa ilonŋu tu i ma izavarunzi ndo, itogo yââ isimu sipa siŋi ku iveta ipânŋa itogo lââ mine. ³ Andeta ara ŋana kinzi tamâta sondo ma sindeka lâ Maro Kindeni nao. Ara ŋana kinzi ma ilonzi ndeka nâ sisuŋa kawanzi kâki.

⁴ Mine nde miki ma kawânŋi wânjiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. Ina uru iyoka take-take kulu ilâ wa imâ wa, aku i ŋa mine tu Yova Kindeni. Miki kawânŋi papa i ku kandeka lâ i nao. ⁵ Maro Kindeni imo ne luma sapâŋa ilo, aku inani uru ikatonanzi lâlu mundoro wa taine mwala-mwala wa. ⁶ Kinzi tamâta ea simo simbonzi nâ, ande Maro Kindeni iveta nia sondo panzi ŋana simo ara kâ. I iyautenzi tamâta piti lâ luma sakamao ilo, aku ivetanzi simo ara ndo.

Anġa tamâta ea sipu mulinzi papa i, ande ionzi simo nia sakamao.

⁷ O Maro Kindeni, nanayoni noko kumuġa panzi ne tamâta ku pwainzi soka nia bilimu silâ.

⁸ Pa zo nġinde tâno iririġo, aku karâzi nġalae imbe ndue. Noko nde maka Isrel nema Maro Kindeni, aku vetâġa kie mine nde ipânġa lâ noko nao, lâ zo nġinde noko kupatua lâ Sinai tuu kulu. ⁹ O Maro Kindeni, lâ zo nġinde noko kuo karâzi imbe more-more nġalae indue pa noko ne tâno, kala tâno nġinde ipânġa ara kilo. ¹⁰ Noko ne tamâta siveta nenzi lawea lâ tâno nġinde. O Maro Kindeni, ara tamwata kala noko; mine nde noko kurombonzi kinzi sugorai tamwatanzi.

¹¹ Aku muli nġa Maro Nġalae iporo itula nġua pwataki lâ, nġineġa taine rârâ nde sikai i kawa nġua nġinde silâ situla pwataki mine tu, ¹² “Kinzi koipu nġalanala sitavanzi nenzi zugu tamâta nde sikâwa pwapwataki sipalilu nâ silâ!” Taine pinde simo lawea ilo, aku kinzi nġinde siwae mbaliġa wa kelekele nġinde kinzi tamâne muġa sikai lâ paraġa ilo. ¹³ Kinzi siwae sii bâlu tainzi muġa tamâta siveta lâ mira “silva” tini, anġa sii nġinde mbaninzi nde siveta lâ mira “gol” tini kala salaga-salaga. Ambo taitu nġana sâ kâ nġa miki tamâta pinde kamuna kamo lama nenzi nġumbi ilo, aku miki nġandai kalâ paraġa ilo, a?

¹⁴ Maro Kindeni Walo Tamwata nde izavarunzi koipu nġalanala lâ Salmon Tuu kulu, itogo karâzi tava “ais” imbe ndue mine. ¹⁵ Aku tuu tonġe kala imandi tâno nġinde tona, sipatu nġa tu Basan Tuu. Nġinde nde tuu nġalae tina, aku ne mira nġalanala rârâ nġinde keno. Andeta tuu nġinde imo ipadâda nâ.

¹⁶ Ayo, noko tuu ñalae ndai, ñana sâ kâ nga noko kupadâda ñana Saion Tuu, tuu ñinde Maro Kindeni munğani ipatea tu ma imo kulu, a? Mao nâ, Yova Kindeni ma imo tuu ñinde kulu ikura zo rârâni.

¹⁷ Maro Ñalae iyoka pa Sinai Tuu kulu ku iyoka lee ikâki ilâ ne luma sapâña ikeno Saion Tuu kulu ñinde ilo. Iyoka imunğa panzi ne zugu tamâta sitava nenzi kareta kaika, kambwanenzi tamâta-tamâta. ¹⁸ Maro Kindeni, noko pwâki kulâ tuu ñinde kulu, aku pwainzi ne kazâña tamâta soka muli silâ, kinzi ñinde munğa kupolenzi lâ paraña ilo ku wâlo nâ kupanzi kaika lâ. Lâ zo ñinde, kinzi kazâña tamâta ñinde mbaliña kie-kie silano. Mao nâ, kinzi tamâta munğa mbo sipu mulinzi pano ñinde sio nenzi mbaliña imâ pano. Mine nde Maro Yova Kindeni ma imo niani ndaina.

¹⁹ Mine kala nenda paneâña ilâ pa Maro Ñalae, inani uru ikale nenda malia ikura zo zo! Maro Kindeni simbo nâ nde imo nenda Yautâña Tamwata. ²⁰ Kinda warakânda nenda Maro Kindeni ñinde nde Maro ñana iyautenzi tamâta piti lâ kazâña ilo. Ina kinda nenda Koipu Ñalae Yova Kindeni, aku inani itinği materja piti kala inğenđe ñana kinda kâ.

²¹ Mao nâ, Maro Kindeni ma izavarunzi ne kazâña tamâta ndo lâ, kinzi ñinde uru sipono muli pa vetâña kiesaka. ²² Maro Ñalae iporo tu, “Naña ma alâ pa Basan tâno wa tâi geza-geza wa, aku ma akainzi kazâña tamâta ataulo amâ kilo, ñinenğa ma apunzi pâta sipamateteu. ²³ Kinzi seenzi ma isala nia ilâ, aku miki ma kamora ku kandeka ñalae. Aku nemi mbwâmbwa ma sinu seenzi lee kapwanzi pupuro lâ.”

24 O Maro Kindeni, nanenŋu Koipu Nalae noko, noko kupolenzi ne kazâŋa tamâta marumbu lâ, kala tamâta rârâni simora noko pwoka kulâ ne luma sapâŋa ilo tava ndekâŋa nâ. 25 Kinzi wângiŋa tamwatanzi nde soka noko muli silâ, anŋa kinzi wânŋu râŋa tamwatanzi nde soka kinzi mulinzi silâ. Anŋa kinzi taine taipa nde soka kunzi ku sira nenzi wânŋu kiri-kiri. 26 Kinzi siwânŋi mine tu, “Miki Maro Kindeni ne tamâta kala kapasau kamo taitu ŋai, miki rârâni kapanea ! Miki Isrel ŋu kapanea Yova Kindeni kasuka i ŋa kâki!” 27 Kamora ŋa! Kinzi Benjamin ne vâsa ŋu nde ŋu kiri-mwata nâ, taitu kinzi ŋinde simunŋa panzi tinikoa ŋu rârâni silâ. Anŋa kinzi tamâta mbâna-mbâna lâ Juda ne vâsa ŋu nde sikainzi nenzi tamâta ku soka Benjamin ŋu mulinzi silâ. Anŋa kinzi tamâta mbwananâŋa lâ Sebulun ne vâsa ŋu wa Naptali ne vâsa ŋu, kinzi ŋinde soka mulinzi silâ.

28 O Maro Kindeni, maka iloma tu noko ma kutula ne walo kaika pwataki, waloni ndaina noko munŋa kuo pama ŋana ivilama kâ. 29 Kinzi koipu ŋalaŋala nde sisama tu noko kumo Koipu Nalae, kala sikai nenzi wisi-ara simâ pano lâ noko ne luma sapâŋa ŋinde ikeno Jerusalem lawea ilo. 30 Maka iloma tu noko ma kumbitanzi Isip ŋu, kinzi ŋinde sitogo ŋgoa ŋgoi uru imo lââ pwali. Kinzi simo sitogonzi bulmakao tamâne lâ kinzi bulmakao natu ŋgininzi. Kumbitanzi lee ikura lâ zo ndia kinzi ma sipare tukunzi pano ku mira “silva” silano. Maka iloma tu noko ma pwai kazâŋa panzi tamâta ŋinde uru sindeka ŋana paraŋa kâ, aku kusokinzi sikâwa pwapwataki silâ. 31 Noko ma kupolenzi Isip ŋu mine, ŋinenŋa

nenzi koipu ŋalae ma ionzi ne dumui soka silâ pa Jerusalem lawea, aŋga kinzi tamâta ŋinde simo Itiopia tâno kala ma sikai nenzi mbaliġa simâ pano.

³² Mine nde miki tamâta pa ŋgu rârâni kamo tâno ndoni, miki kawânġi pa Maro Kindeni. Kawânġi wânġinja paneâġa kâ pa Maro Ŋalae, ³³ ina uru iyoka nia maa siŋga ikeno âta ŋinde ilâ wa imâ wa. Miki kalonġo ŋga; kala ŋine isunġa kawa kâki ŋalae ndo! ³⁴ Miki rârâni kaporo katula pwataki tu Maro Kindeni ne walo nde ŋalae tina. I imo Isrel nenzi Koipu Ŋalae, aku uru itula ne walo kaika pwataki lâ nia maa ikeno âta ŋinde. ³⁵ Isrel nenzi Maro Kindeni imo ne luma sapâġa ilo, aku tamâta rârâni nde simeġe ŋana i kâ. I uru iwae ne walo kaika panzi ne tamâta. Paneâġa ilâ pa Maro Kindeni!

69

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i Daviti isia wânġinja ŋine

¹ Maro Kindeni, kuvilana ŋga! Lââ ipondi kâki imâ ipânġa naŋa ndanġenânġu. ² Naŋa apale tâno mbariri andue alâ, aku tâno kaika ŋana namandi kulu keno, ande tia. Naŋa amo tâi geza-geza ilo, aku laiti ŋana ambwatuke kâ. ³ Maro Kindeni, naŋa amo asarâwa pa noko lee nanenġu walo marumbu lâ, aku ŋandolânġu mbwendu mâsa-mâsa lâ. Naŋa ao matânġu ikura zo luandondo koŋa pa noko tu ma kuvilana, kala matânġu sakamao lâ. ⁴ Tamâta rârâ sikai kazâġa pa naŋa koa tia nâ. Kinzi kambwanġenzi ŋalae tina, ipole naŋa kulunġu pwau ŋine kambwanġenzi. Kinzi kazâġa tamâta

ņinde nenzi walo nde kaika, aku kawanzi lanęņa nâ sisowe ņgua lâ naņa tiningu. Kinzi situ ma sizavaru naņa ndo. Naņa ņandai apanawe nenzi kelekele tonęę ņga, andeta kinzi siporo kaika kala naņa warakâņgu nenęu mbaliņa alanzi koa tia nâ.

⁵ Maro Kindeni, noko kusama tu nanęngu ilo-kalo nde soki ndo. Nanęngu kiesaka ipavea lâ noko nao, ande tia. ⁶ Maro ņalae, noko Yova Kindeni Kaika Warika, ambo noko ma kuvila naņa tia, ande nanęngu kazâņa tamâta ma sipole naņa. ņinenęa kinzi tamâta kala uru kalonzi tawanano ņinde ma sikai maņeti kuku naņa. Maka Isrel nema Maro Kindeni, naņa tiningu pwâka tu nanęngu malia ņine ma ivetanzi tamâta pinde siporo ņgua sakamao panzi tamâta ņinde uru siwâņgi pa noko. ⁷ Naņa uru apono muli pano, aku ņana duvi ņinde kâ kinzi tamâta siporo ņgua pavaligiņa pa naņa, aku siveta naņa mainęu ņalae. ⁸ Andeta ņinde nâ tia; niņgu-nambwe wukale simora naņa nde togo tamâta lâ ņgu tonęę. Aku naņa taingtu-tata kinzi kala simora naņa nde togo tamâta lombo mine. ⁹ ņana tu naņa ilonęu ndo keno pa noko ne luma sapâņa, aku ilonęu ņalae tina tu luma ņinde ma ikeno ara nâ. Aku lâ zo ņana kinzi tamâta siporo ņgua pavaligiņa pa noko, ande nenzi ņgua soki ņinde imâ ikai naņa tona. ¹⁰ Mine nde naņa kalonęu sukâņa ņalae tina, kala apatawa warakâņgu tiningu ku asâpa ņana aka kâpwa kâ. Taitu kinzi tamâta simora naņa aveta mine, kala siporo ņgua pavaligiņa pana. ¹¹ Aku naņa asawa pasawaņa râęę-râęę lâ tiningu tona, ņana itula pwataki tu naņa akai mâņgu ņana kalo-sukâņa kâ.

Ambo taitu kinzi tamâta simora n̄inde ku sinjelea naña. ¹² Kinzi tamâta sipasau lâ ao n̄gini ku situ naña n̄guanân̄gu. Tamâta pinde simo n̄ia n̄inde ku sinu lââ kaika sidauda ikura zo zo, aku kinzi n̄inde sisia wânjinja sakamao sivaligi naña.

¹³ Andeta kalo loko, naña ma akai noña pa noko, Yova Kindeni. Maro Kindeni, noko uru tini mwasa ndo pa naña ikura zo zo, aku noko uru kupaveta kuku tamwata ne n̄gua pân̄a n̄ana kuvilanzi ne tamâta. Mine kala lâ zo ndia noko tamwata kupatea, ande naña ilon̄gu tu noko ma kusâu pa nanen̄gu noña. ¹⁴ Pwai naña piti lâ tâno pân̄pân̄a n̄ine. Tia ma naña andue alâ nziña ilo, ku ma naon̄gu tia lâ. Pwea n̄anana, n̄ana kinzi kazân̄a tamâta ma sikura tu sizavaru naña tia, aku tâi geza-geza n̄ine ma ikura tu ipatuku naña tia mine nâ. ¹⁵ Noko ma kusâu pa uñara tu ikai naña, mine ndimo. Aku noko ma kusâu pa tâi geza-geza tu ma ipatuku naña kala ambwatuke, mine ndimo. Aku noko ma kusâu pa mateña nianzi tu ipañando naña, mine ndimo. ¹⁶ Yova Kindeni, ikura zo rârâni noko tini mwasa ndo pa naña, aku n̄inde nde ara ndo. Mine nde kupalon̄o pa nanen̄gu noña n̄ga! Noko ne kalo-sukân̄a nde n̄alae tina; mine kala kulele nao pa naña! ¹⁷ Naña nde noko ne wurâta tamâta. Mine kala noko ma kupavea n̄anana ndimo. Naña asânda malia n̄alae ton̄ge kulu; mine nde ano pano tu kusâu pa nanen̄gu noña walele nâ. ¹⁸ Kumâ kumo naña tiningu laiti, aku pwaina piti lâ nanen̄gu kazân̄a tamâta mbaunzi ilo, n̄ana ma amo ara kilo.

¹⁹ Noko kusama lâ n̄ana n̄gua potomule kinzi tamâta n̄inde uru siporo pa naña. Noko kusama tu

kinzi uru siveta maŋeti pa naŋa wa sitawa nânŋu ndue wa. Noko mata kumoranzi nanenŋu kazâña tamâta rârâni. ²⁰ Ngua sakamao nŋinde iyaula naŋa ilonŋu kalonŋu ndo lâ, kala ilonŋu malia ndo. Naŋa atu tamâta pinde ma kalonzi sukâña nana tã, andeta tia. Aku naŋa atu tamâta pinde ma siporo nŋua ara tã pana nana sipu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu kã. Andeta tia. ²¹ Aku lâ zo nana putole ipuna, ande kinzi kãpwa kaŋa makisa nã silana tu aka. Naŋa arakoŋa nana lâã kã, andeta kinzi waini sakamao nã silana tu anu.

²² Mine nde lâ zo ndia kinzi siveta kãña-nuŋa nalanala, ande naŋa ilonŋu tu ndekãña ne zo nŋinde ma ipalele ku iyaula kinzi warakanzi, itogo nimbu ikai ngoa mine. Naŋa ilonŋu tu kinzi ma sikai pareña-nia nana nenzi vetãña potomule kã. ²³ Maro Kindeni, naŋa ilonŋu ndo tu noko ma kuveta matanzi leva-leva, nana kinzi ma sikura tu simora kilo tia. Kuyaula kumbunzi totoroni, nana kinzi ma sikura tu simandi kaika kilo tia. ²⁴ Naŋa ilonŋu tu noko ma wisi nãna nala ndo pa kinzi, aku kuyaulanzi. Ara nana noko ne wisi-nãna ma ilã panzi ku izavarunzi ndo. ²⁵ Naŋa ilonŋu tu nenzi lawea ma ikeno kaa nã, tamãta tonŋe tia. Noko ma kusãu pa tamãta tonŋe lâ nŋu nŋinde tu ma imo via ndimo. ²⁶ Nana tu kinzi siveta kenzi sakamao panzi noko ne tamãta, maka nŋine muŋga noko tamwata kupare nia pama lâ. Kinzi siporo nŋua pavaliginja pa maka tamãta nŋine muŋga noko nãna kulama, aku nenzi vetãña nŋinde iveta iloma malia ndo. ²⁷ Naŋa ilonŋu tu noko ma kalo nŋere nana kinzi tamãta sakamao nŋinde nenzi kiesaka rârâni taitu-taitu. Noko ma kusãu panzi tu ma simo kunzi

noko ne ŋgu, mine ndimo. ²⁸ Ara ŋana noko ma kuzavaru ŋanzi piti lâ pepa ŋana via kâ tini. Noko ma kuŋgere ŋanzi lâ pepa ŋinde kinzi tamâta sondo ŋanzi keno tini, mine ndimo.

²⁹ Aŋga naŋa nde akai nâna ŋalae ŋinde, kala ilonŋgu malia ndo. O Maro Kindeni, pwaina piti lâ kazâŋa ilo, aku kuveta naŋa amo ara kilo.

³⁰ Maro Kindeni, ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma awâŋgi wângiŋja paneâŋa kâ pa noko. Naŋa ma kawâŋgu ndaŋge pano ku aporo asuka noko ŋa kâki. ³¹ Yova Kindeni, naŋa asama tu noko ma tini mwasa ndo ŋana vetâŋa mine, ŋana tu noko ilo ndeka ŋalae ŋana tamâta nenzi paneâŋa kâ. Aku noko ne ndekâŋa ŋinde ipole ne ndekâŋa lâ zo ndia kinzi tamâta sipatarâwa bulmakao tamâne pano. ³² Tamâta pinde uru sikai nâna wa malia râra, andeta lâ zo ŋana kinzi ma simora Maro Kindeni ivila naŋa, ande kinzi ma sindeka. I ne vetâŋa ŋinde ma ipu tini kaika panzi tamâta ŋinde uru sipare tukunzi pa Maro Kindeni. ³³ Ŋana tu Yova Kindeni uru ipalonjo pa kinzi sugorai tamwatanzi nenzi nonja. Aku i ŋandai kalo kapa ŋananzi ne tamâta ŋinde simo luma sakamao ilo ŋga.

³⁴ Ayo, miki samba wa tâno wa tâi wa, ara ŋana miki râraŋi ma kagogo kawami ilâ kunzi kelekele râraŋi simo vianzi ŋinde kawanzi, aku kapanea Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. ³⁵ Ŋana tu Maro Kindeni ma ikea ŋana Jerusalem lawea, aku i ma iveta Juda nenzi lawea râraŋi kilo. I ma ionzi ne tamâta simo ara kilo lâ lawea ŋinde, aku ma sikai tâno ŋinde ndoni saŋenzi kazâŋa tamâta. ³⁶ Maro Kindeni ne tamâta ŋinde nenzi vâsa ma muli sikai

tâno ŋinde, aku tamâta ea ilonzi ndo ikeno pa Maro Kindeni, kinzi ŋinde ma simo tâno ŋinde ikura zo rârâni.

70

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, kalo sukâŋa ŋanana ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo! Yova Kindeni, kumâ walele ku kuvilana! ² Tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta maŋeti panzi ku kupolenzi ndo lâ. Kinzi uru sindeka ŋana nanenŋu malia ŋine kâ. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuŋaranzi ku kutawa ŋanzi ndue lâ. ³ Kinzi sivaligi naŋa wa siveta “a” pana wa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi ndo lâ, aku kuveta kinzi mainzi ŋalae. ⁴ Anŋa tamâta pinde nde uru simâ pano, aku naŋa ilonŋu tu kinzi ŋinde ma sindekanano. Noko muŋa pwainzi tamâta ŋinde piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa ilonŋu tu kinzi rârâni ma kawanzi ndanŋe pano ku siporo ŋgua ikura zo rârâni mine tu, “Maro Kindeni nde ara ku ara ndo!”

⁵ Ambo taitu naŋa nde tamâta kaa nâ, aku akura tu apavila warakânŋu, ande tia. O Yova Kindeni, kumâ walele pa naŋa ŋga! Nanenŋu Maro Kindeni, nanenŋu Pavilâŋa Tamâta wa nanenŋu Yautâŋa Tamâta noko. Mine nde ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvilana.

71

Tamâta koŋa ne noŋa

¹ Yova Kindeni, naña amâ pa noko ñana noko ma pwatonana. Noko ma kusâu panzi kazâña tamâta tu ma sipole naña kala akai mañeti, mine ndimo.

² Noko nde vetâña sondo warika. Mine nde kuvilana, aku pwaina piti lâ kazâña ilo. Kupaloño pa nanenğu noña, aku kuvilana. ³ Noko kumo kutogo mira ñalae naña uru amuna tini mwasina. Noko kumo kutogo ñgumbi kaika mine, aku noko uru pwea ñanana, ñana tu naña amâ pa noko nâ ñana apavea kâ. Noko simbo nâ pwatona naña kala amo ara nâ. ⁴ Nanenğu Maro Kindeni, pwai naña piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kinzi nenzi walo nde kaika, aku nenzi vetâña nde sakamao ndo.

⁵ Maro Yova Kindeni, naña kalonğu tawana noko simbo nâ. Nanayoni, lâ zo ñinde naña tamâta limoa yo, aku amo lee ikura lâ zo ñine, ande nanenğu kalo-tawana ikeno mine nâ. ⁶ Ikura zo rârâni naña amo viânğu, naña uru amarerea noko simbo nâ. Nia ndoyo, lâ zo ñinde nana ipaguguana, aku amo lee apânğa lâ zo ñine, ande noko pwatona naña sondô ndo. Mine nde naña ma apanea noko ña ikura zo rârâni. ⁷ Tamâta rârâ simora vetâña rârâni noko kuveta pa naña, kala wisinzi motutu. Kinzi sisama tu noko simbo nâ ne kaika ñalae uru ikea ñanana. ⁸ Ikura zo rârâni naña apanea noko ña ku atula noko kilala pwataki panzi ne tamâta.

⁹ Andeta kala ñine naña ñga koña lâ; mine nde noko ma kupile naña ndimo. Nanenğu walo nde marumbu lâ; noko ma kupu muli pa naña ndimo.

¹⁰ Kinzi kazâña tamâta situ sipu naña pâta amâte, aku sipasau lâ sipa ñgua ñana siyaula naña kâ.

¹¹ Kinzi siporo tu, “Maro Kindeni ipile i marumbu

lâ. Ayo, kinda ma tatanġula i lee takale kaika. Tamâta tonġe imo ñana ivila i kâ, ande tia.” ¹² O Maro Kindeni, noko ma kumo malawae ñana naña kâ ndimo. Nanenġu Maro Kindeni, kumâ walele nâ ku kuvilana! ¹³ Kinzi tamâta ñinde uru siporo sitalea naña. Naña ilonġu tu noko ma kutawa kinzi ndue ku kuzavarunzi ndo lâ. Kinzi situ siyaula naña. Naña ilonġu tu noko ma kuveta kinzi mainzi ñalae.

¹⁴ Anġa naña ma kalonġu tawana noko ikura zo rârâni, aku ma ao tiniġu pa noko tu kuvilana. Naña ma apanea noko ña ku amo nâ. ¹⁵ Naña ma atapâri panzi tamâta ñana vetâña arara ñinde noko muġa kuveta pa naña. Naña azizâla ñana noko ne pavilâña ara ñinde ne duvi, andeta naña ma aporo atula pwataki ikura zo rârâni tu noko pwai naña piti lâ kazâña ilo. ¹⁶ Maro Yova Kindeni, naña ma kalonġu ñgere ñana noko ne walo kaika ñalae, aku ma amo apaneano. Naña ma asuka noko ña kâki aporo atula ñgua mine tu, “Maro Kindeni i simbo nâ nde vetâña sondo warika.” ¹⁷ Maro Kindeni, nanayoni, lâ zo ñinde naña lâlu kiri-mwata yo, ande noko uru kupananana, aku kuveta mine lee imâ ipânġa lâ zo ñine. Kala zo ñine naña amo ñai yo atula ñgua pwataki ñana noko ne vetâña arara ñinde. ¹⁸ Kala ñine naña koña lâ, aku kulonġu pwau sâsâña lâ. Andeta Maro Kindeni, noko ma kupile naña ndimo. Naña ilonġu tu noko ma kumo kuna, aku naña ma atapâri panzi nanenġu vâsa ñana noko ne walo kaika.

¹⁹ Maro Kindeni, noko ne vetâña rârâni nde sondo ndo, aku noko parina ñinde nde isala nia

ndoni ilâ lee ipâŋga lâ nia maa ikeno âta ŋinde. Noko muŋga kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie. Opopo, tamâta tonje ipakura kuku noko, ande tia ndo! ²⁰ Noko muŋga kuo malia kie-kie imâ ipâŋga pa naŋa, andeta naŋa kalonġu tawana tu noko ma kupu tini kaika pa ilonġu kalonġu kilo. Mateŋa imâ ipâŋga tiningu laiti lâ, andeta naŋa kalonġu tawana tu noko ma pwaina kâki kala ma amo ara kilo. ²¹ Naŋa kalonġu tawana tu noko ma kusuka ŋâŋgu ipâŋga ŋalae ndo, aku noko ma kuveta ilonġu ara kilo. ²² Mao nâ, naŋa ma ara wâŋgu ku awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko. Nanenġu Maro Kindeni, noko uru kuveta ikura noko kawa ŋgua rârâni, aku naŋa ma awâŋgi atula ŋinde pwataki. Isrel nenzi Maro Kindeni, noko Sapâŋa Tamwata, naŋa ma ara wâŋgu awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pano. ²³ Naŋa ma andeka ŋalae asuŋa kawâŋgu kâki awâŋgi pano. Taitu naŋa ma awâŋgi lâ kawâŋgu nâ, ande tia ndo. Naŋa ma awâŋgi pano tava ilonġu ndo, ŋana tu noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ²⁴ Tamâta pinde sitogo tu siyaula naŋa, andeta noko kupunzi ndue ku kuvetanzi sikai maŋeti ŋalae. Mine kala ikura zo zo naŋa ma atapâri panzi tamâta tu noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo.

72

*Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila
Koipu Ŋalae*

Daviti natu Solomon isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, naŋa ilonġu tu noko ma kupanana koipu ŋalae ŋana noko ne vetâŋa sondo kâ.

Njineŋga i ma isamanzi tamâta sondo lâ ŋgua nia. Noko uru kuveta vetâña sondo ndo lâ ŋgua nia. Mine kala naña ano pano tu kupanana koipu ŋalae ŋana wurâta ndainani nâ. ² Njineŋga i ma ikura tu ikai poe sondo ndo panzi noko ne tamâta, kinzi ŋinde uru simo sitogo sugorai tamwatanzi mine. ³ Naña ilonŋu tu noko ma kuveta kâpwa maria ipânga tâno ilo, aku kuvetanzi ne tamâta rârâni tu ma sipono muli pa noko ne vetâña sondo ikura zo rârâni. ⁴ Naña ilonŋu tu koipu ŋalae ma iveta kie ara ndo panzi sugorai tamwatanzi, aku ma ivilanzi tamâta ŋinde nenzi kelekele keno panzi tia. Andeta naña ilonŋu tu i ma izavarunzi tamâta pinde tona, kinzi ŋinde situ siveta kenzi sakamao panzi tininzi pinde.

⁵ Maro Kindeni, naña ilonŋu tu noko ne tamâta ma siwânŋi sipanea noko ikura zo rârâni kari tava nzimona ma sipane nia simo ŋai yo. ⁶ Aku naña ilonŋu tu koipu ŋalae ma iveta vetâña arara nâ ŋana isukanzi tamâta kâ, itogo karâzi imbe ndue tâno kulu ku iveta kâpwa ipânga ara mwasina. ⁷ Naña ilonŋu tu kinzi tamâta ma sipaveta kuku vetâña ara nâ, ikura zo rârâni koipu ŋalae imo via yo. Naña ilonŋu tu kinzi ma simo ara nâ lee ikura zo rârâni nzimona ma ipane nia imo ŋai yo.

⁸ Mao nâ, i ma ikai koipu ŋalae panzi tamâta rârâni simo tâno ŋinde ikeno pa mbwera kâ, aku ilâ lee ipânga lâ tâno ŋinde ikeno pa wâra kâ. I ne tâno ne kerî ma imandi lâ Yufretis Lââ tini laiti, aku ma ilâ lee ikura tâno pinde ndoni. ⁹ Tinikoa ŋgu pinde uru simo nia bilimu, aku kinzi ŋinde ma sipare tukunzi ndue lâ koipu ŋalae nao. Mao

nâ, i ne kazâña tamâta ma patanzi sindue i kie tini laiti, ku ma simo i kalo. ¹⁰ Kinzi tinikoa ngu nenzi koipu nalanala ma simora tu i ne kaika nde nalaie ndo. Mine kala Spen nenzi koipu nalaie tavanzi koipu nalanala simo sia pinde, ande kinzi ninde ma sikai nenzi mbaliña kie-kie simâ silua i. Anja Arabia nenzi koipu nalaie tava Itopia nenzi koipu nalaie, ande kinzi rua kala ma sikai nenzi mbaliña simâ. ¹¹ Mao nâ, kinzi koipu nalanala rârâni ma sipare tukunzi papa i, aku nenzi ngu ndoni ma simo nenda Koipu Nalaie kalo, ¹² nana tu i uru isukanzi sugorai tamwatanzi rârâni lâ zo ndia sisarâwa papa i, kinzi ninde kelekele keno panzi tia aku nenzi pavilâña tamâta tia. ¹³ I uru kalo sukâña nananzi tamâta ninde nenzi kaika tia kala simo sugorai nâ. I uru ikainzi sugorai tamwatanzi piti lâ kazâña ilo, kala simo vianzi. ¹⁴ Ambo kinzi tamâta sakamao situ siyaulanzi sugorai tamwatanzi ninde, ande koipu nalaie uru ikainzi piti lâ tamâta ninde mbaunzi ilo. I tini mwasa ndo panzi, aku i tini pwâka tu kinzi tamâta sakamao ma sipunzi pâta simâte.

¹⁵ Ayo, naña ilongu tu koipu nalaie ma imo via ikura zo luandondo! Ara nana kinzi tinikoa ngu simo Arabia tâno ninde ma sikai mira “gol” simâ silua i. Naña ilongu tu kinzi tamâta ma sino pa Maro Kindeni ikura zo rârâni tu ma isuka koipu nalaie. Aku naña ilongu tu Maro Kindeni ma iveta kie ara nâ papa koipu nalaie ikura zo rârâni. ¹⁶ Ara nana kâpwa kie-kie rârâni ma ipânja maria lâ tâno ilo, itogo uru ipânja lâ Lebanon tâno mine. Aku ara nana kinzi tamâta ma sipânja kambwanenzi

walo lâ lawea ndoni, sitogo leu mine. ¹⁷ Naġa ilonġu tu koipu ŋalae ŋa ma ipânġa ŋalae ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. Ara ŋana kinzi tamâta ma situ i parina lee ikura zo rârâni kari ma ipane nia imo ŋai yo. Aku ara ŋana kinzi tamâta ŋgu ndoni ma sino pa Maro Kindeni tu ma iveta kie ara taituni pa kinzi, itogo uru iveta pa koipu ŋalae mine. Aku ara ŋana kinzi ma sino tu koipu ŋalae ma imo tava ndekâġja nâ.

¹⁸ Mine nde tapanea Maro Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki, ina Isrel nenzi Maro Kindeni! Ŋana tu i simbo nâ uru iveta vetâġja arara ŋinde. ¹⁹ I ŋa imo ara ku ara ndo. Tapanea i mine ikura zo rârâni. Ara ŋana i kilala ma ipânġa nia yo ikura tâno ndoni. Mao ku mao nâ.

²⁰ Jesi natu Daviti ne noġa rârâni kala imâ imotu lâ ŋine.

73

Mana mana ŋa kinzi tamâta sakamao uru simo ara nâ

Asap isia wânġinja ŋine

¹ Mao nâ, Maro Kindeni iveta kie ara ndo panzi Isrel ŋgu, kinzi ŋinde ilonzi ikeno mbâra-mbâra.

² Andeta muġga, nanenġu kalo-tawana imâ laiti ŋana imbe kâ. Ŋinde itogo naġa keġgu apale zuli-zuli sârârâ mine. ³ Ŋana tu naġa amora tu kinzi tamâta sakamao nde sipânġa mbaliġja warakanzi. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku naġa ilonġu yosi pa nenzi kelekele.

⁴ Kinzi uru sikai nâna lâ karaenzi, ande tia. Kinzi situmbu ara kala simo ara nâ, nenzi pukoġa tonġe tia. ⁵ Kinzi simo tava malia sitogo kinda

mine, ande tia. Malia kie-kie uru ipânja pa kinda tamâta rârâni, andeta vetâja kie mine uru ipânja panzi tamâta sakamao njinde, ande tia. ⁶ Mine kala kinzi sindeka kaa nâ ku sipasuka warakanzi tininzi kâki, itogo nenzi sinjâra ara mwasina. Kinzi uru sizavarunzi tamâta pinde koa tia nâ, aku nenzi mâsi njinde ikeno nia yo, itogo nenzi pasawanja mwasina. ⁷ Ilo-kalo sakamao nde ipipi lâ ilonzi kalonzi. Kinzi uru siveta vetâja potomule kie-kie ndia ilonzi patea tu ma siveta. ⁸ Kinzi sinjeleanzi tamâta pinde, aku sipasule tu ma siveta vetâja potomule panzi. Kinzi sipandekâna warakanzi nâ, aku sipa njua tu ma siyaulanzi tamâta pinde. ⁹ Kinzi uru siporo njua pavaligiya pa Maro Kindeni, ina imo samba ilo, aku siporo njua potomule panzi tamâta tona. ¹⁰ Opopo, Maro Kindeni ne tamâta pinde sitambira tananzi pa kinzi tamâta sakamao njinde nenzi njua, aku sindeka njana sipono muli pa njua njinde. ¹¹ Kinzi tamâta sakamao uru siporo mine tu, “Maro Kindeni izizâla ndo njana kinda nenda vetâja, njana tu Maro Kindeni âta Tamwata ne ilokalo nde njalae koja tia.”

¹² Kinzi tamâta sakamao kalonzi loko njana sâ tonje tia, aku simo nâ sigona mbaliya kie-kie rârâ. ¹³ Andeta mana mana, a? Nanja uru apakatonona warakânju sondo ndo, kala ilonju ikeno mbâra-mbâra nâ. Vetâja soki tonje iveta muso pa nanja, ande tia ndo. Andeta nanja amora kinzi tamâta sakamao nenzi mbaliya kala apakatonona warakânju tu, “Tiambo nanja apakatonona warakânju mine koa tia nâ, a?”

¹⁴ O Maro Kindeni, ñana sâ kâ ñga noko nâna kulua naña ikura kari wa mbo wa. Nana sâ kâ ñga noko pwai kazâña pa naña ikura mboyo mboyo.

¹⁵ Ambo naña muñga aporo ñgua pavaliginja kaña taituni pa noko itogo kinzi tamâta sakamao uru siporo mine, ande ñinde ma itula pwataki tu naña apu mulingu panzi noko ne tamâta marumbu lâ. Andeta tia. ¹⁶ Naña ilonngu ikai wurâta ñalae tina ñana asama ñinde ne duvi kâ. Andeta ñinde ne duvi ipavea ndo ñanana. ¹⁷ Naña amo aroto mine nâ ñana duvi ñinde kâ lee, ikura lâ zo ñinde naña alâ Maro Kindeni ne luma sapâña ilo. Njineñga ilonngu kalonngu ipânnga lâ, aku naña asama lâ ñana vetâña ñinde ma muli ipânnga panzi tamâta sakamao.

¹⁸ Noko ma kuonzi soka nia zuli-zuli ndo, ku ma kuveta kinzi patanzi sindue ku sipayaula ndo lâ. ¹⁹ Noko ma kuzavarunzi walele nâ, aku nenzi mateña nde ma sakamao ndo. ²⁰ Kinzi sitogo mbupuleña tonje tamâta imbipole lâ mbo. Lâ zo ñana tamâta ñinde imandi sânda, ande ne mbupuleña ñinde nao tia lâ walele nâ. Maro Nalae, muli ñga, lâ zo ñana noko ma kumandi tu pwai kazâña panzi tamâta sakamao, ande kinzi ma naonzi tia mine nâ.

²¹ Opopo, muñga, lâ zo ñinde naña ilonngu makisa ndo wa wisinngu sakamao wa, ²² ande naña azizâla ndo ñana noko ne vetâña kilala. Naña ilonngu kalonngu pasâsâe ndo, kala amo noko nao atogo ñgoa ñgoi, ne ilo-kalo tia mine. ²³ Andeta kala ñine naña amo noko tini laiti ikura zo zo, aku noko uru kusaña mbaungu pa wia kâ. ²⁴ Noko kawa ñgua ara ñinde uru ikai poe sondo pa naña, aku muli ñga noko ma pwaina alâ amo ku noko ku

ma kusuka ŋâŋgu kâki. ²⁵ Maro Ŋalae, nanenŋu pavilâŋa tamâta tonŋe imo samba ilo, ande tia; noko simbo nâ. Naŋa ilonŋu ndo ikeno pa noko, aku ŋine ikura lâ. Mine nde naŋa ma ilonŋu pa tâno ne kelekele tia ndo. ²⁶ Naŋa karaenŋu ne walo tava ilonŋu ne kaika ma marumbu lâ, andeta Maro Kindeni tamwata imo nanenŋu kaika mao. I ma imo kuku naŋa mine ku imo nâ.

²⁷ Mao nâ, tamâta ea kinzi sipile noko, ande kinzi ŋinde rârâni ma naonzi tia lâ. Noko ma kuzavarunzi tamâta ea sipu mulinzi pano. ²⁸ Anŋa naŋa nde uru amo Maro Kindeni tini laiti, aku ŋinde nde ara ndo. Koipu Ŋalae Yova Kindeni imo itogo nanenŋu maramuŋa mwasina. Naŋa ma aporo atula i ne vetâŋa rârâni pwataki.

74

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma isukanzi Isrel ŋgu

Asap isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga noko kupu muli pa maka, a? Tiambo noko ma wisi nâna pa noko tamwata ne lama ŋgu maka ikura zo rârâni, tiya?

² Maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana ne tamâta maka. Nia ndoyo noko kupatea maka pa tamwata, aku pwaima piti lâ kazâŋa ilo kala kamo noko ne ŋgu. Maka kano pano tu ma kutaulo kumâ pa Saion Tuu kilo, nia ŋinde noko muŋga kumo, aku kuvilama kilo. ³ Kumâ kumora ŋga; maka nema kazâŋa tamâta nde sizavaru kelekele ndoni ikeno noko ne luma sapâŋa ilo marumbu lâ. Mao nâ, luma sapâŋa nde zavaruŋa ndo lâ.

⁴ Noko ne kazâña tamâta nde silâ noko ne luma ilo, aku simo sikai lolove nâ. Kinzi sikai mbila pinde warakanzi kilalanzi ikeno tini, aku sisona târa luma sapâña ilo. ⁵ Kinzi siveta pa noko ne luma sapâña itogo tamâta kavasi nâ itale kâi lâ dugu ilo mine. ⁶ Kinzi sikai palaña arara pinde muŋga tamâta sipare mâsi lâ tini, andeta kavasi nâ sitoto palaña ñinde nuki-nuki. ⁷ Kinzi sizavaru noko ne luma sapâña, ñineŋga yââ nâ sirumbia ndo lâ. Kinzi siveta vetâña sakamao ndo ku siveta muso ñalae pa lumani ndaina noko muŋga kupatea pa tamwata tu ma kumo ñinde. ⁸ Kinzi ilonzi patepa tu ma sizavaru maka ndo. Mine kala kinzi sirumbia luma sapâña rârâni ikeno maka nema tâno kana lâ. ⁹ Noko muŋga kuveta mâsi ñalajala kie-kie, andeta kala zo ñine maka kamora mâsi tonje tia. Aku noko ne ñgua-tulâña tamâta rârâni kala naonzi tia mine nâ. Maka nema malia ñine ma marumbu lâ zo ndia, a? Ñinde nde maka rârâni kasama tia.

¹⁰⁻¹¹ Maro Kindeni, ñana sâ kâ ñga noko tini pwâka tu kuvila maka, a? Ñana sâ kâ ñga noko kumo kusaŋona nâ, a? Noko ma kusâu panzi kazâña tamâta tu ma siŋeleano ikura zo ñapia kilo, a? Tiambo kinzi ma siporo ñgua pavaligiña pa noko ikura zo rârâni, tiya?

¹² Andeta Maro Kindeni, nia ndoyo, aku imâ lee ipânga lâ zo ñine, ande noko kumo maka nema koipu ñalae. Noko muŋga kupunzi kazâña tamâta simo tâno ñine mbwani rârâ. ¹³ Noko ne walo nde kaika ndo, kala nanayoni nokoni tamwata kupu tâi ñalae ipwa pwataki. Aku noko kuzavarunzi ñña saka ñalajala simo tâi ilo ñinde tona. ¹⁴ Mao nâ,

nokoni kupu inja saka njalanjala njinde kulunzi pwap-wataki simâte lâ, njinenja kutambira karaenzi ilâ pa nia bilimu, kala kinzi mbwâmbwa simâ sikanzi.

¹⁵ Aku nokoni kuveta lââ pinde isâko ipânja tâno kulu ku irere ilâ. Anja lââ njalanjala pinde nde kuvetanzi sipânja mâsa-mâsa ndo lâ. ¹⁶ Nokoni tamwata kuveta nia pâne wa kondoma wa, aku noko kuonzi kari ku nzimona rua simo nianzi. ¹⁷ Nokoni kuo kerî pa tâno ndoni, aku noko kupatea kari ne zo wa karâzi ne zo wa, ikura mbwera mbwera.

¹⁸ Mao nâ, noko muŋga kuveta mâsi njalanjala njinde. Mine nde Yova Kindeni, ara njana noko ma kalo ngere njana njine kâ; noko ne kazâña tamâta uru sinjeleano. Kinzi sitogonzi tamâta kapa-kapa, ilonzi kalonzi tia ndo, aku simo siporo ngua pavaliginja pano. ¹⁹ Aku kinzi siveta kenzi sakamao ndo pa noko ne ngu maka tona. Maka kakura tu kapavila warakama, ande tia. Mine nde noko ma kusâu panzi nema kazâña tamâta tu ma sizavaruma ndimo. Maka kano pano tu ma kalo ngere kilo njana maka kâ. ²⁰ Kinzi nzanzare tamwatanzi simuna nâ simo nia kondoma rârâni lâ tâno kulu. Mine nde maka kano pano tu kalo ngere kilo njana ngua pâña njinde noko muŋga kuveta kuku maka. ²¹ Noko ma kusâu panzi tamâta sakamao tu ma sitawanzi tamâta pinde ndue ku siveta manjeti panzi, mine ndimo. Ara njana noko ma kuveta nzâla panzi sugorai tamwatanzi tu ma sipanea noko ja.

²² Maro Kindeni, kumâ kutula pwataki panzi kazâña tamâta tu noko ne vetâña rârâni nde sondo. Kalo ngere sondo nja; kinzi tamâta njinde sitogonzi

tamâta kapa-kapa, ilonzi kalonzi tia ndo, andeta simo sijeleano ikura kari wa mbo wa. ²³ Noko ne kazâŋa tamâta uru kawanzi pakâe pakâe siporo ŋgua sakamao pa noko. Kinzi sisuŋa kawanzi siveta nduŋeŋa ŋalae ikura zo zo. Maro Kindeni, noko ma kalo kapa ŋana tamâta ŋinde nenzi vetâŋa, mine ndimo.

75

Maro Kindeni uru itawanzi kinzi tamâta saka-mao, aŋga kinzi tamâta ara nde i uru ivilanzi

Asap isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, maka kawama ndaŋge pa noko. Mao nâ, kawama ndaŋge ŋalae ndo pano. Noko uru kumo kuma, aku kinzi tamâta sipaneano situla ŋgua ŋana vetâŋa arara kie-kie noko muŋga kuveta ŋinde. ² Maro Kindeni iporo mine tu, “Naŋa warakâŋgu apatea zo tonŋe ŋana ma aonzi tamâta rârâni simandi ŋgua nia. Aku lâ zo ŋinde, ande naŋa ma apare nia sondo ndo panzi. ³ Tâno ma imo ririŋo nâ, aku tamâta rârâni sitavanzi kelekele rârâni simo vianzi lâ tâno kulu, kinzi ŋinde kala ma tininzi ruru nâ. Andeta naŋani ma asaŋa tâno duvi kaika.

⁴ Naŋa Yova Kindeni apainzi tamâta ea uru sipandekâna warakanzi mine tu, ‘Miki ma kapasuka warakami tinimi ndimo.’ Aku naŋa apainzi tamâta sakamao mine tu, ‘Miki ma kapanea warakami ŋami ndimo. ⁵ Miki ma kandeka ŋana warakami nemi kaika wa kapandekâna wa, mine ndimo.’ ” Maro Kindeni kawa ŋgua kala ŋine.

⁶ Mine nde ea ikura tu iveta wurâta sondo ŋana isuka tamâta tonŋe ŋa kâki wa itawa tamâta tonŋe

ŋa ndue wa, a? Kinzi tamâta simo pa mbwera kâ wa kinzi tamâta simo pa wâra kâ wa kinzi tamâta simo nia bilimu wa, ande kinzi ŋinde sikura tu siveta wurâta ŋinde sondo, ande tia. ⁷ Maro Kindeni simbo nâ iveta wurâta ŋinde sondo. Inani nâ imo ŋgua-samâŋa tamwata. I uru itawa tamâta tonje ndue, aŋga tonje nde isuka kâki. ⁸ Ŋinde itogo Yova Kindeni isaŋa kâmba tonje lâ mbau ilo, aku i ne wisi-nâna nde ipipi ikeno kâmba ŋinde ilo, itogo lââ makisa ndo mine. I ipaliŋi ne wisi-nâna ŋinde ndue ilâ panzi tamâta sakamao rârâni lee marumbu ndo lâ.

⁹ Aŋga naŋa nde ma aporo atula Yakopu ne Maro Kindeni parina pwataki ikura zo zo, aku ma amo awâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ papa i. ¹⁰ Inani ma itawa kinzi tamâta sakamao nenzi kaika indue ndo, andeta i ma walo kaika ŋalae ilanzi tamâta sondo.

76

Maro Kindeni ipole paraŋa Asap isia wângiŋa ŋine

¹ Kinzi Juda ŋgu nde sisama Maro Kindeni kilala sondo ndo. Kinzi Isrel ŋgu uru sipanea i sisuka ŋa kâki ŋalae. ² I ne luma ikeno Jerusalem lawea ilo. I uru imo lawea ŋinde ikeno Saion Tuu kulu. ³ Lâ niani ndaina, ande i muŋgani imbware kinzi kazâŋa tamâta nenzi temba-kula kaika, tava nenzi maramuŋa wa pila kazâŋa kâ wa. Mao nâ, Maro Kindeni izavaru paraŋa ne kelekele rârâni ŋinde ndo lâ.

⁴ Maro Kindeni, noko ŋa nde ŋalae ndo, aku ne sinâla isinala nia ndoni. Noko kumo âta ndo,

kupolenzi tuu ñalañala rârâni. ⁵ Kinzi zugu tamâta ñinde nenzi walo ñalae, andeta Maro Kindeni, noko pwai nenzi kelekele arara rârâni sañenzi lâ, aku kupunzi pâta sipamateteu. Aku nawalanzi tonje ikura tu ikai ne temba-kula kâki kilo, ande tia. ⁶ Mao nâ, Yakopu ne Maro Kindeni, noko kusuña kawa kâki ñalae lâ, ñinenğa zugu tamâta rârâni sitavanzi nenzi hosi rârâni nde sipamateteu lâ, kala sikeno tâno kulu. ⁷ Maro Kindeni, kinzi tamâta rârâni siruru pâta ñanano. Ambo noko ma wisi nâna kala pwai kazâña panzi, ande tamâta tonje ma ikura tu imuna ñana noko ne wisi-nâna ñinde kâ, ande tia ndo. ⁸⁻⁹ Noko kumo samba ilo, aku kupatea pareña-nia panzi tamâta ñinde lâ. Lâ zoni ndaina noko kumandi ku pwainzi tâno ñine ne sugorai tamâta rârâni piti lâ kazâña ilo, ñinenğa kupare nia pa nenzi kazâña tamâta. Tamâta rârâni simora ñinde ku siruru ñalae tina, kala simandi kawanzi buu nâ. ¹⁰ Mao nâ, kinzi tamâta sakamao uru wisinzi nâna ñana noko ne pareña-nia, anğa kinzi tamâta ara nde sindeka ñana ku sipanea noko ña. Noko ne wisi-nâna inğenge ñananzi tamâta ara, kala kinzi ñinde ma siwawano.

¹¹ Miki Maro Kindeni ne tamâta, miki ñine muñga kapa ñgua kuku nemi Maro Yova Kindeni ñana kaveta mâsi pinde, ande ara, miki ma koka ñgua pâña ñinde muli nâ. Anğa miki tinikoa ñgu, miki kala ma kamege ñana i ku kakai mbaliña pinde kamâ kalua Maro Kindeni, inani uru ivetanzi tamâta siruru ñana i. ¹² I uru itawanzi tamâta mbâna-mbâna ñinde uru sipan-dekâna warakanzi, aku iveta ruruña ñalae panzi tâno ne koipu ñalañala.

77

*Tamâta ilo malia kala isarâwa pa Maro Kindeni
Asap isia wânjinja njine*

¹ Naña asarâwa pa Maro Kindeni. Naña ano papa tu ma ipaloŋo pa nanenġu noŋa. ² Malia nde imâ ipânġa pa naña lâ, kala akai noŋa pa Maro Njale. Ikura mbo mbo naña asuka mbaunġu kâki ano pa i lee mbwale pwataki, andeta wisiŋgu ŋandai puu ndue ŋga.

³ Naña kalonġu ŋgere ŋana Maro Kindeni kâ, kala aveta kusu lâ. Nana tu naña kalonġu loko nâ, aku ilonġu malia ndo. ⁴ Maro Kindeni isâu pa naña tu ma akeno matânġu, ande tia. Naña ilonġu malia ndo. Mine kala akura tu aporo ŋgua tonġe tia. ⁵ Naña kalonġu ŋgere ŋana zo ara muŋġâŋa pinde. Mao nâ, naña kalonġu ŋgere kilo ŋana mbwera muŋġâŋa ŋinde. ⁶ Lâ mbo naña amo ilonġu paŋgerenja nâ. Naña ilonġu ikai wurâta râra ku apakasonja warakânġu mine tu, ⁷ “Tiambo Maro Njale ma ipu muli pa maka ikura zo rârani, tiya? Tiambo i ma iveta kie ara pama kilo tia tâ. ⁸ Tiambo i ma tini mwasa pa maka kilo tia, a? Tiambo i ne ŋgua pânja ŋinde nde imbe lâ kala ilâ kaa nâ, tiya? ⁹ Tiambo Maro Kindeni kalo kapa ŋana i ne mâsi ŋana io ne wisi-wisi imâ pa maka, a? Tiambo i ne wisi-nâna nde ikai ne kalo-sukânja ŋinde nia, tiya?”

¹⁰ Naña kalonġu ŋgere mine, njinenja aporo pa warakânġu tu, “Oyae, Maro Kindeni âta Tamwata nde ipalele ilo kalo kala tini pwâka tu ivila maka kilo.” ¹¹ Andeta Yova Kindeni, naña ma kalonġu ŋgere kilo ŋana mâsi ŋalaŋala noko kuveta lâ zo

muŋgâŋa ŋinde. ¹² Mao nâ, naŋa ma kalonŋu ŋgere kilo ŋana vetâŋa râŋâni noko muŋga kuveta ŋinde.

¹³ Maro Kindeni, noko ne vetâŋa kaika râŋâni nde mao kanaŋo ku sondo ndo. Maro laŋeŋa tonŋe irerege kuku maka nema Maro Kindeni noko, ande tia. Noko kupolenzi kinzi râŋâni ndo lâ.

¹⁴ Maro Kindeni, noko simbo nâ uru kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie. Muŋgani noko kutula ne walo kaika panzi tinikoa ŋgu. ¹⁵ Noko muŋga kumandi tava tamwata ne walo kaika ku kuyautenzi ne tamâta piti lâ kazâŋa ilo, kinzi ŋinde pa Yakopu ku Yosepe rua nenzi vâsa ŋgu.

¹⁶ Maro Kindeni, lâ zo ŋinde tâi ndoni tavanzi lââ râŋâni nde siruru lâ noko nao. Mao nâ, tâi geza-geza ilâ wa imâ wa, itogo tamâta iruru mine.

¹⁷ Karâzi imbe indue ŋalae ndo, aŋga mbamba nde ipu kaika ŋinde, aŋga noko ne loloa nde salaga-salaga ilâ wa imâ wa ikura nia ndoni. ¹⁸ Noko kuveta mbamba ipu kaika lâ mbilu ŋalae ilo. Loloa nde salaga-salaga nâ kala isinala tâno ndoni, aku tâno tamwata imo ririŋo nâ. ¹⁹ Noko pwoka tâi ŋgini-ŋgini kumbwaliu kulâ. Noko ne nzâla ikeno tâi ilo, andeta tamâta tonŋe imora noko kie nia, ande tia.

²⁰ Noko kumuŋga panzi ne tamâta, itogo lama nenzi katonâŋa imuŋga panzi lama mine. Noko wurâta kulanzi Mose ku Aron rua ŋana sikai poe panzi silâ.

78

*Maro Kindeni ikai poe panzi ne tamâta
Asap isia wângiŋa ŋine*

¹ Miki nanenğu ngu, miki katambira taŋami sondo pa ŋgua ŋine naŋa atu apananami. Kalonjo naŋa kawâŋgu ŋgua ŋine sondo. ² Naŋa ma aporo ŋgua tambirâŋa nâ pami. Mao nâ, naŋa ma atula ŋgua pinde duvi pwataki, ŋgua ŋinde nanayoni ikeno paveâŋa lee imâ ipâŋga lâ ŋine. ³ Kinda timbunda sitapâri pama ŋana kelekele ŋinde kâ, aku maka kalonjo lâ. ⁴ Kinda ma tavea ŋgua ŋinde ŋananzi natunda ndimo. Ara ŋana kinda ma taporo pwataki panzi nenda vâsa ŋinde ma sipâŋga muli-muli. Kinda ma tapanea Yova Kindeni tatapâri panzi nenda vâsa ŋana i ne walo kaika tava ne mâsi ŋalaŋala muŋga iveta ŋinde. ⁵ Nanayoni Yova Kindeni itu ŋgua tukuŋa panzi Isrel ŋgu, kinzi Yakopu ne vâsa ŋgu. Ipainzi timbunda tu ma sipanananzi natunzi sondo ŋana i ne ŋgua tukuŋa rârâni. ⁶ Mine kala kinzi tamâta ŋinde natunzi ma sikura tu sipanâna sondo tona, aku kinzi kala ma sikura tu situla ŋgua tukuŋa pa warakanzi natunzi mine nâ. ⁷ Maro Kindeni ilo tu kinda ma tapanananzi natunda mine ŋana duvi ŋine kâ; i ilo tu timbunda nenzi vâsa rârâni kala ma sio nenzi kalo-tawana ilâ papa i. I tini pwâka tu kinzi ma kalonzi kapa ŋana vetâŋa kie-kie i muŋga iveta ŋinde. I ilo tu kinzi ma sipono muli pa ne tukuŋa ŋinde rârâni. ⁸ I tini pwâka tu kinzi ma sipâŋga simo sitogonzi timbunzi muŋgâŋa mine. Kinzi timbunzi ŋinde taŋanzi kaika ndo, aku sivaligi Maro Kindeni ne ŋgua. Kinzi nenzi kalo-tawana ŋandai ikeno kaika pa i ŋga, kala ŋandai sipono muli sondo papa i ŋga.

⁹ Kinzi parinanzi nde mine; muŋga kinzi zugu tamâta lâ Efraim ne ŋgu nenzi temba-silâwa nde

keno panzi, andeta lâ zo ñana paraña ipânga panzi, ande kinzi sikâwa pwapwataki silâ. ¹⁰ Kinzi sipu mulinzi pa Maro Kindeni ne ñgua pâña. Kinzi tininzi pwâka tu sipaveta kuku i ne tukuña. ¹¹ Kinzi kalonzi kapa ñana vetâña rârâni i muñga iveta ñinde. Kinzi kalonzi kapa ñana mâsi ñalañala ñinde muñga kinzi warakanzi simora i iveta. ¹² Iveta mâsi ñalañala pinde lâ timbunzi naonzi, lâ zo ñinde kinzi simo Soan lawea lâ Isip tâno. ¹³ Lâ zo ñinde Maro Kindeni ipu tâi, kala tâi ipwa pwataki mo rua. Iveta tâi ilâ imandi pa pinde, ilâ imandi pa pinde. Ninenja ikainzi Isrel ngu soka ñgini silâ. ¹⁴ Ikura kari kari, ande isupwa take-take tonje iyoka imuñga panzi ilâ. Anja ikura mbo mbo, ande isupwa yââ ñalae ne mela-mela iyoka imuñga panzi ilâ mine nâ. ¹⁵ I ipunzi mira ñalañala pwapwataki lâ nia bilimu, kala iveta lââ ipânga panzi ñana ma sinu kâ. ¹⁶ Mao nâ, iveta lââ ipânga mira ilo ku iyâti imaliñi imâ, itogo lââ ñalae irere dugu ilo mine.

¹⁷ Maro Kindeni iveta kie ara mine panzi, andeta kinzi soka nenzi vetâña siñga muli aku simo siveta kiesaka nâ papa i. Kinzi simo nia bilimu ku tañanzi kaika nâ papa Maro Kindeni âta Tamwata. ¹⁸ Kinzi mainzi tia; siporo ñgua kaika pa Maro Kindeni. Kinzi sisarâwa kaika papa tu ma kâpwa ilanzi, kâpwa arara ñinde kinzi ilonzi ñalae papa. ¹⁹ Kinzi siporo ñgua pavaliginja pa Maro Kindeni mine tu, “Tiambo Maro Kindeni ikura tu kâpwa ara ilua kinda lâ nia bilimu, a? ²⁰ Mao nâ, muñga i ipu mira pwataki ku lââ ñalae ipânga ku irere ndue. Andeta mana mana, a? Tiambo ikura tu puroña

tava simbi ilua ne tamâta kinda taka tona, tiya?”
²¹ Yova Kindeni ilonjo nenzi ngua ninde, aku i wisi nâna njae. I ne wisi-nâna nde ipânga njae ndo panzi Isrel ngu, itogo yââ mela-mela mine, ²² nana tu nenzi kalo-tawana ikeno papa i tia ndo. Kinzi nandai kalonzi tawana tu i ikura nana ivilanzi nana simo ara kâ. ²³ Andeta Maro Kindeni iporo itu kaika pa nia maa ikeno âta ninde, aku ikai samba ne nzâla piti, ²⁴ ninenga io kâpwa “mana” iyoka pa samba indue imâ. Mao nâ, i samba ne kâpwa ilanzi tamâta tu ma sika. ²⁵ Mine kala kinzi tamâta sika anelo kapwanzi. Maro Kindeni kâpwa njae ilanzi, kala sika lee kapwanzi pupuro ndo. ²⁶ Ninenga iveta mbwera ipânga lâ nia maa pa mbwera kâ, aku i ne walo kaika ninde iveta lawea njae ipânga pa nia pinde tona. ²⁷ Ninenga ivetanzi sii rârâ ninde silou simâ sindue ngininzi itogo karâzi mine. Kinzi sii ninde kambwanenzi njae tina, itogo tâno ne gawura mine. Aku kambwanenzi nde itogo paulo ikeno sâwaneka ninde tona. ²⁸ Maro Kindeni ivetanzi sii ninde simbe sindue lâ Isrel ngininzi lâ nia bilimu, kala sikeno nenzi pâla rârâni njanje-njanje. ²⁹ Mine kala kinzi tamâta sika lee kapwanzi pupuro. Kâpwa ninde kinzi munja sita nana, ande ninde Maro Kindeni ilanzi lâ. ³⁰ Kinzi simo sika mine nâ, aku sika marumbu tia yo. ³¹ Andeta pa zoni ndaina Maro Kindeni wisi nâna njae panzi, kala ipunzi ngu ninde nenzi tamâta kaika sipamateteu, kinzi Isrel ngu nenzi tamâta limoa arara ninde.

³² Andeta kinzi tamâta simo nâ siveta kiesaka. Maro Kindeni munja iveta mâsi njalanjala pinde, andeta kinzi kalonzi tawana i tia. ³³ Nana duvi ninde

kâ, Maro Kindeni izavarunzi kala naonzi tia ndo lâ. Izavarunzi walele nâ, kala sipamateteu lâ. ³⁴ Lâ zo ñana Maro Kindeni ipunzi pinde simâte, ande nawalanzi rârâni nde sipalele ilonzi kalonzi ku sitaulo simâ pa i kilo, aku sikai noña kaika papa. ³⁵ Kinzi ilonzi kalonzi ipânga, kala kalonzi ñgere kilo tu Maro Kindeni imo nenzi katonâña. Kinzi kalonzi ñgere kilo tu Maro Kindeni âta Tamwata imo nenzi Yautâña Tamâta, kala sipono muli pa i kilo. ³⁶ Andeta kinzi ñandai sipalele ilonzi kalonzi mao ñga; kawanzi lañeña nâ sikai lañeña papa i. ³⁷ Kinzi sipu mulinzi pa i kawa ñgua kilo, aku ñgua pâña ñinde i muña iveta kunzi, ande ñinde kinzi sipu ututu. ³⁸ Andeta Maro Kindeni i nde kalosukâña warika. Mine kala izavaru nenzi kiesaka piti lâ tininzi, aku i ñandai iyaulanzi ñga. Itawa tamwata ne wisi-nâna ndue mbwani rârâ, aku i wisi nâna ñalae koña pa kinzi, ande tia. ³⁹ Ñana tu isama kilalanzi pwataki mine tu kinzi nde tamâta nâ. Kinzi sitogo lawea iyoka imâ ku nao tia walele nâ.

⁴⁰ Naña aporo ñguani ndaina kilo; lâ zo ñinde kinzi simo nia bilimu, ande kinzi tañanzi kaika papa i ku siveta i ilo malia mbwani rârâ. ⁴¹ Kinzi simo nâ sikai samâña pa Isrel nenzi Maro Kindeni, i Sapâña Tamwata, kala siveta i wisi nâna ñalae. ⁴² Kinzi kalonzi kapa ñana i ne walo kaika ñalae, aku kalonzi kapa ñana zo muñgâña ñinde iyautenzi piti lâ kazâña tamâta mbaunzi ilo tona. ⁴³ Pa zo ñinde iveta mâsi ñalañala kie-kie lâ Soan lawea, lâ Isip tâno. ⁴⁴ Maro Kindeni iveta mine; ipu-lia Isip nenzi lââ rârâni ipânga see. Mine kala tamâta kanzi lââ ara keno ñana sinu kâ, ande tia.

⁴⁵ Aku isupwanzi lâño rârâ silâ sipânnga panzi, aku lâño simo sikâonzi nâ. Aku isupwanzi piri-piri kala silâ sipânnga panzi ku siyaula nenzi tâno tona.

⁴⁶ Aku Maro Kindeni isupwanzi ndemu-ndemu kala silâ sipânnga nenzi tâno ilo, ku sika kâpwa wa kâi bâña launzi rârâni. ⁴⁷ I io karâzi ñalae itogo “ais” mine imbe indue, aku ñinde iyaula nenzi kâi waini ndoni. Anğa pisi ñalae ipânnga ku iyaula nenzi kâi “fik” tona, kala putole ipunzi. ⁴⁸ I io karâzi ñalae itogo “ais” mine imbe ndue, aku “ais” ñinde ipunzi nenzi bulmakao pâta sipamateteu.

⁴⁹ Ipalinji ne wisi-nâna ñalae ñinde ilâ panzi Isip ñgu, aku isupwanzi anelo sikai i ne wisi-nâna ñinde silâ ku sizavarunzi ndo. ⁵⁰ I wisi nâna ñalae tina panzi, kala igeranzi tia ndo. I io pukonja sakamao ilâ panzi ñana ipunzi pâta simâte kâ. ⁵¹ Ipunzi Isip ñgu natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu.

⁵² Ninenğa ikainzi i ne tamâta siyâti silâ, aku iyoka imunğa panzi itogo lama nenzi katonâña imunğa panzi lama mine. Itula nzâla panzi lâ nia bilimu, ku ikea ñananzi. ⁵³ Ikai poe sondo ndo panzi, kala simo ara nâ. Mine kala kinzi siruru tia. Anğa tâi nde imâ ipatukunzi nenzi kazâña tamâta kala simbwatuke marumbu lâ. ⁵⁴ Ikainzi ne tamâta silâ pa i tamwata ne tâno. Ikainzi silâ pa nia tuu ñinde munğani i tamwata ipole lâ paraña ilo.

⁵⁵ Maro Kindeni ne tamâta kinzi soka silâ, anğa Maro Kindeni nde imunğa panzi injaranzi tinikoa ñgu piti lâ tâno ñinde. Ninenğa ikisi tâno ne kerî panzi Isrel ñgu rârâni, aku ionzi simo sondo lâ nenzi pâla ilo.

⁵⁶ Andeta kinzi Isrel ñgu tanjanzi kaika pa Maro

Kindeni âta Tamwata, kala siveta i wisi nâna. Kinzi n̄andai sipono muli pa i ne n̄gua tukuña n̄ga. ⁵⁷ Kinzi sipu mulinzi papa ku siveta vetâña potomule, itogo timbunzi muñga siveta mine. Kinzi sitogo silâwa tonje imwan̄gi kala uru iyoka sondo tia. ⁵⁸ Kinzi siveta patarawâña nia pinde panzi maro lañeña, aku nenzi vetâña n̄inde iveta Maro Kindeni wisi nâna panzi. Kinzi mbaunzi sipare maro lañeña tainzi lâ kâi tini, kala Maro Kindeni wisi nâna ndo. ⁵⁹ Maro Kindeni imora nenzi vetâña n̄inde, aku i wisi nâna n̄alae tina panzi. Mine kala ipu muli ndo pa kinzi Isrel n̄gu. ⁶⁰ Mao nâ, ipile ne pâla ikeno Silo lawea, niani ndaina i tamwata muñga imo kunzi tâno tamâta, aku ilâ lâ. ⁶¹ Aku isâu panzi kazâña tamâta tu sipanawe n̄gua pâña ne sopi, sopi n̄inde uru itula Maro Kindeni kilala pwataki panzi Isrel n̄gu tu i ne walo nde kaika, aku i nde ara ku ara ndo. ⁶² Mao nâ, i wisi nâna panzi i tamwata ne n̄gu, kala isâu panzi kazâña tamâta tu ma simâ sipunzi pâta simâte. ⁶³ Kinzi tamâta limoa nde sipamateteu lâ paraña ilo. Mine nde kinzi taine taipa sikura tu sikâe kaiwanzi tamâne, ande tia. ⁶⁴ Aku kinzi kazâña tamâta sipunzi Isrel nenzi patarawâña tamâta pâta simâte lâ, taitu patarawâña tamâta n̄inde kaiwanzi taine sikura tu sikai kalo-kalo ku sita n̄ananzi, ande tia.

⁶⁵ Ninen̄ga Maro N̄alae ipagagati tamwata, itogo tamâta ipagagati lâ kenon̄a nia mine. Ipân̄ga itogo tamâta kaika tonje inu lââ kaika rârâ kala wisi kâki mine. ⁶⁶ Mao nâ, Maro N̄alae wisi kâki kala ilâ ipara kunzi kazâña tamâta, aku in̄aranzi sikâwa pwapwataki silâ. I ipolenzi ndo lâ, kala kinzi

mainzi pâta kanaŋo. Kinzi sikura tu sipara kilo, ande tia. ⁶⁷ Njineŋa ipu muli pa Yosepe ne vâsa ŋgu, aku i ŋandai ipatea kinzi Efraim ne vâsa ŋgu. ⁶⁸ Andeta ipateanzi Juda ne vâsa ŋgu, aku ipatea Saion Tuu tona, tuu ŋinde i ilo ndo keno papa. ⁶⁹ Njineŋa i ipa ne luma sapâŋa kâki lâ tuu ŋinde kulu, aku iveta luma ŋinde imandi kaika ikura zo rârâni, itogo samba wa tâno mine. ⁷⁰ Aku Maro Njalae ipatea ne wurâta tamâta Daviti, ina muŋga ikai wurâta ŋana ikatonanzi lama kâ. ⁷¹ Aku itoto Daviti ne wurâta ŋinde, ku io ikai koipu ŋalae panzi Isrel ŋgu. Mine kala Daviti ipâŋga tamâta ŋana ikatonanzi Maro Kindeni ne ŋgu. ⁷² Daviti ilo ndo keno pa ne wurâta ŋinde nâ. Mine kala ikatonanzi sondo ndo, aku imo nenzi poe tamâta ara ndo.

79

Kinzi Isrel ŋgu sikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma isukanzi

Asap isia wânjiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, kinzi tinikoa ŋgu nde simâ sipâŋga noko ne tâno ŋine marumbu lâ, kala sipara kuku noko ne tamâta maka. Kinzi siveta mâsi sakamao pa noko ne luma sapâŋa, kala luma ŋinde ipâŋga muso ndo. Aku siyaula Jerusalem lawea ndo tona. ² Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde sipunzi noko ne tamâta pâta sipamateteu lâ, aku sipile karaenzi ikeno tâno kulu. Mine kala kinzi sii wa ŋgoa ŋgoi wa sika noko ne wurâta tamâta ŋinde karaenzi. ³ Kinzi sipunzi noko ne tamâta pâta sipamateteu, kala seenzi imaliŋi ku irere ilâ ikura Jerusalem lawea ndoni, itogo lââ irere mine. Andeta tamâta tonŋe imo ŋana ikea karaenzi kâ, ande

tia. ⁴ Tinikoa ngu pinde simo nema lawea tini laiti, aku kinzi ninde uru siporo ngua pavaliginja pa maka. Kinzi sinjeleama pâta lâ, aku siveta mañeti nâ pama.

⁵ Yova Kindeni, tiambo noko ma wisi nâna pa maka ikura zo rârâni, tiya? Tiambo noko ne wisi-nâna ninde ma imo itogo yââ mela-mela mine ku imo nâ, a? ⁶ Maka kano pano tu kuo ne wisi-nâna ninde ilâ panzi tamâta ngu pinde, kinzi ninde sipu mulinzi pano. Pwai kazâna panzi tamâta ninde tininzi pwâka tu sikai noña pano. ⁷ Kinzi ngu ninde sipunzi noko ne tamâta pâta simâte lâ, aku siyaula noko ne tâno ndo lâ. ⁸ Noko ma kupare nia pa maka nana kiesaka ninde maka timbuma muñga siveta, mine ndimo. Kalo-lokoni nde iveta iloma malia ndo. Mine kala maka kano pano tu kalo sukâna walele nâ njanama!

⁹ Maro Kindeni, maka nema Pavilâna Tamwata noko, maka kano pano tu kuvilama. Tia ma kinzi tamâta sivaligi noko ña. Pwaima piti lâ kazâna ilo, aku kuzavaru nema kiesaka ndoni piti lâ tinima! Tia ma noko ña ipânnga sakamao. ¹⁰ Nana tu kinzi ngu pinde uru siveta mañeti pama ku sikasonjama mine tu, “Anja miki nemi Maro Kindeni nde imo ndia, a?” Kinzi sipunzi noko ne wurâta tamâta pâta simâte. Maka iloma tu noko ma kupare nia panzi lâ maka naoma nana nenzi vetâna ninde kâ. ¹¹ O Maro Kindeni, maka tamâta rârâ kamo nema kazâna tamâta nenzi luma sakamao ilo. Maka kano pano tu kupalono pa nema tiña. Kinzi kazâna tamâta sipa ngua tu ma sipu maka pâta kamâte. Taitu noko ne walo kaika nde ñalae. Mine nde pwea njanama!

¹² Opopo, kinzi kazâŋa tamâta nde siporo ŋgua pavaligiŋa rârâ ŋinde pa noko. Mine nde Maro Njalae, maka kano pano tu kupare nenzi vetâŋa sakamao ŋinde itaulo panzi ikura mbwani lima kanaŋo rua. ¹³ Ambo noko ma kuveta mine, ande noko tamwata ne lama ŋgu maka ma kapanea noko mine ku kamo nâ. Aku maka nema vâsa kinzi rârâni kala ma sio nenzi paneâŋa imâ pano ikura zo rârâni mine nâ.

80

Kinzi Isrel ŋgu sikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma isukanzi ŋana simandi kaika kilo

Asap isia wângiŋa ŋine

¹ O Isrel ŋgu nema katonâŋa tamâta, kutambira taŋa pa maka. Noko uru pwai poe papa ne lama ŋgu maka. Kupaloŋo pa nema noŋa ŋga! Noko kumo koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia ŋinde ikeno kinzi aŋelo ŋgininzi. ² Maka kano pano tu kupatua tamwata pa maka Efraim, Benjamin aŋga Manase nenzi vâsa ŋgu. Kutula ne walo kaika ŋalae ŋinde pama, aku kumâ pwaima piti lâ kazâŋa ilo!

³ Maro Kindeni, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâŋa ŋanama, aku kuvilama ŋana kazâŋa ŋine ma iyaula maka tia kâ. ⁴ Yova Kindeni, noko Maro Walo Tamwata, noko ma wisi nâna ŋana ne tamâta maka nema noŋa kâ ikura zo ŋapia kilo, a? ⁵ Noko kuveta maka kata pâta kala matama sulu irere ndue. Noko kuveta nema tiŋa ŋinde ipâŋga itogo kama kâpwa mwasina. ⁶ Noko kusâu panzi tinikoa ŋgu ŋinde simo nema lawea tini laiti, kala kinzi simâ lâ sipara ku sipakawea nema tâno. Opopo, maka nema kazâŋa tamâta situ ladinama

wa siñeleama wa. ⁷ Maro Kindeni Walo Tamwata, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâña ñanama, aku kuvilama ñana kazâña ñine ma iyaula maka tia kâ.

⁸ Maka Isrel ngu nde katogo noko tamwata ne kâi waini. Muñga noko pwai kâi waini ñinde piti lâ Isip tâno, aku pwai kulâ. Ñineñga noko kuñaranzi tinikoa ngu lâ nenzi tâno, aku kupau kâi waini ñinde lâ tânoni ndaina. ⁹ Noko kuyawo tâno ku kuveta nia papa lâ, ñineñga kupau lâ. Aku kâi ñinde mburu-mburu indue ilâ tâno ilo, aku ipânga ñalae ñinde ku ilâ itura tâno ñinde ndoni. ¹⁰ Aku kâi waini ñinde laka nde ilâ ipono Lebanon nenzi tuu wa kâi matapuru ñalajala rârâni. ¹¹ Kâi waini ñinde ne laka pinde nde ilâ lee ipânga tâi pwali, anga laka pinde nde ilâ lee ipânga Yufretis Lââ ñalae.

¹² Mine nde ñana sâ kâ nga noko kuzavaru ngumbi ñinde muñga inje kâi waini ñinde, a? Noko kuveta mine lâ, kala tamâta rârâni soka nzâla ñinde nde sipanawe kâi ñinde kanaño. ¹³ Aku kinzi ngoa ngoi kenzi nâ sipale kâi ñinde, anga kelekele rârâni simo vianzi lâ dugu ilo ñinde nde uru simâ sika kanaño. ¹⁴⁻¹⁵ Maro Kindeni, noko Walo Tamwata, kupalele nao pa maka kilo nga! Noko kumo samba ilo; maka kano pano tu mata ndue kumora maka. Pwatona kâi ñine noko tamwata mbau kaika muñga kupau kala kuveta ipânga ñalae.

¹⁶ Maka nema kazâña tamâta nde sitoto kâi ñinde piti lâ, ñineñga sirumbia lâ yââ. Maka iloma tu noko ma wisi nâna panzi ku kuzavarunzi ndo lâ. ¹⁷ Maka kano pano tu pwea ñana maka tamâta ñine noko tamwata muñgani kupatea pa tamwata. Pwatona ngu ñine muñga noko tamwata kuvetama

kapâŋga tava walo kaika. ¹⁸ Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kapu mulima pa noko kilo tia ku tia ndo. Ambo noko ma kuvilama, ande maka ma kapaneano kasuka noko ŋa kâki.

¹⁹ Maro Yova Kindeni Walo Tamwata, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâŋa ŋanama, aku kuvilama ŋana kazâŋa ŋine ma iyaula maka tia kâ.

81

*Kumbwa ŋalae tonŋe ne wângiŋa
Asap isia wângiŋa ŋine*

¹ Miki rârâni kandeka ku kapanea nenda Pavilâŋa Tamwata Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki! Kawângi wângiŋa paneâŋa kâ pa Yakopu ne Maro Kindeni! ² Miki kara wângu ku kambana kauro kie-kie. Kaveta wângiŋa kaŋa ara nâ ipâŋga. ³ Miki kambana tando lâ zo ŋana nzimona ipâŋga wasaseki wa zo ŋana nzimona ipâŋga ŋalae wa, ŋana itula pwataki tu kumbwa ne zo nde ŋa ipâŋga lâ. ⁴ Nana tu kinda Isrel nenda ŋgua tukuŋa ikeno tu kinda ma taveta mine. Njinde nde Maro Kindeni ne tukuŋa, ina Yakopu ne Maro Kindeni. ⁵ Nanayoni, lâ zo njinde Maro Kindeni ingoloa paraŋa lâ Isip tâno, ande i tukuŋa njinde ilua kinda Isrel ŋgu. ⁶ Lâ zo njinde, kinda timbunda kinzi siloŋo tamâta tonŋe kawa iporo ŋgua, andeta sisama i kilala tia. Iporo mine tu, “Muŋga, lâ zo njinde miki kamo Isip tâno, ande naŋa akai malia rârâni piti lâ kalami, aku asâu pami tu ma mbaumi piti lâ nemi ngâmo malia tini. ⁷ Malia ŋalae tina nde imâ ipâŋga pami lâ, aku lâ zo njinde miki kasarâwa pa naŋa. Njineŋga naŋa akaimi piti lâ

kazâna ilo, kala kamo ara nâ. Naña amo take-take mâmânnga njalae tonje ilo, aku apaloŋo pa nemi noña. Aku muli nga miki kalâ lee kapânnga Meriba Lââ bwalika tini, njineŋga naña akai samâna pami.

⁸ Miki nanenŋgu tamâta, kala njine naña atu aporo ŋgua kaika pami. Miki Isrel ŋgu, naña ilonŋu ndo tu miki ma kalonŋo nanenŋgu ŋgua njine sondo. ⁹ Naña tininŋu pwâka tu kinzi tinikoa ŋgu nenzi maro ma simo ŋginimi. Miki ma kapare tukumi pa tinikoa ŋgu nenzi maro laŋeŋa ndimo. ¹⁰ Nañani nâ nde miki nemi Maro Yova Kindeni. Nañani warakânŋu nâ muŋga ayautemi piti lâ Isip tâno kala akaimi kayâti kamâ. Ambo miki ma kawami nzaña, ande naña ma kâpwa alami kaka.

¹¹ Andeta tia. Nanenŋgu tamâta tininzi pwâka tu silonŋo nanenŋgu ŋgua. Kinzi tañanzi kaika nâ kala sipu mulinzi pa naña. ¹² Mine kala naña asâu panzi tu ma simo siveta taña-kaika ne mâsi. Naña asâu panzi tu ma siveta vetâna ndia kinzi warakanzi ilonzi papa.

¹³ Naña ilonŋu ndo tu nanenŋgu tamâta ma soka nanenŋgu ŋgua muli. Naña ilonŋu ndo tu kinzi Isrel ŋgu ma sipono muli pa naña ikura zo rârâni. ¹⁴ Ambo kinzi ma siveta mine, ande naña ma walele nâ apunzi nenzi kazâna tamâta ndue. Naña ma apara kunzi kazâna tamâta njinde ku ma apolenzi ndo. ¹⁵ Njineŋga tamâta ea ilonzi sakamao papa naña Yova Kindeni, kinzi njinde ma siruru pâta ku ma naonzi tundu naña kenŋu tini laiti. Aku naña ma apare nia panzi ikura zo zo. ¹⁶ Mao nâ, ambo nanenŋgu tamâta miki ma kaponu muli pa nanenŋgu ŋgua, ande naña ma kâpwa ara ndo alami,

kala miki ma kaka kâpwa mona-mona ŋinde lee kapwami pupuro.”

82

Maro Kindeni imo Koipu Ŋalae

Asap isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni nde isaŋona koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia ku ikai poe pa pasauŋa ŋalae lâ samba ilo. Ionzi maro laŋeŋa simandi ŋgua nia, ŋinenŋa ipatula tamwata ne ilo-kalo pwataki panzi. ² Iporo mine tu, “Lâ zo ŋana miki kalonŋo tamâta nenzi ŋgua lâ ŋgua nia, ande miki kaveta nenzi ŋgua sondo tia ndo. Miki uru kavilanzi tamâta sakamao nâ. Miki ma kaveta mine kilo ndimo! ³ Ara ŋana miki ma kavilanzi tamâta ŋinde nenzi walo tia, sitavanzi lâlu ŋinde tamanzi simâte lâ. Ara ŋana miki ma kaveta kemi ara panzi tamâta ŋinde uru sikai malia kie-kie, sitavanzi kinzi sugorai tamwatanzi. ⁴ Kinzi tamâta ŋinde nde simo sugorai ndo, aku sikura ŋana sipavila warakanzi kâ, ande tia. Ara ŋana miki ma kayautenzi piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo.

⁵ Miki ilomi kalomi tia ndo! Miki kapâŋga kapa lâ! Miki uru koka kondoma ilo; mine nde miki kaveta vetâŋa ara tonŋe panzi tamâta tia ndo. ⁶ Nanayoni naŋa aporo mine tu, ‘Miki nde maro ŋalaŋala. Nia ndoyo naŋa apuliami kapâŋga lâ. Mine kala miki rârâni kamo katogo naŋa Yova Kindeni âta Tamwata natunŋu wukale mine.’ ⁷ Andeta miki ma muli kamâte itogo tamâta uru simâte mine. Kinzi koipu rârâni simo vianzi lee ŋinenŋa simâte, aku miki nemi via kala ma marumbu mine nâ.”

⁸ O Maro Kindeni, kumâ pwai poe panzi tamâta rârâni lâ tâno kulu! Kinzi tamâta ŋgu rârâni ande noko tamwata nâ ne.

83

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipolenzi Isrel nenzi kazâŋa tamâta rârâni

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, noko ma kawa buu ndimo. Noko ma tini pwâka ku pwai kusaŋona nâ ndimo.

² Kumora ŋga, noko ne kazâŋa tamâta nde sipagagati ŋana siŋgoloa paraŋa kâ. Kinzi wisinzi nâna nâ pa noko, kala sirurua kulunzi pano. ³ Kinzi sipavea nâ ku sipa ŋgua tu ma sikai kazâŋa panzi noko ne tamâta. Kinzi situ sizavarunzi tamâta ŋinde noko ilo ndo keno panzi. ⁴ Kinzi siporo mine tu, “Ayo, kinda ma talâ tazavarunzi Isrel ŋgu ndo lâ. Ninenŋa tamâta tonŋe ma muli kalo ŋgere ŋananzi kilo, ande tia.”

⁵ Kinzi nde ilonzi taitu ku sipambwâre tu ma sipavila ŋana sitawa noko ndue. ⁶ Kinzi ŋgu ŋine nde simâ taitu ŋana sikai kazâŋa pano; kinzi Idom ŋgu wa, kinzi Ismael ŋgu wa, kinzi Moap ŋgu wa, kinzi Hakri ŋgu wa, ⁷ kinzi Gebel ŋgu wa, kinzi Amon ŋgu wa, kinzi Amalek ŋgu wa, kinzi ŋgu ŋinde simo Filistia tâno wa Tair lawea wa. ⁸ Aku kinzi tamâta kaika lâ Siria ŋgu kala silâ taitu kunzi tona, aku simandi ŋana sisukanzi Loto ne vâsa ŋgu ŋinde.

⁹ Naŋa ano pano tu ma kuveta vetâŋa kie taituni panzi, itogo muŋga kuveta panzi Midian ŋgu mine. Kuveta panzi itogo muŋga kuveta pa koipu ŋalae Jabin kuku i ne zugu tamâta nenzi koipu Sisera

rua, lâ Kison Lââ pwali. ¹⁰ Lâ zo ninde noko kuzavarunzi lâ Endo lawea, aku karaenzi nde sisâmbu nâ sikeno tâno kulu. ¹¹ Naña ilonġu tu noko ma kuveta vetâña kie taituni pa nenzi tamâta mbâna-mbâna, itogo muġga kuveta panzi koipu rua Orep ku Sep rua mine. Kupolenzi nenzi katonâña lâ vetâña kie taituni itogo muġga noko kuveta panzi koipu ñalae rua Seba ku Salamuna rua mine. ¹² Lâ zo ninde kinzi koipu ninde siporo mine tu, “Ayo, talâ takai Maro Kindeni ne tâno ara ninde pa warakânda nâ.”

¹³ Nanenġu Maro Kindeni, naña ilonġu tu noko ma kuġaranzi sikâwa pwapwataki silâ, itogo tâno ne gawura ninde lawea itapala kala ilâ potomule mine. ¹⁴ Naña ilonġu tu noko ma kuzavarunzi, itogo yââ ikana kâi simandi dugu ilo, aku ilâ ikana leu ninde imandi nia ndamwa tona. ¹⁵ Naña ilonġu tu noko ma kuveta vetâña kie taituni nâ, aku kuo karâzi ñalae imbe ndue ku inġaranzi nġu ninde sikâwa pwapwataki. Kusupwa lawea iyoka kaika ndo ilâ panzi ku iveta ruruña ñalae panzi.

¹⁶ Yova Kindeni, naña ilonġu tu noko ma kuveta kinzi mainzi pâta. Ninenġa kinzi ma sisuka noko ña kâki. ¹⁷ Naña ilonġu tu noko ma kupolenzi ndo, kala kinzi ma simo siruru nâ ikura zo râârâni. Ara ñana kinzi ma mainzi ñalae lee simâte ku naonzi tia lâ. ¹⁸ Ara ñana noko ma kuveta mine panzi, ñana tu ninde ma itula noko tamwata kilala pwataki panzi tu noko kumo Maro Ñalae. Yova Kindeni âta Tamwata, kutula pwataki panzi tu noko simbo nâ pwai poe pa tâno ndoni.

84

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne luma sapâŋa

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, noko ne luma sapâŋa nde ara ku ara ndo! ² Naŋa ilonŋu ndo tu ma amo noko ne luma ŋinde ilo. Naŋa andeka awâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni Via Tamwata tava karaeŋgu ndoni wa ilonŋu kalonŋu ndoni wa.

³ Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, nanenŋu koipu ŋalae noko. Nanenŋu Maro Kindeni kala noko. Mao nâ, noko ne luma sapâŋa nde ara ndo; mine nde kinzi sii kiri-kiri sindeka ŋana siveta palanzi lâ noko ne patarawâŋa nia tini laiti, aku sikatonanzi natunzi lâ niani ndaina. ⁴ Tamâta pinde uru simo noko ne luma ilo, aku kinzi ŋinde kala simo sindeka mine nâ. Ikura zo râŋâni kinzi simo siwâŋgi wângiŋa paneâŋa kâ pa noko.

⁵ Noko tamwata ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta pinde, aku kinzi ŋinde kala sindeka ikura zo zo. Mine nde ilonzi gagatinzi ŋana sikâki silâ pa Saion Tuu. ⁶ Kinzi soka silâ, aku lâ zo ŋana soka nia bilimu, ande nia mâsa-mâsa ŋinde kala indeka ku ipâŋga itogo nia ara lââ uru sâko keve ilo mine. Ŋinde itogo karâzi imbe ŋalae ku iveta tâno ŋinde ipâŋga ara kilo. ⁷ Kinzi sikâki lee, aku nenzi walo ipâŋga ŋalae. Mao nâ, kinzi ma simandi lâ kinzi maro râŋâni nenzi Maro Kindeni nao lâ Saion Tuu kulu.

⁸ Maro Yova Kindeni Walo Tamwata, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Noko Yakopu ne Maro Kindeni, kutambira taŋa sondo pa naŋa! ⁹ Maro Kindeni,

naņa ano pano tu kuveta kie ara pa maka nema koipu ŋalae, inani noko tamwata kupatea lâ.

¹⁰ Ambo naņa ma akura tu amo noko ne luma ilo ikura kari taitu mai nâ, ande naņa ma andeka ŋalae tina. Ndekâņa ŋinde ma ipole nanenġu ndekâņa ŋana amo nia arara pinde ikura zo lu-andondo. Ambo naņa ma akura tu amandi luma sapâņa ne nzâla kawa pa nia yo nâ, ande naņa ma andeka ŋalae ŋana ŋinde kâ, aku ndekâņa ŋinde ma ipole nanenġu ndekâņa ŋana amo kinzi mbaliņa warakanzi nenzi luma ilo. ¹¹ Yova Kindeni ikatona kindi itogo maramuņa mine, aku inani uru ikai poe pa kindi, itogo sinâla mine. I uru iveta kie ara ndo pa kindi wa isuka ŋânda kâki wa. Tamâta ea kinzi uru sipaveta kuku vetâņa ara, ande Yova Kindeni ma isilikana kelekele ara tonġe ŋananzi tamâta ŋinde, ande tia ndo.

¹² Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, tamâta ea kalonzi tawana noko, ande kinzi ŋinde ma sindeka mine ku simo nâ.

85

Tamâta ikai noņa pa Maro Kindeni tu ma ikatonanzi Isrel ŋgu

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiņa ŋine

¹ Yova Kindeni, nanayoni noko kuveta kie ara panzi tamâta simo noko ne tâno. Mao nâ, noko kuvilanzi Isrel ŋgu kala simo ara kilo. ² Noko kuzavaru kiesaka piti lâ ne tamâta tininzi, aku noko ŋandai kupare nia panzi ŋana vetâņa soki rârâni muņa siveta ŋinde. ³ Muņa, noko wisi nâna ŋalae panzi, taitu muli ŋga, ande noko kupile ne wisi-nâna ŋinde.

⁴ Maro Kindeni, nema Yautâña Tamwata, kala ñine maka kano pano tu kuveta kie ara taituni ndaina pa maka kilo. Noko uru wisi nâna pa maka ku kumo nâ. Kupile ne wisi-nâna ñinde ñga! ⁵ Tiambo noko ma wisi nâna pa maka ikura zo rârâni, a? Tiambo noko ne wisi-nâna ñinde ma marumbu tia, a? ⁶ Maka kano pano tu kuveta maka kamo ara kilo. Ñineña noko ne tamâta maka ma kandekanano kapanea noko ña. ⁷ Yova Kindeni, maka iloma tu noko ma kutula pwataki tu noko ne tini-mwasa ikeno pama ikura zo rârâni. Pwaima piti lâ kazâña ilo.

⁸ Ara, kala ñine naña ma atambira tanjângu sondo pa Maro Yova Kindeni kawa ñgua. I ne ñgua pâña ikeno mine, “Ambo nanenğu tamâta ma sipile mâsi potomule muña siveta ñinde, ande naña ma ave-tanzi simo ara nâ.” I ne ñgua pâña kala ñine. ⁹ Mao nâ, i nde iluku lâ ñana ikainzi tamâta piti lâ kazâña ilo, kinzi ñinde uru simege ñana i kâ. Ñineña i tamwata ma imo kuku maka tava ne walo kaika ñalae lâ nema tâno ñine.

¹⁰ Aku lâ zo ñinde Yova Kindeni ne tini-mwasa ma ipakâtu kuku tamâta nenzi mâsi ñana soka i ne ñgua pâña muli. Aku kinzi nenzi vetâña sondo kuku i ne wisi-pisi rua ma sipatâño. ¹¹ Mao nâ, kinzi tamâta nenzi mâsi ñana sipono muli pa Yova Kindeni lâ tâno kulu ma ipakâtu kuku Yova Kindeni ne mâsi ñana iveta vetâña sondo panzi tâno tamâta. ¹² Yova Kindeni ma iveta maka kamo ara nâ, aku kâpwa ma ipânga maria lâ nema tâno ilo. ¹³ Yova Kindeni ne mâsi ñana iveta vetâña sondo kâ ma imuña papa i ilâ, aku ma iveta nzâla sondo papa i tamwata tu ma imâ kâ.

86

*Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i
Daviti isia wângjiya njine*

¹ Yova Kindeni, nanenġu kaika keno tia, aku akura tu apasuka warakânġu kâ, ande tia. Mine kala ano pano tu kupaloġo pa nanenġu noġa.

² Naġa uru apono muli sonġo pa noko nâ. Mine kala ano pano tu kutinġi mateġa piti inġenġe ŋanana. Naġa amo noko ne wurâta tamâta, aku kalonġu tawana noko nâ. Mine nde kumâ kuvilana. ³ Nanenġu Maro Kindeni, naġa ano pano tu kalo sukâġa ŋanana, ŋana tu naġa uru akai noġa pa noko ikura kari wa mbo wa. ⁴ Maro Nġalae, kuveta ne wurâta tamâta naġa ilonġu ndeka, ŋana tu naġa uru akai noġa pa noko simbo nâ.

⁵ Maro Nġalae, noko nde ara tamwata, aku kuzavaru nanenġu kiesaka piti lâ tiningu. Ikura zo zo, noko tini mwasa ndo panzi tamâta rârâni ŋinde uru sino pa noko. ⁶ Yova Kindeni, kutambira taġa pa nanenġu noġa. Naġa asarâwa pano tu kuvilana. Kupaloġo pa nanenġu sarawâġa! ⁷ Noko uru kupaloġo pa nanenġu noġa. Mine kala lâ zo ndia malia isânda kulunġu, ande nanenġu sarawâġa imâ pano.

⁸ Maro Nġalae, naġa asama tu maro tonġe nde irerege kuku noko, ande tia ndo. Noko kupolenzi maro rârâni marumbu lâ. Maro tonġe ikura tu iveta vetâġa itogo noko uru kuveta mine, ande tia ndo. ⁹ Nia ndoyo noko kupulianzi tamâta ŋu ndoni sipânġa lâ, aku muli ŋa kinzi tinikoa ŋu rârâni ma simâ sipare tukunzi pano, ku ma sipanea noko ŋa sisuka kâki. ¹⁰ Nana tu noko ne

walo kaika nde ñalae, aku noko uru kuveta vetâña arara kie-kie. Noko simbo nâ nde Maro mao.

¹¹ Yova Kindeni, ambo noko ma kupananana ñana vetâña ndia noko ilo tu naña ma aveta, ande naña ma apono muli pa pateâña ñinde ikura zo rârâni. Kupananana sonde, ñana naña ma ao ilonngu ndo ilâ pa noko wa amege ñanano wa.

¹² Maro Ñalae, nanenngu Maro Kindeni noko, naña apanea noko tava ilonngu kalonngu ndoni. Naña ma awawano asuka noko ña kâki ikura zo zo.

¹³ Opopo, noko ne tini-mwasa pa naña nde ñalae ñinde, aku kumo mine ku kumo nâ. Munga, ande mateña itu ikai naña, andeta noko kuvilana kala ñandai amâte ña.

¹⁴ Kinzi taña-kaika tamwatanzi nde simâ sipânga lâ, kala situ sikai kazâña pa naña. Kinzi uru siveta kenzi sakamao nâ panzi tamâta pinde, aku kala ñine situ sipu naña pâta amâte. Kinzi ilonzi tu Maro Kindeni nde maro kaa nâ. ¹⁵ Andeta Maro Ñalae, noko nde kalo-sukâña warika wa wisi-wisi warika wa, aku noko uru wisi nâna walele, ande tia. Noko ne tini-mwasa ñalae ñinde uru ikeno mine ku imo nâ, aku noko uru kuveta ikura tamwata ne ñgua pâña rârâni. ¹⁶ Kupalele nao pana ku kalo sukâña ñanana! Kuo ne walo kaika imâ pa ne wurâta tamâta naña ku kuvilana, ñana tu naña uru apono muli pa noko nâ.

¹⁷ Yova Kindeni, naña ilonngu tu noko ma kuveta mâsi tonje ñana kutula pwataki pa naña tu noko nde ara tamwata. Ambo noko ma kuveta mine, ande kinzi kazâña tamâta ma sisama tu nokoni kuvila naña ku kupu tini kaika pana. Ninennga kinzi ma mainzi ñana nenzi vetâña soki kâ.

87

Kinzi sindeka ŋana Jerusalem lawea kâ, i ŋa tonge tu Saion lawea

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wângiŋa ŋine

¹ Muŋgani, Yova Kindeni iveta tamwata ne lawea ŋalae imandi ne tuu sapâŋa kulu. ² Lawea rârâ nde keno Isrel nenda tâno. Andeta Yova Kindeni ilo ndo ikeno pa Saion lawea, aku i ne morâŋa tu lawea ŋinde ipole lawea pinde rârâni. ³ Mine kala miki tamâta ŋine kamo Maro Kindeni ne lawea, miki kalonjo ŋga! Maro Kindeni uru iporo ŋgua arara nâ ŋana miki kâ. ⁴ Iporo mine tu, “Kinzi tinikoa ŋgu rârâni ma muli sipaveta kuku nanenŋu ŋgua. Naŋa aporo ŋananzi tinikoa ŋgu ŋinde simo Isip tâno wa Babilon lawea wa Filistia lawea wa Tanis lawea wa Itopia tâno wa. Kinzi ŋinde ma sipâŋga sitogo Saion lawea warakanzi mine, ŋana tu kinzi ma siwâŋgi pa naŋa.”

⁵ Mao nâ, lâ zo ŋinde Maro Kindeni ma itula Saion lawea kilala pwataki mine tu, “Ŋine nde tamâta rârâni nenzi lawea tina mao.” Yova Kindeni âta Tamwata, i tamwata ma iveta Saion lawea ipâŋga kaika ndo, ku ma ikai maro panzi tamâta rârâni. ⁶ Yova Kindeni ma inŋere kinzi tamâta pa ŋgu ndoni ŋanzi lâ pepa tini, aku ma isenŋe ŋanzi ŋinde ilâ taitu kuku Saion lawea laluna ŋanzi. ⁷ Aku kinzi tamâta ŋinde ma siwâŋgi ku sindeka nâ. Kinzi ma siporo mine tu, “O Saion, maka nema lawea tina mao kala nokoni.”

88

Tamâta isarâwa pa Maro Kindeni tu ma ivila i Heman isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, nanenğu Maro Kindeni Pavilâña Tamwata noko. Ikura kari kari naña asarâwa pano tu kuvilana, aku nanenğu tiña imâ pano ikura mbo mbo. ² Kupaloŋo pa nanenğu noña nga! Naña asarâwa pano tu kuvilana; kutambira taña pa naña! ³ Malia kie-kie rârâ ñinde nde imâ ipânğa pa naña lâ, kala laiti ñana amâte kâ. ⁴ Naña amo atogonzi tamâta ñinde mateña ne zo nga imâ ipânğa panzi lâ. Nanenğu walo ndoni nde ikâwa ilâ lâ. ⁵ Naña atogo zugu tamâta tonge kinzi sipu pâta imâte lâ, kala sio i karae ilâ ikeno kuru ilo. Ñinde itogo kinzi sitambira karaenğu ikeno mateña tamâta ñgininzi. Naña amo atogonzi tamâta ñinde noko kalo kapa ndo ñananzi, kinzi ñinde noko pwai ne pavilâña piti ndo ñananzi lâ.

⁶ Oyae, noko kutambira karaenğu andue alâ mbââ ñalae ñinde ilo, aku amo lâmbu ndo lâ nia kondoma. ⁷ Noko ne wisi-nâna itawa naña ndue lâ, itogo tâi ñalae ne kâla-lawea ilaña ipolenzi tamâta mine. ⁸ Noko kusowe niŋgu-nambwe ilonzi kalonzi, kala sipu mulinzi pa naña marumbu lâ. Noko kuveta naña amo sakamao ndo; mine kala kinzi tininzi pwâka ndo tu ma simo kuna. Malia ñine ipa naña kaika lâ. Ñinde itogo noko kuo naña amo luma sakamao ilo, kala akura tu ayâti ku akâwa alâ, ande tia. ⁹ Naña ilonğu malia ndo, kala matânğu sakamao lâ. Mine nde naña akura tu amora nia sondo, ande tia.

Ikura zo zo naña asuka mbaunğu kâki akai noña pa noko tu ma kuvilana. Ambo noko ma kuvilana tia, ande naña ma amâte, kala ma akura tu apanea noko ña, ande tia. ¹⁰ Mana mana, a? Tiambo

noko uru kuveta mâsi ñalañala pinde ñana kuvi-lanzi mateña tamâta, a? Tiambo kinzi sikura tu simo vianzi kilo ku sipanea noko ña sisuka kâki, a? Tia ndo! ¹¹ Tiambo kinzi tamâta sikeno kuru nia ñinde nde sikura tu siporo situla pwataki tu noko ilo ndo keno panzi, a? Tiambo kinzi tamâta simo zavaruña ne lawea ñinde nde sikura ñana siporo tu noko uru pwatonanzi sondo, a? Tia ndo! ¹² Tiambo kinzi tamâta simo nia kondoma ñinde nde sikura tu simora noko ne mâsi ñalañala, a? Tiambo kinzi tamâta muñga simâte ñinde nde sikura tu simora noko ne vetâña ara pinde, a? Tia ndo!

¹³ Mine nde Yova Kindeni, naña asarâwa pa noko tu kuvilana. Naña uru ano pano ikura mboyo mboyo. ¹⁴ Yova Kindeni, ñana sâ kâ ñga noko kupu muli pa naña, a? Ñana sâ kâ ñga noko kupavea ñanana, a?

¹⁵ Oyae, nia ndoyo, lâ zo ñinde naña amo limoa yo, aku amo lee apâñga lâ zo ñine, ande naña amo akai nâna nâ. Ikura zo zo naña amo mateña ne nzâla tini laiti. Noko kuveta kie ara tia pa naña, kala ilongu kurana tia ndo. ¹⁶ Noko ne wisi-nâna itawa naña ndue ndo lâ. Noko pwai kazâña ñalae tina pa naña, ku kuyaula naña ndo lâ. ¹⁷ Ikura kari wa mbo wa, noko ne wisi-nâna ñinde inje naña mbwaliu lâ, itogo lâ ipondi ñalae ku ilâ itura nia mine, aku naña ambwatuke lâ. ¹⁸ Noko kuvetanzi niñgu-nambwe rârâni sipile naña silâ lâ. Mine kala kondoma simbo nâ ipâñga itogo nanenju mete mwasina.

*Wângiŋa tonje kinzi Isrel ŋgu siwâŋgi lâ zo ŋana
malia ipâŋga panzi*

Etan isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku naŋa ma awâŋgi wângiŋa atula ŋinde pwataki ikura zo zo. Naŋa ma amo nâ aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua pâŋa rârâni. ² Naŋa asama tu noko ne tini-mwasa ŋinde ma marumbu tia ndo. Noko ne mâsi ŋana pwoka ne ŋgua pâŋa rârâni muli ŋinde nde ikeno kaika ndo, itogo samba mine. ³ Muŋgani noko kuporo mine tu, “Naŋa apatea tamâta tonje, aku apambwâre kaika kuku i lâ. Naŋa apa ŋgua kaika kuku nanenŋu wurâta tamâta Daviti. ⁴ Naŋa apai Daviti mine tu, ‘Ikura zo muli rârâni, ande noko ne vâsa pinde ma sikai noko nia ku ma simo koipu ŋalaŋala. Zo ŋana noko ne vâsa tonje ma imo koipu ŋalae kâ ma marumbu, ande tia ndo.’ ”

⁵ Yova Kindeni, kinzi ŋinde rârâni simo samba ilo nde siwâŋgi sipaneano ŋana vetâŋa arara noko uru kuveta ŋinde. Mao nâ, kinzi ŋgu sapâŋa ŋinde siwâŋgi situla pwataki tu noko uru kuveta ikura noko tamwata kawa ŋgua rârâni. ⁶ Yova Kindeni, ea imo samba ilo nde irerege kuku noko, a? Tia ndo. Mao nâ, maro tonje ipakura kuku noko, ande tia. ⁷ Kinzi maro ŋinde rârâni nde siruru ŋana noko kâ. Kinzi sipare tukunzi ndue lâ noko nao, aku simege ndo ŋanano.

⁸ Yova Kindeni, noko Maro Kindeni Walo Tamwata, tonje ne walo irerege kuku noko ne walo kaika ŋinde, ande tia. Noko kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni mine ku kumo nâ. ⁹ Noko

uru pwai poe pa tâi ndoni. Lâ zo ŋana tâi ne kâla ŋalae kâki, ande noko kutawa i ne walo ŋinde ndue kala pâti kii lâ. ¹⁰ Aku noko kuzavaru Rahap * ne walo kaika ŋinde marumbu lâ, ina mwâta saka ŋinde uru imo tâi ilo, aku kuyaula i ndo lâ. Noko ne walo nde kaika ŋinde; mine kala kupolenzi ne kazâŋja tamâta sikâwa pwapwataki silâ. ¹¹ Samba tava tâno nde noko simbo nâ ne. Nia ndoyo noko kupulia tâno tava kelekele rârâni ikeno tâno kulu sipâŋga lâ. ¹² Noko kuveta tâno papa mbwera kâ tava tâno papa wâra kâ. Aku Tabor Tuu aŋga Hermon Tuu nde sindekanano siwâŋgi pano. ¹³ Noko ne walo nde ŋalae tina, ikeno kaika mine ku imo nâ.

¹⁴ Noko kumo koipu ŋalae, aku uru pwai poe sondo ndo panzi tamâta. Aku noko ne pateâŋja rârâni lâ ŋgua nia nde sondo nâ. Noko nde tini-mwasa warika, aku noko uru kuveta ikura noko tamwata ne ŋgua pâŋja rârâni. ¹⁵ Tamâta ea kinzi uru siwâŋgi wângiŋja paneâŋja kâ pa noko, kinzi ŋinde ma sindeka nâ. Noko tamwata uru pwai poe panzi, itogo sinâla ŋana isinala nzalanzi mine. ¹⁶ Kinzi kalonzi ŋgere ŋana vetâŋja arara noko uru kuveta ŋinde, kala sindeka sipanea noko ŋa sisuka kâki ikura kari wa mbo wa. ¹⁷ Nokoni uru walo kaika ara ŋinde kulua maka. Noko kuo ne wisi-wisi imâ pama, kala kapole paraŋja. ¹⁸ Yova Kindeni, muŋgani noko tamwata kupatea nema katonâŋja tamâta. Maka Isrel ŋgu nema Maro Kindeni, noko Sapâŋja Tamwata, noko tamwata kupatea koipu ŋalae pa maka.

* **89:10:** Lâ Juda nenzi usi, Rahap nde mwâta saka ŋalae. Kinzi uru sisia ŋgua ŋana kiesaka kâ lâ i tini.

Maro Kindeni ipa ngua kuku Daviti

¹⁹ Yova Kindeni, nanayoni noko kutula mâsi tonje itogo mbupuleña mine panzi ne ngua-tulâña tamâta, kinzi njinde sipono muli sondo pano. Noko kupainzi tu, “Naña ao nanenğu pavilâña ilâ pa tamâta kaika tonje lâ. Naña apatea i lâ tamâta ngininzi ku ao ipânga imo koipu ñalae. ²⁰ Naña apatea nanenğu wurâta tamâta Daviti, aku alinji samimi sapâña lâ i kulu ñana atula pwataki tu i imo miki nemi koipu ñalae. ²¹ Mine kala nanenğu walo njinde ma imo kuku i mine ku imo nâ. Nanenğu walo njinde ma iveta i ipânga tamâta kaika ndo. ²² I ne kazâña tamâta kinzi ma sikura tu sipole i, ande tia. Kinzi tamâta sakamao ma sikura tu sipu i ndue, ande tia ndo. ²³ Naña warakângu ma azavarunzi i ne kazâña tamâta ndo lâ i nao. Tamâta ea ilonzi sakamao pa i, ande naña ma apunzi tamâta njinde pâta simâte. ²⁴ Naña ma aveta ikura nanenğu ngua pâña rârâni, aku ma tininğu mwasa ndo papa i ikura zo rârâni. Naña warakângu ma avila i ñana ipolenzi ne kazâña tamâta ndoni. ²⁵ Mine kala i ma ikai koipu pa tâno ndoni. ²⁶ Aku Daviti ma iporo pa naña mine tu, ‘Mama, nanenğu Maro Kindeni noko. Noko kumo kutogo mira ñalae naña uru amuna tini mwasina. Nanenğu Pavilâña Tamwata kala noko.’ ²⁷ Mao nâ, naña Yova Kindeni ma ñoa ñalae alua i, itogo tamâta iveta pa natu tamâne nzâla-kulu mine. Mine kala i ma imo mbâna-mbâna panzi koipu ñalajala rârâni simo tâno kulu. ²⁸ Nanenğu tini-mwasa ma ikeno ndo papa i ikura zo rârâni. Nanenğu ngua pâña ma imo kuku i, aku ngua pâña

ŋinde ma keno kaika mine ku imo nâ. ²⁹ Ikura zo rârâni, tamâta tonje lâ i ne vâsa ŋgu ma imo koipu ŋalae. Samba uru ikeno âta ku imo nâ, aku mine nâ, koipu ŋalae tonje lâ i ne vâsa ŋgu ma ikatonanzi Isrel ŋgu ikura zo zo.

³⁰ Taitu miki kalonjo ŋga; ambo i timbu wukale kinzi ma taŋanzi kaika ŋana nanenŋu ŋgua tukuŋa kâ, ku ma sipu mulinzi pa nanenŋu vetâŋa, ³¹ ambo kinzi ma tininzi pwâka tu silonjo nanenŋu ŋgua, ku silaŋa sipole nanenŋu ŋgua tukuŋa, ³² ande naŋa ma apare nia panzi ŋana nenzi kiesaka ŋinde kâ. Naŋa ma kalonju ŋgere ŋana nenzi vetâŋa soki ŋinde kâ, aku ma mbilâo nâ apalilinzi. ³³ Andeta naŋa ma apile nenŋu mâsi ŋana tiningu mwasa ndo pa Daviti kâ, ande ma tia. Aku naŋa ma kalonju kapa ŋana ŋgua pâŋa ŋinde naŋa munga aveta kuku i, ande tia. ³⁴ Naŋa ma atoto nanenŋu ŋgua pâŋa ŋinde utu, ande tia. Aku naŋa ma alele nanenŋu ŋgua ipâŋga kie tonje kilo, ande tia ndo. ³⁵ Mine nde nanani ao warakâŋgu ŋaŋgu Yova Kindeni Sapâŋa Tamwata ikeno kaika lâ ŋgua pâŋa ŋine tini: naŋa ma aporo ŋgua laŋeŋa tonje pa Daviti tia ndo. ³⁶ Ikura zo rârâni, tamâta tonje lâ i ne vâsa ŋgu ma imo koipu ŋalae. I ma ikai koipu mine ku imo lee ikura zo rârâni kari ma isinala nia imo ŋai yo. ³⁷ I ma ikai koipu mine ku imo nâ, itogo nzimona uru imo samba tini ku isinala nia ikura zo zo. Naŋa Yova Kindeni nenŋu ŋgua pâŋa kala ŋine.”

Kinzi kazâŋa tamâta sipole koipu ŋalae lâ, kala Isrel ŋgu simo sipataiŋa nâ

³⁸ Andeta Yova Kindeni, kala ŋine noko wisi nâna pa koipu ŋalae, inani noko kupatea lâ. Noko

kupu muli papa, kala kupile i lâ. ³⁹ Noko kutoto ngua pâña njinde muŋga kuveta kuku ne wurâta tamâta. Noko kutambira koipu njalae ne loki-loki imbe indue tâno kulu, kala kuveta ipânnga muso ndo. ⁴⁰ Noko kuzavaru i ne lawea njinde ne ngumbi kaika rârâni kala bururu ndue lâ. Aku i ne luma kaika njalanala rârâni nde noko kuzavaru ndo lâ mine nâ. ⁴¹ Mine kala tamâta njinde soka nzâla silâ, ande kinzi njinde rârâni sipanawe koipu njalae ne kelekele. Aku kinzi ngu kala simo i ne lawea tini laiti njinde, ande kinzi siporo ngua pavaliginja papa i. ⁴² Noko kusâu panzi kazâña tamâta tu sipole i lâ paraña ilo, aku kuveta ilonzi ndeka ndo. ⁴³ Noko kuzavaru i ne temba-silâwa rârâni, aku lâ zo njana ipara kunzi kazâña tamâta, ande noko njandai kuvila i nga. ⁴⁴ Noko kutawa i ndue ndo; mine kala ikura njana imo koipu njalae kilo, ande tia. ⁴⁵ Noko pwai i ne walo saje, kala ipânnga koña ndo walele nâ. Noko kuveta i ipânnga tamâta kaa nâ, kala ikai mañeti njalae ndo.

Kinzi sikai noña pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi

⁴⁶ Ayo, Yova Kindeni, noko ma kupavea tamwata mine ikura zo njapia kilo, a? Tiambo noko ma kupavea ikura zo rârâni, a? Noko ne wisi-nâna ipânnga njalae ndo, itogo yââ ne mela-mela mine. Noko ma wisi nâna mine ikura zo njapia kilo, a? ⁴⁷ Yova Kindeni, naña ano pano tu kalo ngere njanana. Maka tamâta uru kamo viama ikura zo mbwana-mbwana nâ. Noko muŋga kupuliamu kapânnga, andeta noko ne pateâña ikeno tu maka rârâni ma kamâte. ⁴⁸ Ea ikura tu itinji materja piti lâ ku imo via nâ, a? Ea imo tava ne walo kaika,

kala ikura tu inġenġeana nana materja nianzi kâ, a? Tia ndo! ⁴⁹ Maro Nġalae, noko uru kuveta ikura ne nġua pânja rârâni, aku nanayoni noko kupambwâre kuku Daviti tu noko ne tini-mwasa ma ikeno kuku i ku imo nâ. Anġa mana mana, a? Nġua nġinde kanaġo nde keno ndia, a? ⁵⁰ Maro Nġalae, kalo nġere nana noko ne wurâta tamâta nġinde kâ. Kinzi tamâta siporo nġua pavaliginja papa i, aku naġa ilonġu malia ndo nana kinzi tinikoa nenzi nġua sakamao nġinde kâ. ⁵¹ Yova Kindeni, noko muġgani kupatea koipu nġalae nġinde, andeta noko ne kazâġa tamâta uru siveta “a” papa i. Kinzi soka i muli ku sivaligi i mine nâ ikura nia ndoni. ⁵² Andeta kinda ma tapanea Yova Kindeni nâ tasuka kâki ikura zo rârâni. Mao ku mao nâ.

90

Nġua nana Maro Kindeni ne kaika, anġa kinda tamâta nenda via

Mose, ina Maro Kindeni ne tamâta, isia wânjinja nġine

¹ Maro Nġalae, ikura zo rârâni noko kumo kutogo maka nema luma kaika mine. ² Nia ndoyo, aku ilâ lee ipânġa lâ zo muli ndo, ande noko Maro Kindeni kumo ikura zo rârâni ku kumo nâ. Nanayoni, lâ zo nġinde kinzi tuu sipânġa tia yo yo, aku noko nandai kupulia tâno ne kelekele rârâni sipânġa nġa, ande noko kumo muġgani lâ ku kumo nâ.

³ Andeta noko ne pateânġa ikeno tu tamâta rârâni ma simâte ku sipânġa sitogo tâno kilo. Noko kupainzi tamâta rârâni mine tu, “Miki tâno tamâta, miki ma kamâte ku ma kapalele kapânġa tâno kilo.” ⁴ Maro Kindeni, noko ne morânġa nde mine;

mbwera tamâta-tamâta (1000) nde itogo kari taitu mai nâ, aku zo ñinde ilâ walele nâ, itogo nola nâ mine. Mao nâ, ñinde nde zo mbwana-mbwana nâ. ⁵ Noko uru kutoto tamâta nenzi via kala simâte. Kinzi simo zo mbwana-mbwana nâ, itogo mbupuleña mwasina. Kinzi sitogo unza ipânga wasaseki lâ mboyo nâ, ⁶ aku ipânga ñalae ku ne mâle ipânga. Andeta lala nâ, ñineña unza ñinde ñgâla-ñgâla lâ.

⁷ Maro Kindeni, noko wisi nâna pa maka, aku ñana duvi ñinde kâ noko kuzavaruma kala naoma tia lâ. Noko ne wisi-nâna ñalae ñinde iveta maka karuru ndo. ⁸ Noko kusama nema vetâña potomule rârâni. Aku kiesaka ndia maka kapavea ku kaveta, ande ñinde noko uru kutula pwataki ipânga nia yo lâ noko nao. ⁹ Noko ne wisi-nâna uru ikeno pa maka ikura zo kiri-mwata ñine maka kamo viama lâ tâno kulu. Mao nâ, maka nema zo nde marumbu walele nâ, itogo tamâta iveta kusu mbwani taitu nâ. ¹⁰ Maka kamo viama ikura mbwera tamâta ñato kanaño sañaõ nâ. Ambo nema kaika ikeno yo, ande maka pinde ma kamo viama ikura mbwera tamâta ñapa. Andeta maka uru kakai nâna wa kasânda malia rârâ kulu ikura nema mbwera rârâni. Maka nema via ñine nde marumbu walele nâ, ñineña naoma tia lâ.

¹¹ Maro Kindeni, noko ñandai kupaliñi ne wisi-nâna ndoni imâ pa maka ñga. Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta tonje ma ikura tu imo via, ande tia. Mao nâ, lâ zo ñana maka kaloma ñgere ñana noko ne wisi-nâna kâ, ande ara ñana maka ma karuru pâta ñanano. ¹² Mine nde maka kano pano tu kupananama, ñana maka ma kasama

sondo mine tu maka kakura tu kamo zo mbwana-mbwana nã lâ tâno kulu. Ambo noko ma kupananama mine, ande maka ma kakai noko ne ilokalo ara ŋinde.

¹³ Yova Kindeni, noko ne wisi-nãna ma imã mine pa maka ikura zo ŋapia kilo, a? Maka kano pano tu kupile ne wisi-nãna ŋinde, aku kalo sukãŋa ŋana ne wurãta tamãta maka. ¹⁴ Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nã. Maka iloma tu noko ma kuo ne tini-mwasa ŋinde imã ŋalae pa maka ikura mboyoy mboyoy. Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kandeka wa kawãŋgi wa, ikura zo rãrãni maka ma kamo viama. ¹⁵ Muŋgani, ande noko malia kulua maka, kala kamo sakamao ikura mbwera rãrã lee imã ipãŋga lâ zo ŋine. Taitu kala ŋine maka kano pano tu kuveta maka kandeka nã ikura mbwera rãrã, kambwanŋenzi irerege kuku mbwera sakamao ŋinde kambwanŋenzi. ¹⁶ Maka kano pano tu kutula ne mãsi kaika pa ne wurãta tamãta maka. Aku kano pano tu kutula ne walo kaika ara ŋinde panzi maka nema vãsa muli-muli tona mine nã.

¹⁷ Maro ŋalae, maka nema Maro Kindeni noko, maka iloma tu noko ma kuo ne wisi-wisi imã pama, ku kuveta kie ara pama. Maka iloma tu noko ma kuveta nema vetãŋa wa wurãta rãrãni ipãŋga ara nã.

91

Maro Kindeni uru ikea ŋana kindã kã, kala tamõ ara nã

¹ Tamãta ea kinzi Yova Kindeni ãta Tamwata uru ikea ŋananzi, ande kinzi ŋinde uru simo Maro Kindeni Walo Tamwata tini laiti.

² Kinzi tamâta ñinde rârâni ma siporo pa Yova Kindeni mine tu, “Noko kumo kutogo nanenju ñgumbi kaika mwasina, aku noko uru pwatonana sondu nâ. Nanenju Maro Kindeni noko; nanja kalonju tawana noko nâ.”

³ Mao kanao, Maro Kindeni ma ikea sondu ñanano; mine kala nimbu paveâña tonje ma ikura tu izavaru noko, ande tia. Aku mine nâ, pukonja sakamao tonje ma ikura tu ikaino, ande tia. ⁴ I ma ikea sondu nâ ñanano, itogo tatareko tina igogoranzi natu simo mbani kalo mine. Noko ma kupavea sondu nâ lâ Maro Kindeni mbani kalo, kala ma kumo ara nâ. I uru iveta ikura ne ñgua pâña rârâni. Mine kala i ma imo itogo noko ne maramunja mwasina, ku ma ikea ñanano. ⁵ Lâ mbo, ande noko ma kururu ñana vetâña sakamao tonje tia. Aku lâ kari, ande noko ma kururu ñana vetâña tonje tu ipânja walele nâ ku iyaulano, ande ma tia. ⁶ Aku noko ma kururu ñana pukonja ñalanjala uru ipânja lâ mbo wa vetâña sakamao uru ipânja lâ kari ñana siyaulanzi tamâta kâ, ande ma tia, ñana tu Yova Kindeni ma ikea ñanano. ⁷ Mao nâ, ambo tamâta kambwanenzi ñalae ñinde ma sipamateteu noko wanjira lâ paraña ilo, ande Yova Kindeni ma ikea ñanano, kala ma kumo ara nâ. ⁸ Aku noko tamwata ma kumora Yova Kindeni ipare nia panzi tamâta sakamao ñana vetâña kiesaka munja siveta ñinde.

⁹ Ñinde nde duvi mine; noko uru kulâ pa Yova Kindeni ku kupavea ñana kazâña kie-kie kâ, aku Yova Kindeni âta Tamwata ikatonano. ¹⁰ Mine nde sâ tonje ma ikura tu izavaru noko, ande tia. Aku zavarunja ne mâsi tonje ma ikura tu imo noko ne

luma tini laiti, ande ma tia. ¹¹ Njana tu Yova Kindeni ma ionzi ne aŋelo tu ma sikatonano ikura nia ndoni. ¹² Kinzi ma mbaunzi nâ sisuka noko kâki, kala mira tonje ma ikura tu isowe noko kie, ande ma tia. ¹³ Noko ma kie nâ kupalenzi mbwâmbwa saka “leve” wa mwâta saka kie-kie wa.

¹⁴ Mao nâ, Yova Kindeni iporo mine tu, “Tamâta ea ilonzi ndo keno pa naŋa, ande naŋa ma akainzi ŋinde rârâni piti lâ kazâŋa ilo. Naŋa ma akea sondo ŋananzi tamâta ea sisama naŋa kilalâŋgu sondo. ¹⁵ Lâ zo ndia kinzi sisarâwa pana, ande naŋa ma apaloŋo pa nenzi noŋa. Aŋga zo ndia malia itu ipâŋga panzi, ande naŋa ma amo kunzi. Naŋa ma akainzi piti lâ kazâŋa ilo, aku ma aveta ŋanzi ipâŋga ŋalae. ¹⁶ Naŋa ma asenge nenzi mbwera luandondo, kala kinzi ma ilonzi ara nâ. Naŋa ma atula pwataki panzi tu naŋa nde nenzi Pavilâŋa Tamâta.”

92

Wâŋgiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

Kinda ma tawâŋgi wâŋgiŋa ŋine lâ pwareâŋa ne zo sapâŋa

¹ Yova Kindeni, noko âta Tamwata, naŋa andeka ŋana aporo ndaŋge pa noko wa awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ asuka noko ŋa kâki. ² Ikura mboyo mboyo, naŋa andeka ŋana aporo atula pwataki tu noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Aku ikura mbo mbo, naŋa andeka ŋana aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. ³ Mao nâ, naŋa ma ara wâŋgu awâŋgi wâŋgiŋa kaŋa ara nâ apaneana noko ŋa asuka kâki.

⁴ Yova Kindeni, naña kalonju ngere nana noko ne mâsi kaika kâ, aku ilonju ara ndo. Noko ne vetâña arara njinde igagati ilonju kalonju nana awânji wânjinja tava ndekâña njae. ⁵ Yova Kindeni, noko uru kuveta mâsi njalanala kaika ndo. Noko ne ilo-kalo nde njae tina, kala ipole maka tamâta nema ilo-kalo. ⁶ Tamâta pinde sizizâla ndo nana Yova Kindeni kilala kâ, kala sipânja sitogonzi tamâta nenzi ilo-kalo tia mine. Kinzi njinde sizizâla nana njine kâ: ⁷ Mao nâ, lâ zo njine kinzi tamâta sakamao sipânja walele sitogo unza mine, aku kinzi kiesaka tamwatanzi uru sigona mbaliña rârâ kie-kie kala simo ara ndo. Andeta muli nja, Yova Kindeni ma izavarunzi ndo lâ.

⁸ Anja Yova Kindeni, noko tamwata nâ pwai koipu njae pa kelekele ndoni, ma kumo mine ku kumo nâ. ⁹ Maka kasama tu noko ne kazâña tamâta rârâni ma simâte, aku noko ma kupolenzi kiesaka tamwatanzi rârâni ku kutawanzi ndue ndo. ¹⁰ Munja noko walo kaika kulua naña, kala nanenju walo ipânja njae lâ, itogo bulmakao ngoi njae ne walo mine. Noko kuveta kie ara pa naña, kala amo andeka nâ. ¹¹ Naña warakânju matânju amora Maro Kindeni izavarunzi nanenju kazâña tamâta. Naña alojo kinzi tamâta sakamao nenzi tiña, kala andeka pâta.

¹² Anja kinzi tamâta ara ma simo ara ndo, sitogo kâi ipânja njae kala ipula kanao ara mine. Kinzi ma sipânja kaika ndo, sitogo kâi matapuru imandi Lebanon tâno mine. ¹³ Kinzi sitogo kâi tamâta pinde munja sipau lâ Yova Kindeni ne luma tini laiti. Kâi njinde uru sipânja ara ndo lâ nenda Maro Kindeni ne luma sapâña njinde ne ngumbi ilo.

14 Kâi ṅinde ma simandi ikura mbwera rârâ ṅinde, aku ma simo sipula kanaṅonzi. Kinzi ma simandi kaika, ku ma ṅgâla-ṅgâla tia. Kâi ṅinde launzi ma kenza-kenza mine ikura zo rârâni. 15 Mao nâ, Yova Kindeni ma ivilanzi tamâta ara kala ma simo mine, aku i ne pavilâṅja ṅinde ma itula pwataki panzi tamâta tu Yova Kindeni nde vetâṅja sondo warika. I uru ikea ṅana naṅja kâ, aku i ne vetâṅja rârâni nde ara ndo.

93

Maro Kindeni imo Koipu ṅalae

1 Yova Kindeni imo Koipu ṅalae. I ṅa ṅalae tava ne walo kaika ṅinde nde situra i, itogo koipu ṅalaṅala nenzi pasawaṅja arara mwasina. Nia ndoyo, inani ipulia tâno ṅine ku iveta ikeno kaika lâ, aku sâ tonṅe ikura tu ilele Yova Kindeni ne vetâṅja ṅinde, ande tia.

2 Yova Kindeni, nia ndoyo, lâ zo ṅinde kelekele tonṅe ipâṅga tia yo yo, ande noko kumo muṅgani lâ. Nanayoni noko kumo koipu ṅalae, aku ma kumo mine ku kumo nâ.

3 Yova Kindeni, tâi geza-geza ipu nduṅṅani ṅalae. Tâi ipu kaika ndo ku isuṅja kawa kâki ṅalae. 4 Yova Kindeni, noko ne walo nde kaika ṅinde, aku kumo samba ilo pwai koipu ṅalae pa nia ndoni. Tâi ne nduṅṅani ṅinde nde kelekele mota mwata nâ, aṅga noko ne kaika ṅinde nde ṅalae tina. Tâi ipu nduṅṅani lâ sâwaneka, andeta tâi ne kaika irerege kuku noko ne kaika ṅinde, ande tia, ṅana tu kelekele rârâni imo noko kalo.

5 Mao nâ, sâ tonṅe ma ikura tu ilele noko ne ṅgua tukuṅja ipâṅga kie tonṅe, ande tia. Aku mine nâ,

noko ne luma nde sapâja ndo, ma ikeno mine ku imo nâ.

94

Maro Kindeni ipare nia panzi tamâta rârâni njana nenzi vetâja kâ

¹ Yova Kindeni, noko nde Maro Kindeni Pareña-
nia Tamwata. Kala njine naña ano pano tu kutula
ne wisi-nâna pwataki pa kinzi tamâta sakamao.

² Noko uru kupare nia panzi tamâta rârâni njana
nenzi vetâja kâ. Kala njine naña ano pano tu
kumandi ku kupare nia panzi tamâta njinde uru
sipasuka warakanzi tininzi. Kutu njanani ikura
nenzi vetâja potomule mine. ³ Yova Kindeni, kinzi
tamâta sakamao ma sindeka mine njana nenzi
vetâja potomule kâ ikura zo njapia kilo, a? Kinzi
nenzi zo njapia keno mo najai.

⁴ Kinzi kiesaka tamwatanzi ma sipandekâna ku
ma sipasuka warakanzi tininzi ikura zo njapia kilo,
a? ⁵ Yova Kindeni, kinzi tamâta sakamao uru
sitawanzi noko ne tamâta ndue ndo. Mao nâ,
kinzi siveta kenzi sakamao ndo pa noko tamwata
ne ngu. ⁶ Kinzi uru sipunzi taine mwala-mwala
sitawanzi lâlu mundoro simâte, aku sipunzi tamâta
simo lombo lâ maka nema tâno njine simâte tona.
⁷ Kinzi siporo mine tu, “Yova Kindeni ikura tu
imora maka, ande tia. Isrel nenzi Maro Kindeni
nde izizâla ndo njana nema vetâja kâ.”

⁸ Ayo, miki tamâta kapa-kapa najai, njana sâ kâ nga
miki kaveta vetâja potomule mine, a? Miki tamâta
sakamao, miki nemi ilo-kalo ma ipânga lâ zo ndia,
a? ⁹ Mana mana, a? Tiambo Yova Kindeni ikura tu
ilonjo nemi njua tia tâ, a? Opopo, i tamwata iveta

tanânda, kala ilonjomi lâ. Tiambo ikura tu imora nemi vetâna njinde tia tâ, a? Opopo, i tamwata iveta matânda, kala imorami lâ! ¹⁰ Tiambo i ikura tu ipare nia pa miki tamâta sakamao tia tâ, a? Opopo, i tamwata uru imbitanzi tinikoa ngu, kala ma ipare nia pami! Tiambo i ne ilo-kalo tia tâ, a? Opopo, i tamwata imo tamâta rârâni nenzi pananâna, kala i ne ilo-kalo nde njalae ndo! ¹¹ Miki kalonjo nga; Yova Kindeni isama tamâta rârâni nenzi ilo-kalo marumbu lâ, aku isama tu nenzi ilo-kalo njinde ma ilâ kaa nâ.

¹² Andeta Yova Kindeni, noko ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta ea noko uru kupanananzi njana ne tukuja kâ. ¹³ Noko uru pwareâna ara kulanzi tamâta sondo mine; mine nde malia kiekie ikura njana isânda kulunzi kâ, ande tia. Kinzi ma sipwarea mine lee, ikura zo muli njinde noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao. ¹⁴ Nana tu Yova Kindeni ma ipilenzi ne tamâta, ande tia. Mao nâ, i ma ipu muli panzi i tamwata ne ngu njinde, ande tia ndo. ¹⁵ Aku muli nga, kinzi tamâta uru sikai poe pa ngua nia njinde ma siveta nenzi wurâta sondo kilo. Njinenja kinzi tamâta sondo ma ilonzi ara njana njinde kâ.

¹⁶ Munja, lâ zo njinde kinzi tamâta sakamao sikai kazâna pa naja, ande tamâta tonje ivila naja, ande tia. Tamâta tonje imandi kuku naja njana ipara kunzi kiesaka tamwatanzi, ande tia. ¹⁷ Lâ zo njinde, ambo Yova Kindeni ivila naja tia, ande nanayoni naja ma akeno lâ mateja nianzi. Andeta tia. ¹⁸ Lâ zo njinde, naja ilongu patea tu, “Naja kenju apale nia zuli-zuli, kala ma patana ndue.” Andeta tia. Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naja

ku imo nâ, aku noko kusaŋa naŋa kaika lâ. ¹⁹ Lâ zo ndia naŋa kalonŋu loko wa ilonŋu rârâ wa, ande noko uru kupu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu ku kuveta naŋa andeka.

²⁰ Noko kumo piti ndo ŋananzi koipu sakamao, kinzi tamâta ŋinde uru silaŋa sipole ŋgua tukuŋa ku siveta kenzi sakamao panzi tamâta. ²¹ Kinzi uru silâ taitu ku siroto nzâla ŋana siyaulanzi tamâta arara kâ. Aku kinzi sionzi tamâta pinde silâ pa ŋgua nia, ŋinenŋa sipa ŋgua tu ma sipunzi pâta simâte, andeta tamâta ŋinde ŋandai siveta vetâŋa soki ŋga. ²² Andeta Yova Kindeni ikea ŋanana. Nanenŋu Maro Kindeni imo itogo mira kaika naŋa uru amuna tini mwasina. ²³ I ma ipare nia panzi tamâta sakamao ŋinde ŋana nenzi vetâŋa sakamao kie-kie kâ. Kinda nenda Maro Yova Kindeni ma kalo ŋgere ŋana nenzi kiesaka ŋinde kâ, ku ma izavarunzi ndo lâ.

95

Wângiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

¹ Miki kamâ ŋga, ma tawâŋgi tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki! Kinda ma kalonda ŋgere ŋana Yova Kindeni Kaika Tamwata, ina nenda Yautâŋa Tamwata, aku ma tawâŋgi wângiŋa papa ku tandeka ŋana i kâ.

² Kinda ma talâ tamandi i nao, aku kawânda ndanŋe papa. Kinda ma tawâŋgi wângiŋa ndekâŋa kâ ku tapanea i ŋa tasuka kâki. ³ ŋana tu Maro Yova Kindeni i ne walo nde ŋalae ndo. Ina imo koipu ŋalae tava ne walo kaika ŋinde, aku imo kinzi maro rârâni kulunzi. ⁴ Ina uru ikai poe pa tâno ndoni.

Ikai poe pa nia rârâni ikeno tâno ilo lâmbu ninde, aku inani kala ikai poe pa tuu njañala ikâki pa âta ninde tona. ⁵ Nia ndoyo ina tamwata ipulia tâno wa tâi wa sipânnga lâ. Mine kala inani uru ikai poe pa tâno ndoni wa tâi ndoni wa.

⁶ Mine nde miki kamâ luma ilo, ma naonda tundu tapanea Yova Kindeni. Nia ndoyo i tamwata ipulia kinda tapânnga lâ. Mine nde ara nana kinda ma talâ tamo i nao, aku tapare tukunda papa. ⁷ Ina tamwata nde kinda nenda Maro Kindeni. Ina tamwata kala uru ikatona i ne tamâta kinda rârâni, itogo lama nenzi katonâña tamâta ikatonanzi lama mine. Mine nde kala njine miki ma kapaveta kuku i kawa ngua!

⁸ Yova Kindeni iporo tu, “Miki ma kapasakana ilomi kalomi kaika, itogo timbumi muñga siveta lâ Meriba tâno wa Masa nia bilimu wa, mine ndimo. ⁹ Lâ zo ninde kinzi simo nia bilimu ninde, ande kinzi simo sipulo naña nana aveta mâsi pinde panzi. Andeta muñgani yo kinzi simora nanenğu mâsi njañala pinde pwataki lâ. ¹⁰ Ikura mbwera tamâta rua lâ, ande naña tiningu pwâka ndo njananzi tamâta ngu ninde. Mine nde naña aporo tu, ‘Kinzi ilonzi kalonzi nandai ikeno sondo pa naña nga. Ikura zo rârâni kinzi sipu mulinzi pa nanenğu ngua tukuña.’ ¹¹ Mine nde naña wisingu nâna aporo mine tu, ‘Mao kanaanjo, kinzi tamâta njine ma sikura tu silâ pa nanenğu pwareâña nia tia ku tia ndo!’ ”

96

Maro Kindeni ina Koipu Nalae ku ikatonanzi tamâta rârâni

¹ Miki tamâta ṅai, miki kawâṅgi wângiṅa wasaseki pa Yova Kindeni! Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, ara ṅana miki ma kawâṅgi papa Yova Kindeni.

² Kawâṅgi pa Yova Kindeni kapanea i ṅa kasuka kâki! Ikura zo zo, ande ara ṅana miki ma kaporo katula pwataki mine tu ina imo kinda nenda Yautâṅa Tamwata. ³ Miki ma kaporo katula panzi tamâta ṅgu rârâni tu i ṅa nde ṅalae ndo. Katapâri panzi tamâta simo nia ndoni ṅana vetâṅa ṅalajala arara i muṅga iveta ṅinde.

⁴ ṅana tu Yova Kindeni ṅa nde ṅalae ndo. Mine nde ara ṅana kinda ma tapanea i ṅa tasuka kâki ndo. Kinda ma tamege ṅananzi maro pinde ndimo. Kinda ma tamege ṅana Maro Kindeni simbo nâ. ⁵ ṅana tu kinzi tinikoa ṅgu nenzi maro rârâni nde kelekele laṅeṅa nâ, kala sikura tu siveta mâsi ṅalae tonṅe tia. Taitu nia ndoyo Yova Kindeni ipulia samba tava kelekele rârâni simo âta ṅinde. ⁶ Yova Kindeni kilala ipâṅga nia yo tu i ṅa nde ṅalae, aku imo Koipu ṅalae ara ndo. Kelekele rârâni keno i ne luma ilo ṅinde nde situla i kilala pwataki tu i ne walo nde kaika, aku i nde ara ku ara ndo.

⁷ Miki tamâta ṅgu rârâni kamo tâno ndoni, miki kapanea Yova Kindeni ṅa. Kaporo katula pwataki tu i nde ara tamwata, aku i ne walo nde kaika ndo. ⁸ Kapanea Yova Kindeni katula pwataki tu i ṅa nde ṅalae ndo. Kakai patarawâṅa tonṅe ku kamâ i ne luma sapâṅa ilo. ⁹ Miki ma kawâṅgi kawawa i, ṅana tu i nde sapâṅa ku zuzuli tamwata. Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kapatawa warakami tinimi lâ i nao.

10 Miki ma kaporo katula ngua panzi tamâta ngu rârâni mine tu, “Yova Kindeni imo Koipu Nġalae!” Nia ndoyo ina iveta tâno ikeno kaika lâ, kala sâ tonġe ikura tu iveta tâno ilâ wa imâ wa, ande tia. Aku muli nga, lâ zo nġinde i ma ionzi tamâta rârâni simandi ngua nia, ande i ma iveta panzi ikura nenzi vetâġa mine. ¹¹ Ayo, miki samba wa tâno wa, naġa apaimi tu miki kandeka nga! Anġa tâi tava kelekele rârâni kamo tâi ilo, miki kala kaveta nduġeġa kasuka kawami kâki! ¹²⁻¹³ Anġa tâno tava kelekele rârâni ikeno tâno ilo, miki kala kandeka pâta nga! Muli nga, lâ zo nġinde Yova Kindeni ma imâ nġana ikai poe panzi tamâta rârâni, ande kelekele rârâni ikeno tâno kulu ma sindeka pâta. Mao nâ, kâi rârâni simandi dugu ilo nġinde ma siwânġi wânġinja ndekâġa kâ. Nana tu ina ma ikai poe sondo ndo panzi tamâta rârâni tava vetâġa mao nâ.

97

Maro Kindeni i nde Koipu Nġalae

¹ Yova Kindeni imo Koipu Nġalae! Mine kala miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, ande miki kandeka. Anġa miki tamâta kamo sia sia, ande miki kala ilomi ara mine nâ.

² Take-take mâmânġa tava kondoma nġalae nde uru situra i, aku i ne mâsi nġana ikai koipu panzi tamâta nde ara ku sondo ndo. ³ Yova Kindeni isupwa yââ imunġa papa, aku yââ nġinde ne melamela ikananzi ne kazâġa tamâta nġinde munġa sinġe i mbwaliu lâ. ⁴ I ne loloa nde salaga-salaga ku isinala tâno ndoni. Tâno nde imora nġinde, kala imo ririġo nâ. ⁵ Yova Kindeni ikai Maro Nġalae pa

tâno ndoni. Lâ zo ndia i imâ ipânja laiti, ande tuu siruru ku sipânja sitogo lââ mine. ⁶ Samba uru itula pwataki tu Yova Kindeni nde ara tamwata, aku tamâta ngu rârâni simora pwataki tu i ña nde ñalae ndo.

⁷ Anja tamâta pinde uru siwânji sipaneanzi maro lanjeña, aku sindekananzi nenzi maro kaa kaa ñinde. Andeta kinzi tamâta ñinde rârâni ma sikai manjeti ñalae ndo.

⁸ Kinzi tamâta simo Saion Tuu kulu ñinde, sitavanzi tamâta simo Juda nenzi lawea ñalañala, kinzi ñinde silonjo pâri tu noko kupare nia panzi ne kazâña tamâta lâ, kala ilonzi ara ku simo sindeka nâ. ⁹ Yova Kindeni, Maro Walo Tamwata noko, noko pwai poe pa tâno ndoni. Noko ña nde ñalae ndo, aku noko ña ñinde ipole kinzi maro rârâni ñanzi marumbu lâ.

¹⁰ Yova Kindeni uru tini mwasa ndo panzi tamâta ea sipu mulinzi pa vetâña sakamao. Ina uru ikatonanzi i tamwata ne tamâta, aku ikainzi piti lâ tamâta sakamao mbaunzi ilo.

¹¹ Yova Kindeni ne sinâla isinalanzi tamâta ea uru sipaveta kuku vetâña ara. I io ndekâña ilâ panzi tamâta sondo. ¹² Mine nde miki tamâta ñine uru kapaveta kuku vetâña ara, miki kandeka ñana Yova Kindeni ne vetâña kâ! Kalomi ñgere ñana ñinde kâ, ku kawami ndanje kapanea Yova Kindeni ña sapâña ñinde kasuka kâki!

98

Maro Kindeni ikai koipu ñalae panzi tamâta ndoni

¹ Miki tamâta ŋai, miki kawâŋgi wâŋgiŋa wasaseki pa Yova Kindeni, ŋana tu ina iveta vetâŋa ŋalaŋala arara nâ. I ne walo kaika nde ŋalae; mine kala i tamwata ipole paraŋa lâ.

² Yova Kindeni itula pwataki tu inani ipole paraŋa lâ. Itula pwataki panzi tamâta ŋgu ndoni tu inani ikai kinda piti lâ kazâŋa ilo. ³ I iyoka tamwata ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa muli, kala ikura zo zo i uru tini mwasa ndo panzi Isrel ŋgu. I ŋandai ipilenzi ŋga. Mine kala tamâta rârâni simo tâno ndoni nde simora tu kinda nenda Maro Kindeni ipole paraŋa marumbu lâ.

⁴ Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kandeka ku kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ kandekana Yova Kindeni! Kawâŋgi kawami kâki ku kandeka kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁵ Kara wâŋgu ku kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Yova Kindeni. Kawâŋgi wâŋgiŋa kaŋa ara nâ papa. ⁶ Kambana tando kie-kie ku kasarâwa kandekana Yova Kindeni, inani kinda nenda Koipu Ŋalae.

⁷ Aŋga tâi tava kelekele rârâni kamo tâi ilo, miki kala kaveta nduŋeŋa kasuŋa kawami kâki. Aŋga tâno tavanzi tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kala kawâŋgi wâŋgiŋa mine nâ. ⁸ Miki lââ ŋalaŋala kaponza mbaumi, aŋga miki tuu ŋalaŋala kala kagogo kawami kawâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ lâ Yova Kindeni nao. ⁹ Ŋana tu muli ŋga, i ma imâ ŋana ikai poe panzi tamâta rârâni. I ma ikai poe sondo panzi tamâta rârâni tava vetâŋa sondo nâ.

99

Maro Kindeni i nde Koipu Ŋalae

¹ Yova Kindeni imo Koipu Njalae, kala kinzi tamâta tininzi ruru. I imo koipu njalae ne sajonâña nia njinde ikeno kinzi anjelo ngininzi, kala tâno ririño yâti taulo.

² Mao nâ, Yova Kindeni imo Saion Tuu kulu tava ne walo kaika njalae ndo, aku tamâta ngu rârâni nde simo i kalo. ³ Kinzi tamâta rârâni ma wisinzi motutu kala ma sipanea i sisuka i ña njalae njinde kâki. Ina Yova Kindeni Sapâña Tamwata!

⁴ Koipu Njalae, noko Kaika Tamwata, noko uru tini mwasa ndo ñana vetâña sondo nâ. Munğani noko kutu ngua tukuña sondo ndo pa maka Isrel tamâta ñana kaponu muli papa, aku noko uru pwai poe sondo ndo pama. ⁵ Ayo, miki tamâta ñai, miki kapanea kinda nenda Maro Yova Kindeni ña kasuka kâki! Kalâ kapare tukumi ndue lâ i ne sajonâña nia njinde nao, aku kawawa i. Ina Yova Kindeni Sapâña Tamwata!

⁶ Nanayoni Mose ku Aron rua simo Yova Kindeni ne patarawâña tamâta, aku Samyuel kala uru ino papa i tona. Kinzi sisarâwa pa Yova Kindeni, aku ipaloño pa nenzi noña. ⁷ Lâ zo munğâña njinde, Yova Kindeni imo take-take njalae ilo ku iporo ngua panzi. Aku kinzi sipono muli sondo pa ngua tukuña rârâni itula panzi.

⁸ Yova Kindeni, maka nema Maro Njalae, lâ zo njinde noko kupaloño pa nenzi noña. Noko kupatula tamwata kilala pwataki panzi mine tu noko uru kuzavaru nenzi kiesaka piti lâ tininzi. Andeta mao nâ, noko munğa kupare nia sondo panzi ñana nenzi vetâña soki kâ. ⁹ Mine nde kinda ma tapanea nenda Maro Yova Kindeni ña, tatula pwataki tu i nde Walo Tamwata! Talâ pa i ne tuu sapâña, aku

tawâŋgi papa i nâ! Nana tu kinda nenda Maro Yova Kindeni nde Sapâŋa Tamwata.

100

Wângiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

¹ Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kasuka kawami kâki kawâŋgi wângiŋa pa Yova Kindeni!

² Miki ilomi ndeka nâ kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Kalâ kamandi i nao ku kawâŋgi wângiŋa ndekâŋa kâ papa i! ³ Ara ŋana miki ma kasama ku kaporo pwataki tu Yova Kindeni imo Maro Njalae. Nana tu muŋgani i simbo nâ iveta kinda Isrel tapâŋga i ne ŋgu, aku ipatea kinda pa i tamwata. Kinda tamo i ne tamâta, tatogonzi lama ŋgu i uru ikatonanzi mine.

⁴ Miki kawami ndaŋge nâ kamâ luma sapâŋa ilo kapanea i. Kaporo ndaŋge papa, ku kasuka i ŋa kâki ŋalae. ⁵ Nana tu Yova Kindeni nde Ara Tamwata. Ikura zo zo i tini mwasa ndo panzi ne tamâta. I uru iyoka ne ŋgua pâŋa rârâni muli, ma iveta mine ku imo nâ.

101

Koipu Njalae ne ŋgua pâŋa

¹ Yova Kindeni, naŋa ma awâŋgi wângiŋa atula pwataki tu noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua rârâni, aku noko uru kuveta vetâŋa sondo nâ panzi tamâta rârâni. Yova Kindeni, naŋa ma awâŋgi wângiŋa ŋine imâ pano.

² Aku naña ma apakatona warakânġu sondo ndo ñana nanenġu vetâña rârâni kâ. Anġa Yova Kindeni, ande noko ma kumâ pa naña lâ zo ndia, a?

Naña koipu ñalae ma apaveta kuku vetâña sondo nâ lâ nanenġu luma ara ñine ilo. ³ Naña ma asâu pa mâsi sakamao tonġe tu ma imo naonġu, ande tia ndo. Tamâta pinde sipu mulinzi pa Yova Kindeni, andeta naña tiningu pwâka ndo ñana nenzi vetâña ñinde kâ. Naña ma tiningu piti ndo ñananzi. ⁴ Ilo-kalo soki-soki ma ikeno malawae ndo ñana naña kâ, aku naña ma apu mulingu pa mâsi sakamao rârâni.

⁵ Naña koipu ñalae ma azavarunzi tamâta rârâni uru simo nia ñġaġe-ñġaġe siporo ñgua tale ñananzi tamâta pinde. Mao nâ, tamâta ea kinzi uru sipandekâna wa sipasuka warakanzi tininzi wa, ande naña ma anġaranzi kinzi ñinde rârâni piti lâ naonġu. ⁶ Taitu naña ma ilonġu ara ndo ñananzi tamâta ñinde uru sipono muli pa Yova Kindeni. Naña ma asâu panzi tu ma simo nanenġu luma ara ñine ilo kuku naña. Mao nâ, tamâta ea sipaveta kuku vetâña ara, ande naña ma asâu panzi ñinde tu ma siveta wurâta pa naña.

⁷ Andeta naña ma asâu pa lañeña tamâta tonġe tu ma imo nanenġu luma ilo, ande tia ndo. Ambo tamâta tonġe ma iporo ñgua lañeña, ande i ma ikura tu imandi naonġu kilo, ande ma tia. ⁸ Ikura zo zo, naña ma akai wurâta ñana azavarunzi tamâta sakamao rârâni simo tâno ñine. Naña ma anġaranzi kinzi kiesaka tamwatanzi rârâni sikâwa silâ, aku kinzi ma sikura tu sitaulo simâ simo Yova Kindeni ne lawea ilo kilo, ande ma tia.

102

Tamâta ikai malia kala ino pa Maro Kindeni

¹ Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa! Naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa nanenŋu tiŋa!

² Lâ zo ŋana malia itu imâ ipânŋa pa naŋa, ande noko ma kupavea ŋanana ndimo. Lâ zo ndia naŋa asarâwa pano, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kulonŋo nanenŋu sarawâŋa ku kuvilana walele nâ.

³ Nanenŋu via ŋine nde ilâ walele, itogo yââ ne mundo uru ikeno zo mbwana-mbwana nâ, ŋinenŋa nao tia lâ. Anŋa karaenŋu nde nâna ndo, itogo yââ ŋalae ikana mine. ⁴ Kinzi sitawa naŋa ndue ndo, itogo tamâta kie nâ ipale leu ngâla-ŋgâla mine, aku naŋa tiningu pwâka ŋana aka kâpwa kâ.

⁵ Naŋa asama nâna ŋalae kala amo asarâwa nâ. Mine nde naŋa tiningu râki-râki ndo. ⁶ Naŋa amo ara tia ndo. Naŋa amo atogo malabogi imo nia bilimu, aku amo atogo sii tonŋe uru imo kaa nâ lâ lawea tonŋe muŋga sizavaru kala tamâta simo tia.

⁷ Naŋa akeno kenonŋa nia, andeta matânŋu parenŋe nâ. Opopo, naŋa simbonŋu nâ amo, atogo sii tonŋe isaŋona luma kulu âta mine. ⁸ Nanenŋu kazâŋa tamâta nde siporo ŋgua potomule pa naŋa ikura kari wa mbo wa. Kinzi siporo ŋgua pavaligiŋa pana, aku kinzini uru sipatu naŋa ŋânŋu ŋinenŋa situ nzâmbe sakamao tona.

⁹⁻¹⁰ O, Yova Kindeni, noko nde wisi nâna ŋalae tina pa naŋa. Mine nde ikura zo zo naŋa aliŋi kââ kâki kulunŋu, ŋana itula pwataki tu naŋa ilonŋu malia ndo. Mao nâ, matânŋu sulu indu ndue ikura kari wa mbo wa. Noko pwai naŋa kâki

ku kutambirana alâ nia ɲaɲe, atogo kina mine. ¹¹ Naɲa ma amo viânɣu ikura zo mbwana-mbwana nâ, itogo kari indue ku pararai lâ. Nanenɣu walo nde marumbu lâ, itogo unza ɲgâla-ɲgâla lâ mine.

¹² Andeta Yova Kindeni, noko kumo koipu ɲalae ku kumo nâ. Ikura zo muli rârâni, ande kinzi tamâta ma situla noko parina pwataki. ¹³ Muli ɲga noko ma kumandi ku ma kalo sukâɲa ɲana Saion lawea kâ. Muɲga noko kupatea zo tonɣe ɲana ma kuveta kie ara pa lawea ɲinde. Kala ɲine zo ɲinde nde imâ ipânɣa lâ. ¹⁴ Kinzi sizavaru Saion lawea marumbu lâ, andeta noko ne wurâta tamâta nde ilonzi ndo keno yo papa lawea ɲinde. Mao nâ, lawea ɲinde nde zavaruɲa ndo lâ, kala noko ne tamâta kalonzi sukâɲa ɲana. ¹⁵ Andeta muli ɲga tamâta ɲgu ndoni ma simege ɲana Yova Kindeni kâ, aku kinzi koipu ɲalaɲala rârâni simo tâno kulu ma siruru ɲana i ne kaika kâ. ¹⁶ Lâ zo ɲana Yova Kindeni ma ipa Saion lawea kâki kilo, ande lâ zoni ndaina i ma itula ne walo kaika pwataki panzi tamâta. ¹⁷ Aku kinzi ma simora tu i ipaloɲo panzi ne tamâta nenzi noɲa lâ, kinzi ɲinde muɲga ipilenzi kala simo sugorai nâ. Mao nâ, i ma tini pwâka kilo ɲana nenzi noɲa kâ, ande ma tia.

¹⁸ Naɲa ilonɣu tu kinzi tamâta sipânɣa muli-muli ɲinde ma sipanea Yova Kindeni ɲa sisuka kâki mine nâ. Mine nde ara ɲana kinda ma taɲgere ɲgua ɲana Yova Kindeni ne mâsi ɲalaɲala ɲinde lâ pepa tini ilâ panzi mine tu, ¹⁹ “Yova Kindeni imo tamwata ne lawea sapâɲa ikeno âta ɲinde, aku mata indue imâ. Ina imo samba ilo, aku mata indue imâ ilea pa tâno. ²⁰ I ilonɣo kinzi tamâta simo luma sakamao ilo ɲinde nenzi tiɲa. Muɲga kinzi

kazâŋa tamâta sipa ŋgua tu ma sipunzi tamâta ŋinde pâta simâte. Andeta Yova Kindeni iyautenzi piti kala siyâti silâ.” ²¹⁻²² Mine kala muli ŋga, lâ zo ŋana kinzi tinikoa ŋgu rârâni ma sipile nenzi lawea lawea ku silâ sipasau lâ Jerusalem lawea tu siwânŋi sipanea Yova Kindeni, ande kinzi ma sisuka i ŋa kâki lâ Saion tuu kulu, aku paneâŋa ma ikâki pa i lâ Jerusalem lawea ilo.

²³ Oyae, naŋa amo limoa yo, andeta Yova Kindeni iyaula nanenŋu kaika marumbu lâ. Mine nde naŋa akura tu amo viânŋu zo ŋalae tia. ²⁴ Naŋa ŋandai koŋa ŋga, naŋa tamâta limoa yo. Mine nde noko ma pwai naŋa piti lâ tâno kulu ndimo. Andeta nanenŋu Maro Kindeni, naŋa asama tu noko kumo mine ku kumo nâ. ²⁵ Nia ndoyo, noko kupulia tâno ŋine kala ikeno kaika lâ, aku noko tamwata mbau nâ kupulia samba tava kelekele rârâni simo âta ŋinde tona. ²⁶ Samba tava tâno ŋinde ma muli naonzi tia lâ, aŋga noko Yova Kindeni ma kumo nâ. Mao nâ, samba tava tâno ma muli sakamao lâ, sitogo lalava siŋga râge-râge mine. Aku noko ma pwainzi piti, itogo tamâta ipasea ne pasawaŋa mine, aku ma naonzi tia lâ. ²⁷ Aŋga noko nde kumo mine ku kumo nâ. Noko ŋandai kupalele ŋga, aku noko ne mbwera ma marumbu, ande tia. ²⁸ Maka nde noko ne wurâta tamâta, aku kasama tu maka natuma ma simo ara nâ. Aku noko ma pwatonanzi natuma nenzi vâsa muli-muli mine nâ, aku kinzi kala ma simo ara lâ noko nao.

103

*Maro Kindeni tini mwasa ndo pa kindi
Daviti isia wânjiŋa ŋine*

¹ Naṅa apaneā Yova Kindeni ṅa asuka kâki. Naṅa ilonṅu kalonṅu ndoni apaneā Yova Kindeni ṅa sapāṅa ṅinde asuka kâki. ² Naṅa apaneā Yova Kindeni ṅa asuka kâki. I nde ara tamwata, aku naṅa ma kalonṅu kapa ṅana ṅinde kâ, ande ma tia. ³ Ina kala uru izavaru nanenṅu kiesaka rârâni piti lâ tiningu. Aku lâ zo ndia pukonṅa itu ikai naṅa, ande inani uru isoki pukonṅa ṅinde rârâni piti lâ ku iveta tiningu ara kilo. ⁴ Yova Kindeni uru itinṅi mateṅa piti kala inṅenṅe ṅana naṅa kâ, aku inani uru iveta kie ara ndo pa naṅa mine: i ne tini-mwasa ikeno pa naṅa ikura zo zo, aku i uru kalo sukâṅa ṅalae tina ṅanana tona. ⁵ Yova Kindeni uru kelekele arara nâ ilua naṅa ikura zo rârâni naṅa amo viāṅgu lâ tâno kulu. Mao nâ, ṅinde itogo naṅa amo limoa nâ ikura mbwera mbwera, aku nanenṅu walo ikeno pana ikura zo zo, itogo sii kananâwe ne walo mine.

⁶ Aku Yova Kindeni uru ivilanzi tamâta pinde lâ vetâṅa kie taituni. Kinzi nenzi walo nde ṅalae tia, kala tamâta pinde siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni ivetanzi simo sondo.

⁷ Muṅgani, Yova Kindeni itula ne pateāṅa pwataki pa Mose, aku isâu panzi Isrel tamâta tu ma simora i ne mâsi ṅalaṅala pinde. ⁸ Mao nâ, Yova Kindeni itula pwataki tu i nde kalo-sukâṅa warika wa wisi-wisi warika wa. I uru wisi nâna walele ande tia, aku i ne tini-mwasa ṅalae ṅinde uru imo mine ku imo nâ. ⁹ I ma ileleanzi ne tamâta ikura zo pinde nâ, aku ne wisi-nâna ma ikeno zo luandondo nde tia. ¹⁰ Kinda uru taveta kiesaka tava vetâṅa potomule kie-kie, aku Yova Kindeni ikura tu ipare nia sondo pa kinda ku nâna ṅalae

tina ilua kindâ. Andeta i uru nâna tini mwata nâ ilua kindâ. ¹¹ I ne vetâŋa ŋinde nde duvi mine: i tini mwasa ŋalae ndo panzi tamâta ea simege ŋana i kâ. Samba ikeno âta ndo ŋana tâno kâ, aku i ne tini-mwasa nde ŋalae tina mine nâ. ¹² Yova Kindeni uru ikai nenda kiesaka piti ku ionzi simo malawae ndo ŋana kindâ kâ, itogo tâno pa mbwera kâ ikeno malawae ndo ŋana tâno pa wâra kâ. ¹³ Aku mine nâ, Yova Kindeni kala tini mwasa ndo panzi tamâta ea simege ŋana i kâ, itogo tamâta tini mwasa ndo panzi natu mine. ¹⁴ Ŋana tu nia ndoyo i tamwata ikai tâno ku ipulia kindâ tapâŋga lâ. Isama kindâ tamâta kilalânda tu nenda walo nde ŋalae tia. Mao nâ, kindâ tatogo tâno ne gawura mine. ¹⁵ Kindâ tamâta nenda via nde mbwana-mbwana nâ, itogo unza mine. Kindâ tatumbu lee ku tamo zo kiri-mwata nâ, itogo unza ne mâle ipâŋga dugu ilo mwasina. ¹⁶ Ŋinenŋa lawea iyoka ku iveta mâle ŋinde ngâla-ŋgâla lâ, kala iyauru ndue ku nao tia lâ walele nâ.

¹⁷ Andeta Yova Kindeni ne tini-mwasa ikeno panzi tamâta ea simege ŋana i kâ, ma ikeno mine ku imo nâ. Aku i uru iveta vetâŋa arara nâ panzi tamâta sondo ŋinde nenzi vâsa muli-muli tona mine nâ. ¹⁸ I iveta mine panzi tamâta ea sipono muli pa i ne ŋgua pâŋa wa sipaveta kuku i ne tukuŋa wa.

¹⁹ Yova Kindeni imo koipu ŋalae lâ samba ilo, aku inani uru ikai poe pa kelekele rârâni.

²⁰ Miki Yova Kindeni ne aŋelo kaika rârâni, miki ma kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki, aku kaponu muli sondo pa i ne tukuŋa wa kapaloŋo sondo nâ pa i kawa ŋgua wa, ikura uru kaveta

mine. ²¹ Aku miki Yova Kindeni ne zugu tamâta kaika, miki ñinde kamo samba ilo ku kaveta ikura i ne pateâña mine, miki kala kapanea i ña kasuka kâki! ²² Mao nâ, miki kelekele rârâni ñine Yova Kindeni nanayoni ipuliami kapânga lâ, kala kamo kakura nia ndoni i tamwata uru ikai poe papa, miki ñinde kapanea Yova Kindeni ña kasuka kâki! Naña kala mine nâ apanea Yova Kindeni ña asuka kâki!

104

Paneâña ilâ pa Yova Kindeni, inani nia ndoyo ipulia kelekele rârâni sipânga lâ

¹ Naña apanea Yova Kindeni ña asuka kâki. Nanenju Maro Yova Kindeni, noko ña nde ñalae ndo. Noko kilala nde ipânga nia yo tu noko ne walo nde kaika, aku noko nde ara ku ara ndo.

² Yova Kindeni, noko kulita sinâla lâ tini itogo tamâta ilita lalava mine. Aku nia ndoyo noko kuo nia maa ikeno âta ñinde, itogo tamâta ipa luma ne mende kâki mine. ³ Aku noko kuveta tamwata ne luma imandi lââ âta ñinde kulu. Take-take nde sitogo noko ne kareta mine, anga lawea uru ikaino kulâ wa kumâ wa. ⁴ Noko kuporo kusupwa lawea, aku lawea ikai kuleña pano kala ikai noko kawa ngua ilâ. Anga mbamba ne loloa nde ipânga itogo noko ne wurâta tamâta mine.

⁵ Noko munjani kuo tâno ñine imandi kaika, aku tâno nde ñana iparuse ilâ wa imâ wa, ande tia ndo.

⁶ Aku lâ zo ñinde noko kuo tâi itura tâno itogo lalava itura tamâta mine. Mao nâ, lâ zo ñinde lââ ituranzi tuu ndoni. ⁷ Andeta muli nga noko kuporo kaika pa tâi, aku ikâwa ilâ. Tâi nde ilonjo noko kusarâwa

kaika, aku ikâwa ilâ lâ. ⁸ Tâi ipilenzi tuu ndoni ku irere indue ilâ nia kawa kawa. Noko kupatea tu tâi ma imo nia njañe nñinde. ⁹ Aku noko kuo kerilâ, aku kundi kaika tu tâi ma ipu kerilâ nñinde utu ndimo. Mine kala tâi ma ikura tu itura tâno ndoni kilo, ande ma tia.

¹⁰ Noko kuveta lâ ipânja tâno ne keve ilo lâ tuu nginginzi, aku kuo lâ irere indue ilâ nia papata ikura nia ndoni. ¹¹ Aku kinzi simbi ngoi rârani uru sinu lâ nñinde. Mao nâ, kinzi sinu lee iukuranzi lâ. ¹² Kâi pinde simandi lâ nñinde njañe-njañe, aku kinzi sii uru siveta palanzi lâ kâi nñinde lakanzi kulu. Kinzi sisañona kâi lakanzi kulu ku sita sindeka nâ. ¹³ Noko kusupwa karâzi iyoka pa âta ndo imbe indue imâ tuu kulunzi. Noko kuveta kie ara mine pa tâno, kala tâno indeka nâ. ¹⁴ Aku noko kala kuveta unza ipânja panzi bulmakao tu ma sika kâ. Anja kelekele kie-kie nñinde maka tamâta uru kapau, ande nñinde tona noko kuvetanzi sipânja, kala kaka. ¹⁵ Mao nâ, noko kuveta kâi waini ipânja, kala maka kapale kanaño ku kanu waini, aku kandeke nâ. Aku noko kuveta kâi “oliv” ipânja tona, kala maka kakai ne samimi ku kayoli lâ naoma nana naoma zuli-zuli kâ. Aku noko kuveta kâpwa ipânja tona, kala maka kaka tu isuka karaema. ¹⁶ Nanayoni Yova Kindeni tamwata ipau kâi matapuru sipânja Lebanon tâno, aku i uru io karâzi ñalae imâ nana isukanzi kâi nñinde. ¹⁷ Kinzi sii uru siveta palanzi lâ kâi matapuru nñinde lakanzi kulu. Anja sii pararâo nde uru siveta palanzi lâ kâi gâru lakanzi kulu. ¹⁸ Kinzi meme ngoi nde simo tuu ñalañala kulunzi, anja kinzi gewo nde simuna simo nia mira.

19 Maro Kindeni, nia ndoyo noko kupulia nzimona ipânnga, aku kupatea tu ñinde ma itula zo pwataki ikura nzimona rârâni lâ mbwera mbwera. Aku kari nde uru indue lâ zo sondo ñinde noko tamwata kupatea papa. 20 Noko kuveta kondoma ipânnga lâ mbo, aku ikura mbo mbo kinzi simbi ngoi nde siyâti simâ. 21 Kinzi mbwâmbwa saka “leve” natunzi nde sisuŋa kawanzi ku silâ wa simâ wa, siroto kanzi simbi ndia noko tamwata kupatea panzi ñinde. 22 Kinzi siroto lee mbwale pwataki, ñineŋga sitaulo silâ pa nenzi ngânza ngânza, aku sikeno. 23 Ñineŋga mboyo, ande kinzi tamâta simandi sânda ku silâ siveta nenzi wurâta. Siveta wurâta lee kari indue ku lala pararai lâ, ñineŋga sipwarea.

24 O Yova Kindeni, noko kuveta kelekele kie-kie rârâ! Noko ne ilo-kalo nde ñalae kala kuvetanzi kelekele ñinde rârâni sipânnga. Kelekele vianzi kâ kie-kie muŋga kupulianzi sipânnga ñinde nde sipipi ndo sikura nia ndoni. 25 Tâi nde ñalae ndo, aku iŋa tava kelekele pinde kie-kie nde simo tâi ilo, kelekele ñalaŋala wa kiri-kiri wa. Maka kakura ñana kasowe kelekele ñinde kambwanenzi kâ, ande tia. 26 Wânnga ñalaŋala uru sikâwa tâi kulu silâ wa simâ wa, aŋga iŋa ñalae ñinde noko muŋga kupulia ipânnga, ande ñinde kala imo tâi ilo ku imo ipapatiki indeka nâ.

27 Kinzi kelekele ñinde rârâni nde uru sio tininzi ñana noko nâ tu ma kâpwa kusuanzi lâ zo ndia putole ipunzi. 28 Noko tamwata uru kâpwa kusuanzi sika. Noko nâ kurombonzi kala kapwanzi pupuro. 29 Lâ zo ndia noko kupu muli panzi, ande kinzi siruru. Aŋga zo ñana noko

pwai koroani saŋenzi, ande kinzi simâte ku sipânŋa sitogo tâno gawura kilo. ³⁰ Andeta noko kumbana koroani kilo kala natunzi simo vianzi. Mine nde noko uru kupulianzi kelekele pinde simo vianzi, aku sikai kelekele muŋga simâte ŋinde nianzi.

³¹ Naŋa kalonŋu tawana tu Yova Kindeni ne walo kaika ŋinde ma keno mine ku imo nâ. Naŋa kalonŋu tawana tu i ma indeka nâ ŋana kelekele rârâni ipulianzi sipânŋa ŋinde. ³² Lâ zo ndia i mata ilea pa tâno, ande tâno ririŋo nâ. Anŋa lâ zo ndia isuŋa mbalau itaŋo tuu tini, ande mundo ipânŋa tuu ilo ku iyâti imâ.

³³ Naŋa ma awânŋi wânjiŋa pa Maro Kindeni ikura zo rârâni naŋa amo viânŋu. Naŋa ma awânŋi wânjiŋa paneâŋa kâ pa nanenŋu Yova Kindeni lee ikura lâ zo ndia naŋa ma amâte. ³⁴ Inani uru io ndekâŋa lâ ilonŋu kalonŋu, kala awânŋi wânjiŋa paneâŋa kâ papa i. Naŋa ilonŋu tu i ma ilo ara nâ ŋana nanenŋu wânjiŋa ŋine. ³⁵ Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi kinzi kiesaka tamwatanzi rârâni. Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta sakamao ma naonzi tia lâ. Naŋa apanea Yova Kindeni ŋa asuka kâki. Miki rârâni kala kapanea Yova Kindeni!

105

Maro Kindeni ikatonanzi ne tamâta

¹ Miki tamâta ŋai, miki ma kawami ndanŋe pa Yova Kindeni, aku katula i kilala pwataki tu i ŋa nde ŋalae. Miki katapâri panzi tinikoa ŋgu rârâni ŋana i ne vetâŋa ŋalajala kâ.

² Miki kawânŋi wânjiŋa paneâŋa kâ papa i, aku katula vetâŋa arara rârâni i muŋga iveta ŋinde

pwataki. ³ Miki kandekana Yova Kindeni Sapâṅa Tamwata. Miki tamâta ea uru kaponu muli pa i, ande ara ṅana miki ṅinde ma ilomi ndeka nâ. ⁴ Miki kalâ pa Yova Kindeni i Walo Tamwata, ku kamandi i nao ikura zo rârâni.

⁵⁻⁶ Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ṅine lâ Abraham ne vâsa ṅgu, miki kalonjo ṅga. Mao nâ, miki Yova Kindeni ne pateâṅa tamâta ṅinde lâ Yakopu ne vâsa ṅgu, miki kalomi ṅgere kilo ṅana Yova Kindeni ne mâsi ṅalaṅala, aku kalomi ṅgere kilo ṅana i ne mâsi ṅana ipare nia panzi tamâta sakamao kâ tona. ⁷ Yova Kindeni imo kinda nenda Maro ṅalae. Ina uru ikai poe panzi tamâta rârâni simo tâno kulu.

⁸ I ne mbutukunâṅa muṅgâṅa ṅinde ma ikeno mine ikura zo zo. I ma iveta ikura ne ṅgua pâṅa mine ku imo nâ. ⁹ Nanayoni ipambwâre kuku Abraham, aku ṅgua pâṅa ṅinde ikeno pa Abraham natu Isaka tona. ¹⁰ Yova Kindeni ipa ṅgua kuku Isaka natu Yakopu, aku ṅgua pâṅa ṅinde ma ikeno mine nâ ikura zo rârâni. Iveta ṅgua pâṅa kunzi Isrel ṅgu, aku ṅinde ma marumbu tia. ¹¹ Yova Kindeni ne ṅgua pâṅa kala ṅine: “Naṅa ma Kenan tâno alua miki. Naṅa apatea tâno ṅinde tu ma ikeno pa miki tavanzi nemi vâsa ṅgu.”

¹² Mao nâ, nia ndoyo Yova Kindeni ne ṅgu ṅinde kambwanṅenzi nde kiri-mwata, aku simo tâno ṅinde sitogo lombo mine. ¹³ Lâ zo ṅinde kinzi simo sondu tia. Kinzi uru soka silâ pa tâno pinde, aku muli ṅga silâ pa tâno pinde. Kinzi simo koipu ṅalae tonṅe ne tâno ikura zo mbwana-mbwana nâ, ṅineṅga sipile tâno ṅinde ku silâ pa koipu ṅalae tonṅe ne tâno. ¹⁴ Andeta Yova Kindeni ṅandai isâu panzi

tinikoa ḡu tu ma sizavarunzi ḡa. I itu kaika panzi koipu ḡalaḡala tu ma siveta soki pa i ne ḡu ndimo. ¹⁵ Ipainzi tu, “Naḡa apateanzi tamâta ḡine tu ma sikai wurâta pa naḡa. Miki ma kaveta kemi sakamao tonḡe panzi ndimo. Miki ma kakai kazâḡa panzi nanenḡu ḡgua-tulâḡa tamâta ndimo.”

¹⁶ Yova Kindeni iveta putole ḡalae ipânḡa Kenan tâno, tâno ḡine i ne ḡu simo, aku izavaru kanzi kâpwa rârâni marumbu lâ. ¹⁷ Andeta i ilo tu ma ivilanzi ne tamâta. Mine kala muḡani lâ isupwa Yosepe ilâ pa Isip tâno imuḡa panzi. Vetâḡa ḡinde nde ipânḡa mine; tamâta pinde siko Yosepe saḡenzi tua, aku sikai silâ Isip tâno ku iveta wurâta koa tia nâ panzi. ¹⁸ Kinzi wâlo kaika nâ sipa i kie, kala kie nâna. Aku simwali wâlo kaika ku silita lâ i ḡandola tona. ¹⁹ I imo mine lee, ḡinenḡa vetâḡa pinde ipânḡa, aku vetâḡa ḡinde nde kie taituni itogo Yosepe muḡa iporo tu ma ipânḡa mine. Mine kala ḡgua ḡinde Yova Kindeni itula pa Yosepe nde ipânḡa kanaḡo. ²⁰ ḡinenḡa Isip nenzi koipu ḡalae ipalele ilo kalo ku isupwa tamâta tonḡe ilâ iyaule wâlo kaika piti lâ Yosepe tini. Mao nâ, koipu ḡalae ḡinde ikai Yosepe piti lâ luma sakamao ilo ku iyâti imâ. ²¹ Aku koipu ḡalae ḡinde io Yosepe ipânḡa tamâta ḡalae. Mine kala Yosepe imo koipu mbâna-mbâna lâ Isip tâno. ²² I ne wurâta nde ḡana ikai poe panzi koipu ḡalae ne dumui wa ipanananzi tamâta ḡinde uru situla ilo-kalo pa koipu ḡalae wa.

²³ Aku muli, ḡinenḡa Yosepe tama Yakopu kala ilâ imo Isip tâno tona. ²⁴ Kinzi simo Isip tâno lee, ku Yova Kindeni ivilanzi tamwata ne ḡu, kala sipulianzi nenzi vâsa rârâ sipânḡa. Iveta nenzi

walo ipânja ñalae, ipole nenzi kazâña tamâta ñinde nenzi walo. ²⁵ Mine nde ilele kinzi Isip tamâta ilonzi kalonzi kala sikai kazâña panzi i tamwata ne ñgu. Njineŋga kinzi Isip siroto nzâla ñana siveta soki panzi Yova Kindeni ne wurâta tamâta. ²⁶ Njineŋga Yova Kindeni ipateanzi ne wurâta tamâta rua, Mose ku Aron rua, aku isupwanzi ñana sivilanzi i ne ñgu. ²⁷ Mine kala kinzi rua situla Yova Kindeni ne mâsi ñalanjala kie-kie ipânja Isip tâno. ²⁸ Mao nâ, lâ zo ñinde Yova Kindeni iveta kondoma ñalae ipânja itura Isip tâno ndoni, andeta kinzi taŋanzi kaika nâ pa i kawa ñgua. ²⁹ Aku iveta lââ ipalele ipânja see tona, kala Isip kanzi iña rârâni sipamateteu marumbu lâ. ³⁰ Aku ivetanzi piri-piri sipânja kambwanzenzi walo tona, kala sipipi lâ sikura tâno ñinde ndoni. Kinzi silâ lee sipipi lâ koipu ñalae tamwata ne luma ilo tona. ³¹ Aku Yova Kindeni iporo ñgua, njineŋga lâño wa nipa-nipa rârâ ñinde nde simâ sipânja tava, ku silâ sikura tâno ñinde ndoni. ³² Aku i ñandai io karâzi nâ indue pa nenzi tâno nga. I io karâzi “ais” tava loloa indue imâ ñana iyaula nenzi tâno. ³³ I iyaula nenzi kâi waini wa kâi “fik” wa, aku imbware nenzi kâi pinde rârâni nuki-nuki tona. ³⁴ Aku i kawa iporo ñgua, njineŋga ndemu-ndemu rârâ ñinde simâ sipânja tona. Tamâta tonje ikura tu isowe kambwanzenzi, ande tia ndo. ³⁵ Kinzi ndemu-ndemu sika kelekele rârâni launzi keno, aku sika kâpwa ndoni Isip tamâta muŋga sipau kala ipânja tâno ilo ñinde tona. ³⁶ Njineŋga Yova Kindeni ipunzi Isip ñgu natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu.

³⁷ Aku muli, njineŋga Yova Kindeni ikainzi Isrel

ngû sipile Isip ku siyâti silâ. I iveta mine; igagati kinzi Isip ilonzi kalonzi, kala sikai nenzi singâra arara “silva” wa “gol” rârâni ku silanzi Isrel ngû, kala sikai silâ. Kinzi Isrel tamâta rârâni soka ara nâ silâ, aku Yova Kindeni ne tamâta tonje ipayaula ande tia. ³⁸ Nana tu kinzi Isip ngû siruru pâta njananzi Isrel ngû. Mine kala lâ zo nana kinzi simora tu Isrel ma sipilenzi silâ, ande ilonzi ndeka nâ. ³⁹ Kinzi Isrel ngû nde soka silâ, aku Yova Kindeni io take-take tonje imâ ituranzi ne tamâta. Anja lâ mbo, ande isupwa yââ njae ipânja isinalanzi itogo sinâla mine. ⁴⁰ Kinzi sino papa nana simbi pinde, aku ionzi sii pinde simâ, kala i ne ngû sika. I samba ne kâpwa ilanzi sika, kala kapwanzi pupuro ndo. ⁴¹ Aku kinzi sirakoŋa nana lââ tava. Mine nde iveta mira njae tonje tu ipwa, kala lââ imaliŋi irere indue ilâ pa nia bilimu, itogo lââ irere dugu ilo mine.

⁴² Mao nâ, i kalo ngere kilo nana ngua pânja sapânja njinde munja iveta kuku ne wurâta tamâta Abraham. ⁴³ Mine kala ikainzi i tamwata ne pateâna tamâta siyâti silâ. Kinzi sisuŋa kawanzi njae, aku siwânŋi ku sindeka nâ silâ. ⁴⁴ Aku muli nja ikai tinikoa ngû nenzi tâno ku ikisi keri panzi i ne ngû njinde kala simo ndaina, aku isâu panzi tu ma sika kâpwa kinzi ngû njinde munja sipau ipânja tâno ilo. ⁴⁵ Iveta mine nana duvi njine kâ: i ilo tu kinzi Isrel ngû ma sipono muli pa i ne ngua tukuŋa rârâni wa i kawa ngua ndoni wa. Tapanea Yova Kindeni nja tasuka kâki!

106

Maro Kindeni uru iveta kie ara panzi ne tamâta

¹ Tapanea Yova Kindeni ña tasuka kâki! Kawânda ndanġe pa i, ñana tu i nde ara tamwata, aku i uru tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

² Tamâta tonġe ikura ñana itula mâsi ñalañala rârâni Yova Kindeni muñga iveta ñinde duvi pwataki, ande tia. Aku tamâta tonġe ne paneâña ma irerege kuku i ne vetâña ñinde, ande tia. ³Kinda tasama tu Yova Kindeni ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta ea soka i ne tukuña muli ku sipaveta kuku vetâña ara ikura zo rârâni. ⁴Mine nde Yova Kindeni, lâ zo ñana noko ma kuvilanzi ne tamâta, ande naña ano pano tu kalo ñgere ñana naña kâ tava. Mao nâ, lâ zo ñana noko ma pwainzi piti lâ kazâña ilo, ande naña ilonġu tu noko ma pwai naña piti tona mine nâ. ⁵Naña ilonġu tu amora noko ne tamâta simo ara wa sikai kelekele arara wa, aku naña atu andeka kunzi noko tamwata ne ñġu. Noko kupatea maka pa tamwata, aku naña atu andekanano kunzi.

⁶Yova Kindeni, maka kaveta kiesaka, itogo timbuma muñga siveta mine. Maka kaveta vetâña potomule wa mâsi sakamao kie-kie. ⁷Nanayoni, lâ zo ñinde maka timbuma simo Isip tâno, ande kinzi ñandai kalonzi ñgere sondo ñana mâsi ñalañala ñinde noko kuveta panzi ñga. Noko kutula pwataki panzi mbwani rârâ tu noko tini mwasa ndo panzi. Andeta kinzi kalonzi kapa ñana ñinde kâ, aku lâ zo ñinde kinzi silâ sipânġa Tâi Njinji pwali, ande kinzi tañanzi kaika papa Yova Kindeni Walo Tamwata. ⁸Andeta Yova Kindeni ilo pateata tu ma itula ne walo kaika ñalae ñinde pwataki panzi. Mine kala ikea ñananzi, itogo muñga ipa ñgua tu ma iveta mine, kala ñandai sipayaula ñga. ⁹I iveta mine;

i itu ngua kaika papa Tâi Njîji, kala tâi mâsa-mâsa lâ. Mine nde ikainzi ne tamâta soka mâsa-mâsa nâ lâ tâi ilo simbwaliu silâ, itogo tamâta iyoka tâno kaika mine. ¹⁰ Mao nâ, iyautenzi piti lâ tamâta pinde mbaunzi ilo, kinzi njinde uru wisinzi nâna panzi. Ivilanzi kala nenzi kazânga tamâta sikura tu sizavarunzi, ande tia. ¹¹ Andeta tâi ipatukunzi nenzi kazânga tamâta marumbu lâ, kala kinzi rârâni naonzi tia lâ. ¹² Njineŋga Yova Kindeni ne tamâta kalonzi tawana i ne ngua pânga, aku siwânjîgi wânjînga paneânga kâ papa i.

¹³ Andeta kinzi walele nâ kalonzi kapa nana Yova Kindeni ne vetânga njinde kâ. Aku kinzi nandai sio tininzi pa Maro Kindeni tu ma itula ne pateânga pwataki panzi nga. Kinzi sikai siveta ikura warakanzi nâ nenzi ilo-kalo. ¹⁴ Kinzi simo nia bilimu, aku ilonzi njae koŋa nana sika kâpwa ara pinde kâ. Mine kala siveta soki ku siporo ngua kaika pa Maro Kindeni. ¹⁵ Njineŋga Maro Kindeni isâu panzi, aku kelekele njinde kinzi sita nana, ande njinde ilanzi lâ. Andeta iveta pukonja njae ipânja panzi tona.

¹⁶ Kinzi sipa nenzi pâla kâki simo nia bilimu, andeta tamâta pinde ilonzi njuru-njuru nana Mose kâ. Aku mine nâ, kinzi sipadâda nana Yova Kindeni tamwata ne wurâta tamâta Aron tona. ¹⁷ Mine nde tâno ipwa kawa maa, aku Datan tavanzi Abiram ne ngu ndoni nde patanzi sindue silâ mbââ ilo. Njineŋga tâno kawa kapu ku itataunzi lâ. ¹⁸ Njineŋga yââ iyoka pa samba indue imâ kananzi tamâta sakamao njinde muŋga sipono muli panzi Datan ku Abiram rua, kala sipamateteu lâ.

¹⁹ Njineŋga silâ sipânja Orep Tuu, ande sikai mira

“gol” ku siveta bulmakao tai tonje, aku sipare tukunzi papa maro laŋeŋa ŋinde. ²⁰ Kinzi sipile nenzi mâsi ŋana sipare tukunzi pa Yova Kindeni, inani ŋa ŋalae ndo, aku sipare tukunzi pa bulmakao tamãne kaa uru ika leu nã ŋinde tai. ²¹ Kinzi kalonzi kapa ŋana nenzi Yautãŋa Tamwata Maro Kindeni, inani kala muŋga iveta mâsi ŋalaŋala lâ Isip tâno. ²² Mao nã, ina iveta mâsi ŋalaŋala kiekie lâ Isip. Kinzi tamãta simora mâsi ŋalaŋala ŋinde iveta lâ Tãi Nŋi, kala wisinzi motutu lâ. Andeta kinzi walele nã kalonzi kapa ŋana. ²³ Mine kala Maro Kindeni ilo pateo tu ma izavarunzi ne ŋgu. Andeta i ne pateãŋa tamãta Mose nde imandi nao ku ino papa tu ma ipile ne wisi-nãna ku ma kalo sukãŋa ŋananzi. Aku Yova Kindeni isãu papa, kala izavarunzi tia.

²⁴ Andeta muli ŋga, ande kinzi Isrel ŋgu tininzi pwãka tu sikai tâno ara ŋinde, ŋana tu kinzi ŋandai kalonzi tawana Yova Kindeni ne ŋgua pãŋa ŋga. ²⁵ Kinzi sisaŋona nã simo nenzi pãla ilo, aku siporo ŋgua ilonzi ŋuru-ŋuru. Kinzi ŋandai sipono muli pa Yova Kindeni kawa ŋgua ŋga. ²⁶ Mine nde Yova Kindeni itu ŋgua kaika panzi, aku iporo tu ma ipunzi pãta simãte lâ nia bilimu. ²⁷ Aku ipa ŋgua tu ma isoki nenzi vãsa sikãwa pwapwataki silã simo tinikoa ŋgu ŋgininzi lee, ma sipamateteu lâ tinikoa nenzi tâno.

²⁸ Nineŋga kinzi silã sipãŋga Peor Tuu, aku sipono muli pa kinzi tinikoa nenzi maro laŋeŋa, i ŋa tu Bal. Kinzi sika simbi muŋga sipatarãwa papa maro laŋeŋa ŋinde, andeta maro laŋeŋa ŋinde ŋandai imo via ŋga. ²⁹ Nenzi vetãŋa ŋinde igagati Yova Kindeni ilo kalo, kala i wisi nãna ŋalae ŋinde

panzi. Mine kala isupwa pukonja sakamao ilâ ipânja panzi. ³⁰ Andeta Finias imandi ku ipare nia panzi tamâta siveta vetâŋa soki ŋinde, kala pukonja ŋalae ŋinde marumbu lâ. ³¹ Kala ŋine kinda uru kalonda ŋgere ŋana Finias ne vetâŋa sondo ŋinde kâ. Aku muli ŋga, ikura zo rârâni, ande kinzi tamâta ma kalonzi ŋgere mine nâ ŋana i ne vetâŋa ŋinde kâ.

³² Aku zo tonje kinzi Isrel ŋgu simo Meriba lââ bwalika, andeta siveta Yova Kindeni wisi nâna panzi. Aku ŋana nenzi vetâŋa soki ŋinde kâ, ande malia ipânja pa Mose. ³³ Kinzi siveta Mose wisi nâna ndo. Mine kala i ŋandai kalo ŋgere sondo ŋineŋga iporo ŋga; ikai iporo nâ.

³⁴ Muŋga Yova Kindeni iporo itu kaika panzi tu ma sipunzi tinikoa ŋgu rârâni pâta sipamate-teu. Andeta kinzi ŋandai siveta ikura Yova Kindeni kawa ŋgua ŋga. ³⁵ Tia ku Isrel tamâta sipakâe kunzi tinikoa ŋgu tamâta, aku sipono muli pa nenzi vetâŋa sakamao tona. ³⁶ Kinzi sipare tukunzi panzi maro laŋeŋa, aku ŋinde iveta Yova Kindeni wisi nâna, kala izavarunzi lâ. ³⁷ Opopo, kinzi sipunzi warakanzi natunzi simâte, itogo patarawâŋa siveta panzi maro laŋeŋa mine. ³⁸ Mao nâ, kinzi sipunzi warakanzi natunzi taine wa tamâne wa simâte. Natunzi ŋinde ŋandai siveta vetâŋa soki tonje ŋga, taitu kinzi sipunzi pâta ku sio karaenzi ilâ pa Kenan tâno nenzi maro laŋeŋa, itogo patarawâŋa mwasina. Aku nenzi vetâŋa sakamao ŋinde iveta tâno ipânja muso lâ Yova Kindeni nao. ³⁹ Nenzi vetâŋa ŋinde iveta kinzi warakanzi sipânja ilonzi muso ndo lâ Yova

Kindeni nao. Kinzi sipu mulinzi pa nenzi Maro Kindeni, aku silâ sipasipa kunzi maro pinde. Mine kala kinzi sipâḡa sitogonzi nzâla taine mine.

⁴⁰ Mine nde Yova Kindeni wisi nâna ndo panzi ne tamâta. I tini pwâka ndo ḡananzi ne ḡgu. ⁴¹ Ipu muli panzi lâ, ku ionzi silâ tinikoa ḡgu mbaunzi ilo. Mine kala kinzi simo nenzi kazâḡa tamâta kalonzi.

⁴² Nenzi kazâḡa tamâta ḡinde nde siveta kenzi sakamao ndo panzi. Kinzi kazâḡa tamâta nenzi walo nde kaika, kala sitawanzi Yova Kindeni ne tamâta ndue ndo. ⁴³ Muḡga Yova Kindeni ivilanzi ne tamâta mbwani rârà, taitu kinzi warakanzi ilonzi patea tu ma sipu mulinzi papa i. Aku nenzi kiesaka ḡinde itawanzi ndue ndo lâ.

⁴⁴ Taitu muli ḡga kinzi sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ipaloḡo pa nenzi noḡa. I kalo sukâḡa ḡananzi, ḡana tu kinzi simo sakamao. ⁴⁵ I kalo sukâḡa ndo ḡananzi, aku kalo ḡgere kilo ḡana ne ḡgua pâḡa muḡḡâḡa kâ. I ilo ndo keno panzi, kala ipalele ilo kalo ku ilele nao panzi kilo. ⁴⁶ Kinzi kazâḡa tamâta muḡga siveta kenzi sakamao nâ panzi Isrel. Andeta Yova Kindeni ḡineḡa ilulunzi ilonzi kalonzi kala kalonzi sukâḡa ḡananzi Isrel ḡgu.

⁴⁷ Mine nde maka nema Maro Yova Kindeni, kala ḡine maka kano pano tu kuvilama lâ vetâḡa kie taituni, aku pwaima piti lâ kinzi tinikoa ḡgu mbaunzi ilo. Pwaima kataulo kalâ pa nema tâno kilo. Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kawama ndaḡe ḡalae pano, ku ma kandekanano kapanea noko ḡa sapâḡa ḡinde kasuka kâki.

⁴⁸ Tapanea Yova Kindeni, ina kinda Isrel nenda Yova Kindeni! Tapanea i ḡa tasuka kâki ikura

zo zo! Miki tamâta rârâni kawami tu, “Mao nâ”.
Tapanea Yova Kindeni ña tasuka kâki!

107

Kinda tandeka ñana Maro Kindeni ne vetâña ara kâ

¹ “Kinda kawânda ndanġe pa Yova Kindeni, ñana tu i nde ara tamwata, aku i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.”

² Miki tamâta ñine Yova Kindeni muġa ikaimi piti lâ kazâña ilo, miki rârâni kagogo kawami aku kaporo ñgua ndaina. ³ Ñana tu miki muġa kamo tinikoa ñgu nenzi tâno ikeno pa mbwera kâ wa wâra kâ wa nia ndoni wa, andeta iyautemi piti lâ ku ikaimi taulo mâ.

⁴ Kinzi pinde muġa simo nia bilimu ku soka silâ wa simâ wa, siroto nzâla ñana ma silâ pa lawea tonġe tu ma simo ara kâ. Andeta sisânda nzâla tonġe kulu tia. ⁵ Kinzi putole ipunzi pâta lâ, aku sirakoña ñana lââ kâ, kala ilonzi malia ndo. ⁶ Malia ikainzi mine lee, ñinenġa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ñinde piti panzi. ⁷ Ionzi lâ nzâla ara ku ikai poe panzi. Ikainzi soka silâ lee sipânġa lawea ara tonġe, aku simo ñinde. ⁸ Mine nde ara ñana kinzi ñinde ma kawanzi ndanġe ñalae pa Yova Kindeni, ñana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ñalanjala arara panzi tamâta. ⁹ I uru lââ ilanzi tamâta ea sirakoña ñana lââ kâ. Kinzi sinu, aku ilonzi ara ndo. Anġa tamâta ea kinzi putole ipunzi, ande i uru kâpwa ñalae ilanzi kala sika lee kapwanzi pupuro ndo lâ.

¹⁰ Anḡa kinzi pinde nde simo luma sakamao ilo. Kinzi simo nia ḡaḡa ndo. Kinzi nenzi kazâḡa tamâta muḡa sipa wâlo kaika lâ tininzi, aku nâna silanzi. ¹¹ Nḡana tu kinzi taḡanzi kaika pa Maro Kindeni kawa ḡgua. Kinzi sipu Yova Kindeni Walo Tamwata ne ḡgua tukuḡa ututu. ¹² Yova Kindeni iveta malia panzi kala simakâsa sikai wurâta ḡlae ndo, aku ilonzi kura tia ndo. Kinzi patanzi sindue tâno kulu, andeta tamâta tonḡe imo ḡana isukanzi kâ, ande tia. ¹³ Malia ikainzi mine lee, ḡineḡa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ḡinde piti panzi. ¹⁴ Yova Kindeni iyautenzi piti lâ nia kondoma ḡinde ilo, aku ipu wâlo kaika muḡa ikeno tininzi ḡinde ututu. ¹⁵ Mine nde ara ḡana kinzi ḡinde ma kawanzi ndaḡe ḡlae pa Yova Kindeni, ḡana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ḡalaḡala arara panzi tamâta. ¹⁶ Nḡana tu imbware kinzi kazâḡa tamâta nenzi lawea ḡgumbi nzâla “aini” ḡinde ututu, aku imbware “aini” ipono luma sakamao ne nzâla kawa ḡinde ututu tona.

¹⁷ Anḡa kinzi pinde nde sipile ilo-kalo ara, kala sikai malia ḡana kiesaka kie-kie kinzi siveta ḡinde. Kinzi sipaveta kuku vetâḡa sakamao, kala sisânda nâna kulu. ¹⁸ Mine kala kinzi tininzi pwâka ḡana sika kâpwa kâ, ande kala laiti ḡana simâte kâ. ¹⁹ Malia ikainzi mine lee, ḡineḡa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ḡinde piti panzi. ²⁰ I tamwata iporo ḡgua, aku ḡgua ḡinde iveta tininzi ara kilo. Iyautenzi piti lâ nâna ilo. ²¹ Mine nde ara ḡana kinzi ḡinde ma kawanzi ndaḡe ḡlae pa Yova Kindeni, ḡana tu i ne tini-mwasa ikeno

panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ŋalaŋala arara panzi tamâta. ²² Aku ara ŋana kinzi ma siveta patarawâŋa, ŋana itula pwataki tu nenzi ndaŋge ŋalae ikeno papa i. Aku ara ŋana kinzi ma sindeka ku siwâŋgi wângiŋa situla i ne vetâŋa rârâni pwataki panzi tamâta tona.

²³ Anŋa kinzi pinde nde sikai wurâta lâ wângga ŋalaŋala kulu, kala sikâwa tâi geza-geza silâ sikura lawea lawea sikai wurâta ŋana mbaliŋa kâ. ²⁴ Kinzi tamâta ŋinde simora Yova Kindeni ne mâsi kilala. Kinzi simora mâsi ŋalaŋala iveta lâ tâi geza-geza tini. ²⁵ Mao nâ, kinzi simora Yova Kindeni itu pa lawea, ŋineŋga lawea ŋalae imandi ku iveta kâla ikâki ŋalae. ²⁶ Tâi nde isukanzi wângga ŋalaŋala kâki wa itawanzi ndue wa. Mine nde kinzi tamâta simo wângga kulu ŋinde nde siruru tu ma sipayaula, aku kalonzi loko nâ. ²⁷ Kinzi sikâwa sitaŋgeŋge silâ wa simâ wa, sitogo tamâta inu lââ kaika kala idauda mine. Kinzi sisama pâta ŋana sikai poe pa wângga kâ, andeta sikura tu siveta vetâŋa tonŋe ŋana sivila wângga kâ, ande tia. ²⁸ Malia ikainzi mine lee, ŋineŋga sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ŋinde piti panzi. ²⁹ Ipono lawea ŋalae kala tâi pâti kii lâ, aku kâla imâte lâ. ³⁰ Kinzi simora tu tâi pâti kii lâ, kala sindeka ndo. Aku Yova Kindeni ikainzi silâ sipâŋga lawea ne mâta ŋinde kinzi ilonzi tu ma sipâti simo ŋinde. ³¹ Mine nde ara ŋana kinzi ŋinde ma kawanzi ndaŋge ŋalae pa Yova Kindeni, ŋana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ŋalaŋala arara panzi tamâta. ³² Lâ zo ŋana Yova Kindeni ne tamâta ma sipasau tu siwâŋgi, ande ara ŋana kinzi tamâta

ŋinde ma siporo situla i kilala pwataki tu i ŋa nde ŋalae ndo. Aku ara ŋana kinzi ma simandi tamãta mbãna-mbãna naonzi lâ nenzi pasauŋa tona, ku sipanea i ŋa sisuka kãki.

³³ Ŋana tu Yova Kindeni ivetanzi lâê ŋalaŋala sipãŋga mãsa-mãsa ndo lâ, aku itu kaika papa lâê tu ma isãko ipãŋga tâno kulu tia kã. ³⁴ Kinzi tamãta simo tâno ŋinde nde uru siveta vetãŋa sakamao nã. Mine nde Yova Kindeni ikai nenzi tâno ara ŋinde ne sinji piti, ku iveta ipãŋga tâno ara tia. ³⁵ Andeta Yova Kindeni itu ivilanzi ne tamãta. Mine kala iveta lâê bwalika ipãŋga nia bilimu, aku iveta lâê isãko ipãŋga nia mãsa-mãsa ku irere indue tava. ³⁶ Isãu panzi tamãta ŋinde putole ipunzi tu ma sikai tâno ŋinde, kala siveta nenzi lawea ku simo. ³⁷ Kinzi sipau kãpwa tava kã waini lâ tânoni ndaina, aku kanaŋo ipãŋga maria. ³⁸ Yova Kindeni iveta kie ara ndo panzi ne tamãta. Mine kala sipulianzi nenzi vãsa kambwanŋenzi rãrã sipãŋga, aku iveta nenzi bulmakao sipãŋga kambwanŋenzi walo tona.

³⁹ Andeta muli, ŋineŋga kinzi kazãŋa tamãta sipolenzi Yova Kindeni ne tamãta lâ paraŋa ilo ku siveta maŋeti panzi. Kinzi siveta kenzi sakamao panzi wa nãna silanzi wa. ⁴⁰ Andeta Yova Kindeni itawanzi nenzi kazãŋa tamãta ndue ndo, ku iŋaranzi silã wa simã wa lâ nia bilimu pinde nzãla keno tia. ⁴¹ Andeta ivilanzi kinzi sugorai tamwatanzi, kinzi ŋinde muŋga simo sakamao, aku iveta nenzi vãsa sipãŋga kambwanŋenzi walo. ⁴² Kinzi tamãta arara nde simora Yova Kindeni ne vetãŋa mine ku wisinzi ara nã. Anŋa kinzi tamãta sakamao nde siporo tia, kawanzi buu nã.

⁴³ Ayo, miki tamâta ea kamo tava nemi ilo-kalo ara, ande ara ŋana miki ma kalomi ŋgere sondo ŋana kelekele rârâni ŋinde kâ. Miki kalomi ŋgere sondo ŋana Yova Kindeni ne tini-mwasa ŋinde uru ikeno pa kinda ikura zo rârâni.

108

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi ne tamâta

¹ Maro Kindeni, nanenŋu kalo-tawana nde ikeno kaika pa noko nâ. Mao nâ, naŋa kalonŋu tawanano sondo ndo, aku naŋa ma awâŋgi apanea noko ŋa asuka kâki.

² Lâ mbone-mbone nâ, naŋa ma apagagati warakâŋgu amandi sânda lâ kenoŋa nia, aku ma ara nenŋu wâŋgu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa mine lee mbwale pwataki. ³ Yova Kindeni, naŋa ma amandi kinzi tinikoa ŋgu naonzi, ku ma kawâŋgu ndanŋe pa noko. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pano lâ tamâta ŋgu rârâni ŋgininzi.

⁴ Nana tu noko ne tini-mwasa nde kiri-mwata tia ndo. Ninde ikeno mine ku imo nâ, aku ne keru nde ilâ ikura lâ nia maa ikeno âta ŋinde. Ikura zo zo noko kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ŋinde nde ŋalae ndo, ipole take-take ikeno samba tini ŋinde.

⁵ Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta mâsi tonŋe ipâŋga samba tini, ŋana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde Maro Nalae. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâŋga nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. ⁶ Noko ilo ndo keno pa maka, aku ne walo nde ŋalae tina. Mine nde maka kano pano tu kupalonŋo

pa nema nonja, aku pwaima piti lâ kazâja ilo, njana ma kamo ara kâ. ⁷ Maro Kindeni imo i tamwata ne luma sapâja ilo, aku iporo tu, “Nanja ma apole paraña, njineña ma andeka njana akisi keru lâ Sekem lawea tava Sekot ngu nenzi nia kawa njinde panzi nanengu tamâta. ⁸ Kinzi Ruben ngu anja kinzi Gat ngu nde nanja warakângu nenju tamâta, aku kinzi Manase ngu kala simo nanengu tamâta mine nâ. Kinzi Efraim ngu nde sitogo nanengu sambara kaika njana paraña kâ, anja kinzi Juda ngu nde sitogo koipu njalae ne tukâla uru ikeno nanja mbaungu ilo. ⁹ Taitu nanengu morâja ikeno mine njanazi nanengu kazâja tamâta; kinzi Moap ngu nde ngu kaa nâ, itogo kondo nanja uru apua mbaungu lâ ilo mwasina. Aku kinzi Idom ngu kala simo ngu kaa nâ, kala nanja uru kenju nâ apalenzi. Nanja apolenzi kinzi Filistia ngu lâ paraña ilo, kala andeka nâ akai lolove.”

¹⁰ Maro Kindeni, tiambo noko tini pwâka tu pwai nanja alâ apara kunzi ngu njinde simo lawea njalae ilo, laweani ndaina ne ngumbi kaika inje mbwaliu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu pwai nanja alâ apara lâ Idom nenzi tâno, tiya? ¹¹ Tiambo noko tamwata kupu muli pa maka marumbu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu kuvilanzi nema zugu tamâta sipole paraña, tiya? ¹² Maka kasama tu kinzi tamâta nenzi pavilâja nde kelekele kaa nâ. Mine kala maka kano pa noko tu kuvilama njana kapolenzi nema kazâja tamâta kâ. ¹³ Mao nâ, ambo Maro Kindeni ma ivila maka, ande maka ma kapole paraña. I tamwata ma izavarunzi nema kazâja tamâta njinde.

109

Tamâta ilo malia kala isarâwa pa Maro Kindeni Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, nanenŋu paneâŋa imâ pa noko simbo nâ. Naŋa ano pano tu kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. ² Nana tu kinzi lanenŋa tamwatanzi sakamao nde sikai kazâŋa pa naŋa ku situ ladinâŋgu. ³ Naŋa ŋandai aveta vetâŋa soki panzi ŋga, andeta kinzi sikai kazâŋa pana ku sisowe ŋgua sakamao lâ tiniŋgu. ⁴ Naŋa uru tiniŋgu mwasa nâ panzi ku ano pano tu kusukanzi, andeta kinzini sitalea naŋa. ⁵ Naŋa uru aveta kenŋu ara nâ panzi, andeta kinzi sikatu kenzi sakamao imâ pa naŋa. Naŋa ilonŋu ndo ikeno panzi, andeta kinzi wisinzi nâna nâ pa naŋa.

⁶ Maro Ŋalae, kinzi nawalanzi tonŋe iveta malia ŋalae tina pa naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kupatea tamâta sakamao tonŋe tu ma imandi ŋgua nia ku isowe ŋgua lâ nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde tini. ⁷ Naŋa ilonŋu tu noko ma kusânda nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde ne vetâŋa soki kulu, aku kupa ŋgua ŋana kupare nia papa i kâ. Aku naŋa ilonŋu tu noko ma kumora i ne noŋa itogo kelekele sakamao tona. ⁸ Naŋa ilonŋu tu i ma imâte walele nâ, ŋinenŋa tamâta tonŋe ma ikai i nia. ⁹ Naŋa ilonŋu tu i ma imâte, aku i natu kinzi ma sipânŋa simo mundoro. Ara ŋana i kaiwa ma imo mwala! ¹⁰ Naŋa ilonŋu tu i natu kinzi ma simo sugorai, nenzi luma tia. Ara ŋana tamâta pinde ma sinjaranzi ŋana nenzi luma sinŋa! ¹¹ Ambo tamâta pinde nenzi mbuku ikeno pa nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde, ande naŋa ilonŋu tu kinzi ma simâ sikai i ne tâno tava ne

kelekele rârâni. Naṅa ilonḡu tu kinzi ma sikai mbaliṅa rârâni i muṅga imakâsa ṅalae ṅana ikai ṅinde. ¹² Naṅa tiningu pwâka tu tamâta tonḡe ma io ne wisi-wisi ilâ pa tamâta ṅinde, aku tiningu pwâka tu tamâta tonḡe ma kalo sukâṅa ṅananzi i natu simo mundoro ṅinde. ¹³ Naṅa ilonḡu tu i ne vâsa rârâni ma sipamateteu, aku kinzi tamâta sipâṅga muli-muli ṅinde ma kalonzi kapa ndo ṅana tamâta ṅinde ṅa. ¹⁴ Naṅa tiningu pwâka tu Yova Kindeni ma izavaru nanenḡu kazâṅa tamâta ṅinde timbu muṅgâṅa nenzi kiesaka piti lâ tininzi! Aku naṅa ilonḡu mine nâ ṅana i tina tona! ¹⁵ Mao nâ, naṅa ilonḡu tu Yova Kindeni ma kalo ṅgere ṅana nenzi kiesaka kâ ikura zo rârâni. Ara ṅana i ma ivetanzi tamâta rârâni kalonzi kapa ndo ṅana kinzi ṅgu ṅinde seenzi kâ, ¹⁶ ṅana tu nanenḡu kazâṅa tamâta ṅinde ṅandai io ne wisi-wisi ilâ pa tamâta tonḡe ṅa. I uru iveta kie sakamao panzi sugorai tamâta wa, kinzi tamâta nenzi kelekele tia wa, kinzi tamâta simo tava kalonzi loko wa. I ilinzi lee ipunzi pâta simâte.

¹⁷ I muṅga indeka ṅana ino pa Yova Kindeni tu ma iveta kie sakamao panzi tamâta pinde. Mine nde ara ṅana tamâta pinde ma sino pa Yova Kindeni tu iveta kie sakamao mine nâ pa i tamwata! I tini pwâka tu Yova Kindeni ma iveta vetâṅa ara panzi tamâta pinde. Mine nde ara ṅana Yova Kindeni ne vetâṅa ara ma ikeno malawae ndo ṅana i tamwata mine nâ! ¹⁸ I uru iporo ṅgua sakamao mine ikura zo rârâni, itogo tamâta ipasawa pasawaṅa lâ tini mine. Ara ṅana i ne ṅgua sakamao ṅinde ma ipalele ku izavaru i tamwata! ¹⁹ Naṅa ilonḡu tu i ne ṅgua sakamao ṅinde ma

ipânḡa itogo i ne lalava mine. Ara ḡana ḡgua ḡinde ma îlita i kaika ikura zo zo, itogo tamâta îlita wâlo lâ kambwanḡe mine. ²⁰ Mao nâ, naḡa ilonḡu tu Yova Kindeni ma ipare nia mine panzi nanenḡu kazâḡa tamâta, kinzi ḡinde uru siporo ḡgua soki ndo pa naḡa.

²¹ Taitu Koipu ḡalae Yova Kindeni, naḡa ano pano tu kuvilana, ikura noko ne ḡgua pâḡa muḡḡâḡa mine. Noko ne tini-mwasa ara ḡinde ikeno pa naḡa ikura zo zo. Mine nde ano pano tu pwaina piti lâ kazâḡa ilo. ²² Naḡa amo sugorai ndo, aku akura tu apavila warakânḡu nde tia. Naḡa ilonḡu malia ndo. ²³ Tini nâ nde ma naḡa naonḡu tia lâ, itogo kari indue ku lala pararai lâ. Naḡa amo atogo ndemu-ndemu lawea itapala kala îlâ lâ. ²⁴ Naḡa andi kaika ḡana kâpwa kâ ikura zo luandondo, kala tukunḡu rua nenzi walo tia ndo. Naḡa tiningu râki-râki ndo. ²⁵ Nanenḡu kazâḡa tamâta nde simora naḡa ku siporo ḡgua pavaligiḡa nâ pana. Kinzi sirurua kulunzi pana wa siḡeleana wa.

²⁶ Nanenḡu Maro Yova Kindeni, kuvilana ḡga! Noko tini mwasa pa naḡa ikura zo râranî. Mine kala pwaina piti lâ kazâḡa ilo! ²⁷ Yova Kindeni, kutula pwataki panzi nanenḡu kazâḡa tamâta tu noko tamwata simbo nâ kumo nanenḡu Pavilâḡa Tamâta. ²⁸ Ambo kinzi ma sino pano tu kuzavaru naḡa, ande ara. Taitu naḡa kalonḡu tawana tu noko ma kuveta kie ara nâ pana. Naḡa ilonḡu tu noko ma kutawanzi tamâta ḡinde siveta kenzi sakamao pa naḡa. ḡinenḡa noko ne wurâta tamâta naḡa ma ilonḡu ara nâ. ²⁹ Naḡa ilonḡu tu nanenḡu kazâḡa tamâta ma mainzi ḡalae. Ara ḡana maḡeti

ma ituranzi ndo lâ, itogo pasawaḡa mwasina.

³⁰ Andeta naḡa ma aporo kawânḡu ndanḡe ḡalae pa Yova Kindeni. Lâ zo ḡana i ne tamâta ma sipasau ḡana siwawa i kâ, ande naḡa ma amandi kunzi apaneaa i ḡa. ³¹ ḡana tu i uru isukanzi kinzi sugorai tamwatanzi ku ikainzi piti lâ nenzi kazâḡa tamâta mbaunzi ilo, kinzi ḡinde situ sipunzi pâta simâte.

110

Yova Kindeni ipa ḡgua kuku koipu ḡalae i mungaa ipatea ḡinde

Daviti isia wânḡiḡa ḡine

¹ Maro Yova Kindeni itu ḡgua pa nanenḡu Maro ḡalae mine tu, “Noko kusaḡona ḡai pa mbaunḡu wia kâ lee, ikura lâ zo ḡinde naḡa ma aonzi noko ne kazâḡa tamâta simo noko kalo.” ² Maro Yova Kindeni imo Saion lawea, aku io noko tu pwai koipu pa lawea ndoni. Ara, pwai poe kaika panzi ne kazâḡa tamâta. ³ Mao nâ, lâ zo ḡana noko kupara kunzi ne kazâḡa tamâta, ande noko ne tamâta ma ilonzi ara tu simâ pano lâ tuu sapâḡa kulu ḡana sivilano. Noko ma pwai walo kaika ikura zo rârâni, itogo mbo mbo mwâka uru ipânḡa unza tini, kala unza ikai walo wasaseki mine.

⁴ Maro Yova Kindeni ipambwâre lâ ku iporo mine tu, “Noko koipu ḡalae ma kumo patarawâḡa tamâta mine ku kumo nâ. Noko kumo patarawâḡa tamâta ḡalae, kutogo Melikisede mine.” Yova Kindeni kawa ḡgua rârâni nde mao kanaḡo, aku i ma ilele ne ḡgua ipânḡa kie tonḡe tia ndo.

⁵ Maro Yova Kindeni uru imandi noko tini laiti ñana ivilano. Mine kala muli, lâ zo ñana i ne wisi-nâna ma ipânga nia yo, ande i ma ipara kunzi koipu ñalajala, ku ma ipolenzi itawanzi ndue ndo lâ. ⁶ Mao nâ, i ma ipare nia panzi tamâta ngu rârâni, ku ma ipunzi tamâta rârâ sipamateteu. I ma itawanzi koipu ñalajala simo tâno ndoni. ⁷ Koipu Ñalae ma ilâ pa lââ ñinde irere nzâla ñgañe, aku ma inu. Mine kala i ma ikai walo, ku ma ipole paraña.

111

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ña kâki

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki! Naña ilonngu kalonngu ndoni aporo ndançe ñalae papa i. Lâ zo ñana i ne tamâta sipasau tu siwawa i, ande naña ma amo kunzi ku ma kawângu ndançe mine nâ.

² Ñana tu Yova Kindeni uru iveta vetâña arara nâ. Tamâta ea ilonzi ara nâ ñana Yova Kindeni ne vetâña kie-kie kâ, ande kinzi ñinde rârâni uru kalonzi ñgere sondo ñana i ne vetâña ñinde kilala kâ. ³ I ne vetâña rârâni situla i kilala pwataki tu i ña nde ñalae, aku i ne walo nde kaika ndo. I uru iveta kie ara ndo panzi ne tamâta, ma iveta mine ku imo nâ.

⁴ Yova Kindeni uru igagatinzi ne tamâta ilonzi kalonzi tu ma kalonzi ñgere ñana i ne vetâña arara ñinde kâ. I itu kinzi ma sisama tu inani nde wisi-wisi warika wa kalo-sukâña warika wa. ⁵ I uru kâpwa isuanzi tamâta ea simege ñana i kâ. Aku i ma kalo kapa ñana ñgua pâña ñinde i muñga iveta kunzi ne tamâta, ande ma tia. ⁶ Muñga ikai tinikoa ngu nenzi tâno ku ikisi keru panzi tamwata ne tamâta,

aku ne vetâña ñinde itula i ne kaika kilala pwataki panzi.

⁷ Mao nâ, Yova Kindeni ne vetâña rârâni nde mao kanaño ku sondo ndo. Mine kala kinda takura tu taponu muli pa i ne tukuña rârâni. ⁸ Nanayoni, lâ zo ñinde Yova Kindeni itula ne ñgua tukuña panzi ne tamâta, ande i ne vetâña ñinde ipânga mao kanaño ku sondo nâ. Aku i ne ñgua tukuña ñinde ma ikeno mine ku imo nâ. ⁹ Ina kala iyautenzi ne tamâta piti lâ kazâña ilo, ku iveta ñgua pâña kunzi. Aku ñgua pâña ñinde ma ikeno mine ku imo nâ. Mao nâ, Yova Kindeni ña imo sapâña ndo; mine nde ara ñana tamâta rârâni ma siruru ñana i kâ.

¹⁰ Ambo tamâta tonje ilo tu ipânga ilo-kalo tamâta, ande i ma imege ñana Yova Kindeni muña lâ ñga. Ina uru itula ilo-kalo arara panzi tamâta ea sipaloño pa i kawa ñgua. Paneâña ilâ pa i ikura zo rârâni!

112

Kinzi tamâta arara nenzi ndekâña

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki! I ne nzâmbe ara ikeno pa tamâta ea uru imege ñana i wa ilo ara nâ ñana ipono muli pa i ne tukuña wa.

² Tamâta ara ñinde natu wukale, kinzi ma simo tamâta ñalajala lâ ñgu naonzi. Aku Yova Kindeni ne nzâmbe ara ma ikeno panzi tamâta ara ñinde timbunzi wukale mine nâ. ³ Tamâta ara ñinde see taitu kinzi ma simo mbaliña warakanzi, aku i tamwata ne vetâña arara ma ikeno ikura zo zo. ⁴ Ikura zo zo, tamâta ara uru kalo sukâña ñananzi tini pinde ku io ne wisi-wisi ilâ panzi, aku i ne

vetâña rârâni nde sondo nâ. Mine kala i nde itogo sinâla ñana isinalanzi tamâta arara simo nia ñaña ilo. ⁵ Tamâta ea uru ivilanzi tini pinde ñana mbumbu kâ ku iveta vetâña sondo nâ ñana ikai mbaliña kâ, ande tamâta ñinde ma imo ara nâ.

⁶ Mao nâ, ambo tamâta tonje ipono muli sondo pa Yova Kindeni, ande tamâta ñinde ma imo ara nâ. Aku kinzi tamâta sipânga muli-muli ñinde ma siloŋo i parina. ⁷ Ambo tamâta ara mine ma iloŋo pâri tu malia pinde ma imâ ipânga, ande i ma iruru tia, ñana tu i ne kalo-tawana ikeno kaika pa Yova Kindeni. ⁸ I ma iruru ku kalo loko ñana vetâña tonje tia. Isama tu Yova Kindeni ma ipolenzi ne kazâña tamâta. ⁹ I uru kelekele rârâ ilanzi sugorai tamwatanzi, aku ne vetâña arara ñinde ma ikeno ikura zo zo. I ma imo tamâta ñalae, aku kinzi tamâta ma sisuka i ña kâki.

¹⁰ Kinzi tamâta sakamao simora tu tamâta ara uru imo ara mine, kala simo sipadâda nâ. Kinzi wisinzi nâna lee sipayaula ku naonzi tia lâ. Aku kelekele ara ndia kinzi tamâta sakamao situ ma sikai pa warakanzi, ande ñinde ma sikai tia.

113

Kinzi tamâta sindeka, ñana tu Maro Kindeni iveta kie ara panzi

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki! Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta, miki kasuka i ña kâki!

² Ara ñana paneâña mine nâ ma ilâ pa Yova Kindeni lâ zo ñine wa zo muli-muli wa. ³ Mine nde miki tamâta kala kamo pa mbwera kâ, anga miki

ḡinde kamo pa wâra kâ, miki rârâni kapanea Yova Kindeni kasuka i ḡa kâki!

⁴ Nana tu Yova Kindeni imo ikai Maro panzi tamâta ḡgu ndoni. I ḡa nde ḡalae ndo, kala ipolenzi kelekele rârâni simo samba ilo. ⁵ Mao nâ, tamâta tonḡe irerege kuku kinda nenda Maro Yova Kindeni, ande tia. Ina imo âta ndo, ⁶ kala nao tundu ḡana imora nia maa wa tâno wa. ⁷ I nao tundu ḡana ivilanzi kinzi sugorai tamwatanzi, aku ikainzi piti lâ nia sakamao ilo. Tamâta ea simo sakamao ku sikura tu sipavila warakanzi tia, ande i uru isuka kinzi ḡinde kâki, ⁸ aku ionzi simo rege-rege kunzi i ne ḡgu nenzi tamâta mbâna-mbâna. ⁹ Aku i uru iveta kie ara ndo panzi taine niḡga tava. Ivilanzi kala sipaguguanzi natunzi, ande kala taine ḡinde sindeka pâta kanaḡo. Mine kala tapanea Yova Kindeni tasuka i ḡa kâki!

114

Wânḡiḡa ḡana zo ḡinde Maro Kindeni iyautenzi Isrel ḡgu piti lâ Isip tâno

¹ Muḡgani, lâ zo ḡinde kinzi Isrel ḡgu sipile Isip tâno, lâ zo ḡinde Yakopu ne vâsa ḡgu sipile tinikoa ḡgu nenzi lawea,

² ande lâ zoni ndaina kinzi Juda ḡgu sipâḡga Maro Kindeni ne ḡgu sapâḡa. Mao nâ, kinzi Isrel ḡgu sipâḡga i tamwata ne tamâta. ³ Maro Kindeni ina ipâḡga Tâi Nḡi pwali, aku tâi nde ikâwa ilâ imandi pa pinde, ilâ imandi pa pinde. Nḡineḡga i ilâ lee ipâḡga Jodan Lââ pwali, aku lââ imandi nâ.

⁴ Kinzi tuu ḡalaḡala siruru kala sipapatiki sitogonzi

meme mine. Aku kinzi tuu kiri-kiri kala sisonja pwapwataki sitogonzi lama natu mine.

⁵ Noko tâi ndai, ande vetâna ndia ipânja pano kala noko pwâwa mine, a? Anja noko Jodan Lââ, mana mana nga kurere tia, a? ⁶ Anja miki tuu njalanjala, ande vetâna ndia ipânja pami kala kapapatiki katogonzi meme mine, a? Anja miki tuu kiri-kiri, mana mana nga kasonja pwapwataki katogonzi lama natu mine, a?

⁷ Mao nâ, miki kamege njana Maro Kindeni kâ kala kaveta mine. Noko tâno naji, kala njine Maro Njalae imâ ipânja laiti lâ. Mine kala kuririŋo nga! Yakopu ne Maro Kindeni nde imâ ipânja lâ; mine nde ara njana noko ma kumo kuririŋo nâ. ⁸ Njana tu ina iveta lââ ipânja mira ilo ku iyâti imâ, aku inani iveta lââ isâko mira kaika njalanjala ilo ku irere ndue.

115

Maro Kindeni i simbo nâ nde Maro mao

¹ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa maka ikura zo zo, aku noko uru kuveta ikura tamwata kawa njua rârâni. Mine nde maka ma kasuka noko simbo nâ na kâki. Maka ma kapasuka warakama njama kâki, ande tia.

² Njana sâ kâ nga kinzi tinikoa ngu uru sivaligi maka ku sikasonjama mine tu, “Miki nemi Maro Kindeni ande imo ndia”, a? ³ Kinzi sizizâla tu kinda nenda Maro Kindeni imo samba ilo, aku i uru iveta ikura tamwata nâ ne pateâna. ⁴ Anja kinzi tinikoa ngu nenzi maro nde kelekele kaa nâ. Kinzi tamâta nâ sipare maro njinde tainzi lâ mira “gol” wa “silva” tini. ⁵ Kinzi maro lanjeja njinde

kawanzi keno, andeta sikura tu siporo ṅgua kâ, nde tia. Kinzi matanzi keno, andeta sikura tu simora kelekele kâ, nde tia. ⁶ Kinzi taṅanzi keno, andeta sikura tu siloṅo ṅgua kâ, nde tia. Kinzi vi-gunzi keno, andeta sikura tu siṅo kelekele kuwae kâ, nde tia. ⁷ Kinzi mbaunzi keno, andeta sikura tu sitaṅo kelekele kâ, nde tia. Aku kinzi kenzi keno, andeta sikura tu soka kâ, nde tia. Kinzi sikura tu sisarâwa wa siveta nduṅeṅa toṅge tia. ⁸ Mine nde naṅa aporo tu kinzi tamâta kala uru sipare maro laṅeṅa kaa kaa ṅinde tainzi, ande kinzi ṅinde nde sirerege kunzi maro laṅeṅa ṅinde. Aku tamâta ea uru kalonzi tawana maro laṅeṅa ṅinde, ande kinzi kala sipâṅga kaa nâ, sitogonzi kinzi mine.

⁹ Aṅga miki Isrel ṅgu tamâta, miki ma kalomi tawana Yova Kindeni, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹⁰ Aku miki Yova Kindeni ne patarawâṅa tamâta lâ Aron ne vâsa ṅgu, miki ma kalomi tawana Yova Kindeni, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹¹ Miki tamâta ṅine uru kamege ṅana Yova Kindeni kâ, miki ma kalomi tawana i nâ, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹² ṅana tu Yova Kindeni uru kalo ṅgere ṅana kinda kâ, aku i ma iveta kie ara nâ pa kinda. I ma iveta kie ara mine nâ panzi Isrel ṅgu tamâta, sitavanzi Yova Kindeni ne patarawâṅa tamâta lâ Aron ne vâsa ṅgu. ¹³ Mao nâ, Yova Kindeni ma iveta kie ara panzi tamâta ea simege ṅana i kâ, kinzi tamâta ṅalaṅala wa sugorai tamwatanzi wa.

¹⁴ Naṅa ilonṅu tu Yova Kindeni ma iveta natumi sipâṅga kambwanṅenzi walo, aku ilonṅu tu i ma iveta mine nâ panzi timbumi wukale tona. ¹⁵ Mao nâ, naṅa ilonṅu tu Yova Kindeni tamwata ma iveta

kie ara ndo pa miki. Ina nia ndoyo ipulianzi samba wa tâno wa.

¹⁶ Samba nde Yova Kindeni simbo nâ ne ninia, anga tâno nde ilua kinda tamâta lâ. ¹⁷ Kinzi materja tamâta silâ pa warakanzi nenzi lawea, aku sikura tu sipanea Yova Kindeni sisuka i ña kâki, ande tia.

¹⁸ Anga kinda nde tamo viânda yo, aku ma kawânda ndanġe pa Yova Kindeni lâ zo ñine wa zo muli-muli tona. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki!

116

Tamâta kawa ndanġe pa Maro Kindeni, ñana tu iveta i tini ara kilo

¹ Yova Kindeni uru ipaloño pa nanenġu sarawâña. Mine nde naña tiniġu mwasa ndo papa i. Mao kanaño, i uru ipaloño pa nanenġu noña.

² Ina itambira taña pa nanenġu sarawâña rârâni. Mine nde naña ma amo akai noña pa i nâ ikura zo rârâni naña ma amo viânġu.

³ Muġa, materja ne nimbu nde ikai naña kaika lâ. Mine kala naña kalonġu ñgere ñana materja nianzi, aku ñinde iveta naña aruru pâta kanaño. Naña kalonġu loko ku ilonġu malia ndo.

⁴ Ninenġa asarâwa pa Yova Kindeni ku apai tu, “Yova Kindeni, naña ano kaika pano tu kuvilana! Tia ma amâte!”

⁵ Naña asama tu Yova Kindeni nde wisi-wisi warika wa vetâña sondo warika wa. Mao nâ, kinda nenda Maro Kindeni nde kalo-sukâña warika. ⁶ I uru ikea ñananzi tamâta ea sikura ñana sipavila warakanzi tia. Mine nde lâ zo ñana kalo-lokoni iveta ilonġu malia ndo, ande ina ivilana.

⁷ Kala ḡine naḡa wisḡḡu puu ndue kilo, ḡana tu Yova Kindeni iveta kie ara ndo pa naḡa.

⁸ Yova Kindeni itḡḡi mateḡa piti kala iḡḡeḡe ḡanana lâ. Ipamasi matâḡḡu sulu mâsa-mâsa lâ, aku ikea ḡanana. Mine nde malia ḡandai itawa naḡa ndue ḡa. ⁹ Mine kala naḡa ma ayoka kuku Yova Kindeni ikura zo râḡâni naḡa ma amo viâḡḡu lâ tâno kulu. ¹⁰ Naḡa kalonḡu tawana Yova Kindeni. Mine kala muḡḡa naḡa aporo lâ warakâḡḡu ilonḡu mine tu, “Malia ḡalae tina itawa naḡa ndue ndo lâ.” Taitu lâ zo ḡinde, naḡa ḡandai apile nanenḡu kalo-tawana ḡa. ¹¹ Lâ zo ḡinde naḡa ilonḡu râḡâ kala aporo lâ warakâḡḡu ilonḡu mine tu, “Tamâta râḡâni nenzi ḡua pâḡa râḡâni nde laḡeḡa nâ.” Andeta nanenḡu kalo-tawana ḡandai imbe ḡa.

¹² Opopo, Yova Kindeni iveta kie ara ndo pa naḡa. Andeta naḡa ma akatu i ne vetâḡa ḡinde mâsi mana. ¹³ Ayo, naḡa ma awuwu waini lâ kâmba ilo, ku akai amâ alua Yova Kindeni itogo patarawâḡa mine. Vetâḡa ḡinde ma itula pwataki tu naḡa kawâḡḡu ndaḡe ḡalae papa i ḡana ne pavilâḡa ara ḡinde kâ. ¹⁴ Aku lâ zo ḡana Yova Kindeni ne tamâta râḡâni ma sipasau ḡana siwâḡḡi pa i kâ, ande naḡa ma amo kunzi ku ma aveta ikura nanenḡu ḡua pâḡa muḡḡâḡa mine.

¹⁵ Mao nâ, Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta. Mine kala ambo tonḡe ma imâte, ande i kalo sukâḡa ḡalae ḡinde.

¹⁶ Yova Kindeni, naḡa amo noko ne wurâta tamâta. Naḡa uru aveta wurâta pano, itogo nana muḡḡa iveta mine. Noko kutiḡḡi mateḡa piti kala iḡḡeḡe ḡanana, kala ḡine naḡa amo ara nâ. ¹⁷ Mine

nde naña ma aveta patarawâña pano ñana itula pwataki tu naña kawânğu ndanđe ñalae pano. Aku naña ma ano pa noko tona. ¹⁸ Aku lâ zo ñana Yova Kindeni ne tamâta rârâni ma sipasau ñana siwânği pa i kâ, ande naña ma amo kunzi ku ma aveta ikura nanenğu ñgua pânja munğânja mine. ¹⁹ Yova Kindeni, naña ma aveta mine lâ Jerusalem lawea ilo, lâ noko ne luma sapânja ne ñgumbi ilo. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki!

117

Paneâña ilâ pa Maro Kindeni

¹ Miki tamâta lâ tinikoa ñgu ndoni, miki rârâni kapanea Yova Kindeni kasuka i ña kâki! Miki tamâta kamo tâno ndoni, miki kawawa i!

² Ñana tu i ne tini-mwasa ikeno kaika pa kinda ku imo nâ. Ikura zo zo, ande iveta ikura i kawa ñgua rârâni. Mine kala tapanea Yova Kindeni tasuka i ña kâki!

118

Kinzi kawanzi ndanđe pa Yova Kindeni ñana i ne pavilânja kâ

¹ Kinda ma kawânda ndanđe ilâ pa Yova Kindeni, ñana tu i nde ara tamwata. I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.

² Mine nde miki Isrel ñgu tamâta, ara ñana miki ma kaporo mine tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.” ³ Anğa miki Yova Kindeni ne patarawâña tamâta lâ Aron ne vâsa ñgu, miki kala ma kaporo mine tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.” ⁴ Anğa miki tamâta ñine uru kamege

ġana Yova Kindeni kâ, miki rârâni kala mine nâ ma kaporo tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.”

⁵ Njana tu munga, ande malia ŋalae itawa naġa ndue lâ. Nġineġa naġa ano pa Yova Kindeni, aku ipaloġo pa nanenġu noġa kala izavaru malia ŋinde piti lâ. ⁶ Naġa asama tu Yova Kindeni uru imo kuku naġa. Mine kala naġa ma aruru tia ndo, ŋana tu kinzi tamâta sikura ŋana siveta vetâġa soki tonġe pa naġa, ande tia. ⁷ Mao nâ, Yova Kindeni tamwata uru imo kuku naġa ŋana ivilana. Mine kala naġa ma amora i itawanzi nanenġu kazâġa tamâta ndue ku izavarunzi ndo lâ.

⁸ Ambo kindâ kalonda tawana tu kinzi tamâta ma sivila kindâ, ande ŋinde nde ara koġa tia. Andeta kaloġo ŋġa; ambo kindâ talâ pa Yova Kindeni tu ikeâ ŋana kindâ kâ, ande ŋinde nde ara ndo.

⁹ Ambo kindâ kalonda tawana tu kinzi tamâta ŋalaġala ma sivila kindâ, ande ŋinde nde ara koġa tia. Ambo kindâ talâ pa Yova Kindeni tu ikeâ ŋana kindâ kâ, ande ŋinde nde ara ndo.

¹⁰ Nanenġu kazâġa tamâta rârâ nde sinġe naġa mbwaliu lâ, andeta Yova Kindeni walo kaika ilua naġa, kala azavarunzi lâ. ¹¹ Kinzi sinġe naġa lâ, kala simo pa naonġu wa mulinġu wa tiniġu pa wia kâ wa tiniġu pa ŋâsi kâ. Andeta Yova Kindeni walo kaika ilua naġa, kala azavarunzi lâ. ¹² Kinzi sinġe naġa mbwaliu lâ, itogo wuliwuli siveta mine. Andeta Yova Kindeni walo kaika ilana, kala azavarunzi lâ. Mao nâ, kinzi sipamate-teu walele nâ, itogo yââ kana leu walele nâ ŋineġa imâte pusii lâ mine.

¹³ Kinzi kazâġa tamâta ŋinde sipara kaika ndo

kuku naŋa, aku laiti ŋana sipole naŋa kã. Andeta Yova Kindeni ivilana. ¹⁴ Mine kala naŋa apaimi tu Yova Kindeni tamwata uru walo kaika ilua naŋa. Ina tamwata imo nanenŋu Pavilãŋa Tamãta.

¹⁵ Miki kalonjo ŋga! Yova Kindeni ne tamãta nde simo nenzi luma ilo ku sindeka wa sikai lolove wa. Kinzi sisarãwa mine tu, “Yova Kindeni Walo Tamwata ivila kinda kala tapole paraŋa lâ! ¹⁶ Mao nã, Yova Kindeni ne walo kaika nde ŋalae ndo! Yova Kindeni Walo Tamwata ivila kinda kala tapole paraŋa lâ.” ¹⁷ Aku naŋa kala ŋandai amãte lâ paraŋa ilo ŋga. Naŋa ma amo viãŋgu, ku ma atu pãri ŋana Yova Kindeni ne vetãŋa ŋalaŋala ŋinde kã. ¹⁸ Yova Kindeni ipu naŋa pãta lâ, andeta i ŋandai isãu pa mateŋa tu ikai naŋa ŋga.

¹⁹ Mine nde naŋa amandi Yova Kindeni ne luma sapãŋa nao amo ŋai. Miki kakai nzãla piti pana, ŋana naŋa ma ayoka alã luma ilo ku ma kawãŋgu ndanŋe asuka i ŋa kãki. ²⁰ Yova Kindeni ne ŋgumbi nzãla kala ŋine. Tamãta ea simo ilonzi mbãrambãra lâ i nao, kinzi ŋinde nã ma sikura tu silã luma sapãŋa ilo. ²¹ Yova Kindeni, noko kupalonjo pa nanenŋu noŋa lâ, kala kumo nanenŋu Pavilãŋa Tamwata. Mine nde naŋa apanea noko ŋa asuka kãki.

²² Mira ŋine kinzi tamãta ŋana sipa luma kã situ nde sakamao kala sitambira lâ, ande mirani ndaina ipãŋga mira ara ŋana isuka luma ŋgaŋe kaika kã. ²³ Yova Kindeni tamwata iveta vetãŋa ŋinde ipãŋga lâ, kala kinda tamora ŋinde tu ara pãta kanaŋo. ²⁴ Kala kari ŋine kinda kalonda ŋgere ŋana Yova Kindeni ne vetãŋa ŋinde. Kinda ma tandeka ku ilonda ara nã papa i.

²⁵ Yova Kindeni, nema pavilânja tamwata noko, maka kano pano tu kuvilama! Kusukama nana nema vetâña rârâni ma ipânja kanaŋo. ²⁶ Kala njine tamâta kala ikai Yova Kindeni ndamwa njinde nde ilâ luma sapâña ilo, aku Yova Kindeni itu nzâmbe pa koipu njalae njine ikai i ndamwa kala imâ. Maka kamo Yova Kindeni ne luma sapâña ilo ku kano pa i tu ma iveta kie ara pa miki. ²⁷ Mao nâ, Yova Kindeni nde Maro Njalae, aku uru ikatona kinda sondo ndo. Mine nde miki kalâ kakai kâi launzi lâ mbaumi ilo, aku kao lae ku koka kalâ kakarerea patarawâña nia ku kapanea i.

²⁸ O Maro Kindeni, noko simbo nâ kumo nanenju Yova Kindeni, aku kawânju ndanŋe imâ pano. Mao nâ, nanenju Maro Kindeni noko, aku naŋa ma aporo atula pwataki tu noko nana imo njalae ndo.

²⁹ Miki ma kawami ndanŋe ilâ pa Yova Kindeni, njana tu i nde ara tamwata. I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.

119

Maro Kindeni ne njua tukuŋa nde ara ndo

¹ Tamâta ea kinzi uru sipaveta kuku vetâña sondo nâ ku soka Yova Kindeni ne njua tukuŋa muli, ande i ne nzâmbe ara ikeno panzi.

² Nana tu kinzi ilonzi ndo tu sipono muli sondo pa Yova Kindeni kawa njua. ³ Mao kanaŋo, kinzi tamâta njinde sipu mulinzi pa vetâña sakamao rârâni. Kinzi uru siveta ikura Yova Kindeni nâ ne pateâña mine. ⁴ Yova Kindeni, nanayoni noko kutula njua tukuŋa rârâni pama, aku kutu njua kaika pama tu maka ma kapakatona sondo njana kapono

muli sondo nâ pa ngua tukuña rârâni. ⁵ Mine nde naña ilonngu tu aveta ikura noko ne pateâña mine ikura zo rârâni! ⁶ Naña asama tu ambo naña ma kalonngu ngere sondo ñana noko ne tukuña rârâni, ande naña ma mainngu lâ tamâta naonzi tia ndo. ⁷ Naña ma apanâna ñana noko ne pateâña sondo rârâni. Nñeneña naña ma apanea noko ña asuka kâki tava ilonngu mbâra-mbâra ndo. ⁸ Naña ma apono muli pa noko ne ngua tukuña rârâni. Mine kala noko ma kupu muli ndo pa naña ndimo!

Tamâta iyoka Maro Kindeni ne tukuña muli kala indeka nâ

⁹ Ambo tamâta limoa itu ipakatona tamwata ne vetâña ñana imo mbâra-mbâra lâ noko nao, ande i ma ipaveta kuku noko ne ngua. ¹⁰ Yova Kindeni, naña ñandai ilonngu rua-rua nga. Naña ilonngu ndo tu apono muli pa noko. Mine nde ano pano tu pwai poe sondo pana, aku kupono nzalânngu ñana naña ma akura tu apu mulingu pa noko ne tukuña tia kâ. ¹¹ Naña tiniñgu pwâka tu ma aveta kiesaka tonje pa noko. Mine kala naña ao noko kawa ngua ikeno kaika lâ ilonngu kalonngu marumbu lâ. ¹² Yova Kindeni, naña apanea noko ña asuka kâki. Naña ano pano tu kupananana ñana noko ne pateâña kâ. ¹³ Ambo noko ma kupananana, ande naña ma aporo atula tukuña rârâni muñga kulama ñinde pwataki. ¹⁴ Mao nâ, naña ilonngu ndeka ndo ñana apono muli pa noko kawa ngua, aku ñinde ipole nanenngu ndekâña ñana nanenngu mbaliña rârâni. ¹⁵ Naña uru kalonngu ngere ñana vetâña rârâni noko ilo tu naña ma aveta ñinde, aku matânngu alea sondo pa noko ne ngua rârâni. ¹⁶ Naña tiniñgu mwasa ndo

pa noko ne pateâņa. Naņa ma kalonġu kapa ŋana noko ne ŋgua ŋinde kâ, ande ma tia.

Tamâta ilo ndeka ŋana Maro Kindeni ne ŋgua tukuņa

¹⁷ Yova Kindeni, naņa ano pano tu kuveta kie ara pa ne wurâta tamâta naņa. Ambo noko ma kuveta mine, ande naņa ma amo viânġu nâ ku ma apono muli pa noko ne ŋgua. ¹⁸ Pwai ilonġu kalonġu ne nzâla piti, ŋana naņa ma asama sondo ŋana ŋgua arara rârâni ikeno noko ne ŋgua tukuņa tini. ¹⁹ Naņa nde tamâta nâ, kala akura tu amo zo luandondo lâ tâno ŋine kulu, ande tia. Mine nde noko ma kuvea ne ŋgua tukuņa ŋanana ndimo. ²⁰ Ikura kari wa mbo wa, ande naņa ilonġu ndo tu apono muli pa noko ne pateâņa, aku ŋinde ipânġa itogo yââ mela-mela mine lâ ilonġu kalonġu. ²¹ Naņa asama tu noko uru pwai kazâņa panzi tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi, aku noko ma kuzavarunzi tamâta ea silaņa sipole noko ne ŋgua tukuņa. ²² Anġa naņa apono muli pa noko kawa ŋgua, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinzi kazâņa tamâta siporo ŋgua pavaligiņa pana wa sijeleana wa. Naņa ano pano tu kupono nzalanzi, ŋana ma sikura tu siveta mine kilo tia. ²³ Aku kinzi tamâta ŋalaŋala sipasau ku siporo sipa ŋgua ŋana siyaula naņa kâ. Andeta kalo loko, naņa nde noko ne wurâta tamâta, aku ma kalonġu ŋgere sondo ŋana noko ne ŋgua tukuņa kâ. ²⁴ Nana tu naņa ilonġu ndeka nâ ŋana noko kawa ŋgua kâ. Noko ne ŋgua ŋinde uru ipananana ku ikai poe pana.

Tamâta ilo patea tu ma ipono muli pa Maro Kindeni ne ŋgua tukuņa

²⁵ Yova Kindeni, nanenġu kazâña tamâta situ sitawa naña ndue ndo lâ, kala laiti ñana amâte kâ. Naña ano pano tu kuvilana ku kupu tini kaika pana, itogo muñga noko kupambwâre tu ma kuveta mine. ²⁶ Muñgani, lâ zo ñinde naña apatula nanenġu vetâña rârâni pwataki pano, ande noko kuporo ñgua taulo imâ pa naña lâ. Kala ñine ano pano tu kupananana ñana noko ne pateâña kâ. ²⁷ Ambo noko ma kupananana ñana noko kawa ñgua duvi kâ, ande naña ma kalonġu ñgere sondo ñana noko ne vetâña arara rârâni kâ. ²⁸ Naña kalonġu sukâña ñalae tina, kala ilonġu malia ndo. Mine nde ano pano tu kupu tini kaika pana, itogo muñga kuporo tu ma kuveta mine. ²⁹ Ambo noko ma pwai poe sondo pa naña, ande naña ma akura tu anġenġe ñana noko ne nzâla ara ñinde kâ, ande tia. Mine nde kuveta kie ara pana, ku kupananana ñana ne ñgua tukuña kâ. ³⁰ Naña ilonġu pateo tu ma apono muli sondo pa noko. Naña uru kalonġu ñgere ñana noko ne tukuña kâ ikura zo zo. ³¹ Yova Kindeni, naña uru apaveta sondo ndo kuku noko kawa ñgua. Mine kala noko ma kupilena ku kusâu panzi nanenġu kazâña tamâta tu siveta mañeti pana, mine ndimo. ³² Naña asama tu noko ma ilokalo ñalae kulua naña. Mine nde naña ma andeka nâ ñana ayoka noko ne ñgua tukuña muli.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma itula ilokalo ara papa

³³ Yova Kindeni, ambo noko ma kupanana naña sondo ñana ne ñgua tukuña duvi kâ, ande naña ma apono muli papa ikura zo rârâni. ³⁴ Kutula ne ñgua tukuña kie ipânġa nia yo pa naña, ñana

naña ma apaveta sondo kuku. Ninenja naña ma ilonju ara ndo ñana apono muli pa noko ne ñgua tukuña ndoni. ³⁵ Naña ilonju ndeka ndo ñana noko ne tukuña kâ. Mine nde ano pano tu pwai poe sondo pana, ñana naña ma apono muli sondo pa noko ne tukuña rârâni. ³⁶ Kupaño naña ilonju kalonju, ñana naña ma tiningu mwasa nâ ñana apaveta kuku noko kawa ñgua. Tia ma wisingu kâki ñana agona tâno ñine ne mbaliña nâ. ³⁷ Yova Kindeni, kusukana ñana apu mulingu pa kelekele kaa kaa rârâni kâ. Naña ano pano tu kuveta kie ara pana, itogo munja kupambwâre tu ma kuveta mine. ³⁸ Noko uru kuveta ñgua pâña kunzi tamâta ea simege ñanano. Mine kala naña ano pano tu kupono muli pa ne ñgua pâña ñinde, aku kuvila ne wurâta tamâta naña. ³⁹ Naña aruru ñana ñgua sakamao ñinde nanenju kazâña tamâta uru siporo pa naña. Mine nde kuvilana! Noko ne tukuña rârâni nde arara nâ, ⁴⁰ aku naña atu apono muli sondo papa. Noko nde vetâña sondo warika. Mine nde ano pano tu via wasaseki kulana.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni ne ñgua tukuña

⁴¹ Yova Kindeni, naña ano pano tu pwai naña piti lâ kazâña ilo, ikura munja kupa ñgua tu ma kuveta mine. Ambo noko ma kuveta mine, ande ñinde ma itula pwataki tu noko tini mwasa ndo pa naña ikura zo rârâni. ⁴² Ambo noko ma kuvila naña mine, ande naña ma akura tu aporo ñgua taulo kilo panzi tamâta ñinde uru siporo ñgua sakamao pana, ñana tu naña kalonju tawana noko ne ñgua pâña. ⁴³ Mao nâ, naña kalonju tawana noko ne

ngua rârâni. Mine kala ano pano tu kupu tini kaika pana, nana naña ma akura tu atula noko ne ngua mao pwataki ikura zo rârâni. ⁴⁴ Ikura zo zo, naña ma apaveta sondu kuku noko ne tukuña rârâni, ma aveta mine ku amo nâ. ⁴⁵ Naña uru apatogo nana ayoka noko kawa ngua rârâni muli. Mine nde nanenju kazâña tamâta ma sikura tu sipole naña, ande tia. ⁴⁶ Naña ma atula noko kawa ngua pwataki panzi koipu nalanala, aku naña ma akai manjeti nana aveta mine kâ, ande tia. ⁴⁷ Yova Kindeni, naña ilonju ndo ikeno pa noko ne ngua tukuña. Mine nde ilonju ndeka nâ nana apono muli papa. ⁴⁸ Naña amege nana noko ne ngua tukuña kâ, aku tininju mwasa ndo papa. Naña ma kalonju ngere sondu nâ nana noko ne pateña kâ.

Tamâta kalo tawana tu Maro Kindeni ne ngua tukuña nde ara ndo

⁴⁹ Yova Kindeni, naña ano pano tu kalo ngere kilo nana ngua pânja ninde noko munja kuveta kuku ne wurâta tamâta naña. Naña ao tininju pano tu ma kuveta ngua pânja ninde ipânja kanaanjo. ⁵⁰ Lâ zo nana naña asânda malia kulu, ande naña wisinju pisi nâ, nana tu noko ne ngua pânja ivilana nana amo viânju kâ. ⁵¹ Noko kusama tu tamâta pinde uru siposuka warakanzi tininzi, aku kinzi ninde siporo ngua pavaliginja pa naña. Andeta naña nandai apu mulinju pa noko ne tukuña nja. ⁵² Yova Kindeni, lâ zo ndia naña kalonju ngere nana noko ne ngua tukuña sinja ninde, ande ngua ninde uru ipu tini kaika pa ilonju kalonju. ⁵³ Anja lâ zo ndia amoranzi tamâta sakamao sipu noko ne ngua tukuña ninde ututu, ande naña wisinju nâna ndo.

⁵⁴ Naŋa asama tu naŋa ma amo viângu lâ tâno ñine kulu ikura zo luandondo tia. Andeta naŋa ma asia wângiŋa kaŋa-kaŋa ñana noko ne ñgua tukuŋa kâ, ikura zo rârâni naŋa ma amo viângu.

⁵⁵ Yova Kindeni, ikura mbo mbo naŋa kalonġu ñgere ñanano, aku uru kalonġu ñgere ñana noko ne tukuŋa tona. ⁵⁶ Naŋa uru apaveta kuku noko kawa ñgua rârâni, aku ñinde iveta naŋa wisinġu ara nâ.

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne ñgua tukuŋa

⁵⁷ Yova Kindeni, naŋa ilonġu pa sâ tonġe tia. Naŋa ilonġu pa noko simbo nâ, kala ñine apambwâre tu ma apono muli pa noko kawa ñgua rârâni. ⁵⁸ Mine nde naŋa ano kaika pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana, itogo muŋga noko kupa ñgua tu ma kuveta mine. ⁵⁹ Naŋa kalonġu ñgere ñana nanenġu vetâŋa kâ, kala ñine naŋa apalele ilonġu kalonġu ku apa ñgua tu ma ayoka noko ne ñgua muli kilo. ⁶⁰ Naŋa ma amo sonġo, ande tia. Naŋa ma walele nâ apono muli pa noko ne ñgua tukuŋa.

⁶¹ Kinzi tamâta sakamao sio nimbu ñana sikai naŋa kaika kâ, andeta naŋa kalonġu kapa ñana noko ne tukuŋa kâ tia ndo. ⁶² Lâ mbo ñgini-ñgini tamwata, ande naŋa uru amandi sânda ku apaneano, ñana tu noko ne pateâŋa rârâni nde sonġo ndo. ⁶³ Aku tamâta ea kinzi uru simege ñanano wa sipono muli pa noko ne ñgua tukuŋa wa, ande naŋa amo kinzi tamâta ñinde rârâni ninzi-nambwe. ⁶⁴ Yova Kindeni, ikura zo zo noko tini mwasa ndo panzi tamâta rârâni simo tâno ndoni. Mine kala naŋa ano pano tu kupananana ñana noko ne pateâŋa kâ.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde ara ŋana ivila kinda kâ

⁶⁵ Yova Kindeni, muŋga noko kuveta kie ara ndo pa ne wurâta tamâta naŋa, ikura noko ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa mine. ⁶⁶ Aku naŋa kalonŋu tawana noko ne tukuŋa rârâni. Mine nde ano pano tu ilo-kalo ara kulana, ŋana naŋa ma akura tu apatea kelekele sondo kâ. ⁶⁷ Nanayoni naŋa apaveta kuku vetâŋa soki-soki nâ. Andeta muli ŋa noko kupare nia sondo pa naŋa, kala ŋine naŋa uru apono muli pa noko ne ŋgua. ⁶⁸ Noko nde wisi-wisi warika ku ara tamwata. Mine nde ano pano tu kupananana ŋana noko ne pateâŋa kâ. ⁶⁹ Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi situ naŋa ladinâŋgu. Andeta naŋa ilonŋu rua-rua tia ndo; naŋa ilonŋu ndo tu apaveta kuku noko kawa ŋgua rârâni. ⁷⁰ Kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo tia ndo, aŋga naŋa nde ilonŋu ndeka nâ ŋana noko ne ŋgua tukuŋa. ⁷¹ Noko kupare nia pa naŋa lâ, aku ŋinde nde ara ndo, ŋana tu ŋinde ipanana naŋa sondo ŋana noko ne pateâŋa kâ. ⁷² Nanenŋu morâŋa nde mine; tâno ŋine ne mbaliŋa rârâni nde kelekele ara koŋa tia, aŋga noko tamwata ne tukuŋa nde kelekele ara ku ara ndo.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde sondo ndo

⁷³ Yova Kindeni, nanayoni noko tamwata kupu-lia naŋa apâŋga lâ, aku nokoni uru pwea ŋanana. Naŋa ano pano tu kutula ilo-kalo ara pana, ŋana naŋa ma apanâna sondo ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ. ⁷⁴ Naŋa kalonŋu tawana noko ne ŋgua pâŋa. Mine kala lâ zo ŋana kinzi tamâta uru simege ŋanano ŋinde ma simora naŋa, ande kinzi ma sindeka. ⁷⁵ Yova Kindeni, naŋa asama tu noko ne

pateâṅa rârâni nde sondo ndo. Noko uru kuveta ikura ne ṅgua pâṅa rârâni, aku ṅana duvi ṅinde kâ noko kupare nia pa naṅa lâ. ⁷⁶ Taitu kala ṅine ano pano tu kuo ne tini-mwasa ara ṅinde imâ pa ne wurâta tamâta naṅa ṅana ipu tini kaika pana, ikura muṅga noko kupambwâre tu ma kuveta mine. ⁷⁷ Naṅa ilonḡu ndeka nâ ṅana noko ne tukuṅa kâ. Mine nde kalo sukâṅa ṅanana, aku kusâu pana tu ma amo viânḡu. ⁷⁸ Kinzi taṅa-kaika tamwatanzi sisowe ṅgua laṅeṅa rârâ lâ tiniṅgu. Naṅa ilonḡu tu noko ma kuveta maṅeti panzi ṅana nenzi vetâṅa ṅinde kâ. Anḡa naṅa nde ma kalonḡu ṅgere sondo ndo ṅana noko kawa ṅgua kâ. ⁷⁹ Tamâta ea kinzi uru simege ṅanano ku sisama noko ne ṅgua tukuṅa, ande naṅa ilonḡu tu kinzi ṅinde ma simâ pa naṅa. ⁸⁰ Ambo noko ma kusukana ṅana apono muli sondo nâ pa noko ne tukuṅa rârâni, ande naṅa ma akai maṅeti lâ nanenḡu kazâṅa tamâta naonzi, ande tia.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

⁸¹ Yova Kindeni, naṅa ao tiniṅgu pano tu ma pwaina piti lâ kazâṅa ilo lee, kala ilonḡu malia ndo, aku nanenḡu walo nde marumbu lâ. Taitu naṅa kalonḡu tawana noko ne ṅgua pâṅa. ⁸² Naṅa amo ao matânḡu tu ma amora noko kuveta ikura ne ṅgua pâṅa muṅgâṅa mine. Ao matânḡu mine lee, matânḡu sakamao lâ. Aku naṅa akasonḡano tu, “Noko ma kuveta ilonḡu kalonḡu pisi kilo lâ zo ndia.” ⁸³ Kumora ṅga, naṅa apânḡa atogo kelekele kaa nâ mine. Naṅa amo atogo lââ patu siṅga muṅga kinzi siwuwu lââ lâ ilo, andeta lulu iyaula kala sitambira lâ. Andeta naṅa ṅandai kalonḡu

kapa ṅana noko ne ṅgua tukuṅa ṅga. ⁸⁴ Mine kala naṅa atu asama ṅine; naṅa ma ao tiningu mine ikura zo ṅapia kilo, a? Kinzi tamâta ṅinde siveta kenzi sakamao pa naṅa. Aṅga noko ma kupare nia panzi lâ zo ndia, a? ⁸⁵ Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku sipu mulinzi pa noko ne tukuṅa. Kinzi sisale tâno wewe ku situ naṅa ma patana andue ilo, ku ma sikaina kaika. ⁸⁶ Noko ne tukuṅa rârâni nde mao kanaṅo, ma ikeno mine ku imo nâ. Aṅga nanenṅu kazâṅa tamâta ṅinde kawanzi laṅeṅa nâ, siveta kenzi sakamao pa naṅa. Mine nde naṅa ano pano tu kuvilana! ⁸⁷ Laiti ṅana sipu naṅa pâta amâte kâ. Taitu naṅa ṅandai kalonṅu kapa ṅana noko ne ṅgua tukuṅa ṅga. ⁸⁸ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naṅa ku imo nâ. Mine kala ano pano tu pwaina piti lâ kazâṅa ilo. Ambo noko ma kuveta mine, ande naṅa ma akura tu apono muli pa noko kawa ṅgua rârâni.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni ne ṅgua tukuṅa

⁸⁹ Yova Kindeni, noko kawa ṅgua ma imo mine ku imo nâ. ṅinde ikeno kaika lâ samba ilo. ⁹⁰⁻⁹¹ Mao nâ, noko kupono muli pa tamwata kawa ṅgua ikura zo zo, ma kuveta mine ku kumo nâ. Noko kawa ṅgua ṅinde ipulia tâno ipâṅga lâ, aku kuo ikeno kaika lâ ne nia sondo lee ikura lâ zo ṅine. ṅana tu kelekele rârâni uru sipono muli pa noko kawa ṅgua. ⁹² Aku naṅa kala aveta mine nâ. Ambo naṅa ilonṅu ndeka ṅana noko ne ṅgua tukuṅa tia, ande nanayoni, nâna noko kulana ṅine ma ipu naṅa pâta amâte lâ. Andeta tia. ⁹³ Noko kawa ṅgua

uru ivila naña kala amo viângu nâ. Mine kala naña ma tiningu pwâka ñana apaloño pa noko kawa ñgua ñinde, ande tia ndo. ⁹⁴ Yova Kindeni, naña nde noko tamwata simbo nâ ne tamâta. Mine nde kuvilana ñga! Noko kusama tu naña apatogo ñana apono muli sondo nâ pa noko ne ñgua ikura zo zo. ⁹⁵ Kinzi tamâta sakamao sipavea lâ ku sio ñanana tu ma sizavaru naña kâ. Taitu naña ma kalonju ñgere ñana noko ne tukuña rârâni. ⁹⁶ Naña asama tu noko kuo keru panzi kelekele rârâni, kala ma muli naonzi tia lâ. Andeta sâ tonje ikura tu ipono noko ne ñgua tukuña nao, ande tia.

Tamâta tini mwasa ndo papa Maro Kindeni ne ñgua tukuña

⁹⁷ Opopo, naña ilonju ndo ikeno pa noko ne ñgua tukuña! Yova Kindeni, ikura kari wa mbo wa, ande naña uru kalonju ñgere ñana tukuña ñinde kâ. ⁹⁸ Noko ne ñgua tukuña nde imo ku naña ku ipananana ikura zo zo. Mine kala nanenju ilo-kalo ipânga ñalae lâ, aku ipole nanenju kazâña tamâta nenzi ilo-kalo ndo lâ. ⁹⁹ Ikura zo zo naña uru kalonju ñgere sondo ñana noko kawa ñgua kâ. Mine kala naña asama kelekele kie-kie duvi, aku nanenju ilo-kalo ara ñine ipole nanenju pananâña tamâta nenzi ilo-kalo. ¹⁰⁰ Kinzi tamâta kokonja nenzi ilo-kalo nde ñalae, andeta nanenju ilo-kalo nde ipolenzi, ñana tu naña uru apaveta kuku noko kawa ñgua. ¹⁰¹ Mao nâ, naña ilonju tu ayoka noko ne ñgua muli nâ. Mine nde naña uru apu mulinju pa vetâña potomule rârâni. ¹⁰² Aku Yova Kindeni, noko tamwata uru kupanana naña ñana ne pateâña kâ. Mine kala naña ñandai kalonju

kapa ŋana ne ŋgua tukuŋa ŋga. ¹⁰³ Sipa siŋi nde kaŋa mona-mona nâ, andeta noko kawa ŋgua nde mona-mona ndo, ipole sipa siŋi kaŋa. ¹⁰⁴ Noko ne tukuŋa ŋinde uru ilo-kalo ara nâ ilua naŋa. Mine nde naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana mâsi sakamao ndoni.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde itogo kinda nenda sinâla

¹⁰⁵ Yova Kindeni, noko kawa ŋgua nde itogo sinâla mine ŋana ikai poe pa nanenŋu yokâŋa kâ. Sinâla ŋinde uru isinala nanenŋu nzâla rârâni. ¹⁰⁶ Mine nde naŋa apa ŋgua kaika lâ tu naŋa ma apono muli mao pa noko ne tukuŋa sondo ŋinde rârâni, aku ma aveta ikura nanenŋu ŋgua pâŋa mine. ¹⁰⁷ Andeta Yova Kindeni, kumora ŋga! Nanenŋu kazâŋa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naŋa. Ambo noko ma pwea ŋanana, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine, ande naŋa ma amo viâŋgu. ¹⁰⁸ Yova Kindeni, naŋa kawâŋgu ndaŋge imâ pano itogo nanenŋu patarawâŋa mwasina. Noko ma kupu muli pa nanenŋu ŋgua ŋine ndimo. Kupanana sondo ŋana noko ne tukuŋa kâ. ¹⁰⁹ Kumora ŋga; ikura zo rârâni mateŋa imâ ipâŋga naŋa tiniŋgu laiti, andeta naŋa ŋandai kalonŋu kapa ŋana noko ne ŋgua tukuŋa ŋga. ¹¹⁰ Mao nâ, kinzi tamâta sakamao sio nenzi nimbu ŋana silita naŋa kaika kâ, andeta naŋa ŋandai apu muliŋgu pa noko kawa ŋgua ŋga. ¹¹¹ Noko kawa ŋgua nde itogo wisi-ara noko kulua naŋa mine, aku ŋinde ma ikeno kuku naŋa ikura zo zo. Ŋgua ŋinde uru iveta ilonŋu kalonŋu ndeka ndo. ¹¹² Mine kala naŋa ilonŋu pateka tu naŋa ma

ayoka noko ne tukuja rârâni muli nâ, ikura zo rârâni naja ma amo viângu.

Maro Kindeni ne ngua tukuja iveta kinda tamo ara nâ

¹¹³ Yova Kindeni, tamâta pinde kawanzi nâ siporo tu kinzi uru sipono muli pa noko, andeta nenzi ngua njinde nde lajeja nâ. Naja tiniŋgu pwâka ndo njanazi tamâta njinde, andeta tiniŋgu mwasa ndo pa noko ne ngua tukuja. ¹¹⁴ Noko tamwata nâ kumo kutogo nanenju munâja nia wa nanenju maramuja wa. Naja kalonju tawana noko ne ngua pâja. ¹¹⁵ Miki kiesaka tamwatami, miki kapile naja ku kakâwa kalâ! Naja atu apono muli pa nanenju Maro Kindeni ne tukuja. ¹¹⁶ Yova Kindeni, noko kupambwâre tu ma walo kaika kulua naja, aku naja kalonju tawana ne ngua pâja njinde. Kala njine naja ano pano tu kaika njinde kulana, jana naja ma amo viângu kâ. Tia ma nanenju kalo-tawana njine ilâ kaa nâ, ne kanaŋo tia. ¹¹⁷ Andeta naja asama tu ambo noko ma kusaŋa mbaunju kaika, ande naja ma amo ara nâ, ku ma apaveta kuku noko kawa ngua ikura zo rârâni. ¹¹⁸ Noko uru kupu muli panzi tamâta ea silaŋa sipole noko ne ngua tukuja. Nenzi ilo-kalo lajeja njinde ma kanaŋo tia ndo. ¹¹⁹ Mao nâ, kinzi tamâta sakamao rârâni nde simo sitogo kina mine lâ noko nao. Mine kala naja tiniŋgu mwasa ndo pa noko ne ngua. ¹²⁰ Yova Kindeni, naja aruru pâta njanano. Naja kalonju ngere jana noko ne ngua tukuja, kala tiniŋgu ruru nâ.

Tamâta ipaveta kuku Maro Kindeni ne ngua tukuja

121 Yova Kindeni, naŋa uru apaveta kuku vetâŋa ara ku vetâŋa sondo nâ. Mine nde noko ma kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta soki pa naŋa, mine ndimo. 122 Naŋa ilonŋu tu noko ma kupambwâre ŋana kuvila ne wurâta tamâta naŋa. Noko ma kusâu panzi tamâta uru sipasuka warakanzi tininzi ŋinde tu siveta kenzi sakamao pa naŋa, mine ndimo. 123 Naŋa ao matâŋgu tu ma amora noko kumâ ŋana pwaina piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. Naŋa ao matâŋgu mine lee, matâŋgu sakamao lâ. 124 Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Kala ŋine ano pano tu kuo ne tini-mwasa ŋinde imâ pa ne wurâta tamâta naŋa mine nâ. Aku naŋa kala ano pano tu kupananana sondo ŋana noko ne pateâŋa kâ tona. 125 Mao nâ, naŋa amo noko ne wurâta tamâta. Mine nde ano pano tu kutula ilo-kalo ara pana, ŋana naŋa ma asama noko kawa ŋgua ne duvi kâ. 126 Yova Kindeni, kinzi tamâta silaŋa sipole noko ne ŋgua tukuŋa. Mine kala ŋine nâ kumandi ku kuveta nâna panzi! 127 Ŋana tu naŋa ilonŋu ŋalae koŋa pa mira “gol” nde tia, taitu naŋa ilonŋu ndo keno pa noko ne ŋgua tukuŋa. 128 Mine kala naŋa uru ayoka noko kawa ŋgua rârâni muli. Aku naŋa tininŋu pwâka ndo ŋana mâsi sakamao rârâni.

Tamâta ilo tu Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa ma ikai poe papa i

129 Yova Kindeni, noko ne ŋgua nde ara pâta kanaŋo. Mine kala naŋa uru apaveta sondo kuku.

130 Lâ zo ŋana noko kutula ne ŋgua duvi pwataki

panzi tamâta, ande ngua njinde imo itogo sinâla mine panzi. Mao nâ, noko kawa ngua uru it-ula ilo-kalo ara panzi tamâta njinde nenzi ilo-kalo njalae koja tia. ¹³¹ Opopo, naña tiningu mwasa ndo pa noko ne tukuña, aku ilonju gagatina ndo njana apono muli papa! ¹³² Mine kala naña ano pano tu kuwara nao pana ku kalo sukâña njanana, itogo uru kuveta panzi tamâta rârâni njine tininzi mwasa nâ pano. ¹³³ Pwai poe sondo nâ pana, ikura munja noko kupa ngua tu ma kuveta mine. Noko ma kusâu panzi kiesaka tamwatanzi tu ma sipole naña, mine ndimo. ¹³⁴ Pwaina piti lâ kinzi tamâta uru siveta kenzi sakamao pa naña njinde mbaunzi ilo, njana naña ma akura tu apono muli pa noko kawa ngua. ¹³⁵ O Yova Kindeni, kuveta kie ara pa ne wurâta tamâta naña, aku kumo kuna kupananana njana noko ne pateâña rârâni kâ. ¹³⁶ Noko ne ngua tukuña nde ara ndo, taitu tamâta rârâ tininzi pwâka njana. Mine kala naña ata pâta, kala matângu sulu irere ndue itogo lââ mine.

Maro Kindeni ne ngua tukuña nde sondo ndo

¹³⁷ Yova Kindeni, noko nde vetâña sondo warika, aku ne pateâña rârâni nde ara ku sondo nâ. ¹³⁸ Ngua tukuña rârâni kala kupatea pama njinde nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. ¹³⁹ Andeta nanenju kazâña tamâta tininzi pwâka njana noko ne tukuña kâ. Mine nde naña wisingu nâna ndo, itogo yââ mwasina. ¹⁴⁰ Nana tu noko ne ngua pâña kilala ipânga nia yo tu njinde nde ngua mao kanajo, aku noko ne wurâta tamâta naña tiningu mwasa ndo papa. ¹⁴¹ Naña nde tamâta kaa nâ, aku kinzi tamâta uru siporo situ naña

laginângu. Taitu naña ñandai kalonju kapa ñana noko ne ñgua ñga. ¹⁴² Ñana tu noko ne vetâña rârâni nde ara nâ, ma ikeno mine ku imo nâ, aku ne tukuña rârâni nde mao kanaño. ¹⁴³ Kalo-lokoni tava malia kie-kie nde uru ipângga pa naña, andeta ilonju ndeka nâ ñana noko ne ñgua tukuña kâ. ¹⁴⁴ Yova Kindeni, noko kawa ñgua nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. Ambo noko ma kutula ilo-kalo ara pa naña, ande naña ma apono muli papa ku ma akura tu amo viângu.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikai i piti lâ kazâña ilo

¹⁴⁵ Yova Kindeni, naña ilonju kalonju ndoni asarâwa kaika pa noko. Kupalonjo pa nanengu noña, aku naña ma aveta ikura noko ne pateâña mine. ¹⁴⁶ Kala ñine naña asarâwa pano. Kuvila naña, aku naña ma apono muli pa noko ne tukuña rârâni. ¹⁴⁷⁻¹⁴⁸ Ikura mbo mbo, naña ñandai akeno ñga. Naña matângu pareñge nâ ku kalonju ñgere ñana noko ne ñgua pambwareña kâ. Mbwale pwataki tia yo, ande naña amandi sânda ku ano pano tu kusukana. Naña kalonju tawana noko ne ñgua pâña. ¹⁴⁹ Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naña mine ku imo nâ. Mine kala kupalonjo pa nanengu noña! Noko nde vetâña sondo warika. Mine nde pwea ñanana lâ nanengu kazâña tamâta naonzi, ñana ma amo viângu kâ. ¹⁵⁰ Ñana tu kinzi tamâta sakamao situ siyaula naña, aku kinzi ñinde simâ sipângga laiti lâ. Kinzi tininzi pwâka ndo ñana noko ne tukuña. ¹⁵¹ Andeta Yova Kindeni, nokoni uru kumo naña tiningu laiti, aku asama tu noko ne tukuña rârâni nde mao kanaño. ¹⁵² Sinjani

naŋa apanâna ŋana noko kawa ŋgua kâ, aku asama mine; noko kupatea tu ŋgua ŋinde ma ikeno kaika mine ku imo nâ.

Tamâta isarâwa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

¹⁵³ Yova Kindeni, kumora ŋga; nanenŋu kazâŋa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naŋa. Naŋa ano pano tu pwaina piti lâ kazâŋa ilo, ŋana tu naŋa ŋandai kalonŋu kapa ŋana noko ne tukuŋa ŋga. ¹⁵⁴ Kusuka nanenŋu ŋgua lâ ŋgua nia, aku kuyaute naŋa piti! Pwea ŋanana, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. ¹⁵⁵ Kinzi tamâta sakamao tininzi pwâka tu soka noko ne tukuŋa muli. Mine kala noko ma kuvilanzi ku pwainzi piti lâ kazâŋa ilo, ande ma tia. ¹⁵⁶ Yova Kindeni, noko ne kalosukâŋa nde ŋalae tina, aku noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde pwea ŋanana lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi, ŋana ma amo viânŋu kâ. ¹⁵⁷ Tamâta râra sikai kazâŋa pa naŋa kala situ siveta kenzi sakamao pana. Andeta naŋa apu mulinŋu pa noko ne ŋgua mao ŋinde tia ndo. ¹⁵⁸ Lâ zo ndia naŋa amoranzi tamâta ŋinde kala muŋga sipu mulinzi pa noko, ande naŋa wisinŋu nâna ndo ŋananzi, ŋana tu kinzi silaŋa sipole noko ne tukuŋa. ¹⁵⁹ Yova Kindeni, kumora ŋga! Naŋa ilonŋu ndo ikeno pa noko ne ŋgua. Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ; mine nde pwea ŋanana, aku naŋa ma amo viânŋu. ¹⁶⁰ Noko kawa ŋgua kilala ipânŋa nia yo tu ŋinde nde mao kanaŋo. Aku noko ne ŋgua tukuŋa râraŋi nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ.

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

161 Yova Kindeni, kinzi tamâta ŋalaŋala nde siveta kenzi sakamao koa tia nâ pa naŋa. Taitu naŋa amege ndo ŋana noko kawa ŋgua nâ. 162 Naŋa ilonŋu ndeka pâta kanaŋo ŋana noko ne ŋgua pâŋa kâ, itogo tamâta indeka ŋana ikai mbaliŋa arara kie-kie mine. 163 Naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana vetâŋa laŋeŋa rârâni kâ. Anŋa noko ne ŋgua tukuŋa, ande naŋa tiniŋgu mwasa ndo papa. 164 Ikura kari kari, ande naŋa uru kawâŋgu ndaŋge pano mbwaniŋgu rârâ, ŋana tu noko ne pateâŋa rârâni nde sondo ndo. 165 Mao nâ, tamâta ea ilonzi ndo keno pa noko ne tukuŋa, ande kinzi ŋinde rârâni uru simo ara ndo, aku malia tonŋe ikura ŋana itawanzi ndue kâ, ande tia. 166 Mine nde Yova Kindeni, naŋa ao tiniŋgu nâ ŋanano tu ma pwaina piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa uru aveta ikura noko ne pateâŋa mine. 167 Naŋa uru ayoka noko kawa ŋgua rârâni muli. Naŋa tiniŋgu mwasa ndo papa ŋgua ŋinde. 168 Nanenŋu vetâŋa rârâni nde ikeno nia yo lâ noko nao. Mine kala noko kusama tu naŋa apono muli pa noko ne ŋgua wa tukuŋa rârâni.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

169 Yova Kindeni, naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa naŋa, aku kutula ilokalo ara pana, itogo muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. 170 Kupalonŋo pa nanenŋu nonŋa ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo, ikura ne ŋgua pambwareŋa muŋgâŋa ŋinde. 171 Noko uru kupanana naŋa sondo ŋana ne pateâŋa rârâni kâ. Mine nde naŋa ma apanea noko ŋa asuka kâki ikura zo zo. 172 Mao nâ, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa ŋana noko kawa ŋgua ŋinde kâ, ŋana tu noko ne tukuŋa rârâni

nde ara ku sondo ndo. ¹⁷³ Naña ilonngu patea tu ma apono muli pa noko kawa ngua. Mine kala ano pano tu kuluku nana kuvila naña ikura zo rârâni. ¹⁷⁴ Yova Kindeni, naña ilonngu ndo tu noko ma kuvilana ku pwaina piti lâ kazâña ilo. Aku ilonngu ndeka nâ nana noko ne ngua tukuña kâ. ¹⁷⁵ Ambo noko ma pwatona nanenngu via, ande naña ma apanea noko na asuka kâki. Naña ilonngu tu noko ne ngua ma ikai poe sondo pa naña. ¹⁷⁶ Naña angenge nana nzâla ara kâ, itogo lama isapiri kala izizâla nana nia kâ. Naña ano pano tu kumâ kuroto nana ne wurâta tamâta naña, nana tu naña nandai kalonngu kapa nana noko ne ngua tukuña nana.

120

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

¹ Lâ zo ndia malia itu imâ ipânnga pa naña, ande naña asarâwa pa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nanenngu noña.

² Naña akai noña mine tu, “Yova Kindeni, kinzi lajeña tamwatanzi situ sizavaru naña. Kuvilana nga!”

³ Annga miki lajeña tamwatami, miki kalonŋo nga; Yova Kindeni ma iveta mâsi kaika pami, ku ma ipare nia sondo ndo pami. ⁴ I ma silâwa nâ ipanemi, aku ma iliŋi yââ lâ tinimi.

⁵ Opopo, naña amo miki tamâta sakamao nginimi kala amo sakamao ndo. Njinde nde kie taituni itogo naña amo kunzi tamâta ngoi simo Mesek tâno wa Kedar tâno wa. ⁶ Oyae, naña amo zo luandondo koña kunzi tamâta njine uru ilonzi pa paraña nâ.

⁷Lâ zo ndia naŋa aporo ŋgua panzi ŋana kamo tava iloma pisi, ande kinzi situ sipara nâ.

121

Maro Kindeni i nde kinda nenda Pavilâŋa Tamwata

¹ Naŋa matâŋgu kâki alea pa nia tuu, aroto ŋana nanenŋu pavilâŋa tamâta. Aku apakasonŋa warakâŋgu tu, “Nanenŋu pavilâŋa tamâta nde ma iyoka pa sinia imâ.”

² Njinenŋa nanenŋu ilo-kalo ipâŋga tu Yova Kindeni nanayoni ipulia samba wa tâno wa, aku ina simbo nâ imo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata.

³ I ma mbau piti lâ noko tini kala patano kundue, ande ma tia. Noko ne katonâŋa tamâta ŋinde ma ikeno mata tia ndo. ⁴ Kuloŋo sondo ŋga; ina uru ikea ŋananzi Isrel ŋgu, aku i ŋana mata tutu ku ikeno utu kâ, ande tia ndo kanaŋo. ⁵ Mao nâ, Yova Kindeni nde imo noko ne katonâŋa tamâta mao. Ina kala uru imandi noko tini laiti ku ikea ŋanano. ⁶ Mine nde kari ma ikura tu ikana noko tini, ande tia, aŋga nzimona kala ma ikura tu iyaula noko lâ mbo, ande ma tia.

⁷ Yova Kindeni ma ikea sondo ndo ŋanano. Mine kala vetâŋa sakamao tonŋe ma ikura tu izavaruno, ande tia. Ina ma ikatona noko sondo ndo. ⁸ Yova Kindeni ma ikea ŋanano ikura nia ndia rârâni noko kumo ŋinde, ma iveta mine ku imo nâ.

122

*Wângiŋa ŋana sindekana Jerusalem lawea
Daviti isia wângiŋa ŋine*

¹ Kinzi sipai naña mine tu, “Ayo, toka talâ pa Yova Kindeni ne luma sapâna.” Kinzi siporo mine, kala ilonġu ndeka ndo. ² O Jerusalem lawea, kala ñine maka kamâ kapânga lâ, aku kamandi noko ne ñgumbi ilo.

³ Mao nâ, kinzi siveta Jerusalem ipânga lawea kaika ku ara ndo. ⁴ Yova Kindeni ne tamâta rârâni uru silâ pa lawea ñine ñana siporo kawanzi ndanġe ilâ pa i, ikura munġa itu tukunġa panzi Isrel ñgu tu ma siveta mine. ⁵ Ikura mbwera mbwera, Isrel ne koipu ñalae uru imo lawea ñine, aku isanġona ñgua nia ñana itu tamâta nenzi ñgua sondo kâ.

⁶ Miki nanenġu ñgu, ara ñana miki ma kano pa Yova Kindeni tu ma ivetanzi tamâta simo lawea ñine tu simo ara nâ. Miki ma kakai nonġa mine, “Kinzi tamâta ea tininzi mwasa pa Jerusalem lawea, ande naña ilonġu tu kinzi ñinde ma simo ara nâ. ⁷ Ñana tu naña ilonġu tu kinzi tamâta ma sisanġona sondo ndo lâ Jerusalem lawea ne ñgumbi ilo, ñana kazâna tonġe ma ikura tu isânda kulunzi tia. Aku naña ilonġu tu koipu ñalae tavanzi tamâta mbâna-mbâna rârâni kala ma sisanġona sondo mine nâ.” ⁸ Aku naña ilonġu ñananzi ninġu-nambwe wukale wa nenġu mete kinzi simo Jerusalem lawea tona. Mine nde naña ma aporo panzi tamâta ñinde simo Jerusalem lawea mine tu, “Naña ilonġu tu miki ma kamo ilomi kalomi taitu nâ.” ⁹ Naña ilonġu tu nenda Maro Yova Kindeni ne luma sapâna ma ikeno ara nâ. Mine kala naña ma ano pa i tu ma iveta kie ara nâ pa Jerusalem lawea.

123

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma kalo sukâna

ñana i kâ

¹ Yova Kindeni, noko kumo koipu ñalae lâ samba ilo, kala matângu kâki akai noña pano.

² Maka nema Maro Yova Kindeni, maka ma kao tinima pano lee ikura lâ zo ndia noko ma kuo ne wisi-wisi imâ pama. Mao nâ, maka ma kao tinima pano, itogo wurâta tamâta uru io tini pa ne tamâta ñalae tu ma iveta kie ara papa, aku itogo kuleña taine kala uru io tini mine nâ pa ne taine ñalae.

³ Yova Kindeni, kalo sukâña ñanama! Tamâta rârâ situ maka nde sugorai tamwatama, kala simo siveta kenzi sakamao nâ pama. Mine nde kalo sukâña ñanama! ⁴ Mao nâ, muñgani yo, aku imâ lee ipânga lâ zo ñine, ande kinzi mbaliña warakanzi simo nâ siveta “a” pama. Kinzi sipasuka warakanzi tininzi ku sitawa maka ndue ndo.

124*Maro Kindeni uru ivilanzi ne tamâta*

¹ Muñga, ambo Yova Kindeni ivila kinda tia, ande kinda ma tamo viânda, tiya? Kala ñine miki Isrel tamâta kaporo katula ñgua pwataki ñana ñinde kâ mine tu,

²⁻³ “Muñga, lâ zo ñinde nenda kazâña tamâta sipara kuku kinda, ambo Yova Kindeni ivila kinda tia, ande kinzi kazâña tamâta ma wisinzi nâna ñalae tina ku ma sizavaru kinda marumbu lâ.

⁴ Kinda ma naonda tia lâ, itogo uñara ikai tamâta ilâ pa tâi geza-geza mwasina, aku itogo lââ pondi kâki ku ipatuku tamâta mine. ⁵ Kinzi kazâña tamâta ma sizavaru kinda ndo lâ, itogo tamâta imbwatuke lâ lâ ñalae ilo ku imâte mine. Andeta tia.”

⁶ Mine kala kawânda ndanġe ilâ pa Yova Kindeni, ñana tu i ñandai isâu panzi nenda kazâña tamâta tu sizavaru kinda ñga. ⁷ Kinda takâwa ñananzi, itogo sii ipatâpa piti lâ kambâru sinji ku ilou ilâ. Kambâru sinji ñinde nde kaika tia, kala takâwa talâ marumbu lâ. ⁸ Nia ndoyo Yova Kindeni ipulia samba wa tâno wa, aku inani simbo nâ imo nenda Pavilâña Tamwata.

125

Maro Kindeni ikea ñananzi ne tamâta

¹ Tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana Yova Kindeni, kinzi ñinde nde sitogo Saion Tuu mine. Sâ tonġe ikura tu iririño tuu ñinde yâti taulo ande tia, ma ikeno kaika mine ku imo nâ.

² Tuu ñalañala pinde simandi sinġe Jerusalem lawea, aku lâ zo ñine wa zo muli-muli wa, ande Yova Kindeni kala ma ipânga itogo ñgumbi mine panzi ne tamâta, ku ma ikea ñananzi mine nâ.

³ Nanayoni ina ikisi tâno ne keru panzi ne tamâta, taitu kala zo ñine kinzi tamâta sakamao sikai maro pa tâno ñinde. Andeta kinzi ma sikura tu siveta mine ikura zo rârâni, ande tia. Ambo kinzi ma sikura tu siveta mine, tiambo Yova Kindeni ne tamâta kala ma sipaveta kuku mâsi sakamao mine tâ.

⁴ Yova Kindeni, maka tinima pwâka tu kinzi ma siveta mine. Mine kala kano pano tu kuveta kie ara panzi tamâta arara, kinzi ñine uru sipono muli pa noko kawa ñgua. ⁵ Andeta lâ zo ñana noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao, ande maka iloma tu noko ma kupare nia mine nâ panzi tamâta pinde tona, kinzi ñinde sipu mulinzi pano

ku siveta ikura warakanzi nâ nenzi ilo-kalo potomule mine. Aku maka kano pano tu kuvetanzi Isrel tamâta simo ara nâ.

126

Kinzi Isrel tamâta sino pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi

¹ Muŋga, lâ zo n̄inde Yova Kindeni ikai maka piti lâ tinikoa nenzi luma sakamao nia, aku ikai maka kataulo kamâ pa Jerusalem lawea kilo, ande maka iloma patepa tu n̄inde nde mbupuleña nâ. Andeta tia.

² Mine nde maka kañele ku kandeka ñalae, aku kawama kâki kawân̄gi wân̄jinja ndekâña kâ. N̄ineña kinzi tinikoa n̄gu tamâta nde simora ku siporo pa warakanzi mine tu, “Opopo, Yova Kindeni iveta mâsi ñalañala kie-kie ñana ivilanzi i tamwata ne n̄gu!” ³ Mao kanaño, Yova Kindeni iveta mâsi ñalañala kie-kie ñana ivila maka, kala iloma ara ndo.

⁴ Yova Kindeni, maka kano pano tu pwaima piti lâ kazâña ilo kilo, itogo muŋga kuveta mine. Noko uru kusupwa karâzi imbe ndue lââ kawa-kawa mâsa-mâsa ilo, kala lââ isâko ipipi lâ kawa-kawa ilo, aku maka iloma tu noko ma kuveta vetâña kie taituni pa maka. ⁵ Muŋga, lâ zo n̄inde kinzi tamâta sikai kaniña vâsa silâ nenzi tâno ilo ñana sipau kâ, ande kinzi kalonzi sukâña kala simo sipataiña nâ. An̄ga lâ zo ñana kinzi ma sigona kâpwa kanaño, ande kinzi ma sindeka ñalae. Aku maka kala kaloma sukâña mine nâ, andeta iloma tu ma kandeka kilo. ⁶ Mao nâ, maka katogonzi tamâta n̄inde muŋga silâ pa nenzi tâno ñana sipau

kaniġa vâsa kâ, andeta ilonzi tiġa nâ. Andeta muli ġa kâpwa ma ipânġa, kala kinzi ma kawanzi kâki siwânġi wânġinja ndekâġa kâ, aku ma sikai kâpwa ġalae ġinde sitaulo simâ.

127

Maro Kindeni nde Ara Tamwata Solomon isia wânġinja ġine

¹ Lâ zo ġana kinzi tamâta sipa luma kâki kâ, ambo kinzi ġandai sino pa Yova Kindeni tu ivilanzi, ande kinzi siveta nenzi wurâta koa tia nâ. Aku mine nâ, ambo ġgu tonġe ġandai sino pa Yova Kindeni tu ikatona nenzi lawea, ande kinzi yoġa tamâta sio ġana lawea ġinde koa tia nâ. ² Aku mine nâ, tamâta pinde kalonzi kapa ġana Yova Kindeni kâ, kala simakâsa ġana sikai mbaliġa wa kâpwa wa. Ikura zo zo, kinzi sipile kenonġa nia lâ mboyo ġaġa yo, aku sinâna siveta wurâta ġalae lee mbo. Andeta kinzi siveta miġe koa tia nâ. Taitu Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta, kala lâ zo ġana sikeno kenonġa nia yo, ande i uru irombonzi.

³ Tamâta tonġe natu nde sitogo wisi-ara Yova Kindeni ilua i mine. Mao nâ, kinda natunda sitogo kulu ara i tamwata ipatea pa kinda. ⁴ Ambo tamâta lâlu ipulianzi natu, ande kinzi ġinde ma muli sikatona i sondo, itogo zugu tamâta ne silâwa uru ikatona i mine. ⁵ Mao nâ, ambo tamâta tonġe natu rârâ simo, ande i ma indeka nâ, ġana tu lâ zo ġana ne kazâġa tamâta ma sio i lâ ġgua nia, ande i natu ġinde ma sivila i ġana ipolenzi kâ.

128

Maro Kindeni iveta kie ara panzi tamâta ea uru sipono muli pa i ne ngua

¹ Noko tamâta ea uru kumege ñana Yova Kindeni wa kupono muli pa i ne ngua wa, ande i ne nzâmbe ara ikeno pano.

² Aku mbaliña ndia noko pwai ñana ne wurâta kulu, ande ñinde ma ikurano. Mao nâ, noko ma kumo ara nâ, aku ma ilo ndeka nâ. ³ Noko kaiwa taine ma imo noko ne luma ilo itogo kâi waini ara ipula kanaño rârâ mwasina. Mao nâ, i ma ipaguguanzi noko natu rârâ, aku kinzi ma sinje noko ne kâro-kâro mbwaliu lâ, itogo kâi mbimu irumba wasaseki mine. ⁴ Mao kanaño, Yova Kindeni ma iveta kie ara mine panzi tamâta rârâni uru sipono muli pa i kawa ngua.

⁵ Ningu-nambwe, Yova Kindeni imo Saion lawea, aku naña ilongu tu i ma iveta kie ara mine pa noko. Naña ilongu tu noko ma kusanona ara nâ lâ Jerusalem lawea, ikura zo rârâni noko ma kumo via lâ tâno kulu. ⁶ Naña ilongu tu noko ma kumo zo luandondo lee, kumoranzi timbu sipânga. Aku naña ano pa Yova Kindeni tu ma ivetanzi Isrel tamâta simo ara nâ.

129

Kinzi Isrel sino pa Maro Kindeni tu ma izavarunzi nenzi kazâña tamâta

¹ Miki Isrel ngu, kala ñine miki ma katapâri ñana vetâña sakamao ñinde nemi kazâña tamâta siveta pami, lâ nia ndoyo lee imâ ipânga lâ zo ñine.

² “Mao nâ, nia ndoyo, aku imâ lee ipânnga lâ zo ñine, ande kinzi kazâña tamâta simo siveta vetâña sakamao ndo pa maka. Andeta kinzi ñandai sipole maka nga. ³ Kinzi uru sipalili maka sakamao ndo, aku mbilâo ive kumbuma karae pwapwataki. Mine nde mbwatakâe luandondo rârâ sipânnga kumbuma, itogo lââ kawa-kawa ikeno tâno ilo mwasina. ⁴ Andeta Yova Kindeni, ina Vetâña Sondo Warika, ande ivila maka ku ipalalana tamâta sakamao nenzi wâlo kaika piti lâ tinima, kala kamo tinima vesa nâ.”

⁵ Mine kala naña ilonngu tu kinzi tamâta rârâni uru ilonzi sakamao pa Saion lawea ñinde ma mainzi, ku ma sikâwa pwapwataki silâ. ⁶ Ara ndo ñana kinzi ma simo sitogo unza ipânnga nia mira mwasina. Unza ñinde ma ipânnga wasaseki, andeta ngâla-ngâla walele nâ. ⁷ Unza ñinde nde kelekele kaa nâ. Mine kala tamâta uru silamo ñineŋga sipa wâra ku sikale silâ, ande tia. ⁸ Lâ kaniña gonâña ne zo, ambo tamâta pinde soka nzâla silâ, ande kinzi uru sisarâwa panzi wurâta tamâta tu, “Yova Kindeni iveta kie ara pano!”. Aku kinzi wurâta tamâta kala siporo ngua kaña taituni taulo panzi. Andeta maka tinima pwâka tu tamâta tonje ma iporo ngua kaña mine panzi Saion lawea ne kazâña tamâta.

130

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

¹ Yova Kindeni, naña ilonngu malia ndo kala asarâwa pano.

² Maro Njalae, kupaloŋo pa nanenŋu tiŋa. Naŋa asarâwa pano tu kalo sukâŋa ŋanana. Mine nde kutambira taŋa pa nanenŋu sarawâŋa! ³ Ambo noko ma kalo ŋgere ŋana maka nema kiesaka rârâni taitu-taitu ikura zo zo, ande ea ma ikura tu inŋenge ŋana noko ne pareŋa-nia, a? Tia ndo! ⁴ Andeta noko kuzavaru nema kiesaka piti lâ tinima, ŋana tu noko ilo tu maka ma kamege ŋanano.

⁵ Mine nde naŋa ao tiningu pa Yova Kindeni. Mao nâ, naŋa amo ao tiningu papa i nâ tu ma ivilana, ikura ne ŋgua pâŋa mine, aku naŋa kalonŋu tawana i ne ŋgua. ⁶ Naŋa uru ao tiningu pa Maro Njalae nâ tu ma ivilana, itogo kinzi yoŋa tamâta uru mbo mbo sio tininzi pa mbwale pwataki mine. Kinzi ilonzi ŋalae tu mbwale pwataki ma imâ walele nâ, ŋana ma simo ara.

⁷ Anŋa miki Isrel tamâta, miki kala ma kao tinimi pa Yova Kindeni nâ, ŋana tu i ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Ikura zo rârâni i ilo ara nâ ŋana ikainzi ne tamâta piti lâ kazâŋa ilo. ⁸ Mao nâ, inani ma izavaru i ne tamâta nenzi kiesaka rârâni piti lâ tininzi.

131

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, naŋa apile mâsi ŋana apandekâna warakânŋu kâ marumbu lâ, aku ŋandai uru apasuka warakânŋu tiningu ŋa. Ilo-kalo pinde nde kaika ndo kala ipole nanenŋu ilo-kalo, andeta naŋa kalonŋu loko ŋana ilo-kalo ŋinde kâ, ande tia. ² Mao nâ, naŋa wisinŋu puu ndue lâ, kala amo tava

wisiŋgu pisi nâ, itogo lâlu puro-puro wisi pisi ñana imo tina tini laiti.

³ Miki Isrel tamâta, miki ma kao tinimi pa Yova Kindeni nâ, lâ zo ñine wa zo muli-muli wa.

132

Kinzi sindeka ñana Maro Kindeni ne luma sapâña kâ

¹ Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ñgere kilo ñana Daviti tava malia kie-kie muŋga ipâŋga pa i ñinde.

² Noko nde Yakopu ne vâsa ñgu nenzi Maro Kindeni Walo Tamwata, aku maka kano pano tu kalo ñgere kilo ñana ñgua pâña kaika ñinde Daviti iveta kuku noko, aku kuvila i. ³ Daviti ipambwâre mine tu, “Naña ma atu kaika ñana alâ nanenŋu luma ilo wa akeno nanenŋu kenonja nia wa. ⁴ Naña ma apwarea ku akeno matâŋgu tia ndo. ⁵ Naña ma aka mâsa mine lee, ikura lâ zo ndia naña ma apa luma tonje kâki pa Yova Kindeni, inani Yakopu ne vâsa ñgu nenzi Maro Kindeni Walo Tamwata, ñana i ma imo ilo kâ.”

⁶ Muŋga, lâ zo ñinde maka kamo Betlehem lawea, ande maka kalonjo ñgua tu Yova Kindeni ne ñgua pâña ne sopi sapâña nde ikeno nia tonje. Maka karoto lee kasânda kulu lâ Jar lawea tini laiti.

⁷ Ninenŋa maka kaporo tu, “Ayo, toka talâ pa Yova Kindeni ne luma sapâña! Talâ pa i ne sajonâña nia ara ñinde nao, aku tapare tukunda tawâŋgi papa i!” ⁸ Yova Kindeni, sopi sapâña ñinde itula noko kilala pwataki tu noko nde Walo Tamwata. Maka kano pano tu pwai sopi ñinde kulâ ne luma sapâña ilo, aku kumo ñinde ikura zo rârâni. ⁹ Aku maka

iloma tu noko ne patarawãŋa tamãta ma sipaveta kuku vetãŋa sondo lâ noko ne luma ilo ikura zo zo. Aku maka iloma tu noko ne tamãta ma sisarãwa tava ndekãŋa nã.

¹⁰ Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ŋgere ŋana ne wurãta tamãta Daviti kã. Noko ma kupu muli pa tamãta ŋine noko tamwata muŋga kupatea tu ma imo koipu ŋalae, mine ndimo. ¹¹ Yova Kindeni, noko kuveta ŋgua pãŋa kaika kuku Daviti lâ, aku noko ŋana kulele ne ŋgua ipãŋga kie tonje kilo, ande tia. Noko ne ŋgua pambwareŋa ikeno mine; “Muli mbo noko ne zo marumbu lâ ŋga, ŋinenŋa naŋa ma ao noko natu tamãne tonje ikai noko nia ŋana imo koipu ŋalae. ¹² Ambo noko ne vãsa kinzi ma siveta ikura nanenŋu ŋgua pãŋa mine, aku ma sipono muli pa ŋgua tukuŋa rãrãni naŋa ma alanzi ŋinde tona, ande noko timbu wukale kala ma muli sikai noko nia mine nã, ku ma simo koipu ŋalaŋala ikura zo rãrãni.”

¹³ Mao nã, Yova Kindeni ipatea Saion lawea lâ. I ilo tu ma imo ne lawea ŋinde ku imo nã. ¹⁴ Iporo tu, “Naŋa ma amo lawea ŋine ikura zo rãrãni. Naŋa ilonŋu pa lawea ŋine, kala ma amo koipu ŋalae lâ lawea ŋainani nã. ¹⁵ Naŋa ma amo ŋai ku ma arombonzi tamãta ŋinde simo Saion lawea, kala kinzi ma siroto ŋana kelekele tonje tia. Mao nã, naŋa ma kãpwa alanzi sugorai tamãta simo ŋine, kala ma kapwanzi pupuro ndo. ¹⁶ Naŋa ma wurãta alanzi Saion ne patarawãŋa tamãta, kala kinzi ma situla pwataki tu naŋa uru akainzi tamãta piti lâ kazãŋa ilo. Mine kala nanenŋu tamãta simo Saion lawea ŋine nde ma siwãŋgi ku ma sisarãwa tava ndekãŋa nã.

17 Naŋa ma akai tamâta tonje lâ Daviti ne vâsa ŋgu, aku ma ao i imo koipu ŋalae lâ lawea ŋine. Naŋa apatea i tu ma ikai koipu ikura zo zo, itogo sinâla mine. 18 Daviti ne walo kaika ma ivilanzi tamâta rârâni i uru ikai poe panzi ŋinde, kala ma simo ara nâ. Andeta naŋa ma aveta maŋeti ŋalae panzi i ne kazâŋa tamâta.” Yova Kindeni kawa ŋgua kala ŋine.

133

Ara ŋana kindi ma tamo ilonda taitu nâ

Daviti isia wângiŋa ŋine

1 Ambo Yova Kindeni ne tamâta ma simo ilonzi taitu nâ, ande ŋinde ma ara ku ara ndo. 2 Mâsi mine nde ara ndo, itogo samimi ara ŋinde kinzi muŋga sipaliŋi lâ patarawâŋa tamâta Aron kulu. Samimi ŋinde irere indue ipâŋga ndaŋgeni pwau, aku indue ilâ ikura ne pasawaŋa luandondo ŋgaŋe. Kinzi tamâta simora ŋinde ku ilonzi ndeka. 3 Mao nâ, mâsi ŋana tamo taitu tava ilonda taitu nâ, ande ara ndo, itogo mwâka ŋinde uru mbo mbo imbe ndue Hermon Tuu kulu wa Saion lawea ne tuu kulunzi wa. Naŋa tu Yova Kindeni iveta kie ara ndo panzi tamâta simo Saion lawea, kala ma simo ara mine ku simo nâ.

134

Kindi tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

1 Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ŋine uru mbo mbo kaveta wurâta lâ i ne luma sapâŋa ilo, miki rârâni kamâ kapanea i kasuka ŋa kâki!

2 Miki naomi pa Nia Sapâŋa Ndo ŋinde, aku mbaumi kâki kano pa Yova Kindeni wa kasuka i

ŋa kâki wa. ³ Naŋa ilonŋu tu Yova Kindeni, ina imo Saion lawea, ma iveta kie ara ndo pa miki. Inani nia ndoyo ipulia samba wa tâno wa.

135

Paneâŋa ilâ pa Maro Kindeni

¹⁻² Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ŋine uru kamandi i ne luma ilo, kinda nenda Maro Kindeni ne luma sapâŋa ŋinde, ande miki kapanea i ŋa kasuka kâki! ³ Tapanea i ŋa tasuka kâki, ŋana tu i nde ara tamwata. Kinda ma tawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa i, ŋana tu ŋinde ma iveta ilonda ndeka. ⁴ Yova Kindeni ipatea kinda Yakopu ne vâsa ŋgu pa i tamwata. Mine kala kinda Isrel tamâta tamo i tamwata ne ŋgu sondo.

⁵ Mao nâ, naŋa asama tu nenda Maro Nalae ne walo kaika nde ŋalae ndo, aku ina ipolenzi maro laŋeŋa rârâni. ⁶ Vetâŋa ndia Yova Kindeni ilo tu ma iveta lâ samba ilo wa tâno kulu wa tâi ilo wa tâi duvi lâmbu wa, ande i ma iveta vetâŋani ndaina ikura i tamwata nâ ne pateâŋa mine. ⁷ Aku ina kala igonanzi karâzi ne take-take ŋalaŋala sipâŋga lâ nia ŋgaŋe, aku ina isupwa loloa iyoka tava karâzi indue imâ. Ina tamwata uru isupwa lawea ipile ne luma ku iyâti ilâ wa imâ wa.

⁸ Aku nanayoni, inani kala ipunzi Isip tamâta natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu, aku ipunzi nenzi ŋgoa-mbwâmbwa natunzi nzâla-kulu sipamateteu mine nâ. ⁹ Aku iveta mâsi kaika kiekie pinde lâ Isip tâno ŋinde tona, ŋana ipare nia pa nenzi koipu ŋalae tavanzi i ne sukâŋa tamâta.

¹⁰ Aku muli ṅga Yova Kindeni izavarunzi tamâta ṅgu rârâ ṅinde. Kinzi ṅgu ṅinde nenzi koipu ṅalaṅala simo tava walo kaika ndo, andeta ipunzi pâta simâte. ¹¹ Mao nâ, Yova Kindeni ipu Amor ṅgu nenzi koipu ṅalae Sihon pâta imâte lâ, aku ipu Basan ṅgu nenzi koipu ṅalae Ok pâta imâte tona. Aku ipunzi ṅgu rârâni simo Kenan tâno ṅinde nenzi koipu ṅalaṅala simâte tona. ¹² Nṅineṅga ikai koipu ṅalaṅala ṅinde nenzi tâno ku ikisi keru panzi ne ṅgu Isrel.

¹³ Mine nde Yova Kindeni, ikura zo zo kinzi tamâta ma sisama noko kilala pwataki tu noko nde Maro ṅalae mao. Mao nâ, kinzi tamâta ma situla noko parina pwataki ikura zo muli-muli. ¹⁴ Nana tu Yova Kindeni ma iveta vetâṅa sondo nâ panzi ne tamâta lâ ṅgua nia. I ma kalo sukâṅa ṅana ne wurâta tamâta kinda.

¹⁵ Kinda tasama tu kinzi tinikoa ṅgu rârâni nenzi maro nde kekekele kaa nâ. Kinzi tamâta nâ sipare tainzi lâ mira “silva” tini wa mira “gol” tini wa. ¹⁶ Kinzi maro laṅeṅa ṅinde kawanzi keno, andeta sikura tu siporo ṅgua kâ, ande tia. Kinzi matanzi keno, andeta sikura tu simora kekekele kâ, ande tia. ¹⁷ Kinzi taṅanzi keno, andeta sikura tu siloṅo ṅgua, ande tia. Aku kinzi sikura tu simbana korananzi, ande tia ndo. ¹⁸ Ara ṅana kinzi tamâta uru sipare maro laṅeṅa kaa kaa tainzi ṅinde ma sipâṅga simo rege-rege kunzi maro laṅeṅa ṅinde. Nana ilonṅu tu tamâta ea uru kalonzi tawana maro laṅeṅa ṅinde, ande kinzi kala ma sipâṅga kaa nâ, sitogonzi kinzi mine.

¹⁹ Anṅa miki Isrel tamâta, miki kapanea Yova Kindeni kasuka i ṅa kâki! Anṅa miki Yova Kindeni

ne patarawâna tamâta lâ Aron ne vâsa ngu, miki kala kapanea i na kasuka kâki! ²⁰ Anja miki tamâta lâ Livai ne vâsa ngu, miki kala kapanea Yova Kindeni na kasuka kâki! Miki tamâta ea uru kamege nana Yova Kindeni kâ, miki rârâni kapanea i na kasuka kâki! ²¹ Mao nâ, miki tamâta kamo Saion Tuu kulu lâ Yova Kindeni ne lawea Jerusalem ilo, miki njinde kapanea i na kasuka kâki! Tapanea Yova Kindeni na tasuka kâki!

136

Kawânda ndanġe ilâ pa Maro Kindeni

¹ Kinda kawânda ndanġe ilâ pa Yova Kindeni, nana tu i nde ara tamwata.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

² Kinda taporo ndanġe ilâ pa Maro Kindeni, ina ipolenzi maro rârâni.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

³ Kinda taporo ndanġe ilâ pa Maro Njalae, ina kala ipolenzi tamâta nalanala rârâni simo tâno kulu.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁴ Ina simbo nâ uru iveta mâsi nalanala.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁵ I ne ilo-kalo nde njalae ndo; mine kala ipulia samba ipânġa lâ.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁶ Ina io tâno imandi lââ kulu.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁷ Ina ionzi sinâla nalanala sipânġa samba tini.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁸ Aku ina io kari tu ikatona mbwale.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁹ Ina io nzimona tavanzi pitu tu sikatona mbo.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁰ Ina nanayoni ivilanzi timbunda, kala ipunzi Isip tamâta natunzi tamâne nzâla-kulu pâta sipamâteu.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹¹ Ninenḡa ina ikainzi Isrel ṅgu sipile Isip tâno siyâti simâ.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹² I tamwata ne walo nde kaika ndo, kala iveta mine.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹³ Aku muli ṅga ina ipu Tâi Nṅi kala ipwa pwataki mo rua.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁴ Ninenḡa ina ikainzi ne tamâta soka mâsa-mâsa nâ lâ tâi ṅgini simbwaliu silâ.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁵ Andeta ipatuku Isip nenzi koipu ṅalae tavanzi ne zugu tamâta sinu lââ kala sipamateteu lâ.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁶ Aku ina imunḡa panzi ne tamâta soka nia bilimu silâ.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁷ Ninenḡa ina ipunzi koipu kaika ṅalaṅala pâta simâte.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁸ Kinzi koipu ṅalaṅala ṅinde nawalanzi pinde nde ṅanzi ṅalae, andeta ipunzi pâta simâte.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁹ Ina ipu Amor ṅgu nenzi koipu ṅalae Sihon pâta imâte.

“Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

²⁰ Aku ina kala ipu Basan ṅgu nenzi koipu ṅalae Ok pâta imâte tona.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 21 Ninenŋa ikai kinzi koipu ŋalaŋala ŋinde nenzi tâno, aku ikisi keri panzi ne tamâta.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 22 Ninenŋa tâno ŋinde ilanzi ne wurâta tamâta Isrel.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 23 Kinzi simo lee aku muli, ŋinenŋa nenda kazâŋa tamâta sipole kinda lâ, andeta i ŋandai kalo kapa ŋana kinda ŋga.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 24 I kalo ŋgere kilo ŋana kinda kâ, kala ikai kinda piti lâ nenda kazâŋa tamâta mbaunzi ilo.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 25 Ina uru kâpwa ilanzi kelekele rârâni simo vianzi.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 26 Mine nde kawânda ndaŋge ilâ pa Maro Kindeni, inani imo samba ilo.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

137

Kinzi Isrel simo tâno tonŋe ku sipataiŋa ŋana nenzi lawea kâ

¹ Maka kasaŋona Babilon ŋgu nenzi lââ ŋgaŋe-ŋgaŋe, aku kaloma ŋgere ŋana nema lawea Saion kâ. Mine nde maka kaloma sukâŋa kala kamo kapataiŋa nâ.

² Maka kasonanzi nema wâŋgu sitâra lâ kâi simandi waŋgirama ŋinde lakanzi kulu, aku kapile keno. ³ Maka kaveta mine ŋana duvi ŋine kâ: kinzi kazâŋa tamâta muŋga sikai maka kaika sioma lâ nenzi tâno ŋinde, aku kinzi ŋinde sipai maka tu, “Kala ŋine miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa tonŋe ŋana iveta maka iloma ara kâ. Kawâŋgi Saion ne

wângjiŋa tonŋel!” ⁴ Opopo, maka kamo kinzi tinikoa nenzi lawea ma! Mine nde maka kakura ŋana kandeka ku kawâŋgi Yova Kindeni ne wângjiŋa mâsi mana, a? Tia ndo!

⁵ O Jerusalem lawea, ambo naŋa ma kalonŋu kapa ŋanano, ande ara ŋana Yova Kindeni ma iyaula mbaunŋu, ŋana naŋa ma akura tu ara nenŋu wânŋu kilo tia. ⁶ O Jerusalem lawea, ambo naŋa ma kalonŋu kapa ŋanano, ambo naŋa ma apile nanenŋu mâsi ŋana andekanano ŋalae tina kâ, ande ara ŋana Yova Kindeni ma iveta ŋandolânŋu saka-mao, ŋana naŋa ma akura tu awâŋgi wângjiŋa kilo tia.

⁷ O Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana vetâŋa sakamao ŋinde kinzi Idom ŋgu siveta, lâ zo ŋinde nema kazâŋa tamâta sipara kuma ku sipole Jerusalem lawea. Kalo ŋgere kilo ŋana ŋgua ŋinde kinzi simo siporo mine tu, “Kazavaru Jerusalem lawea ndoni! Kazavaru ne luma wa kelekele rârâni marumbuni lâ!”

⁸ Anŋa miki Babilon ŋgu, kalonŋo ŋga; Yova Kindeni ne pateâŋa ikeno tu i ma izavaru miki ndo lâ. Tamâta ea ipare nia pami ŋana vetâŋa sakamao miki muŋga kaveta pa maka ŋinde, ande i ma iveta mâsi ara ndo. ⁹ I ma indeka ŋana ikainzi nemi lâlu puro-puro ku itambiranzi sindue mira kulu sipamateteu.

138

*Tamâta kawa ndanŋe pa Maro Kindeni
Daviti isia wângjiŋa ŋine*

¹ Yova Kindeni, naŋa ilonŋu kalonŋu ndoni aporo ndanŋe imâ pa noko. Naŋa amandi kinzi maro

rârâni naonzi ku awânḡi wânḡiḡa paneâḡa kâ pa noko. ² Noko tini mwasa pa naḡa ikura zo rârâni, aku noko uru kuveta ikura ne ḡgua rârâni. Aku noko kusuka tamwata ḡa tava ne ḡgua pâḡa ḡinde kâki ndo, kala ipole kelekele pinde rârâni. Mine nde naḡa naonḡu pa noko ne luma sapâḡa, ku apare tukunḡu apaneano asuka noko ḡa kâki. ³ Naḡa asarâwa pa noko lâ, aku noko kupalonḡo pa nanenḡu noḡa kala kuo tamwata ne walo ḡalae imâ pana ku ipu tini kaika pa ilonḡu kalonḡu. ⁴ Aku koipu ḡalaḡala rârâni simo tâno ndoni kala silonḡo pâri ḡana noko ne ḡgua tukunḡa kâ. Mine kala kinzi ma sipanea noko ḡa sisuka kâki. ⁵ Kinzi ma siwânḡi wânḡiḡa situla noko ne vetâḡa ḡalaḡala pwataki, aku ma situla noko kilala pwataki tona tu noko ḡa imo ḡalae ndo.

⁶ O Yova Kindeni, noko kumo âta ndo, andeta noko kalo ḡgere ḡananzi tamâta ḡine uru sipatawa warakanzi tininzi. Anḡa tamâta ea uru sipasuka warakanzi tininzi, ande kinzi ḡinde sikura tu sipavea ḡanano, ande tia. ⁷ Mao nâ, lâ zo ḡana malia kie-kie ipânḡa pa naḡa, ande noko uru pwea ḡanana kala amo ara nâ. Nanenḡu kazâḡa tamâta wisinzi nâna ḡalae pa naḡa, andeta noko uru kumandi kupara kunzi. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko pwai naḡa piti lâ kazâḡa ilo. ⁸ Yova Kindeni ma iveta vetâḡa rârâni ḡinde i muḡa ipa ḡgua tu ma iveta pa naḡa. ḡana tu Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde noko ma kupile noko mwasi maka Isrel ḡgu ndimo.

139

Maro Kindeni ne ilo-kalo nde ŋalae ndo Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, noko mata kulea sondu pa ilonŋu kalonŋu, kala kusama naŋa kilalânŋu marumbu lâ. ² Ambo naŋa asanŋona tâku amandi tâku, ande noko kumora ku kusama nanenŋu vetâŋa rârâni. Noko kumo malawae ŋinde, andeta kusama nanenŋu ilo-kalo rârâni. ³ Ambo naŋa aveta wurâta tâku apwarea tâku, ande noko kumora ku kusama. Nanenŋu vetâŋa rârâni nde ikeno nia yo lâ noko nao. ⁴ Yova Kindeni, ambo naŋa ilonŋu tu aporo ŋgua, andeta aporo pwataki tia yo yo, ande nanayoni noko kusama nanenŋu ŋgua ŋinde marumbu lâ.

⁵ Mao nâ, noko kuŋge naŋa mbwaliu lâ kutogo ŋgumbi mwasina, aku noko tamwata uru pwea ŋanana. ⁶ Naŋa ilonŋu ikai wurâta ŋalae ŋana asama noko ne vetâŋa ŋinde duvi kâ. Opopo, noko ne ilo-kalo nde kelekele ŋalae tina, kala akura tu asama duvi tia ndo! ⁷ Mine kala ambo naŋa atu apavea ŋanano, ande naŋa ma alâ pa sinia, a? Naŋa ma akâwa alâ pa nia ndia ŋana noko ma kumorana tia, a? Tia ndo! ⁸ Ambo naŋa ma akâki pa samba lawea âta ŋinde, ande noko kumo niani ndaina. Ambo naŋa ma alâ pa mateŋa nianzi, ande noko kala kumo nia ŋinde tona. ⁹ Ambo naŋa ma alou alâ lee apânŋa nia malawae ndo pa mbwera kâ, tâku alâ amo nia malawae ndo pa wâra kâ tâku, ¹⁰ ande noko ma kumo niani ndaina tona, aku noko ma pwai poe sondu pa naŋa wa kusaŋa mbaunŋu kuvilana wa. ¹¹ Mao nâ, ambo naŋa ma ano pa kondoma tu imâ ivea naŋa, ambo naŋa ma ano pa

kari tu ipalele ipânḡa ḡaḡa, ande naḡa ma akura tu apavea ḡana noko kâ, ande tia. ¹²ḡana tu kondoma ikura tu ipono noko mata, ande tia ndo. Kondoma wa mbwale pwataki wa nde kelekele kie taituni lâ noko nao. Mine nde noko uru kumora nia lâ kari wa mbo wa.

¹³Yova Kindeni, nanayoni noko tamwata kuveta karaenḡu ne pinde-pinde ndoni. Noko kuo naḡa apânḡa nana kapwa ilo, aku kusenḡe tukânḡu ndoni ilâ taitu. ¹⁴Noko ne mâsi ḡana kupulia naḡa kâ nde ḡalae tina ku ara ndo. Mine kala naḡa amege ḡanano wa apaneano wa. Naḡa asama tu noko ne vetâḡa rârâni nde ara ku ara ndo! ¹⁵Nia ndoyo, lâ zo ḡinde naḡa atumbu mwasa-mwasa amo paveâḡa nâ lâ nana kapwa ilo, aku tukânḡu sipasenḡe lâ, ande noko kumora ku kusama lâ. ¹⁶Naḡa nana ipagugua naḡa tia yo, andeta noko mata kumora naḡa lâ. Naḡa apânḡa amo tâno kulu tia yo yo, andeta nanayoni noko kupatea nanenḡu zo ḡana ma amo viânḡu kâ marumbu lâ, kala kuḡgere zo ḡinde kambwanḡe lâ pepa tini ikeno lâ.

¹⁷Opopo, Maro Kindeni, naḡa akura tu asama noko ne ilo-kalo rârâni ḡinde tia ndo! Noko ne ilo-kalo nde ḡalae tina. ¹⁸Ambo naḡa ma asowe kelekele rârâni noko uru kalo ḡgere ḡana ḡinde kambwanḡenzi, ande kambwanḡenzi ḡinde ma ipole paulo rârâni ikeno sâwa ndoni. Lâ zo ḡana naḡa amandi sânda lâ kenonḡa nia, ande naḡa amo kuku noko yo.

¹⁹Ayo, Maro Kindeni, naḡa ilonḡu tu noko ma kupunzi tamâta sakamao pâta simâte. Naḡa ilonḡu tu kinzi tamâta kala ilonzi pa paraḡa nâ ḡinde nde

ma sipile naŋa ku silâ. ²⁰ Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde uru siporo ŋgua pavaligiŋa sakamao pa noko. Mao nâ, kinzi siveta ŋgua potomule kaŋa-kaŋa ŋana siyaula noko ŋa. ²¹ Yova Kindeni, naŋa wisinŋu nâna ndo panzi tamâta ea wisinzi nâna pa noko. Naŋa tiniŋu pwâka ndo ŋananzi tamâta ea uru sikai kazâŋa pa noko. ²² Mao nâ, naŋa ilonŋu panzi tamâta ŋinde tia ku tia ndo! Naŋa amora kinzi sitogo warakâŋgu neŋgu kazâŋa tamâta mine.

²³ Mine nde Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kulea sondu pa naŋa, aku kumora ilo-kalo rârâni ŋine ikeno ilonŋu kalonŋu. Pwai samâŋa pana, aku kutula nanenŋu ilo-kalo rârâni pwataki.

²⁴ Ambo naŋa ayoka lâ nzâla ara tia tâ, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kutula ŋinde pwataki pana. Pwai poe sondu nâ pana, aku kuona alâ pa via ne nzâla, ŋana ma amo ara mine ku amo nâ.

140

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikea ŋana i kâ Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, pwai naŋa piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kinzi tamâta ŋinde ilonzi tu sipunzi tamâta. Mine kala ano pano tu pwea ŋanana. ² Ikura zo rârâni kinzi kalonzi ŋgere ŋana mâsi sakamao nâ. Aku kinzi siveta wiŋi-nâna tava kazâŋa ipâŋga ŋgininzi ikura zo zo. ³ Kinzi nenzi ŋgua nde mata-mata, itogo mwâta niŋo ruru ndo mwasina. Mao nâ, kinzi kawanzi ŋgua uru iyaulanzi tamâta, itogo mwâta saka ikanzi tamâta kala simâte mine.

⁴ Mine nde Yova Kindeni, pwatona naŋa, ŋana kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi walo ma ikura

tu ipole naña tia. Kinzi ilonzi tu sipunzi tamâta, aku sipa ngua lâ tu ma sizavaru naña tona. Mine kala ano pano tu pwea ñanana. ⁵ Kinzi taña-kaika tamwatanzi ñinde nde sipavea ku sio nimbu ñana sikai naña kaika kâ. Kinzi sikalolo kaimbo ku siveta nimbu sio lâ nzâla tu ma sikai naña, itogo uru sikai simbi mine.

⁶ Mine nde naña asarâwa pa Yova Kindeni mine tu, “Nanenggu Maro Kindeni kala nokoni.” Yova Kindeni, kutambira taña pa nanenggu noña, aku kumâ kuvilana! ⁷ O Koipu Ñalae Yova Kindeni, noko kumo nanenggu Yautâña Tamwata kaika. Muñga, lâ zo ñinde maka kamo paraña ilo, ande noko pwatona naña sondo nâ, kutogo nanenggu maramuña mwasina. ⁸ Mine nde Yova Kindeni, noko ma kusâu panzi tamâta sakamao tu ma siveta vetâña ndia ilonzi tu siveta, mine ndimo. Kinzi sipa ngua ñana siveta vetâña sakamao kâ. Naña ano pano tu kupono nzalanzi.

⁹ Noko ma kusâu panzi nanenggu kazâña tamâta tu sizavaru naña ndimo. Vetâña ndia kinzi siporo tu ma siveta pa naña, ande naña ilongu tu noko ma kulele vetâña ñinde itaulo pa warakanzi nâ. ¹⁰ Naña ilongu tu noko ma kuzavarunzi. Mao nâ, kusupwa yââ imbe ndue kulunzi! Kutambiranzu sindue silâ mbââ ñalae ilo ku kusae nzâla, ñana ma sikura tu siyâti simâ kilo tia. ¹¹ Kinzi tamâta mine uru sisowe ngua lanjeña nâ lâ tamâta pinde tininzi. Noko ma kusâu panzi tamâta ñinde tu ma simo ara, mine ndimo. Naña ilongu tu vetâña sakamao ma ipânga walele nâ panzi tamâta ñinde uru ilonzi tu sipunzi tamâta, ku ma izavarunzi ndo lâ.

¹² Yova Kindeni, naña asama tu noko uru kuvilanzi sugorai tamwatanzi. Anja tamâta ea nenzi kaika njalae koña tia kala sikura tu sipavila warakanzi tia, ande noko uru kuveta vetâña sondo ndo panzi. ¹³ Mao nâ, kinzi tamâta arara ma sipaneano sisuka noko ña kâki. Kinzi ñinde ma simo kuku noko.

141

Tamâta tonje ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wânjinja ñine

¹ Yova Kindeni, kala ñine naña ano pano. Naña asarâwa pano tu kupaloño pa nanenju noña. Kumâ walele nâ kuvilana. ² Naña ilonju tu nanenju noña ñine ma ikâki pano itogo mundo ne kuwae ara mwasina. Kari indue lala lâ, kala asuka mbaunju kâki akai noña pano itogo nanenju patarawâña mine.

³ Yova Kindeni, naña ano pano tu pwatona naña kawânju sondo. Pwai poe pa nanenju ñgua rârâni. ⁴ Pwai poe sondo nâ pa ilonju kalonju tona. Tia ma ilonju igagatina ñana aveta mâsi sakamao wa apakaka kunzi tamâta sakamao aveta kiesaka kunzi wa. Ambo naña ilonju pateo tu ma asañona aka kunzi lâ nenzi kâña-nuña njalanala, ande naña ano pano tu kupono nzalânju.

⁵ Ambo tamâta ara tonje kalo sukâña ñanana kala ipu naña wa itu naña sondo wa, ande ñinde ma ara. Andeta ikura zo rârâni naña ano pa Yova Kindeni tu ma itoto kinzi tamâta sakamao nenzi vetâña potomule. Naña tiniñju pwâka ndo tu kinzi tamâta sakamao ma sisuka naña ñânju kâki. ⁶ Ara ñana tamâta pinde ma sikainzi tamâta sakamao ñinde

nenzi koipu nalanala silâ pa nia ndamwa ku ma sitambiranzi sindue. Ninennga lâ zoni ndaina kinzi ma sisama tu Yova Kindeni kawa ngua nde mao kanao. ⁷ Ara nana kinzi ma sitambira tukanzi simbe sindue mateña nianzi nzâla kawa, itogo tamâta itale kâi ilâ pinde-pinde ku itambira pwap-wataki mine.

⁸ Andeta Koipu Nalae Yova Kindeni, naña kalongu tawana noko nâ. Naña amâ pano tu ma amuna noko tini laiti. Noko ma kusâu panzi kazâña tamâta tu sipu naña pâta amâte, mine ndimo. ⁹ Kinzi kiesaka tamwatanzi sio nimbu nana sikai naña kaika kâ. Naña ano pano tu pwea nanana, nana naña ma angenge nana nenzi nimbu njinde kâ. ¹⁰ Naña ilongu tu kinzi tamâta sakamao nenzi nimbu njinde ma ikai kinzi warakanzi kaika, anga naña warakângu ma angenge nana nimbu njinde kâ, ku ayoka alâ.

142

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i Daviti isia wânjinja njine, lâ zo njinde imuna imo ngânza ilo.

¹ Naña asarâwa kaika pa Yova Kindeni. Naña kawângu kâki ano papa i tu ma ivilana. ² Naña ilongu makisa kala aporo papa i, atula ngua pwataki nana malia kie-kie rârâni kala ipânnga pa naña njine.

³ Yova Kindeni, lâ zo nana ilongu malia nalae tina, ande noko uru pwatonana. Nanengu kazâña tamâta sivea nimbu tonje lâ nzâla naña uru ayoka njinde. Kinzi situ ma sikale naña kaika kâ. ⁴ Opopo, naña matângu ilâ wa imâ wa, andeta amora tu

tamâta tonje imo tiniŋgu laiti ŋana ivila naŋa kâ, ande tia. Tamâta tonje imo ŋana ikea ŋanana, ande tia. Tamâta tonje kalo sukâŋa ŋana naŋa kâ, ande tia.

⁵ Mine nde Yova Kindeni, naŋa asarâwa pano tu kumâ kuvilana. Naŋa aporo tu, “Noko tamwata nâ nde nanenju katonâŋa tamâta. Lâ zo ŋine naŋa amo viâŋgu, ande naŋa ilonju pa kelekele taitu ŋine nâ; naŋa ilonju tu noko ma kumo kuku naŋa.”

⁶ Naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa nanenju noŋa, ŋana tu ilonju kalonju nde malia ndo. Nanenju kazâŋa tamâta kinzi nde tamâta kaika ndo, aku naŋa akura tu apolenzi tia. Mine kala ano pano tu pwaina piti lâ mbaunzi ilo. ⁷ Malia ŋine ikale naŋa kaika lâ, itogo wâlo kaika ikeno tiniŋgu mwasina. Naŋa ano pano tu kupalalana wâlo ŋine piti lâ tiniŋgu, ŋana naŋa ma amo ara kilo kâ. Ninenja naŋa ma apaneano asuka noko ŋa kâki. Aku noko ne tamâta ma simora tu noko kuveta kie ara pa naŋa, aku kinzi kala ma simandi kuku naŋa ŋana sipaneano.

143

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenju noŋa! Kutambira taŋa pa nanenju tiŋa. Noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo, aku noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua rârâni. Mine kala ano pano tu kupaloŋo pa naŋa! ² Naŋa asama tu tamâta tonje imo tava ilo mbâra-mbâra ndo lâ noko nao, ande tia ndo. Mine nde noko ma kuo ne wurâta tamâta naŋa amandi noko ne ŋgua nia ndimo.

³ Kumora nga; nanenju kazâja tamâta itanjula naña lee ipolena ku itawa naña ndue ndo lâ. Ipa naña kaika lâ, aku io naña amo nia kondoma, atogonzi tamâta njinde simâte munğani lâ. ⁴ Mine kala naña ilonju kurana tia, aku ilonju kalonju nde malia ndo.

⁵ Kala njine naña kalonju ngere kilo jana zo munğâja. Naña kalonju ngere jana noko ne vetâja rârani, vetâja njalanala munğa kuveta njinde. ⁶ Mine nde naña asuka mbaunju kâki ku ano pano, jana tu naña ilonju ndo tu noko ma kumo kuna, itogo tâno mâsa-mâsa ilo ndo tu karâzi ma imbe indue.

⁷ Yova Kindeni, kumâ kuvila naña walele nâ, jana tu ilonju kurana tia ndo. Noko ma kupavea janana ndimo. Ambo noko ma kupavea janana, ande naña ma amâte ku ma alâ amo mateja ni-anzi. ⁸ Naña ao nenju kalo-tawana ilâ pa noko simbo nâ. Mine nde ano pano tu kuveta nanenju kalo-ngere ipânga ikura mboyoyoyo jana noko ne tini-mwasa njinde uru ikeno mine ku imo nâ. Nanenju noña imâ pa noko nâ. Mine kala kutula nzâla pana, aku naña ma ayoka noko muli. ⁹ Yova Kindeni, naña apalilu akâwa amâ pa noko tu ma pwea janana. Pwai naña piti lâ nanenju kazâja tamâta mbaunzi ilo! ¹⁰ Nanenju Maro Kindeni kala noko. Mine nde naña ilonju tu noko ma kupananana sondu jana apaveta kuku noko ne pateâja nâ. Kuveta kie ara pa naña, aku pwai poe pana jana ayoka nzâla ara nâ.

¹¹ Yova Kindeni, naña ano pano kilo tu pwaina piti lâ kazâja ilo, jana noko kilala ma ipânga nia yo. Noko nde vetâja sondu warika. Mine nde kutinji malia rârani njine piti lâ tininju. ¹² Noko ne

tini-mwasa ikeno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine kala ano pano tu kupunzi nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni pâta simâte. Kuzavarunzi tamâta rârâni ŋinde uru siveta kenzi sakamao pa naŋa, ŋana tu naŋa amo noko ne wurâta tamâta.

144

Koipu ŋalae kawa ndanŋe pa Maro Kindeni, ŋana tu ivila i kala ipole paraŋa lâ

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Naŋa apanea Yova Kindeni asuka i ŋa kâki, ŋana tu ina kaika tamwata ŋana ikatona naŋa kâ, itogo mira ŋalae mwasina. Aku ina kala uru ipanana naŋa sondo nâ ŋana paraŋa ne mâsi kâ. ² I nde nanenŋu Maro Kindeni tini-mwasa warika, aku ina uru ikatona naŋa itogo ŋgumbi kaika mwasina. I imo itogo nanenŋu maramuŋa mine, aku nanenŋu Yautâŋa Tamwata kala i. Aku naŋa kalonŋu tawana tu i ma ikea ŋanana, ŋana tu ina kala uru ipolenzi tinikoa ŋgu ku ionzi simo naŋa kalonŋu.

³ Andeta Yova Kindeni, nanenŋu morâŋa tu maka tamâta nde kelekele kaa nâ. Mine nde mana mana ŋga noko uru kalo ŋgere ŋanama, a? Maka katogo kelekele sugorai kaa nâ mine. Mine nde ŋana sâ kâ ŋga noko ilo ŋanama, a? ⁴ Maka nde katogo tamâta imbana koroani tini mwata nâ mbwani taitu nâ lâ kawa. Maka kamo zo mbwana-mbwana nâ, katogo kâi uŋa mine.

⁵ Mine nde Yova Kindeni, pwai samba ne nzâla piti, aku kundue kumâ ku kuvilama! Kusunŋa mbau ndue ku kutanŋonzi tuu, aku kuveta mundo

ŋalae ipânja tuu tininzi. ⁶ Kusupwa loloa salaga-salaga indue imâ injaranzi kazâja tamâta sikâwa pwapwataki silâ. Noko ne silâwa nâ kupanenzi, aku kusokinzi sikâwa silâ. ⁷ Yova Kindeni, naŋa asakoko amo tâi geza-geza ilo. Kusunja mbau indue imâ ku kutapa naŋa akâki amâ. Kuvilana, ku pwaina piti lâ kinzi tinikoa tamâta kaika mbaunzi ilo. ⁸ Kinzi tamâta ŋinde kawanzi laŋeja nâ. Lâ zo ŋana kinzi mbaunzi kâki siporo tu “Maro isama tu nanenju ŋgua nde mao nâ”, ande kinzi silâje nâ.

⁹ Andeta Maro Kindeni, kala ŋine naŋa ma awânji wânjija wasaseki tonje pa noko. Naŋa ma ara wânju ŋalae ku awânji pano. ¹⁰ Ŋana tu nokoni uru kusuka maka Isrel nema koipu ŋalaŋala ŋana sipole paraŋa kâ, aku nokoni kala uru pwai ne wurâta tamâta naŋa Daviti piti lâ kazâja ilo.

¹¹ Mine kala ŋine nâ kumâ kuvilana, ŋana kinzi kazâja tamâta ma sikura tu siveta kenzi sakamao pa naŋa tia. Pwaina piti lâ tinikoa tamâta kaika mbaunzi ilo, kinzi laŋeja tamwatanzi ŋinde. Lâ zo ŋana kinzi mbaunzi kâki siporo tu “Maro isama tu nanenju ŋgua nde mao nâ”, ande kinzi silâje nâ. ¹² Maka kano pano tu kuvilama, ŋana tu maka iloma tu natuma tamâne limoa kinzi ma situmbu tava walo kaika, sitogonzi kâi ŋalaŋala mine. Aku maka iloma tu natuma taine kinzi ma sipânja ara ndo, sitogo sâmbwe arara ŋinde kinzi sisiŋgarana ku siŋgunu ŋana koipu ŋalae ne luma ma imandi kulu kâ. ¹³ Aku maka iloma tu kâpwa kie-kie ma ipânja maria lâ nema tâno ilo tona, ŋana kâpwa ne luma ma pipi ndo. Aku maka iloma tu nema lama malakupi ma sipaguguanzi natunzi kambwanenzi walo. ¹⁴ Maka iloma tu nema bulmakao

kala ma sipaguguanzi natunzi rârâ ŋinde tona. Andeta maka tinima pwâka tu kinzi kazâŋa tamâta ma sipu nema lawea ne ŋgumbi mira pwataki ku sikaima kaika kalâ kamo nenzi lawea. Maka tinima pwâka tu kinzi tamâta ma simandi nema lawea ne nzâla ŋgaŋe ku sitarâra ŋana kazâŋa nao panzi kâ.

¹⁵ Ambo Yova Kindeni ne nzâmbe ma ikeno mine pa ŋgu tonŋe, ande kinzi ma sindeka ŋalae. Mao nâ, tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana nenzi Maro Yova Kindeni, kinzi ŋinde ma sindeka mine nâ.

145

Paneâŋa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wângiŋa ŋine

¹ Maro Kindeni, nanenŋu koipu ŋalae, naŋa ma atula noko kilala pwataki tu noko ŋa nde ŋalae ndo. Naŋa ma aporo kawâŋgu ndanŋe imâ pano mine ikura zo rârâni. ² Ikura zo zo naŋa ma kawâŋgu ndanŋe imâ pano. Naŋa ma apaneano asuka noko ŋa kâki mine ku amo nâ.

³ Yova Kindeni i ŋa nde ŋalae ndo, aku ara ŋana kinda ma tapanea i ŋa tasuka kâki ndo. Ina âta tamwata, aku tamâta tonŋe ikura tu isama i kilala sondo, ande tia. ⁴ O Yova Kindeni, kinzi tamâta kala simo lâ zo ŋine nde ma sitapâri panzi natunzi ŋana noko ne vetâŋa arara kâ, aku muli ŋga nenzi vâsa ŋinde kala ma sitapâri mine nâ pa warakanzi natunzi. Ikura zo rârâni, kinzi tamâta ma sipaneano mine nâ ŋana noko ne vetâŋa ŋalanjala kâ. ⁵ Kinzi ma situla noko kilala pwataki tu noko ne walo nde kaika ndo, aku kumo pwai koipu ŋalae pa kelekele rârâni wa nia ndoni wa.

Aku naġa warakânġu kala ma kalonġu nġere mine nâ nana noko ne vetâġa arara kâ. ⁶ Mao nâ, kinzi tamâta ma sitapâri nana mâsi kaika nalaġala noko muġa kuveta nġinde, aku naġa kala ma aporo atula noko kilala pwataki tu noko nana nde nalaie ndo.

⁷ Kinzi ma siporo situla pwataki tu noko nde ara tamwata, aku ma siwânġi wânġiġa nana noko ne wisi-wisi kâ mine tu, ⁸ “Yova Kindeni i nde kalo-sukânġa warika wa wisi-wisi warika wa. I uru wisi nâna walele tia, aku ne tini-mwasa nalaie nġinde ikeno mine ku imo nâ. ⁹ Ina kala uru iveta kie ara nâ panzi tamâta rârâni, aku i uru io ne wisi-wisi ilâ pa kelekele rârâni muġa ivetanzi sipânġa nġinde.”

¹⁰ Mao nâ, Yova Kindeni, kelekele vianzi kâ rârâni noko muġa kupulianzi nġinde nde ma sipanea noko nana sisuka kâki. Aku noko ne tamâta rârâni kala ma kawanzi ndanġe pano. ¹¹ Kinzi ma situla pwataki tu noko kumo koipu nalaie kaika ndo pa samba wa tâno wa, aku ma sitapâri nana noko ne walo kaika nġinde tona. ¹² Mine kala tamâta rârâni ma sisama nana vetâġa nalaġala kie-kie noko muġa kuveta nġinde. Aku kinzi ma sisama tu noko kumo koipu nalaie kaika tamwata, aku noko nana nde nalaie ndo. ¹³ Mao nâ, noko ma kumo pwai maro mine ikura zo rârâni. Noko kumo koipu nalaie, ma kumo mine ku kumo nâ.

Yova Kindeni uru iveta ikura tamwata ne nġua pâġa rârâni, aku i ne vetâġa rârâni itula pwataki tu i nde wisi-wisi warika. ¹⁴ Tamâta ea sisânda malia kulu, ande i uru ivilanzi tamâta nġinde rârâni. Aku ina uru ipu tini kaika panzi tamâta ea nenzi walo nalaie koġa tia. ¹⁵ Kinzi kelekele rârâni simo vianzi kâ nġinde nde sio tininzi nana noko nâ tu ma kâpwa

kusuanzi, aku noko uru kusuanzi lâ zo ndia putole ipunzi. ¹⁶ Nokoni uru kâpwa kulanzi kinzi rârâni taitu-taitu, kala sika lee kapwanzi pupuro lâ.

¹⁷ Mao nâ, Yova Kindeni ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo, aku i ne vetâŋa rârâni itula pwataki tu i nde wisi-wisi warika. ¹⁸ Tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana Yova Kindeni mao ku sisarâwa pa i tu ivilanzi, ande ipaloŋo pa nenzi noŋa rârâni. ¹⁹ Tamâta ea simege ŋana i kâ, ande i uru kelekele ndia ilonzi papa ŋinde ilanzi. I ipaloŋo pa nenzi noŋa, ku ikainzi piti lâ kazâŋa ilo. ²⁰ Ina kala uru ikatonanzi tamâta rârâni ŋine ilonzi ndo ikeno pa i. Anŋa kinzi tamâta sakamao, ande i ma izavarunzi ndo lâ. ²¹ Mine nde naŋa ma apanea Yova Kindeni asuka i ŋa kâki ikura zo rârâni. Anŋa miki kelekele rârâni ŋine i muŋga ipuliami kala kapâŋga kamo viami, ande miki kala kapanea i kasuka i ŋa sapâŋa kâki mine ku kamo nâ.

146

Tapanea Maro Kindeni Pavilâŋa Tamwata tasuka i ŋa kâki

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Naŋa warakâŋgu ma apanea i ŋa asuka kâki.

² Naŋa ma apanea i ŋa asuka kâki ikura zo rârâni naŋa ma amo viâŋgu lâ tâno kulu. Naŋa ma awâŋgi wânjiŋa paneâŋa kâ papa nanenŋu Maro Kindeni lee alâ apâŋga lâ keru.

³ Nanenŋu tamâta, miki kaloŋo ŋa; kinzi koipu ŋalaŋala sitavanzi tâno tamâta ma sikura ŋana sivila miki kâ, ande tia. Mine kala miki ma kalomi tawananzi ndimo. ⁴ Lâ zo ŋana kinzi ma simâte, ande karaenzi ma ipalele ipâŋga itogo tâno

kilo. Aku lâ zoni ndaina, vetâġja ndia kinzi muġġa siporo tu ma siveta, ande ma sikura tu siveta tia.

⁵ Anġa tamâta ea kalo tawana tu Yakopu ne Maro Kindeni ma ivila i, ande i ma indeka nâ, ġana tu ipasipa kuku ne Maro Yova Kindeni. ⁶ Yova Kindeni ina nia ndoyo ipulia samba wa tâno wa tâi wa, tavanzi kelekele rârâni simo vianzi lâ nia ndoni. Aku inani kala uru iveta ikura tamwata ne ġgua pânġa rârâni ikura zo zo. ⁷ Tamâta pinde nenzi walo nde ġalae koġa tia, kala tamâta pinde siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni uru ivilanzi tamâta ġinde ku ivetanzi simo sondo. Aku ina uru kâpwa isuanzi tamâta ea putole ipunzi, ku iyautenzi tamâta simo kazâġja tamâta nenzi luma sakamao ilo ġinde piti tona. ⁸ Ina uru ivetanzi tamâta matanzi leva-leva simora kilo. Aku ina kala uru ipu tini kaika panzi tamâta ea nenzi walo ġalae koġa tia. Mao nâ, Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta, kinzi ġine uru sipono muli papa i nâ. ⁹ Inani kala uru ikea ġananzi tamâta lombo mine nâ, kinzi ġinde soka pa lawea pinde simâ kala simo nenda tâno. Aku ina kala uru ivilanzi taine mwala-mwala wa kinzi lâlu mundoro wa. Anġa kinzi tamâta sakamao, ande inani uru izavaru vetâġja ndia kinzi situ siveta.

¹⁰ Kinda tasama tu Yova Kindeni ma imo koipu ġalae mine ku imo nâ. Miki tamâta ġine kamo Saion lawea, miki nemi Maro Kindeni ma ikai Maro mine ikura zo rârâni. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ġa kâki!

ŋa kâki

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Ara ŋana kindi ma tawânji wânjiya paneâja kâ pa nenda Maro Kindeni, ŋana tu ŋinde nde mâsi ara ku sondo ndo.

² Ŋana tu Yova Kindeni inġunu Jerusalem lawea imandi kilo, aku kinzi tamâta ŋinde muŋga nenzi kazâŋa tamâta sikainzi silâ pa tâno tonġe, ande Yova Kindeni ikainzi sitaulo simâ kilo. ³ Mao nâ, ikainzi sitaulo simâ kilo ku inzuku nenzi mb-watakâe. Anġa tamâta pinde, ande malia iyaula nenzi ilo-kalo kala simo ara tia ndo. Andeta Yova Kindeni ivetanzi tamâta ŋinde simo ara kilo.

⁴ Ina ipateanzi pitu kambwanġenzi marumbu lâ, aku ipatu kinzi pitu taitu-taitu ŋanzi. ⁵ Mao nâ, nenda Maro Ŋalae ŋa nde ŋalae ndo, aku imo tava walo kaika. I ne ilo-kalo ipole kindi tamâta nenda ilo-kalo marumbu lâ. ⁶ Ina kala uru walo ilanzi tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi. Anġa kinzi tamâta sakamao, ande i uru itawanzi ndue ku ipolenzi ndo.

⁷ Mine nde miki kawânji wânjiya paneâja kâ pa Yova Kindeni! Kara wânġu ku kawânji wânjiya ilâ pa nenda Maro Kindeni! ⁸ Ŋana tu ina uru ivetanzi take-take sipânġa lâ samba tini, aku isupwa karâzi imbe indue ŋana iveta unza ipânġa isala nia ndamwa ndamwa. ⁹ Aku ina kala uru kâpwa isuanzi simbi rârâni, aku lâ zo ndia kinzi sii natunzi sisarâwa ŋana kapwanzi, ande inani uru kâpwa isuanzi.

¹⁰ Yova Kindeni ŋandai ilo ndeka ŋana kinzi zugu tamâta ŋinde uru sipandekâna ŋana warakanzi nâ nenzi kaika wa nenzi “hosi” ŋalaŋala nenzi kaika

wa. ¹¹ Andeta i indeka ndo njananzi tamâta ea uru simege nana i kâ, kinzi nîne kalonzi tawana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni.

¹² Mine nde miki tamâta nîne kamo Jerusalem lawea, miki kapanea Yova Kindeni kasuka i na kâki! Mao nâ, miki nîne kamo Saion tuu kulu, miki kapanea nemi Maro Kindeni na kasuka kâki!

¹³ Nana tu ina iveta Jerusalem lawea ne ngumbi nzâla sipânga kaika ndo, aku inani uru iveta kie ara nâ panzi tamâta simo ninde. ¹⁴ Ina kala isokinzi lawea pinde nenzi zugu tamâta simo malawae ndo nana miki nemi tâno kâ, aku iveta kâpwa ara ndo ipânga maria lâ nemi tâno ilo, kala miki kaka lee kapwami pupuro lâ.

¹⁵ Andeta ninde nâ tia; i itu ngua kaika ilâ walele nâ pa tâno, aku tâno ipalongo nâ pa i kawa ngua ninde. ¹⁶ Aku ina uru io wââ indue imâ itura tâno lâ. Aku io mwâka ipânga unza tini tona. ¹⁷ Ina uru io karâzi tava mira “ais” kiri-kiri imbe indue. Lâ zo nana iveta nia pisi nalae ndo, ande tamâta tonje ikura tu imo ara, ande tia. ¹⁸ Andeta muli nga ina iporo itu ngua kaika, aku “ais” ipânga itogo lââ mine. Mao nâ, i kawa ngua iveta “ais” ipânga lââ ku irere ilâ.

¹⁹ Aku mine nâ, Yova Kindeni iporo itula ngua pwataki pa Yakopu ne vâsa ngu tona. Itula ne ngua tukuña kie-kie panzi Isrel ngu. ²⁰ Andeta i nandai iveta kie mine panzi tinikoa ngu. Kinzi sizizâla nana i ne ngua tukuña. Mine nde tapanea Yova Kindeni tasuka i na kâki!

sipanea Maro Kindeni sisuka i ña kâki

¹ Tapanea Yova Kindeni ña tasuka kâki! Miki rârâni kamo samba ilo, mikini kala kamo âta ñinde, ande miki kapanea Yova Kindeni ña kasuka kâki!

² Miki aņelo rârâni, miki kapanea i ña kasuka kâki! Mao nâ, miki aņelo kaika rârâni, miki kapanea i ña kasuka kâki mine nâ! ³ Kari wa nzimona wa, miki kapanea i ña kasuka kâki! Anņa miki pitu rârâni uru kasinala nia, miki kala kapanea i ña kasuka kâki mine nâ! ⁴ Noko samba kumo âta ndo, noko kupanea i ña kusuka kâki! Anņa miki lââ kamo âta ñinde, ande miki kala kapanea i ña kasuka kâki mine nâ! ⁵ Ara ñana kelekele rârâni ñinde ma sipanea Yova Kindeni sisuka i ña kâki, ñana tu nia ndoyo i tamwata iporo itu ñgua kaika, aku kinzi sipânņa kala simo. ⁶ Ina iporo ñgua, kala kinzi silâ simo nianzi nianzi, ma simo mine ku simo nâ. Io keri panzi lâ, aku sâ tonņe ikura tu itoto i ne ñgua tukuņa ñinde ututu, ande tia ndo.

⁷ Anņa miki kelekele rârâni kamo tâno kulu, miki kala kapanea Yova Kindeni ña kasuka kâki! Miki inņa ñalaņala wa kelekele kamo tâi geza-geza wa, ⁸ miki karâzi ne loloa wa mira “ais” wa, miki wââ wa mwâka wa, miki mbilu-lawea kaika kala uru kapono muli pa Yova Kindeni kawa ñgua, ande miki rârâni kapanea i ña kasuka kâki! ⁹ Miki tuu ñalaņala wa tuu kiri-kiri wa, miki kâi bânņa wa kâi kamandi dugu ilo wa, ¹⁰ miki simbi bânņa wa simbi ngoi wa, miki mwâta wa sii wa, ande miki kala kapanea Yova Kindeni ña kasuka kâki! ¹¹ Anņa miki koipu ñalaņala wa miki tamâta ngu ndoni wa, miki tamâta mbâna-mbâna wa miki katonâņa rârâni wa, ¹² miki tamâta limoa wa miki taine taipa

wa, miki tamâta kokonja wa miki lâlu kiri-kiri wa, ande miki rârâni kala kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki!

¹³ Mao kanaanjo, miki rârâni kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki, ŋana tu i simbo nâ ŋa nde ŋalae, ipolenzi ŋoa ŋalaŋala pinde rârâni. I ne walo nde kaika ndo, aku kelekele rârâni simo samba ilo wa tâno kulu wa, ande kelekele rârâni ŋinde simo i kalo nâ. ¹⁴ Aku i tini mwasa ndo panzi Isrel tamâta, kala ivetanzi sipâŋga ŋgu kaika lâ. Kinzi simo i tamwata ne tamâta. Mine kala kinzi uru sipanea i ŋa sisuka kâki. Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!

149

Wâŋgiŋa ŋana tandekana Maro Kindeni

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Lâ zo ŋana miki Yova Kindeni ne tamâta kapasau ŋana kawâŋgi pa i kâ, ande ara ŋana miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa wasaseki papa.

² Mao nâ, miki Isrel tamâta, miki kalomi ŋgere tava ndekâŋa ŋana Yova Kindeni, inani nanayoni ivetami kapâŋga i ne ŋgu. Miki ŋine kamo Saion lawea, miki kandekana nemi koipu ŋalae! ³ Miki kawâŋgi wâŋgiŋa, aku kaki kapanea i ŋa kasuka kâki! Kara nemi wâŋgu kie-kie, ku kandekana i. ⁴ ŋana tu Yova Kindeni uru ilo ara nâ ŋananzi ne tamâta. Aku tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi ku simarerea i, ande i ivilanzi tamâta ŋinde ŋana sipole paraŋa kâ.

⁵ Ara ŋana Yova Kindeni ne tamâta ma sindeka pâta, ŋana tu kinzi sipole paraŋa lâ. Ikura kari wa mbo wa, ande ara ŋana kinzi ma sindeka

ku siwâŋgi wâŋgiŋa papa i. ⁶ Ara ŋana kinzi ma sisuŋa kawanzi kâki sipanea Maro Kindeni, ŋineŋga sikai nenzi pila ŋana kazâŋa kâ mata ruru ndo ku silâ ⁷ sipare nia panzi tinikoa ŋgu. Kinzi ma situ ŋana ŋgu ŋinde nenzi vetâŋa soki-soki, ku ma sizavarunzi wa sitawanzi ndue ndo lâ. ⁸ Kinzi ma sipa wâlo kaika lâ ŋgu ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala tininzi wa nenzi katonâŋa tininzi wa. ⁹ ŋineŋga kinzi ma sizavarunzi ŋgu ŋinde ndo, ikura Maro Kindeni ne pateâŋa mine. Kinzi Maro Kindeni ne tamâta rârâni ma sipolenzi kazâŋa tamâta mine nâ. Mine nde tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki!

150

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

¹ Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Miki ŋine kala kamo Yova Kindeni ne luma sapâŋa ilo, miki kapanea i! Mao nâ, kapanea i kala uru imo samba lawea kaika ŋinde ilo!

² Ina uru iveta vetâŋa ŋalaŋala kie-kie, aku i ŋa tava ne walo kaika nde ŋalae ndo, ipole kelekele rârâni marumbu lâ. Mine nde miki kapanea i ŋa kasuka kâki! ³ Kambana nemi tando wa kara nemi wâŋgu kie-kie, ku kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁴ Kara nemi wâŋgu, aku kaki kapanea i ŋa kasuka kâki! Kara nemi wâŋgu ŋalaŋala wa kambana kauro wa, ku kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁵ Kara nemi kondo “aini” kiri-kiri wa ŋalaŋala wa, aku kaveta ne nduŋeŋani ipâŋga ŋalae ilâ ŋana kapanea Maro Kindeni ŋa kasuka kâki!

⁶ Miki kelekele rârâni kamo viami, miki kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!

ccxc

MARO KINDENI KAWA NGUA
The New Testament and Psalms in the Sio Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sio long Niugini

copyright © 1995 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sio

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

21a9f7d3-4b3e-512c-ab21-eb25ed7aef4f